

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆ -
ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ -

ಸಂಬಂಧಗಳು

(ಕಾದಂಬರಿ)

ಸಂಬಂಧಗಳು

(ಕಾದಂಬರಿ)

ತೆಲುಗು ಮೂಲ :
ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ

ಕನ್ನಡಾನುವಾದ :
ಮಾರ್ಕಂಡಪುರಂ ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕಲಾಗ್ರಾಮ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆವರಣದ ಹಿಂಭಾಗ, ಮಲ್ಲತ್ತಹಳ್ಳಿ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೫೬

'SAMBANDHAGALU' - A Kannada translation of Telugu novel 'Anubandhalu' by Dr. V.S. Rama Devi., (Former Governor of Karnataka.) Translated by : **Sri 'Markanda puram Sreenivasa'** (Director (Retd), Department of Kannada and Culture), Published by : Kuvempu Bhasha Bharathi Pradhikara; Kalagrama, Jnana Bharathi, Behind Bengaluru University Campus, Mallattahalli, Bengaluru-560 056; First Edition : 2016; Pages : xx+ 226; Price : Rs. /-

© : ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ : ೨೦೧೬
ಪುಟಗಳ : XX + ೨೨೬
ಬೆಲೆ : ರೂ. /-
ಪ್ರತಿಗಳು : ೧೦೦೦

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಪಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್,

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕಲಾಗ್ರಾಮ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆವರಣದ ಹಿಂಭಾಗ

ಮಲ್ಲತ್ತಪಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೫೬

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ :

ಮುದ್ರಕರು :

ರಾಜಾ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್

ನಂ. ೫೯, ೪ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ,

ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ರೋಡ್, ಕೆ.ಎಸ್. ಗಾರ್ಡನ್,

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦೦೨೨. ದೂ : ೦೮೦-೨೨೨೨೩೪೦೬೬

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

ಅನುವಾದಕರ ಮಾತು

ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿ, ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತಿಗಳಾಗಿ, ಚಿಂತಕರಾಗಿ, ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಶಾಸಕಾಂಗ ತಜ್ಞರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಘನತೆವೆತ್ತ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಸೇವೆಸಲ್ಲಿಸಿ ಜನಪ್ರಿಯರಾದವರು ದಿವಂಗತ ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು.

ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಚೇಂಬೋಲುವಿನಲ್ಲಿ ೧೯೩೪ರ ಜನವರಿ ೧೫ರಂದು ರೈತ ಕುಟುಂಬವೊಂದರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಏಲೂರು ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಅವರು ಎಂ.ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್.ಎಂ., ಪದವೀಧರರು.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಕೀಲರಾಗಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನ ಆರಂಭಿಸಿದ ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು ನಂತರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ 'ಎ' ಶ್ರೇಣಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಸೇವೆಗೆ ಸೇರಿದರು. ತದನಂತರ ಭಾರತೀಯ ಕಾನೂನು ಸೇವೆಗೆ ಸೇರಿ, ಶಾಸಕಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ, ಕಾನೂನು ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಹಾಗೂ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ, ಶಾಸಕಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ, ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರಾಗಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಆಯೋಗದ ಗೌರವ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ, ನಂತರ ರಾಜ್ಯಸಭಾ ಮಹಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡು ೧೯೯೩ರ ಜುಲೈ ೧ ರಿಂದ ೧೯೯೭ರ ಜುಲೈ ೨೫ ರವರೆಗೆ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೯೭ರ ಜುಲೈ ೨೬ರಂದು ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಘನತೆವೆತ್ತ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು, ೧೯೯೯ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨ ರಿಂದ ೨೦೦೨ ಜುಲೈ ೧೭ರವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಘನತೆವೆತ್ತ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ವೃತ್ತಿ-ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಅತ್ಯುನ್ನತಿಗೇರಿದ ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು ವಿಶ್ವದ ಬಹುತೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಮೌಲಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ನಡೆನುಡಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಅಪಾರ

ಘನತೆಗೌರವಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಮನ್ನಣೆ ಇದೆ.

ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರಿಗೆ ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಬಹುಮುಖ ಅನನ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ-ಪುರಸ್ಕಾರ, ಸನ್ಮಾನ ಗೌರವಗಳು ಲಭಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಅನಂತಪುರಂನ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿರುತ್ತದೆ.

ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರ್‌ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರ ಮತ್ತು ಸಮಾವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವು ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ, ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೌರವ ತಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಕಾನೂನು, ಅಂಗವಿಕಲರು ಮತ್ತು ಕಾನೂನು, ಪಕ್ಷಾಂತರ ಕಾನೂನು ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ. “ರಾಜ್ಯಸಭಾ ಅಟ್ ವರ್ಕ್” ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ಕೃತಿಗೆ ಹಾಗೂ “ಹಾವ್ ಇಂಡಿಯಾ ವೋಟ್ಸ್”, ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಲಾಸ್ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಅಂಡ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್” ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ಕೃತಿಗೆ ಸಹ ಲೇಖಕರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ವೃತ್ತಿ-ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಅಪಾರ ಸಾಧನೆಗೈದು ಉನ್ನತಿಗೇರಿದ ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರ ಜೀವನಾನುಭವ ತುಂಬಾ ಆಳವಿಸ್ತಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿ ಅವರು ಬರೆದ ಹಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಕತೆಗಳು, ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ನಾಟಕಗಳು, ವಿಶೇಷ ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಆಂಗ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ವಿಚಾರ ಪೂರ್ಣ-ಚಿಂತನಶೀಲಲೇಖನಗಳು, ಬರಹಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಸೃಜನಶೀಲ ಕೃತಿಗಳೆಂದರೆ : ‘ಅಂದರೂ ಮನುಷ್ಯಲೇ’ (ಎಲ್ಲರೂ ಮನುಷ್ಯರೇ), ‘ದಾರಿ ತಪ್ಪಿನ ಮಾನವುಡು’ (ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ಮಾನವ), ‘ತಲ್ಲೇಬಿಡ್ಡಲು’ (ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳು), ‘ಪಂಕಜಂ’, ‘ರಾಜೀ’, ‘ಮಲುಪುಲು’ (ತಿರುವುಗಳು), ‘ಮಜಿಲೇ’ (ಮಜಲು), ‘ಅನಂತಂ’, ‘ಅನುಬಂಧಾಲು’ (ಅನುಬಂಧಗಳು)-ಕಾದಂಬರಿಗಳು; ‘ಒಕೇ

ಕುಟುಂಬಂ' (ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬ)-ನಾಟಕ; 'ಚಿಂತನ', 'ನಾ ಕರಗಿಪೋಯೇಕಲಲು', (ನನ್ನ ಕರಗಿ ಹೋಗುವ ಕನಸುಗಳು) [ಮ್ಯೂಜಿಂಗ್ಸ್], 'ಮೀರುನೇನೂಜಟ್ಟು' (ನೀವು ನಾನು ಜೋಡಿ) [ಮಕ್ಕಳ ಕತೆಗಳು], 'ಮನಂಮನ ಸಂಸಾರಾಲು' (ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರಗಳು) [ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ] - ಲೇಖನ ಸಂಕಲನಗಳು.

ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಪೈಕಿ ನಾನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿರುವ ಅವರ 'ಅಂದರೂ ಮನುಷ್ಯಲೇ' (ಎಲ್ಲರೂ ಮನುಷ್ಯರೇ) - ಕಾದಂಬರಿ, ದಿ|| ಮಿಸ್ ಸಂಪತ್ ಅವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿರುವ 'ತಲ್ಲೇಬಿಡ್ಡಲು' (ತಾಯಿಮಕ್ಕಳು), 'ಪಂಕಜಂ' ಹಾಗೂ ದಿ|| ಡಾ|| ನಿರುಪಮಾ ಅವರು ಅನುವಾದಿಸಿರುವ 'ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ಮಾನವುಡು' (ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ಮಾನವ) ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು.

ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರ ಜೀವನಾನುಭವ ವೃತ್ತಿ-ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ತುಂಬಾ ಪ್ರಬುದ್ಧತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಿಂದ ಕೊನೆತನಕ ನಡೆದುಸಾಗಿದ ಹಾದಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ, ಸ್ವಾರಸ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಅವರ ಲೇಖನಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ನೆಲೆ-ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಹಳಷ್ಟು ಸೃಜನಶೀಲ ಕೃತಿಗಳು ಅವರು ಲೇಖನಿ ಹಿಡಿದ ಆರಂಭದಿಂದಲೇ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ. ಅವರ ವೃತ್ತಿಪರವಾದ ಚಿಂತನಶೀಲ ಆಂಗ್ಲಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಲೇಖನಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

೧೯೬೨ರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಬದುಕನ್ನು ಬೆರಗುಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಉತ್ಸಾಹ ಉಲ್ಲಾಸಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಭಾವುಕರಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವರ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಸೃಜನಶೀಲ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿರುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಾದ 'ಅಂದರೂ ಮನುಷ್ಯಲೇ' (ಎಲ್ಲರೂ ಮನುಷ್ಯರೇ), 'ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ಮಾನವುಡು' (ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ಮಾನವ), 'ತಲ್ಲೇಬಿಡ್ಡಲು' (ತಾಯಿಮಕ್ಕಳು), 'ಪಂಕಜಂ' ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರತಿಭೆ, ಭಾವ-ಭಾಷೆಗಳು ಮೈದುಂಬಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿವೆ. 'ಎಲ್ಲರೂ ಮನುಷ್ಯರೇ' ಕಾದಂಬರಿ ಆ ಕಾಲದ ಸಮಾಜದ ಬಹುಮುಖ ಬದುಕನ್ನು ಹರವುವ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ. ಓದುಗರು

ಇದನ್ನು ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಆಂಧ್ರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಊಹಿಸಿಕೊಂಡು ಓದಿ ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.

'ಅನಂತಂ' (ಕಾದಂಬರಿ), ಅನುಬಂಧಗಳು' (ಸಂಬಂಧಗಳು) [ಕಾದಂಬರಿ] ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು ೨೦೦೨ರ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲಸಿದ ಮೇಲೆ ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಇದೀಗ ನಾನು ಅವರ "ಅನುಬಂಧಗಳು" ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಜಾಯಮಾನಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ "ಸಂಬಂಧಗಳು" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿರುತ್ತೇನೆ.

ಸೃಜನಶೀಲ ಕವಿಯಾಗಿ, ಲೇಖಕನಾಗಿ, ಅನುವಾದಕನಾಗಿ ಕಳೆದ ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾನು ಈವರೆಗೆ ೪೦ಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಆ ಪೈಕಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನ ಸೃಜನಶೀಲ ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳಾದ 'ಇಣುಕುನೋಟ', 'ಆದಿ ಅಂತ್ಯಗಳ ನಡುವೆ', 'ಕತ್ತಲು ಬೆಳಕುಗಳಾಚೆ', 'ಬದುಕುಚಿತ್ತಾರ', 'ನಮ್ಮನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ', 'ನಿಗೂಢ', 'ಇಬ್ಬರು ಸೂರ್ಯರು', 'ಸಮಯದಾಳದಲ್ಲಿ', 'ನಡೆಯುವಾಸೆ', 'ನೆಲೆ-ಬೆಲೆ', 'ನನಗೂ ಒಂದು ಹೃದಯವಿದೆ', 'ಸಮರಸ' (ಆಯ್ದು ೧೦೧ ಕವನಗಳ ಸಂಕಲನ), 'ಭಾವಲಹರಿ', 'ಸಂಭಾವ್ಯ' ಹಾಗೂ 'ಕಾವ್ಯದೀಪ್ತಿ'ಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ತೆಲುಗಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತೆಲುಗಿನ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಜನಪ್ರಿಯ ಕವಿ ಡಾ|| ಸಿ. ನಾರಾಯಣ ರೆಡ್ಡಿ ಅವರ ನನ್ನ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ ಕಾವ್ಯ ಕೃತಿಗಳಾದ 'ಹೊಸ ಮುಖ ತೊಟ್ಟು ಕೊ' (ಆಯ್ದುಕವನ ಸಂಕಲನ), 'ವಿಶ್ವಂಭರಾ' (ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯ), 'ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವ' (ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಕವನ ಸಂಕಲನ), 'ಸಮನ್ವಯ' (ಆಯ್ದು ೧೦೧ ಕವನಗಳ ಸಂಕಲನ), 'ಮಣ್ಣು, ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಆಕಾಶ' (ದೀರ್ಘಕಾವ್ಯ), 'ಜ್ವಾಲೆಯಾಗಿ ಜೀವಿಸಬೇಕೆಂದು', (ಕವನಸಂಕಲನ), 'ಕೂಡಿನಡೆವ ಲೇಖಿನಿ' (ಕವನ ಸಂಕಲನ), 'ಸಿನಾರೆಗಜಲುಗಳು', 'ನನ್ನ ನೋಟ ನಾಳೆಯತ್ತ' (ಕವನಸಂಕಲನ) ಹಾಗೂ 'ಲೇಖಿನಿಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ' (ದ್ವಿಪದಿಗಳು).

ತೆಲುಗಿನ ಮಹಾಕವಿ 'ಶ್ರೀಶ್ರೀ' ಅವರ ಜನಪ್ರಿಯ ಕವನಸಂಕಲನ 'ಮಹಾಪ್ರಸ್ಥಾನ', ಖ್ಯಾತ ತೆಲುಗು ಕವಿ ಡಾ|| ಜೆ. ಬಾಪುರೆಡ್ಡಿ ಅವರ ಕವನ ಸಂಕಲನ 'ಕಾಲ ಮಾಯಾ ಜಾಲ', ಜನಪ್ರಿಯ ತೆಲುಗು ಕವಿ ಡಾ|| ಎನ್. ಗೋಪಿ ಅವರ ದೀರ್ಘ ಕವಿತೆ 'ಜಲಗೀತೆ'.

ಪ್ರಖ್ಯಾತ ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತಿ 'ಚಲಂ' ಅವರ 'ಅಮೀನಾ' (ಕಾದಂಬರಿ), ಹಾಗೂ 'ಅರುಣ' (ಕಾದಂಬರಿ), ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ತೆಲುಗು ಲೇಖಕಿಯೂ ಆದ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಾಜಿ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾದ ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರ 'ಎಲ್ಲರೂ ಮನುಷ್ಯರೇ' (ಕಾದಂಬರಿ) ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡದಿಂದ ತೆಲುಗಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರು ಡಾ|| ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಪಕ್ಷಿಕಾಶಿ' (ಪ್ರಕೃತಿಕವನಗಳ ಸಂಕಲನ), ಜನಪ್ರಿಯ ಕನ್ನಡ ಕವಿ ಡಾ|| ಪಿ.ಎಸ್. ರಾಮಾನುಜಂ ಅವರ 'ನದಿತೋಪ್ರವಹಿಂಚಿನಪ್ಪುಡು' (ನದಿಯೊಡನೆ ಹರಿದಾಗ) (ಆಯ್ದ ಕವನ ಸಂಕಲನ)ಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ನನ್ನ ಗದ್ಯಕೃತಿಗಳಾದ 'ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರು-ಸಿ. ನಾರಾಯಣರೆಡ್ಡಿ' (ಬದುಕು-ಬರಹ) ಹಾಗೂ 'ವಿಚಾರ ಲಹರಿ' (ಲೇಖನ ಸಂಕಲನ) ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಅಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಖ್ಯಾತ ತೆಲುಗು ಕವಿಗಳ ನನ್ನ ಕನ್ನಡಾನುವಾದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ತೆಲುಗಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ನನ್ನ ಹಲವು ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಮೂಲತಃ ಸೃಜನಶೀಲ ಕವಿ ಮತ್ತು ಅನುವಾದಕನಾದ ನಾನು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ತೆಲುಗು ಸೃಜನಶೀಲ ಲೇಖಕಿಯಾಗಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಘನತೆವೆತ್ತ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರನ್ನು ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆರಂಭ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ಕೆಲವು ಅನುವಾದಿತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸ್ವತಃ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಅವರು ರಾಜಭವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸಲು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದು, ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರಾಜಭವನದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸುವಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಅದರ ಉಸ್ತುವಾರಿಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯೂ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು.

ಒಮ್ಮೆ ರಾಜಭವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾರಂಭವೊಂದರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ತೆಲುಗು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿ ನೋಡಲು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ನಂತರ ನನಗೆ ತಲುಪಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಪೈಕಿ ನಾನು ಅವರ ಬೃಹತ್ ಕಾದಂಬರಿ 'ಅಂದರೂ ಮನುಷ್ಯಲೇ' (ಎಲ್ಲರೂ ಮನುಷ್ಯರೇ) ಕೃತಿಯನ್ನು

ಅವರ ಅಭಿಲಾಷೆಯಂತೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದು, ಅದು ೨೦೦೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಘನತೆವೆತ್ತ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಹುದ್ದೆಯ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ ಪೂರೈಸಿದ ನಂತರ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲಸಿದ್ದು, ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವರು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪೈಕಿ ಈ 'ಅನುಬಂಧಗಳು' (ಸಂಬಂಧಗಳು) ಕೃತಿಯೂ ಒಂದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಒಲವು. ಅಲ್ಲದೆ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಮನೆ ಇದ್ದು, ಅವರ ಕೆಲವು ಹತ್ತಿರದ ಬಂಧು-ಬಳಗವೂ ಇಲ್ಲೇ ನೆಲಸಿರುವುದು ಕಾರಣ.

ದಿನಾಂಕ : ೧೧.೦೩.೨೦೧೩ರಂದು ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು ದೂರವಾಣಿ ಮೂಲಕ ಮಾತನಾಡಿ, ತಾವು ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವುದಾಗಿ, ತಾವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಲವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದಾಗಿ, ಆ ಪೈಕಿ 'ಅನುಬಂಧಗಳು' (ಸಂಬಂಧಗಳು) ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದು ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ಆ ಕೃತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ನಾನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಖುದ್ದಾಗಿ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದಿಢೀರನೆ ಅವರು ದಿನಾಂಕ : ೧೨.೪.೨೦೧೩ರಂದು ದೈವಾಧೀನರಾದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದು ತುಂಬಾ ಆಘಾತವಾಯಿತು. ಅಂದು ಕೂಡಲೇ ಅವರಿದ್ದ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವರ ಅಂತಿಮ ದರ್ಶನ ಪಡೆದು ನಮನ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು.

ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಈ ಸಂಬಂಧಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದವನ್ನು ನಾನು ಪೂರೈಸಿದ್ದರೂ ಅವರ ಮೌಖಿಕ ಅನುಮತಿಯಿದ್ದರೂ ಲಿಖಿತ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅದರ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಕಾರ್ಯನೆನೆಗುದಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ನಂತರ ಅವರ ವಾರಸುದಾರ ಮಕ್ಕಳ ವಿಳಾಸವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರೊಂದಿಗೆ ದೂರವಾಣಿ ಮೂಲಕ ಲಿಖಿತ ಅನುಮತಿಗಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ, ಪತ್ರ ಕಳುಹಿಸಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಅವರ ಹಿರಿಯಪುತ್ರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ವಿ.ಎಸ್. ರೇಖಾ ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಅನುಮತಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರ ದ್ವಿತೀಯ ಪುತ್ರಿ ಶ್ರೀಮತಿ ವಿ.ಎಸ್. ರಾಧಿಕಾ ಹಾಗೂ ಪುತ್ರ ಶ್ರೀ ವಿ.ಎಸ್. ರಾಕೇಶ್ ಅವರ ಸಹಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪಡೆಯಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಮೂವರಿಗೂ ನನ್ನ ಅನಂತ ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು

ಮೌಖಿಕ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ದಿವಂಗತ ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ತೆಲುಗಿನ 'ಅನುಬಂಧಾಲು' ಈ ಮೂಲ ಕೃತಿಯನ್ನು ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು ತಾವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಘನತೆವೆತ್ತ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿದ್ದಾಗ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಪಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ಸ್ನೇಹ ಜೀವಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ.ಸಿ. ಸೀತಾ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ.ಸಿ. ಸೀತಾ ಅವರ ನಡುವೆಯಿದ್ದ ಪರಸ್ಪರ ಮಧುರ ಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ಔದಾರ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸಾರುತ್ತದೆ.

ಈ ತೆಲುಗಿನ 'ಅನುಬಂಧಾಲು' ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ-ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಸಹೃದಯರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ.ಸಿ. ಸೀತಾ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲದ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ಅನುಬಂಧಾಲು' ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಅನುಬಂಧಗಳು' ಎಂದು ಶಬ್ದಾರ್ಥದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದೇ ಆದರೂ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಬಳಕೆಯ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಜಾಯಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಭಿನ್ನತೆ ಕಾಣುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾವಸ್ತು ಅಶಯದ ಮೇರೆಗೆ ತೆಲುಗಿನ "ಅನುಬಂಧಾಲು"ವನ್ನು ಕನ್ನಡಾನುವಾದದಲ್ಲಿ "ಸಂಬಂಧಗಳು" ಎಂದು ಬಳಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರ "ಅನುಬಂಧಾಲು" ಕಾದಂಬರಿ ಅವರು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳ ಪೈಕಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿ. ಈ "ಅನುಬಂಧಾಲು" ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಒಂದು ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಓದುಗರ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಅನುಬಂಧಾಲು ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾವಸ್ತು ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ನವಾಬರಾಳಿದ ತೆಲಂಗಾಣದ 'ರಜಾಕಾರರ' ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದೇ ಆಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬಗಳ ನಡುವೆಯಿದ್ದ ಸ್ನೇಹ-ಸಂಬಂಧಗಳು, ಕುಟುಂಬಗಳ ಜೀವಿತ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ದೇಶ-ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ವಿಚಾರಗಳು, ಆಗಿನ ಜಮೀನ್ದಾರ್ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು, ಜನ್ಮವೃತ್ತಾಂತಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಸ್ತ್ರೀ ಬದುಕಿನ ಬವಣೆಗಳು ಹೀಗೆ ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ ಹಲವು ಹತ್ತು ವಿಚಾರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿವೆ.

ಆಗಿನ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವೊಂದು ಹಿಂದೂ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ನೇಹ ಸೌಹಾರ್ದ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಮರು ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬದಂತೆ ಕೂಡಿ ಬಾಳುವೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ಕಥೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಕಥಾನಾಯಕಿ 'ವಾಗ್ಡೇವಿ'. ಕಥಾನಾಯಕಿ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಜಮೀನ್ದಾರ್ ವಂಶಸ್ಥಳು. ಆಕೆಗೆ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿವಾಹವಾಗಿದ್ದು, ಗಂಡ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಸಹ ನಂತರದಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಒಬ್ಬ ಅಣ್ಣ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ, ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ. ವಾಗ್ಡೇವಿಗೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಆಪ್ತಮಿತ್ರನಾದ ಅಕ್ಷರ್‌ಬಾಬಾ ನೆರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ತಂದೆಯ ಆತ್ಮೀಯರನ್ನು ವಾಗ್ಡೇವಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ವಾಗ್ಡೇವಿ ಅತ್ತಿಗೆ ಅಮೇರಿಕಾದ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮಗನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮವರು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಹೀನಾಯ ಅನೀತಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಸಿ ಬೇಸತ್ತು. ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ತನ್ನ ಸೋದರ ಸೋಸೆಯನ್ನು ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಈ ರೀತಿ ಯಾಕೆ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೇ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಾಳೆ? ಸ್ವತಃ ವಿದ್ಯಾವಂತಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಪನ್ನಳೂ ಆದ ವಾಗ್ಡೇವಿ ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಡಾ|| ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ಓದುಗರ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಹೃದಯಕಲಕುವಂತೆ ತುಂಬಾ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ನನ್ನ 'ಸಂಬಂಧಗಳು' ಅನುವಾದ ಕೃತಿಯನ್ನು ತುಂಬು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಕನ್ನಡದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ|| ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಈ ಅನುವಾದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಶ್ರೀ ಪಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಗೆ, ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜ್ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ

ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದವರಿಗೆ, ನನ್ನ ಈ ಕೃತಿಯ ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಲಹೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಸಹೃದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಂಧುಗಳಾದ ಡಾ॥ ದಿವಾಕರ್ ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಅವರಿಗೆ, ಗೆಳೆಯ ಡಾ॥ ಮೀರಾಸಾಬಿಹಳ್ಳಿ ಶಿವಣ್ಣನವರಿಗೆ, ಸಹೃದಯಬಂಧು ಶ್ರೀ ಜೆ.ಎನ್. ಶ್ಯಾಮರಾವ್ ಅವರಿಗೆ, ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮೆ॥ ರಾಜಾಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಅವರಿಗೆ, ಕೃತಿಯ ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಈ ಸಂಬಂಧಗಳು ಅನುವಾದ ಕೃತಿ ಹೊರಬರುವಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನೆರವಾದ ಎಲ್ಲ ಸಹೃದಯ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಮಾರ್ಕಂಡಪುರಂ ಶ್ರೀನಿವಾಸ.,

(ನಿವೃತ್ತ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ)

ಮನೆ ಸಂಖ್ಯೆ : ೫೫/೧, ೧೦ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ,

ವಸಂತನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೫೨

ಮೊಬೈಲ್ : ೯೮೪೫೨೦೦೧೬

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರು

- ೧) ಡಾ. ಕೆ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ನಂ. ೩೨೯, 'ಗೌರಿ'
ಡಿಯೋ ಮಾರ್ಲೆಲ್ ಲೇಔಟ್
ಅನಂತಪುರ ರಸ್ತೆ, ಯಲಹಂಕ
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೬೪
narayana48@gmail.com
- ೨) ಡಾ. ಎಚ್.ಎಸ್. ಅನುಪಮಾ
ಜಲಜಾ ಜನರಲ್ ಮತ್ತು ಹೆರಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ
ಕವಲಕ್ಕಿ
ಕವಲಕ್ಕಿ ಅಂಚೆ-೫೮೧೩೬೧
ಹೊನ್ನಾವರ ತಾ||
ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ-೫೮೧೩೬೧
anukrishna93@gmail.com
- ೩) ಡಾ. ನಟರಾಜ್ ಹುಳಿಯಾರ್
೫೭೩/ಎ, ೧ನೇ ಕ್ರಾಸ್,
೨ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ,
ಬಿ.ಇ.ಎಂ.ಎಲ್. ಲೇಔಟ್,
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೯೮
natarajhuliyar@gmail.com
- ೪) ಡಾ. ವಿನಯಾ ಒಕ್ಕುಂದ
'ನೆಮ್ಮದಿ', ೧೨೪,
ಸಿ.ಐ.ಟಿ.ಡಿ. ಕಾಲೋನಿ
ಶ್ರೀನಗರ, ಧಾರವಾಡ-೦೩
nabhapavimd@gmail.com
- ೫) ಶ್ರೀ ಅಬ್ಬಾಸ್ ಮೇಲಿನಮನಿ
ಆಸ್ಥಾ ಪ್ರಕಾಶನ
ದುರ್ಗಾ ವಿಹಾರದ ಹತ್ತಿರ
ಬಾಗಲಕೋಟೆ-೫೮೭೧೦೧
ashifmelinamani@gmail.com
- ೬) ಡಾ. ಆರ್. ಪೂರ್ಣಿಮಾ
೧೫೪೧, ಸಿರಿಗಂಧ
೧೬ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ,
ಎಂ.ಸಿ. ಬಡಾವಣೆ, ವಿಜಯನಗರ
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೪೦
poornima54@gmail.com
- ೭) ಡಾ. ಒಂ.ಎಲ್. ನಾಗಭೂಷಣ ಸ್ವಾಮಿ
೧೧೫, ೧೩ನೇ ಕ್ರಾಸ್,
ವಿಲ್ಸನ್ ಗಾರ್ಡನ್
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೨೭
olnswamy@gmail.com

೯) ಡಾ. ಎಸ್. ಸಿರಾಜ್ ಅಹಮದ್
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವಿಭಾಗ
ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಕಲಾ ಕಾಲೇಜು,
ವಿದ್ಯಾನಗರ,
ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ-೫೭೭೨೦೩
sirajahmeds@gmail.com

೧೦) ಡಾ. ಪ್ರೀತಿ ಶ್ರೀಮಂಧರ್ ಕುಮಾರ್
೪೯೨, ಚಿತ್ರಭಾನು,
ಎ ಮತ್ತು ಬಿ ಬ್ಲಾಕ್
ಕುವೆಂಪು ನಗರ, ಮೈಸೂರು-೨೩
priti.shubhachandra@gmail.com

೧೧) ಶ್ರೀ. ಕೆ.ಎ. ದಯಾನಂದ, ಕ.ಆ.ಸೇ.
ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ
ಕನ್ನಡ ಭವನ
ಜೆ.ಸಿ.ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೦೨
kanbhavblr@gmail.com

೧೨) ಶ್ರೀ ಕೆ. ಹೈದರ್ ಆಲಿಯಾನ್
ಲೆಕ್ಚರರಿಕಾರಿಗಳು
ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಕಲಾಗ್ರಾಮ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಆವರಣದ ಹಿಂಭಾಗ, ಮಲ್ಲತ್ತಹಳ್ಳಿ
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೫೬

೧೩) ಶ್ರೀ ಪಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ
ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್
ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಕಲಾಗ್ರಾಮ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಆವರಣದ ಹಿಂಭಾಗ, ಮಲ್ಲತ್ತಹಳ್ಳಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೫೬
ದೂ: ೦೮೦-೨೩೧೮೩೩೧೧/೧೨
kbbpbengaluru@gmail.com

ಪರಿವಿಡಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು	v
ಅನುವಾದಕರ ಮಾತು	vii
ಸಂಬಂಧಗಳು	೧

ಸಂಬಂಧಗಳು

ವಾಗ್ಧೇವಿ ನಿಲಯ ದಿನವಿಡೀ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಚಿತ್ರಕಲಾ ವೇದಿಕೆಗಳು ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಂಡು ಶೋಭಿಸಿವೆ. ನಿಲಯದ ಅಂಗಳವೆಲ್ಲಾ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಕವಿಗಳು, ಲೇಖಕರು, ಸಂಗೀತಗಾರರು, ಚಿತ್ರಕಾರರುಗಳಿಂದ ಕಳೆಗಟ್ಟಿದೆ. ಆರು ದಶಕಗಳು ದಾಟಿದ ವಾಗ್ಧೇವಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಾನೇ ಆಗಿ ಆಯಾಸಗೊಂಡು ಮುಸ್ಸಂಜೆ ದಕ್ಷಿಣದಡೆಯ ವರಾಂಡಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ತನ್ನ ತಾತನವರ ಆರಾಮ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಚಿಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಜಾಜಿ, ಸಂಪಿಗೆಗಳ ಸುವಾಸನೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿರುವ ಸಣ್ಣನೆ ತಂಗಾಳಿಯನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುತ್ತಾ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು. ಮಂಪರು ಆವರಿಸಿದೆ. ಮಂಪರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವುಪೋ ನೆನಪುಗಳು, ತಾಯಿಯ ನೆನಪು. ತಾಯಿಗೆ ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಪ್ರೀತಿ. ಆಕೆ ಸದಾ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ತಾಯಿಯ ಕೊಠಡಿ ಬದಿಯ ಕೈಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತಿರುಗಿ ಮತ್ತೆ ಪುರಾಣಪಠನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾನು ತಾಯಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅಣ್ಣ ಮಾತ್ರ ತನಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆಯೆಂದು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. “ಒಳ್ಳೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದರೂ ಸಾಕು ಉತ್ತಮವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಾಯಿ ತನ್ನನ್ನು ಮುದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದ.

ತಾಯಿ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹೊರಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ಓದು ಬರಹಗಳೇ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಲಾಗದ ಆಭರಣಗಳು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ವಾಗ್ಧೇವಿಯನ್ನು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದಳು. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಬಾಧೆ ಸುರುಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ

ಮೇಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಸದಾ ಕಿರುನಗೆಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಇರುವುದು ತಾಯಿಯ ಮುಖ. ಆಕೆಯ ಅಂದ ರವಿವರ್ಮನ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿನಂಥದ್ದು.

ವಾಗ್ಡೇವಿ ಇಂಟರ್ವಿಯಿಟ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿಸಿ ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಸಡಗರ ಕಾಣಿಸಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ವರಾಂಡದೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು “ವಾಗ್ಡೇವಿ ! ಆ ಪಕ್ಕದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗು. ನಿನ್ನ ಮದುವೆ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಲು ಶನಿವಾರ ಪೇಟೆಯ ಜಮೀನ್ದಾರರು, ಅವರ ಹುಡುಗ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಪಿಸುಪಿಸನೆ ಹೇಳಿದರು.

ವಾಗ್ಡೇವಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅವರೆಂದರೆ ಭಯ. ಆಗಾಗ ಅವರು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಲಿಗೆ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣ ಮಾತ್ರ ಅವರೆಂದರೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದ. “ನನಗೆ ಮದುವೆಯೆಂದು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಈ ತನಕ ಯಾರೂ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ” ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ವಾಗ್ಡೇವಿ ತಾಯಿಯ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದಳು. ತಾಯಿ ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ವಾಗ್ಡೇವಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ಯಾವ ಬಾಧೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬಾ ಎಂದು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದಳು. ವಾಗ್ಡೇವಿ ಹೋಗಿ ತಾಯಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು.

ತಾಯಿ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು “ವಾಗ್ಡೇವಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಓದಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರಿಗೆ ನಾನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ನಿನ್ನ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆ. ಯಾರೋ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಾಳಿಯಾದ ಜಮೀನ್ದಾರನಂತೆ. ಅವರ ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ತಿ ತಕರಾರಿನಲ್ಲಿದೆಯಂತೆ. ಅವರಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಂತೆ. ವಿಜಯವಾಡದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ., ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ತಾಯಿಗೆ ಖಾಯಿಲೆಯಾದ ಕಾರಣ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟನಂತೆ. ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ತಂದೆಗೆ ಕೈಯಾಸರೆಯಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟನಂತೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು.

ತಾಯಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿ ಹಾಕುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಕೇಳುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಳು. ‘ತಾಯಿ ಬಹಳ ಕಾಲ ಬದುಕಲಾರಳಾ? ಸತ್ತು ಹೋಗುವಳಾ?’ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪದೇ ಪದೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಕಣ್ಣೀರು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ತಾಯಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬದುಕಳೆಂಬ ವಿಷಯಬಿಟ್ಟರೆ ತನಗೆ ಮತ್ತೇನು ತೋಚುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗಿ, ಹುಡುಗ ಪರಸ್ಪರ ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿಲ್ಲದ ಜಮೀನ್ದಾರ್ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರೇ ಒಳತು ಕೆಡುಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತನಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ತನಕ ವರ ಹೇಗಿದ್ದಾನೆಂಬುದೇ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ

ತೆರೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಕನ್ಯಾದಾನ ನಡೆದುಹೋಗಿದೆ. ಮದುವೆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದಾಗ ವರನ ಕೈ ತಾಗಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದ್ದಾಳೆ. ಮದುಮಗ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಂತಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೊಂಡಳು ತಾನು. ತನ್ನ ಮದುವೆ ಆಗಿಹೋಗಿದೆ. ಇನ್ನು ತನ್ನನ್ನು ಅತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತಾಯಿ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ತಲೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ತಾಯಿಯ ಕೈ ತನ್ನ ಬೆನ್ನನ್ನು ನೇವರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಯಾವಾಗ ನಿಂತು ಹೋಗುವುದೋ ತಿಳಿಯದು.

“ವಾಗ್ಗೇವಿ ! ಏಳಮ್ಮಾ.... ಅಮ್ಮ ಇನ್ನಿಲ್ಲ ನಮಗೆ” ಎಂದ ತಂದೆಯ ಮಾತು ಕೇಳಿಸಿ, ತಾನು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದಳು. ತಾಯಿಯ ಮುಖ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ಎಂದಿನಂತೆ ನಗುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ.

* * *

ವಾಗ್ಗೇವಿ ಅತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ದಿವಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮುಗಿಯುವ ತನಕ ಹೊರಡುವ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಅಂತ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ಬೀಗರು ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಒಂದು ವಾರದ ನಂತರ ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಪತ್ರ ಬಂತು.

“ಹುಡುಗಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದ ಮನೆ, ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಹಣದೊಂದಿಗೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಿ. ಮದುವೆಗೆ ಮೊದಲೇ ತಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಕೋರ್ಟ್ ಖರ್ಚಿಗೆ ಹಣವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದರು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಮಾವನವರು.

ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಮಾರಿ ಬಿಡಿಯೆಂದರೇ “ಹಾಗೆ ಇದ್ದದ್ದು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾರುತ್ತೇವೆ? ಆದರೂ ಅದು ವಾಗ್ಗೇವಿ ತಾಯಿಯ ಆಸ್ತಿ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸೋಣ” ಎಂದು ತಂದೆ ಹೇಳಲು, ಮರ್ಯಾದಸ್ತರರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಾತು ಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡಿಕೊಂಡು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಹೊರಟು ಹೋದ.

ತಿಂಗಳೊಳಗೇ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೂ ‘ಬೋಗೋಲು’ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆ ನಡೆಯಲಿದೆಯೆಂದು ಮದುವೆಯಾದ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ತಲುಪಿತು. ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಷ್ಟೋ ಆರಾಮವೆನ್ನಿಸಿತು. ತಂದೆ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತರು.

“ಈಗ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಿ ಲಾಭವೇನು? ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಹೇಳಿದಂತೆಯಾದರೂ ಆದಷ್ಟು ಮಾರಿಬಿಟ್ಟು ಹಣದೊಂದಿಗೆ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಹೋಗಿತ್ತು” ಎಂದು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅಣ್ಣ ತಂದೆ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡು ರೇಗಾಡಿದ.

೪/ಸಂಬಂಧಗಳು

ತಾಯಿಯ ಸಾವಿನೊಂದಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಕುಗ್ಗಿಹೋಗಿದ್ದ ತಂದೆ ಅಣ್ಣನ ಮಾತಿಗೆ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರದಾದರು.

“ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಾ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಾ ಅಂತಿಯಾ ಸಮಸ್ತ ಕುಟುಂಬದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆಯೇ ಹೊರತು ಎಂದಾದರೂ ಬರುತ್ತಿರುವ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನಾ? ವಾಗ್ಧೇವಿ ಮದುವೆಗೆ ಇಷ್ಟು ದಿನದಿಂದ ನಮಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಆದಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲವೇ? ನಾನೂ ತಮ್ಮನಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಆದಾಯವನ್ನು ನೀನು ಸಮರ್ಥನಾದರೇ ತಂದುಕೋ” ಎಂದರು ತಂದೆ.

“ಈ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಈ ತನಕ ತಿಳಿಯದು. ನನ್ನ ಬಿ.ಎ., ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಮುಗಿದಿವೆಯಲ್ಲಾ. ಇನ್ನು ಮೇಲಿನ ಓದು ಓದುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಜಮೀನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ತಂದೆಯನ್ನು ತಂಗಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಣ್ಣ ಹೊರಟು ಹೋದ. ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯಟ್ ಫಸ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ಅಪ್ಪಾಜೀ ! ನಾನು ಬಿ.ಎ.,ಗೆ ಸೇರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ಸೇರಮ್ಮಾ... ಓದಿನಲ್ಲಾದರೂ ಮುಳುಗಿದರೆ ನಿನಗೆ ನೋವಿರುವುದಿಲ್ಲ?” ಎಂದರು ತಂದೆ.

“ನಿಜಕ್ಕೂ ನನಗೆ ಮದುವೆಯಿಂದ ಏರಿ ಬಂದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೋಗಿ ಈಗ ಆರಾಮವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ” ಎಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

* * *

ತಾಯಿ ಹೋದಾಗಿನಿಂದ ಅಕ್ಷರ್ ಬಾಬಾ ದಿನ ನಿತ್ಯವೂ ಸಂಜೆ ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿಂದ ಬಂದು ರಾತ್ರಿ ಸರಿಹೊತ್ತಿನ ತನಕ ಇದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾಯಿ ಇದ್ದಾಗ ತಂದೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ಬಾಬಾ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ದಿನ ತಂದೆ, ಬಾಬಾ ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಕೂಡಾ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಬಾ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಮಲಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ, ತಂದೆ ಎಂದು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೂ ಸಮೀಪ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲಿ, ಒಂದೇ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುವುದಾಗಲಿ ಇರದು. ಕಾವಲಿಗಾಗಿ ಮನೆ ಹೊರಗೆ ‘ದರ್ವಾಸು’, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜತೆಗೆ ತಾಯಿ ಕಾಲದಿಂದ ಇರುವ ಆಯಮ್ನು ತನಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಸಂಗೀತದ ಹುಚ್ಚು ತಾಯಿ ಬದುಕಿದ್ದಾಗ

ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾದ ಸಂಗೀತ ಗುರುಗಳು ಬಂದು ನಿತ್ಯವೂ ತನಗೆ ಸಂಗೀತ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾಯಿ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಿಂದಲೇ ಕೇಳಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ತನಗೆ ಮತ್ತೆ ಒಂಟಿತನ ಕಾಡಿಸಿದೆ. ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಸಂಗೀತ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಸಂಗೀತಪಾಠ ಸಂಜೆ ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಒಂದು ದಿನ ಕಾರಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಕಾಲೇಜಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಎದುರು. ಜಾವಾ ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಜಮಾಲ್ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ.

“ಕಾರು ಬರಲಿಲ್ಲವಾ? ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೈಕ್ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಾರೆ. ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದೆ. ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾರು ಬಂದಿದೆ.

“ದಾರಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಟೈರು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು” ಎಂದು ಸಮಚಾಯಿಷಿ ಹೇಳಿದ ಚಾಲಕ ಯೂಸಫ್. ಕಾರಿನಲ್ಲಿ “ಜಮಾಲ್ ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯವನಮ್ಮ. ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾ ಅವರನ್ನು ಸಂಜೆ ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಮನಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನಮ್ಮ” ಎಂದು ಯೂಸಫ್. ವಾಗ್ಗೇವಿ ತಾನೇನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ.

“ಯಾಕೋ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲಮ್ಮ. ನಮ್ಮ ಜಗದೀಶ್ವರ್ ಬಾಬು ಅವರಿಗೆ ಜಮಾಲ್‌ಬಾಬು ಎಂದರೆ ಸರಿ ಬೀಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಕ್ಟರ್‌ಬಾಬಾ, ದೊಡ್ಡ ಯಜಮಾನರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಇರುವುದು ಕೂಡಾ ಬಾಬು ಅವರಿಗೆ ಸರಿಬೀಳುವುದಿಲ್ಲಮ್ಮ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎಡೆಬಿಡದೆ ದಾರಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚದೆ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ಯೂಸಫ್.

ಚಾಲಕನ ಮೂಲಕ ತನಗೆ ಆ ತನಕ ತಿಳಿಯದ ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿದಿವೆ. ಮನೆ ಕೆಲಸದವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಮನೆಗುಟ್ಟುಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲವೇನೋ ಅನ್ನಿಸಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಆಯಮ್ಮ ಸಹ ಏನೇನೋ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಬಳಿಗೆ ತಂದೆಯವರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ “ಆ ತುರುಕಳ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೇನೋ” ಎಂದಿದ್ದಾಳೆ ಆಯಮ್ಮ. ತನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ ಆಗ ಆ ಮಾತು. ಚಾಲಕ ಯೂಸಫ್ ಮಾತು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಆಯಮ್ಮನ ಬಳಿ ಸಹ ತನಗೆ ತಿಳಿಯದ ಕುಟುಂಬದ ಎಷ್ಟೋ ಗುಟ್ಟುಗಳು ಇದ್ದಿರಬಹುದೆನ್ನಿಸಿದೆ ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ.

ಆ ರಾತ್ರಿ ಆಯಮ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಆಯಮ್ಮ ! ತುರುಕಳ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದೆ ಯಾರದು” ಎಂದು.

“ನಿಜಕ್ಕೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೇನವ್ಯಾ? ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರದು ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸವ್ಯಾ. ಉಪ್ಪು ಖಾರ ತಿನ್ನುವ ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ನಾನು ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆಯಿಂದ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಮಂಚದಲದಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ... ಮತ್ತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿಯೆಂದರೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿಯೆಂದೆ. ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇದ್ದೇ ಇದೆಯಲ್ಲ ಎಂದರವ್ಯಾ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರು.”

“ಅಂದರೆ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವಳಿದ್ದಾಳೆಂದಾಯ್ತು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ.

“ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾಗೆ ತಂಗಿಯವರಸೆ ಆಗುತ್ತಾಳೆ. ಅವರ ಮನೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಆಕೆಯ ಮನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ಯಜಮಾನರು, ಅಕ್ಟರ್‌ಬಾಬಾ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲವೆ. ಆ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಬಾಬು ಅವರಿಗೆ ಜತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾ” ಎಂದಳು ಆಯಮ್ಮ.

ವಾಗ್ವೇವಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕೋಪ ಬಂದಿದೆ. “ಆಯಮ್ಮ ! ಇನ್ನೇಲೆ ಎಂದಿಗೂ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾರನ್ನು ಹೀನಾಯಿಸಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ತಂದೆಗೆ ನೆಂಟರಾದರೂ, ಸ್ನೇಹಿತರಾದರೂ ಅವರೊಬ್ಬರೇ. ತಂದೆಯ ಒಳಿತು ಬಯಸುವುದೂ ಅವರೊಬ್ಬರೇ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

* * *

ವಾಗ್ವೇವಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರುವ ಅವರ ತಂಗಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದೆ. ಆ ದಿನ ಕಾಲೇಜು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಗೀತದ ಗುರುಗಳೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಿದ್ದಾರೆ.

“ಅಪ್ಪಾಜೀ ! ಇಂದು ನಾನೂ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು. ತಂದೆ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು” ಯಾಕವ್ಯಾ... ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ನೋಡುತ್ತೀಯಾ?” ಎಂದರು.

“ಕಾರ್ಖಾನೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲವಾ ಅಕ್ಟರ್‌ಬಾಬಾ ಮನೆ. ಒಮ್ಮೆ ಅವರ ಮನೆ ನೋಡಬೇಕೆಂದಿದೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

ಕಾರು ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಜಮಾಲ್ ವಾಗ್ವೇವಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದ.

“ಜಮಾಲ್ ! ವಾಗ್ವೇವಿ ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಂದೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

“ಬಾಬಾ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೋದರು. ನೀವು ಬರುತ್ತಿರೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೇ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ” ಎಂದ ಜಮಾಲ್.

“ಅದು ಸರೇ ! ನಾನು ಒಳಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದಾ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಾನೇ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಒಳಕ್ಕೆ ನಡೆದಳು. ಮೂರು ಕೊಠಡಿಗಳ ಮನೆ. ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದಂತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ‘ತಕ್ರಾಬಲ್ಲಾ’ ಪಾಲಿಸು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

“ಯಾರು ಭಯ್ಯಾ... ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬೇರೊಬ್ಬ ಯುವಕ ಒಳಗಿನ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಬಂದ.

“ಈತ ನನ್ನ ತಮ್ಮ ತಾಹಿರ್” ಎಂದು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿದ ಆತನನ್ನು.

“ಈಕೆ ಭುವನೇಶ್ವರ್ ಅಂಕಲ್ ಮಗಳು ವಾಗ್ವೇವಿಜೀ. ನೀನೆಂದೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಬಾಬಾನನ್ನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಬಿಡಲು ಹೋಗುವಾಗ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ವಾಗ್ವೇವಿಗೆ ನಗು ಬಂತು.

“ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರ್ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ನೀವಿಬ್ಬರೇನಾ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

“ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಾವಿಬ್ಬರು, ಬಾಬಾ, ಅಮ್ಮೀ. ಬಡೀ ಪುಪೀ (ದೊಡ್ಡ ಸೋದರತ್ತೆ) ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ ಅಮ್ಮೀ” ಎಂದ ಜಮಾಲ್.

“ಮತ್ತೆ ಅಡಿಗೆ ಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಅಡಿಗೆಯವಳಿದ್ದಾಳಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

“ಇಲ್ಲ. ಅಮ್ಮೀ ಇದ್ದಾಗ ತಾನೇ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಚೋಟೀ ಪುಪೀ (ಚಿಕ್ಕ ಸೋದರತ್ತೆ) ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಚೋಟೀಪುಪೀ ಯಾರು?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ. ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಮನೆಯೇ ಚೋಟೀಪುಪೀಯದು. ಅಲ್ಲೇ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಲ್ಲರೂ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ನೀವು ಅಲ್ಲೇ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾಡುತ್ತೀರಲ್ಲಾ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ.

ಜಮಾಲ್ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ತಾಹಿರ್ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಪಟಪಟನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ವೇವಿ. ಕಾಲೇಜು

೮/ಸಂಬಂಧಗಳು

ಸಮಾಚಾರಗಳು, ರಜಾಕಾರರ ಸುದ್ದಿಗಳು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಉರುಳಿಹೋಗುತ್ತಿವೆ ತಾಹಿರ್ ಬಾಯಿಂದ.

“ಮೇಡವರ್ ! ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರನ್ನು, ಅಜ್ಜಿಯವರನ್ನು ರಜಾಕಾರರು ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿರತ್ತಲ್ಲಾ” ಎಂದ ಹಠಾತ್ತನೆ.

“ಯಾಕೆ ಆ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಈಗ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳ ಹೊರಟ ಜಮಾಲ್.

ವಾಗ್ದೇವಿ ಆತನನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಾ “ಹೇಳಲಿಬಿಡಿ. ಬಹಳ ವಿಷಯಗಳು ನನಗೀಗೀಗಲೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿವೆ. ತಾತ, ಅಜ್ಜಿ ಆ ಹಿಂದಿನ ದಿನವೇ ವರಂಗಲ್‌ಗೆ ಹೊರಟರು. ತಾಯಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಅವರಿಗೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪದೇ ಪದೇ ಬಂದು ತಾಯಿ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಹೊರಟ ಮಾರನೇ ದಿನವೇ ನಮಗೆ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿತು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಆ ರಾತ್ರಿ ರಜಾಕಾರರು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರೆಂದು. ತಾಯಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಅನಾರೋಗ್ಯ. ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಅದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪು” ಎಂದಳು ಆಗಿನ ಘಟನೆಯನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

“ನಿಮಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾ ! ಅಂಕಲ್ ಅವರನ್ನು ಬಾಬಾ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇ ಅವರೂ ಏನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರೋ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ನಿಜವಾ ! ಆ ವಿಷಯ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ತಂದೆಯವರಲ್ಲಿ? ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದು ನಾನು, ಅಣ್ಣಾ ಕೇಳಿದರೇ... “ಬಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಯಮ್ಮ ಏನೋ ಹೇಳಲು ಹೊರಟರೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಾಬಾ ಮಾತ್ರ ನಿತ್ಯವೂ ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾಯಿಗೆ ಕೊಠಡಿಯಾಚೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಭರವಸೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ “ಭಯ್ಯಾಜೀ” ಬೊಂಬಾಯಿಯಿಂದ ಎನ್ನುತ್ತಾ. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೆಂದಾಯ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ತಾಯಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಕ್ಟೋಬಾಬಾ ಋಣ ನಾವು ತೀರಸಲಾರೆವು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ ಆಗಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಮಧ್ಯಾನ್ಹ ಆಗಿದೆಯೆಂಬ ವಿಷಯವೇ ಮರೆತು ಹೋಗಿದೆ ಮೂವರಿಗೆ. ತಂದೆ, ಬಾಬಾ ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದು “ಮಾತು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸುವುದಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಸುಗು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತು ವರ್ಷದ ಆಕೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದಳು.

“ಪುಷೀ ! ಈಕೆ ಯಾರು ಗೊತ್ತಾ? ಅಂಕಲ್ ಮಗಳು” ಎಂದು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿದ ತಾಹಿರ್. ಸುದ್ದಿಗಳು ಹೇಳುವುದು ತಾಹಿರ್ ಕೆಲಸವಾದರೆ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಕೂರಿಸುವುದು ಜಮಾಲ್ ಹೊಣೆ ಎನ್ನಿಸಿದೆ. ತಂದೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಜುಗರವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಂಡಿದೆ ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಎತ್ತರದ ಟೇಬಲ್ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಹೊದಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿರಿಯಾನಿ, ಮಿರ್ಚಿಕಾ ಸಾಲನ್, ಮೊಸರು ಗೊಜ್ಜು, ಡಬುಲ್‌ಕಾ ಮೀತಾ ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಟೇಬಲ್ ಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತರು. ಪುಷೀ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಸರಿ ಕೊಸರಿ ಬಡಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ತಂದೆ ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾರನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿ, ಬಾಬಾ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಪುಷೀ ವಾಗ್ಗೇವಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಒಳಗಿನ ಕೊಠಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಾಯೆಂದು ಕರೆದು ಆಕೆಯ ಕೊಠಳಲ್ಲಿನ ಎರಡೆಳೆಯ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಕೊಠಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಳು ಬೇಡ ಬೇಡವೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ.

“ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯೇ ಕೊಟ್ಟದ್ದಾಳೆಂದುಕೋ” ಎಂದಳು. ನಿಜಕ್ಕೂ ಆಕೆಗೆ ನನ್ನ ತಾಯಿಸ್ಥಾನ ಕೊಡಬಲ್ಲೆನೇ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ. ತಂದೆಗೆ ತಾಯಿ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಂತೆ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚು ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾ ಆಗಾಗ ಆಕೆಯತ್ತ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳದೆಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ವಾಗ್ಗೇವಿ ಕಾರು ಹತ್ತುತ್ತಿರಲು ತಾಹಿರ್ ಬಂದು “ನಿಮ್ಮನ್ನು ದೇವಿ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾ?” ಎಂದ.

“ತಪ್ಪದೇ ! ನೀನು ಹಾಗೆ ಕರೆದರೇನೇ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಾಗ್ಗೇವಿ ಎಂದು ಬೇಗ ನುಡಿಯಲಾರೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದಂತಲ್ಲಾ. ಜಮಾಲ್ ಭಯ್ಯಾ ಹೇಳಿದ. ನನಗೂ ತೋರಿಸುತ್ತೀರಾ?” ಎಂದ.

“ಈಗಲೇ ಬಾ, ಕಾರು ತಿರುಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೂ ಬರುತ್ತದಲ್ಲಾ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಂದುಬಿಡಬಹುದು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಭಯ್ಯಾ... ನಡಿ ಕಾರಲ್ಲಿ ಕೂರು” ಎಂದು ಜಮಾಲ್‌ನನ್ನು ಕೂಡಾ ಕಾರು ಹತ್ತಿಸಿ ತಾನೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಚಾಲಕನನ್ನು ಊಟ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದು ಬಿಡೆಂದು ಚಾಲಕನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಕೋಚ ಪಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಜಮಾಲ್. ದಾರಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚದೆ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ತಾಹಿರ್.

ಕಾರಿನ ಹಾರನ್ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಮೂರು ಎಕರೆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ನಿಲಯದ ಗೇಟಿನ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದ ಚಾವುಷ್.

“ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ದೊಡ್ಡದೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆನಾಗಲಿ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದೆಂದು ಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಾಹಿರ್ ಒಂದೇ ಸಮ ಬೆರಗಾಗಿ ಸಡಗರದಿಂದ ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಮನಸಾರೆ ತಿರುಗಾಡಿದ. “ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಬಹುದಾ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಜಮಾಲ್ ವರಂಡಾದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟ. ತಾಹಿರ್ ಅಷ್ಟು ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಆತ ಒಳಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತಾಹಿರ್ ಒಳಗಿನಿಂದ “ದೇವಿಜೀ ನಿನ್ನನ್ನೂ ಬಂದು ನೋಡು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ” ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿದ.

ತಾತ, ಅಜ್ಜಿಯವರದ್ದು ಜಮೀನು. ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಚಿತ್ರಪಟಗಳು, ಆಗಿನ ಪೀಠೋಪಕರಣ ಎಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿಡುವುದು ವಾಗ್ಡೇವಿಗೆ ಹವ್ಯಾಸ. ಇಬ್ಬರೂ ನಿಲಯದ ಅಲಂಕಾರ ನೋಡಿ ಬೆರಗಾದರು. ಜಮಾಲ್ ಮುಖ ನೋಡಿದರೆ ಆತ ನಿಲಯದೊಳಗೆ ಇಷ್ಟು ಅಂದವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಅನ್ನಿಸಿದೆ. ಆಗಲೇ ವಿಜಯವಾಡದಿಂದ ಬಂದ ಅಣ್ಣ, ಹಾಗೆ ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಾಡಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಪಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

“ಜನಾನಾದೊಳಕ್ಕೆ ಬರಕೂಡದೆಂದು ತಿಳಿಯದಾ ನಿಮಗೆ?” ಎಂದಿದ್ದಾನೆ ಮುಖ ಗಂಟಿಟ್ಟುಕೊಂಡು.

“ನಾನೇ ಬಾ ಯೆಂದು ಕರೆದೆ. ತಾಹಿರ್ ಮನೆ ನೋಡಲು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಟ್ಟ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ನಮ್ಮ ವಂಶದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿಬಿಟ್ಟೆಯೆಂದಾಯ್ತು ತಂದೆಯವರು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾರಾ? ನಾನಿದ್ದಾಗ ಜಮಾಲ್ ಯಾವಾಗಲೂ ಪೋರ್ಟಿಕೋದಿಂದಲೇ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ” ಎಂದ ಅಣ್ಣ ಜಮಾಲ್ ಕಡೆ ಕೋಪದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ.

“ಜಮಾಲ್ ಕೂಡಾ ಎಂದೂ ಒಳಗೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲವೆಂದ. ನಾನೇ ಬಾಯೆಂದೆ. ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಅವರನ್ನೇನೂ ಹೀನಾಯಿಸಬೇಡ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ ಕೋಪದಿಂದ.

“ನನಗೇ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುವಷ್ಟರವಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ. ನಿನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನೆಂದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾ?” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

“ಗೊತ್ತು. ನಾನೂ ಕೂಡಾ ಈ ಮನೆ ಯಜಮಾನಳೇನಪ್ಪಾ, ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ ಕೋಪ ತಡೆಯಲಾಗದೆ.

ಈ ಮನೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿದೆಯೆಂದಲ್ಲವೇ ನಿನ್ನ ಧೀಮಾಕು? ತಂದೆಯವರನ್ನು ಬರಹೇಳು. ನಾನೀನ ಯಾಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಗೊತ್ತಾ?” ಎಂದ.

“ಹೌದು... ದಿಢೀರನೇ ಯಾಕೆ ಬಂದಿದ್ದು?”

“ಏತಕ್ಕಾ? ನೀನು ಮುಂಡೆಯಾದೆಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ?”

“ನಿನ್ನ ಭಾಷೆ ವಂಶ ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇದೆಯಾ?”

“ಕೂಡಲೇ ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊ. ನಾನು ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಂದೆಯವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಬೇಕು.”

“ನಾನ್ಯಾಕೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು?”

“ನೀನು ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ನಾಳೆ ವ್ಯಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಕೂಡಿಬಂದರೆ ಸೊಸೆಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪಾಲು ನಿನಗೆ ಬರಬೇಕಲ್ಲಾ?”

“ಆ ಎರಡನೆಯ ಸೊಸೆಯ ಮಾತೇನು? ಆಕೆ ಗೂಡನೊಂದಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾಳಲ್ಲಾ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ? ಆತನ ಮುಖವನ್ನು ಸಹ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಹೇಗಾಗುತ್ತೇನೆ? ನನಗ್ಯಾವ ಪಾಲೂ ಬೇಡ.”

“ಎಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟವೇನಾ? ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆ ಎರಡನೆಯ ಸೊಸೆಗೆ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ವಿಚ್ಛೇದನ ನೀಡದೆಯೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.”

“ಆತ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಹೆಂಡತಿ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಕಾನೂನು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಷಯ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆ ದಿನ ಎರಡನೆಯ ಮದುವೆಯ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆ ಬಂದರೂ ತಂದೆ ಕಿಮ್ಮಕ್ ಅನ್ನಲಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇಷ.

“ನಿನ್ನ ಕರ್ಮ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಛಿಕ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಪೋರ್ಟಿಕೊಗೆ ಹೋಗಿ ‘ಈ ಡ್ರೈವರ್ ಕೂಡ ಕೈಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ’ ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಬೈದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕಾರು ಚಾಲನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟ ಅಣ್ಣ.”

ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರು ದಿಗ್ಗಮೆಗೊಂಡಂತೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರು. ಅವರ ಮುಂದೆ ಅಣ್ಣ ತನ್ನನ್ನು ಹಾಗೆ ಹೀಯಾಳಿಸಿದ್ದು ತನಗೆ ಅಂಗಾಲು ಉರಿನೆತ್ತಿಗೇರಿವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೇ ಅಲ್ಲವಾ ತರಾತುರಿಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಈ ದರಿದ್ರದ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದವರು. ಆಗ ಅವರು ಹಣ ಕೇಳಿದರೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಂದೆ ಹಠಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಆಸ್ತಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಈ ಅಣ್ಣ

ಮಹಾಶಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತೇನೋ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ. ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರೂ ಬೇಸರದಿಂದ ಸಲಾಂ ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಸಂಘಟನೆಗಳು ! ಬಾಬಾ ಮನೆಗೆ ಮೊದಲ ಸಲ ಹೋಗಿದ್ದು, ಜಮಾಲ್‌ನೊಂದಿಗೆ ತಾಹಿರ್‌ನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದು, ತಾಹಿರ್ ತನ್ನನ್ನು ರಜಾಕಾರರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದು, ತಂದೆಯ ಪ್ರೇಯಸಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು, ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮರಣಿಸಿದ್ದು, ತನ್ನನ್ನು ವಿಧವೆಯಾಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಆತುರ, ಬರುವುದು ಬಂದರೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ... ಇವೆಲ್ಲಾ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ತನಗೆ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಉದ್ದಿಗ್ನ ಭರಿತವಾದ ದಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಇರಲಾರದೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿತು ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ.

ಅಣ್ಣ ತಂದೆಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದನೋ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಬೇಸರಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತಾನು ಅವರು ಕರೆಯುವ ತನಕ ಅವರೆದುರಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದೆನ್ನಿಸಿದೆ. ಅಣ್ಣ ಆಯಮ್ಮನನ್ನು ಕರೆದು ಏನೇನೋ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದದ್ದು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಅಣ್ಣ ಕೆಲಸದವಳು ಎಂದು ಕೊಂಡೇ ಆಯಮ್ಮನ ಬಳಿಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ನೋಡಿದರೇ ಅಸಹ್ಯವೆನ್ನಿಸಿದೆ ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ.

ತಂದೆ ಕೊಠಡಿಯೊಳಗಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಣ್ಣನ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಬೇಡವೆಂದುಕೊಂಡರೂ ತಾನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದೇಹಾಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ ಗೊತ್ತು.

“ಅಣ್ಣ ಎಂಬ ಗೌರವವಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಮಾತನಾಡದೆ ‘ನೀನು ನೀನು’ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ನಮ್ಮ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಎಷ್ಟೋ ಗೌರವದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನೀವು ಅಕ್ಬರ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಇರುವುದು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೇ ಷೇರು ಕೊಡುವುದೂ ಸಹ ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಎಂದೋ ಅವರು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮತವಾ, ನಮ್ಮ ಅಂತಸ್ತಾ? ವಾಗ್ಗೇವಿ ನಿಮ್ಮ ಸಲಿಗೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ವಿಪರೀತ ಕೋಪಿಷ್ಟಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನಿಲಯ ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು ಪೊಗರು ಅತಿಯಾಗಿದೆ” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಅಣ್ಣ.

“ತನ್ನ ಹೆಸರಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲ ಈ ನಿಲಯ, ಈ ಸ್ಥಳವು ತನ್ನದೇ ವಿಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರ. ನಿನಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ ಕೂಡಾ ಹೇಳಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹೋಗೋ

ಮೊದಲು ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿಸಿದ ವಿಷಯ ಈ ನಡುವೆಯೇ ತಿಳಿದಿದೆ ನನಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತವಾದ ನಮ್ಮ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ನನ್ನ ಪಾಲಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಪಾಲಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀನೇ ತೆಗೆದುಕೋ. ಕಾರ್ಖಾನೆ ವಿಷಯ ನನ್ನ ನಂತರ ಹೇಗೆ ಯಾರಿಗೆ ಸೇರಬೇಕೋ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಲ್ಲು ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಬಾಳು ಹಾಳು ಮಾಡಿದೆವು. ಅವಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತು ಅಂದರೆ ನಾನು ಸಹಿಸಲಾರೆ” ಎಂದು ತಂದೆ ಅಷ್ಟು ಕಡ್ಡಿ ಮುರಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದು ವಾಗ್ಡೇವಿಗದೇ ಮೊದಲ ಸಲ. ಆ ಕೂಡಲೇ ಹೋಗಿ ತಂದೆಯವರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ರಜೆ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಮರಳಿ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಅಣ್ಣ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದನೆಂದು ಆಯಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು. ತಂದೆಯವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಭಯ ಮತ್ತು ನಾಚಿಕೆ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ.

“ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಬೇಕು ಗಂಡ ಸತ್ತ ಹೆಣ್ಣೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಬು ಅವರು” ಎಂದು ಅಂದಳು ಆಯಮ್ಮ.

ಅದರಿಂದ ತನಗೆ ಕೋಪ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿದೆ.

“ಆಯಮ್ಮ! ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೀನು ನಮಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವೆ. ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ನಿನ್ನನ್ನು. ಇನ್ನು ಅಣ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗು. ಇನ್ನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ನನಗೆ ಸರಿಹೋಗದು. ನನ್ನ ಪದ್ಧತಿಗಳು ನಿನಗೆ ಹಿಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಇಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಾ... ನಾನು ಹಳೆಕಾಲದವಳು. ಏನೋ ಅನ್ನುತ್ತೀನಿ. ಚಿಕ್ಕ ಬಾಬು ಅವರು ಹೇಳಿದರೆಂದು ಹೇಳಿದೆನಷ್ಟೆ. ನನಗೆ ಆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯದೇನಮ್ಮಾ ನಿಮ್ಮ ಮದುವೆ ವಿಚಾರ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನೆಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಅತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಹ ನನ್ನನ್ನು ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಜೋಪಾನವಾಗಿ ನೋಡಿಕೋ ಎಂದಿದ್ದರು ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರು. ಅದೃಷ್ಟವಂತಳು ! ನಿಮ್ಮ ಮದುವೆ ಮುರಿದು ಬಿದ್ದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯುವ ಮೊದಲೇ ಶುಭವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ್ದಾಳೆ ತಾಯಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತೇವಗೊಂಡ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಂಡಳು ಆಯಮ್ಮ. ಆಕೆಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತಾನೂ ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ವಾಗ್ಧೇವೀ ತಾಯಿ ! ಯಾಕಮ್ಮಾ ಅಳು? ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಮದುವೆಯೇ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೋ. ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಜಗದೀಶ್ವರ್ ಎಲ್ಲಾ ತನಗೇ ತಿಳಿದಿರುವುದೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಸಹ ಆತನನ್ನು ವಂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ‘ಶನಿವಾರಪ್ಪೇಟ’ ರಾಜಾ ಅವರ ವ್ಯಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂದೋ ಸೋತು ಹೋದರು. ರಾಣಿಯವರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಕಾಬಿಟ್ಟಿ ತಿರುಗಿ ಆಸ್ತಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಕೂಡಾ ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನನಗೆ ನಂತರ ತಿಳಿಯಿತು. ತಿರುಗಿ ಹೇಗಾದರೂ ಮೋಸ ಮಾಡಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇರೊಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಮನೆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಹೆಣ ಕೂಡಾ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಹಾಳು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು. ಈಗ ತಂದೆ ಧರ್ಮಾಸ್ವತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನಂತೆ. ಮಗ ಹೋದ ಮೈ ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಈ ಜಮೀನು ಆ ಜಮೀನು ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಿರುಗುವವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಂದಿಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಈ ಜಮೀನು ಉಳಿದಿದೆಯೆಂದು ನೋಡಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಹುಸಿಯೆ” ಎಂದ ತಂದೆಯವರ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳುತ್ತಾ ಮರವಾಗಿ ಹೋದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

ಎಂದೂ ಹಾಗೆ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಾರದ ತಂದೆ ಹಾಗೆ ಬಂದು ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ವಾಗ್ಧೇವಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವರ ಕೈಗಳೆಡನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಮುಖವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ತಂದೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತನ್ನ ಬೆನ್ನು ಸವರುತ್ತಾ ಮೌನವಾಗಿ ಸಂತೈಹಿಸಿದರು. ಅಂತಸ್ತುಗಳು, ವಂಶಪರವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಶಿಥಿಲವಾಗಿ ಹೋದ ಆ ಕ್ಷಣ ವಾಗ್ಧೇವಿ ಮರೆಯಲಾರದ್ದು.

ಆ ದಿನದಿಂದ ವಾಗ್ಧೇವಿ ತಂದೆಯ ಕೊಠಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ತಂದೆ ಕೂಡಾ ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಅಕ್ಬರ್ ಬಾಬಾ ಬಂದು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಬಾಬಾ ಬರುತ್ತಲೇ ಹೀಗೆ ಹೇಳೋಣವೆಂದು ಕೊಠಡಿಯಾಚೆಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದರೆ ಜಮಾಲ್ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಆ ದಿನ ಅಣ್ಣ ಅವರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಆತನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು ಅದೇ ಮೊದಲು.

ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲೂ ಕೂಡಾ ತನಗೆ ಕಾಣಿಸದೆ ಮರೆಯಾಗುವನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಆತನನ್ನು ಹಾಗೆ ಅವಮಾನಪಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ತಾನು

ನಾಚಿಕೆಪಡಬೇಕು. ಆತನೇಕೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ತಾನೇ ಹೋಗಿ ಆತನನ್ನು ಟೀಗೆ ಬಾಯೆಂದು ಕರೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಆತನನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಬಾಯೆಂದು ಕರೆದಳು. ಆತನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದ.

“ಜಮಾಲ್ ಬೇಟಾ ! ಬಾ” ಎಂದರು ತಂದೆಯವರು ಸಂತೋಷವಾಗಿ “ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಆಚೆ ಪೋರ್ಟಿಕೋದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಬೇಟಾ ! ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್ ಸರಿಹೋಯಿತಾ?” ಎಂದರು ಬಾಬಾ.

“ಸರಿಹೋಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೇಡಂ ಬಂದರು” ಎಂದ ಜಮಾಲ್ ಸಮಜಾಯಿಷಿಯಾಗಿ.

“ಮೇಡಮ್ ಯಾರು? ಓ ಹೋ ! ವಾಗ್ಡೇವಿಯಾ?” ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕರು ತಂದೆ.

ತಂದೆ ಹಾಗೆ ಜೋರಾಗಿ ನಗಬಲ್ಲರೆಂದು ತನಗಾಗಲೇ ತಿಳಿದದ್ದು. ತಂದೆಗೆ ಬಾಬಾ ಎಂದರೂ, ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರೆಂದರೂ ಎಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರೀತಿಯೆಂಬುದು ತನಗರ್ಥವಾಗಿದೆ.

“ಬೇಟಾ ಜಮಾಲ್ ! ವಾಗ್ಡೇವಿ ಬೇಟಾ ಒಬ್ಬಳೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಆಗಾಗ ನೀನೂ, ತಾಹಿರ್ ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ಹೌದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಮಧ್ಯೆ ಜಗದೀಶ್ವರ್ ಬಂದು ಸಿಡಿಲಿನಂಥ ವಾರ್ತೆ ಹಾಕಿದಾಗಿನಿಂದ ನನಗೆ ವಾಗ್ಡೇವಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂತೈಸಬೇಕೋ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವು ವಿವರಗಳು ಹೊರ ತೆಗೆಯದೇ ಆಕೆಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಆಕೆಯ ಬಾಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿದೆವು” ಎಂದರು ತಂದೆ.

“ಬಾಬಾ ! ತಂದೆ ಬಾಧೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರಾಗಲಿ ನನಗ್ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಅಪರಿಚಿತರು ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗಾಗಿ ಅಳುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ಇದೂ ಅಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ಅಣ್ಣನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿಧವೆ. ಬಿಳಿ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಬಳಿ, ತಿಲಕ, ಹೂವು... ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಪೂಜಾ ಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರಕೂಡದು. ಆದರೆ ನಾನು ಹಟಕ್ಕಾದರೂ ಎಲ್ಲಾ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಓದು ಸಾಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಂಗೀತ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಉದ್ವೇಗದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

*

*

*

ಆ ತರುವಾಯ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಜಮಾಲ್, ತಾಹಿರ್ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಜಾಹಿರ್ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಸುದ್ದಿಗಳೇ. ಜಮಾಲ್ ವಾಗ್ಧೇವಿ ಕೇಳುತ್ತಾ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಮಾಲ್ ಎಂ.ಎ., ಮುಗಿಸಿದ. ತಂದೆ ಬಾಬಾ ಅವರನ್ನು, ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದು ತನ್ನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಕೊಂಡುಕೋ ಎಂದು ಹಣಕೊಟ್ಟರು ಜಮಾಲ್‌ಗೆ.

“ನಾನೂ ಎಂ.ಎಸ್‌ಸಿ., ಪಾಸಾದರೇ ನನಗೂ ಸಹ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್ ನಗುತ್ತಾ.

“ನೀನು ಪಾಸಾಗಬೇಕೇ ವಿನಹ ಅದಕ್ಕೆ ಇಮ್ಮಡಿ ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಇಂದೋ ನಾಳೆಯೋ ನಿನ್ನ ಫಲಿತಾಂಶ ಬರುತ್ತದ್ದಲ್ಲಾ” ಎಂದರು ತಂದೆ.

ಜಮಾಲ್ ಹೊರಡುತ್ತಾ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆತ ರಚಿಸಿದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ವಾಗ್ಧೇವಿಗೆ. ಏನಪ್ಪಾ ಎಂದು ತೆರೆದು ನೋಡಿದರೆ “ಪ್ರೊಫೌಂಡ್ ಲವ್” ಎಂಬ ಕೃತಿ. ಒಂದೆರಡು ಪುಟಗಳು ತಿರುವಿ ಹಾಕುತ್ತಲೇ ‘ಅನ್ನೋನ್’ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬರೆದ ಕವಿತೆಗಳವು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಭಾನುವಾರದ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕವಿತೆಗಳೇ ಅವು.

“ಅನ್ನೋನ್ ಎಂದರೆ ನೀವಾ? ಓದಿ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿವೆಯೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ ತುಂಬ ಸಂತೋಷದಿಂದ.

ಅವರು ಹೊರಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದು ಓದೋಣವೆಂದು ತೆರೆದರೆ ಪ್ರೊಫೌಂಡ್ ಲವ್‌ಗೆ ಮೇಲೆ ‘ವಿತ್’ ಎಂದು ಕೆಳಗೆ ‘ಟು ಮೈಬಿಲವಡ್’ ಎಂದು ಇದೆ. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ತನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆತನ ಹೆಸರಾಗಲೀ, ತನ್ನ ಹೆಸರಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಎಷ್ಟು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿವೆ, ಏನಾಗಿದೆಯೋ ತನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಜಮಾಲ್ ಬಡೀಪುಪೀ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಹೊರಟು ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ತನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಬರೆದದ್ದು ಸಹ ಒಂದು ಕವಿತೆಯಂಥದ್ದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ. ತಾಹಿರ್ ಕೂಡಾ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತರುವಾಯ ತಿಳಿದಿದೆ ತಾಹಿರ್ ಕೂಡಾ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತರುವಾಯ ಬೆಳೆದಿದೆ ತಾಹಿರ್ ಕೂಡಾ ಬಡೀಪುಪೀ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನೆಂದು. ವಾಗ್ಧೇವಿ ಎಂ.ಎ., ಪಾಸಾದಳು.

ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಕೊಟ್ಟರೂ ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಒಬ್ಬ ಆಸ್ತಿ ಪರನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿದ ತಂದೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ. ಅಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಆಸ್ತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಕೂಡಿಬಂತು ಅಣ್ಣನಿಗೆ. ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಸಲ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು, ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರನ್ನು ಹೈದರಾಬಾದ್ ತೋರಿಸಲು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ಅಣ್ಣ ಗೋಲ್ಕೊಂಡ ಕೋಟೆ, ಸಾಲಾರ್‌ಜಂಗ್ ಮ್ಯೂಜಿಯಂ, ಫಲಕ್‌ನುಮಾ ಪ್ಯಾಲೇಸ್ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲೆಡೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರು, ಹೆಂಡತಿ ಶ್ರೀಮಂತರಾದ್ದರಿಂದ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಬಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಅಣ್ಣ. ಅವರು ಸಹ ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಅವರ ವಂಶ ಎಷ್ಟೋ ದೊಡ್ಡದು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

“ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ವಂಶ ಮಾತ್ರ ಏನು ಕಡಿಮೆ? ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮನೆ ಅಳಿಯನಾಗಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರಂತೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದು” ಎಂದು ಅತ್ತೆ ಮನೆಯವರು ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯಿಂದ ತಂದೆಯವರ ವಂಶ ಕುರಿತು ಸಹ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದರು.

ವಾಗ್ಗೇವಿ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾರದೆ “ತಂದೆಯವರು ಮನೆ ಅಳಿಯನಾಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ವರಂಗಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಾತ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಎಸ್ಟೇಟ್ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು, ಮೇಲಾಗಿ ಆಗ ಕೋಸ್ತಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು ಜಮೀನ್ದಾರರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಯ ಬಿದ್ದು ತಂದೆಯವರನ್ನು ವರಂಗಲ್‌ಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡರಂತೆ. ಈ ನಿಲಯ, ಕಾರ್ಖಾನೆ ಎಲ್ಲಾ ತಾತ, ಅಜ್ಜಿಯವರು ಕೊಟ್ಟವುಗಳೇ” ಎಂದಳು.

“ನಿಲಯ ಸರೇ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕೂಡಾ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರದೇನಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ಅಣ್ಣನ ಅತ್ತೆಯವರು.

“ಹೌದು, ಆದರೆ ತಾಯಿ ನಿಧನವಾಗುವ ಮೊದಲು ಅದನ್ನು ತಂದೆಯವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುನೇ ಪಾಲು ಅಕ್ಬರ್ ಬಾಬಾದು ಆ ಕುಟುಂಬ ತಾತನವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಚಿತವಂತೆ. ತಂದೆಯವರಿಗಿಲ್ಲಿ ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಪರಿಚಯ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜತೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ತಾತಯ್ಯನವರು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಕ್ಬರ್ ಬಾಬಾ ಅವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಈ ಆಸ್ತಿಗಳ ವಿಚಾರಗಳೇನೇ ಇರಲಿ ನೀನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವೆ” ಎಂದಳು ಆಕೆ.

“ಇನ್ನೂ ಏನೂ ಅಂದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಕಾಲೇಜು ಉಪನ್ಯಾಸಕ ಉದ್ಯೋಗ ಬರುವಂತಿದೆ. ಬಂದರೆ ಮಾಡೋಣವೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಕೂಡಾ ವಯಸ್ಸಾಯಿತು. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಆ ಬಾಬಾ ಯಾರೇ ಇರಲಿ ಅವರ ಬಳಿಯಿಂದ ನಾಲ್ಕಾಣ್ ಷೇರು ಸಹ ಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೇನೋ.” ಎಂದಳಾಕೆ.

“ಅಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ಆಸ್ತಿ, ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಆಸ್ತಿ ಸಹ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲಾ. ಇಲ್ಲಿ ತಂದೆಯ ಜತೆಗೆ ನಾನೂ ಇದ್ದೇನಲ್ಲಾ, ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ. ಆಕೆ ಕಿಮ್ಮಕ್ ಎನ್ನಲಿಲ್ಲ.

ಅವರು ಹೊರಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಸಿಕ್ಕು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಎನ್ನಿಸಿದೆ ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ. ಅತಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ ಕೋಪ ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಬಂಧುಗಳ್ಯಾರಾದರು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಆಕೆಗೆ ಕಂಪನವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತೂ ಹಣ, ವಂಶ, ಅಂತಸ್ತು, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಇವೇ ಅವರ ಜೀವಿತವನ್ನು ಶಾಸಿಸುವುದು. ಮಾನವ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಎಂಬುವುವು ಇವೆಯೆಂಬುದು ಕೂಡಾ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಾರವು ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತನಗೆ ಬಂದ ಉಪನ್ಯಾಸಕ ಉದ್ಯೋಗ, ಸಂಗೀತ ಸಾಧನೆಗಳಿಂದ ಕಾಲ ನೂಕಲಾರಂಭಿಸಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ. ಎಷ್ಟೋ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ, ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ ತನಗೆ ತಂದೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ತನಗೆ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಚೋಟಿಪುಪಿ ಅವರಿಗೆ ಒಂಟಿತನದಲ್ಲಿ ಜತೆಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾ ಸ್ನೇಹ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಪ್ರೇಮ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ತಂದೆಗೇನು ಬೇಕು? ತಂದೆ, ಬಾಬಾ ಅವರ ಸ್ನೇಹ ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಪಾರಶೀಕ ಕವಿ ನುಡಿಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ.

‘ಎಷ್ಟು ಸಂಪದವಿದ್ದರೂ ಏನು ಲಾಭ
ಮನಸು ಅರಿತ ಸ್ನೇಹಿತನಿಲ್ಲದಿರೆ
ಸುತ್ತು ನೂರಾರು ಸೇವಕರಿದ್ದರೂ
ಒಳಿತುಕೆಡಕುಗಳು ಹೇಳದ ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಇಲ್ಲದಿರೆ’
ಅದೃಷ್ಟವಂತರು ತಂದೆ, ಆ ಸ್ನೇಹ ಅವರಿಗೆ ಲಭಿಸಿದೆ.

* * *

ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ದಡಾರ ಪ್ರಬಲಿಸಿದೆ. ಚೋಟಿಪುಪಿಗೂ ಕೂಡಾ ಸೋಕಿದೆ.

“ವಿಕಾರವಾಗಿ ಅವರ ಎದುರಿಗೆ ಹೋಗಲಾರೆ. ನನಗೆ ಗುಣವಾಗಬಾರದು. ಸತ್ತು ಹೋಗಬೇಕು, ಸತ್ತು ಹೋಗಬೇಕು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಇದ್ದಳಂತೆ. ಅಲ್ಲಾ ಆಕೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಕೇಳಿದಂತೆ ದಡಾರದಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆಯೇ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದಳು. ತಂದೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರನ್ನು ಹೇಗೆ

ಸಂತ್ಯಯಿಸಬೇಕೋ ತನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಂಬಂಧ ತನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಚೋಟಿ ಪುಪ್ಪಿ ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ತಂದೆಯವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾಳಂತೆ. ಅಕ್ಷರಾಬಾಬಾ ಬಂದು ದಸ್ತಾವೇಜು ಕೊಟ್ಟರು. ತಂದೆ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಅಂಗೈಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅತ್ತರು.

“ಇಬ್ಬರೂ ದೇವತೆಗಳೇ. ನಾನೇ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನು. ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಭಾಗ್ಯವೇ ದಕ್ಕಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ದೂರವಾಗಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದರು ತಂದೆ.

ನನಗವರ ಮಾತುಗಳು ಅರ್ಥವಾಗದಂತೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ.

“ಬೇಟಾ ವಾಗ್ದೇವಿ ! ನೀನೇ ಇನ್ನು ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾನು ಢಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕು, ನಮ್ಮ ತಂಗಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಢಿಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನಡೆದ ದುರಾಗತಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲಾ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಗಳೊಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಗನೇ ಆಕೆಯ ಗಂಡ. ತಾನೆಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ತಾಹಿರ್, ಜಮಾಲ್ ಸಹ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾರೆಲ್ಲಾ ನನ್ನನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಡಿಯೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ತನ್ನ ಪಾಲು ಮತ್ತು ಮನೆಯನ್ನು ತಂದೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ದರಕ್ಕೆ ಮಾರಿಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದರು ಬಾಬಾ. ಆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಅಣ್ಣ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಜತೆಯಾಗಿ ಬಂದರು.

“ಎಂದಿಗ್ಯಾವುದು ಶಾಶ್ವತ ! ಎಲ್ಲವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಪಾಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸೂಕ್ತಿಗಳು ನುಡಿದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. ಅಣ್ಣ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಆತ ಹೇಳಿದ್ದೇ ವೇದ ವಾಕ್ಯ.

ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಮಧುಮೇಹ ಹದ ತಪ್ಪಿದೆ. ಸಮಯಕ್ಕೆ ಔಷಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಚೋಟಿಪುಪ್ಪಿ ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ತಂದೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಜಜ್ಜರಿತರಾಗಿ ಹೋದರು. ಎಷ್ಟೇ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಭಾಗ ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆದರು. ಅವರಿಗೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದೆ. ಮನೆ ಬರೆದ ರಾತ್ರಿಯೇ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ, ಅಣ್ಣ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಕರ್ಮಕಾಂಡಗಳು ಮುಗಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಹೊರಟು ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಒಂದು ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರು.

“ಒಂಟಿ ಹೆಣ್ಣು. ಹೇಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬಲ್ಲೆ? ಮನೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು

ಮಾರಿಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ” ಎಂದ.

“ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಂತೆ ನಾನೂ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಹೋಗಬೇಕು. ಈ ಆಸ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ನಿಜಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದ ತಾತ ಅಜ್ಜಿಯರದ್ದು. ಇದು ಅವರ ಸ್ಥಳ. ಅವರ ಸ್ಥಳವೇ ನನ್ನ ಸ್ಥಳ” ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಉಪನ್ಯಾಸಕ ಹುದ್ದೆಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿ, ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ. ಅಣ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯಾದವನೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ಸಹಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆತನನ್ನು ಚೋಟೀಪುಷೀ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಹೇಳಿದಳು. ಅಣ್ಣ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಆಸ್ತಿ ಹೇಗಾದರೂ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗಾಗದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಗಳನ್ನು, ಮಗನನ್ನು ವಾಗ್ಡೇವಿ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ. ಮಗ ತನಗೆ ವೈಜಾಗೇ ಇಷ್ಟವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಮಗಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ ಬಳಿಯೇ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಒಂದು ದಿನ ನಡುರಾತ್ರಿ ಯಾರೋ ಪೋನ್ ಮಾಡಿದರು. ನಿದ್ರೆ ಮಂಪರಿನಲ್ಲೇ ಮಂಚದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಟೀಬಲ್ ಮೇಲಿರುವ ಟೆಲಿಪೋನ್ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಳು “ಯಾರು” ಎನ್ನುತ್ತಾ.

“ಅಮ್ಮಾ ! ಯಾರೋ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಕೂಡಲೇ ಬರಬೇಕು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಕಾವಲುಗಾರ ಪೋನ್ ಮಾಡಿದ.

ಕೂಡಲೇ ವಾಗ್ಡೇವಿ ತಕ್ಷಣ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ದಳಕ್ಕೆ ಪೋನ್ ಮಾಡಿ ಚಾಲಕನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗದೆ ತಾನೇ ಕಾರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ತಲುಪುವ ವೇಳೆಗೆ ಅಗ್ನಿ ಶಾಮಕ ವಾಹನ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು ಜ್ವಾಲೆಗಳೇಳುವ ಒಳಗೆ ತಣ್ಣನೆ ನೀರು ಅದನ್ನು ಶಮನ ಮಾಡಿತು. ಕಾವಲುಗಾರ ಹೇಗೋ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿದ. ಕಾವಲುಗಾರ ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾ ಪ್ರಸಾದ. ಅಂಥ ನೀತಿವಂತನಾದ ಸ್ವಾಮಿ ನಿಷ್ಠೆವುಳ್ಳವನಾದ ಬೇರೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಲಾಗದು. ಕೊಠಡಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಲೇ ಕೈಗಳು ಹಿಂದಕ್ಕೆಕಟ್ಟಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

“ಯಾರು ನೀನು? ಏಳೇಳು” ಎಂದು ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಅಮ್ಮಾ ! ನಾನು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕ. ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅವರು ಕರೆದು

ನಾನಾ ಮಾತುಗಳೆಂದರಮ್ಮಾ ಕೆಲಸದಿಂದ ಸಹ ಕಿತ್ತು ಹಾಕುತ್ತೇನೆಂದರು.”

“ಯಾಕೆ?”

“ಅವರ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಹಕರಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು”

“ಯಾವ ಕೆಲಸ?”

“ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ತಂತಿಯನ್ನು ಮಾಯ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ”

“ಅಂದರೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರಿಕೊಂಡು ಹಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನಾ?”

“ಹೌದಮ್ಮಾ. ನಾವು ಸರಿಯಾದ ವೇಳೆಗೆ ಬಂದು ಸಂಜೆವರೆಗೂ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಊಟಕ್ಕೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಮನೆಯಿಂದ ಡಬ್ಬಿ ತಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಟೀ ಕುಡಿಯಲು ಒಂದು ಸಲ ಒಬ್ಬರ ನಂತರ ಒಬ್ಬರು ಸರದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ಹಿಂದೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಹೀಗೆ ಆಗಿದೆಯಾ?”

“ಇಲ್ಲಮ್ಮಾ... ಅಕ್ಟೋ ಬಾಬಾ ಯಾವಾಗಲೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲಮ್ಮಾ ಯಾರಿಗೂ ಮಾಡಬಾರದ ಏನೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮಾಡಬಾರದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರೆ ನೀವು ಬೇಡವೆಂದಿರಿ ಸರೇ. ಮತ್ತೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಟ್ಟರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಗೊತ್ತಾ? ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.”

“ಹೌದಮ್ಮಾ. ನಾವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೇ ಕಾವಲುಕಾಡೆವು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಅವರು ಒಳಗೊಳಗೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೇ ಕೇಳಿದೆವು. ಈ ರಾತ್ರಿಗೆ ಏನೋ ಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡೆವು. ಆದರೆ ಅವರು ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯಿಡುತ್ತಾರೆಂದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಾಗಿಲು ಒಡೆದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಂತಿಯನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾವು ಅವರನ್ನು ಅಡ್ಡ ಹಾಕಿದೆವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನ ಗಲ್ಲು ಪಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ವೇಳೆಗೆ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಪೆಟ್ಟಿಗೆ ತೆಗೆದು ಕಡ್ಡಿಗೀಚೆ ತನ್ನ ಅಂಗಿಗೆ ಅಂಟಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕಡೆಗೆ ನಿಂತಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಎಸೆದು ನಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋದ. ಕೂಡಲೇ ಕಾವಲುಗಾರ ಸುಟ್ಟ ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೇ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ. ನಿಮಗೆ ಪೋನ್ ಮಾಡಿದ.”

“ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗೆ ಪೋನ್ ಮಾಡಿ" ಎಂದು ವಾಗ್ಧೇವಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಿಸಿ ಕಛೇರಿ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು.

ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಬಂದ. ವಿಷಯ ಕೇಳಿ ನಿರ್ಘಾತನಾದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದ. ಕಾವಲುಗಾರನನ್ನು ಕರೆದು 'ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕನನ್ನು ಕರೆದು ತನ್ನಿ' ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

“ಈ ಕಾರ್ಮಿಕ ಎಂಥವನು?”

“ಪೊಗರು ಜಾಸ್ತಿ, ಇವನು, ಬೇರೆ ಇಬ್ಬರು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದ ಇಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ. ಅವರು ಕೆಲಸಕ್ಕಿಂತ ಪಾಠಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ” ಎಂದ ಇಂಜಿನಿಯರು.

“ನಿಮಗಾ? ಸಹ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾ?”

“ಸಹ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ. ಆಗಾಗ ನನಗೂ ಕೂಡಾ.”

“ಅನುಭವ ಇರುವವರು ಕಾರ್ಮಿಕರಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ, ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಪಡಿಸಿದರೆ ತಪ್ಪೇನಿದೆ?”

“ನಾನು ಇಂಜಿನಿಯರು. ಅವರು ಕಾರ್ಮಿಕರು. ಅವರು ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಬೇಕು. ಅವರ ಮಾತು ನಾನಲ್ಲ” ಎಂದ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಹಮ್ಮಿನಿಂದ.

“ನಿಮಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅನುಭವ ಎಷ್ಟು?”

“ಒಂದು ವರ್ಷ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.”

“ಆ ಅನುಭವ ನೋಡಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ನಿಮಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅಣ್ಣನವರು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಈ ಕಾರ್ಮಿಕನನ್ನು ಏನು ಮಾಡೋಣ? ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಇವನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತಾ? ಮತ್ಯಾರ ಮೇಲಾದರೂ ನಿಮಗೆ ಅನುಮಾನವಿದೆಯಾ?”

“ಇವನೊಂದಿಗೆ ಆ ಉಳಿದ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಸಹ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಒಬ್ಬನೇ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ ಆದರೆ ಉಳಿದ ಒಬ್ಬರು ಓಡಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.”

“ಟೈಂ ಅಯಿದಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆಲ್ಲಾ, ಅಲ್ಲಿ ತನಕ ಏನೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ವಾಗ್ವೇವಿ ಕಾವಲುಗಾರನನ್ನು ಕರೆದು “ಅವನ ಕಾಲುಗಳ ಕಟ್ಟು, ಕೈಕಟ್ಟುಗಳು ತೆಗೆದುಬಿಡು. ತಿಂಡಿಕೊಡು. ಅವನು ನಿನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಯಾಗಿರುವುದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಬಂಗಲೆಗೆ ಹೊರಟು ಬಂದಳು.

* * *

ನಿದ್ದೆ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿವೆ. ತಣ್ಣೀರು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚೆಲ್ಲಿಕೊಂಡರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಒಳಿತೆನ್ನಿಸಿತು. ತನಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಉಸಾಬರಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ತಂದೆ, ಅಕ್ಷರ್‌ಬಾಬಾ ಅವರೇ ಉಸಾಬರಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಇರುವ ತನಕ ಯಾವ ಸಮಸ್ಯೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹೊಸ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಬಂದ ಮೇಲೆಯೇ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಹೇಗೆ ಇದನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕೋ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಆಯಮ್ಮ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಕಾಫೀ ಕುಡಿದು ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ತಿಮಿತವೆನ್ನಿಸಿದೆ. ನಿತ್ಯವೂ ಕಾಫೀ ಕೊಟ್ಟು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋಗುವ ಆಯಮ್ಮ ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಏನೋ ಇದೆ ಎನ್ನಿಸಿ “ಏನು ಆಯಮ್ಮ... ಏನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದೆಯಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಅವುದಮ್ಮಾ ! ಇನ್ನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಾಯಿತಲ್ಲಾ” ಎಂದಳು ಆಯಮ್ಮ.

“ವಯಸ್ಸು ನಿನಗೆ ಈಗ ಹೊಸದಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ? ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸು.

ಕಾಫೀ ಕೂಡಾ ನೀನು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಡಿಗೆ ಭಟ್ಟ ಸೇವಕರ ವಸತಿ ಗೃಹದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಾನಲ್ಲ. ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗನ್ನು.”

“ಅಮ್ಮಾ ! ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರ ಕಾಲದಿಂದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಾಫೀ ನಾನು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಅಭ್ಯಾಸವಮ್ಮಾ. ಆಗಲೂ ನಾನು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲಮ್ಮಾ.”

“ಮತ್ತೆ, ನಿನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಊರ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹೋಗಿದೆಯಾ?”

“ಊರ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಮ್ಮಾ. ನಮ್ಮವರ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹೋಗಿದೆ. ಎಷ್ಟಾದರೂ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ಅಗಲಲಾರೆನಮ್ಮಾ.”

“ನಾನು ಅಗಲಿಕೋ ಎಂದೆನಾ? ನೀನೆಂದೂ ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಯಾವತ್ತೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೆನಪಿಸಿದಂತೆಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.”

“ಈಗ ನೆನಪಿಸಿದ್ದಾರಮ್ಮಾ. ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಪತ್ರ ಬಂದಿದೆ.”

“ನೋಡು ಆಯಮ್ಮ. ಈಗ ನಾನು ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಹಗರಣದ ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಸಮಸ್ಯೆ ತೀರಿದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿನ್ನ ವಿಚಾರ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕೂಡಲೇ ಹೊರಡಬೇಕು. ಚಾಲಕನಿಗೆ ಕಾರು ಒರೆಸಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ವಾಗ್ದೇವಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

“ಅಮ್ಮಾ ! ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ನೀವೇ ಕಾರು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಿರೆಂದು ಆಯಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು ಈಗ. ಕಾಲ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಹಾಗೆ ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸೇವಕರ ವಸತಿಗೃಹದಲ್ಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಯಾಕೆ ಇಟ್ಟಿರುವುದು? ನನ್ನನ್ನು ಬಾ ಎಂದು ಒಂದು ಕೂಗು ಹಾಕಿದರೆ ಸಾಕು ಓಡಿಬರುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲಮ್ಮಾ” ಎಂದ ಚಾಲಕ.

“ಯೂಸಫ್ ದಾದಾ ! ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಎಂದಾದರೂ ಚಾಲಕನನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇನಾ? ನೀನು ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾ ಅವರ ದೂರದ ನೆಂಟನೆಂದು, ನಿನಗೆ ಬೇರೊಂದು ಕೆಲಸ ಕೈಲಾಗದೆಂದು ಈ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ವಯಸ್ಸು ಮೀರುತ್ತಿದೆ. ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವುದು ಯಾಕೆಂದು ಎಬ್ಬಿಸಲಿಲ್ಲ.”

“ಎಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾದರೂ ನನ್ನವು ಕಾಡಿಗೆಯಿಟ್ಟ ಕಣ್ಣುಗಳಮ್ಮಾ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಸಹ ಕಣ್ಣುಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ನನಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕವರಿಗೇ ಕಣ್ಣು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ.”

“ಯೂಸಫ್ ದಾದಾ ! ಕಣ್ಣು ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸುವುದು ಯಾಕೆಂದು...”

“ಅಲ್ಲ ಹೇಳಮ್ಮಾ. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನವರು ಏನೋ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ ಕಾರು ನಾನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತೇನೆಂದು...”

“ಅವಳೇನೋ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ. ಆಕೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನಿನ್ನನ್ನು ಭುವನ ಏನಾದರೂ ಅಂದರೆ ನೀನು ಕೂಡಲೇ ನನಗೆ ತಿಳಿಸು ಆಕೆಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

“ಅಮ್ಮಾ ! ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನವರು ನಿಮ್ಮ ಮನುಷ್ಯಳು ನಾನು ಪರಕೀಯ, ನೌಕರನು.”

“ದಾದಾ, ಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಡ. ನೀನು ಕೂಡಾ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯನೇ. ನಿನ್ನನ್ನು ಆಯಮ್ಮನನ್ನು ಪರರೆಂದು ನಾನು ಎಂದೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ.”

“ಹೌದಮ್ಮಾ, ಆಯಮ್ಮ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಬಂಧು ಯಾರೋ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನಂತಲ್ಲಮ್ಮಾ.”

“ಹೌದು? ಏನೋ ಹೇಳ ಹೊರಟಳು. ನಾನು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿಂದ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆಕೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ ಬಿಡು.”

ಕಾರು ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ತಲುಪಿದೆ. ಕಾವಲುಗಾರ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಸಹ ಗೌರವದಿಂದ ಸಲಾಂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಗೇಟು ತೆರೆದ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಚಿಕ್ಕ ಗೇಟಿನಿಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ.

ವಾಗ್ಲೇವಿ ಕಛೇರಿ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು. ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಹಿಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡ.

“ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಮರೆತು ಹೋದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಿದರೂ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದು ಬೆಲ್ ಒತ್ತಿದಳು ವಾಗ್ಲೇವಿ.

ತಂದೆ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಬಂದ ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಯಾದವ್ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದ.

“ನೋಡಿ. ಕಾವಲುಗಾರನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕನ ಕಟ್ಟುಗಳು ಬಿಚ್ಚಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆ ತರಲು ಹೇಳಿ” ಎಂದಳು ಯಾದವ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ. “ಈ ಒಳಗೆ ನೀವು ಆ ಉಳಿದ ಇಬ್ಬರು ಕಾರ್ಮಿಕರಾರೋ ದುರಹಂಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಕೂಡಾ ಕರೆಯಿರಿ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಲೇವಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಗೆ.

ಆತ ಅಡಾವುಡಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಇಬ್ಬರೂ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಅರವತ್ತರ ಗಡಿಯಲ್ಲಿರುವವರೇ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾವಲುಗಾರನ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಆ ಮೂರನೇ ಅಹಂಕಾರಿಯನ್ನು ಕರೆದು ತಂದರು.

“ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅವರೇ ! ನೀವು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದೇನೋ ಕೇಳಿ ಯಾದವ್ ಅವರೇ ! ನೀವೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಲೇವಿ.

“ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ರಾತ್ರಿ ಸುಟ್ಟು ಬಿಡಲು ಯಾಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಿರಿ ನೀವು ಮೂವರು? ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಕಾವಲುಗಾರ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ. ಉಳಿದ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಓಡಿಹೋದಿರಿ. ನೀವು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಸಮಜಾಯಿಸಿ ನೀಡುತ್ತೀರಾ, ಪೊಲೀಸರನ್ನು ಕರೆಸಿ ನಿಜಕ್ಕೇನೇನು ಕೆನ್ನುತ್ತೀರಾ?” ಎಂದ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ದರ್ಪದಿಂದ.

“ಪೊಲೀಸರನ್ನೇ ಕರೆಯಿಸಿ ಸಾರ್, ಪೊಲೀಸರಿಗೆ, ಅಮೃತನವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚೋರಿ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ” ಎಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ.

“ಇಲ್ಲಿ ಚೋರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಲೇವಿ.

“ಹೌದು ಅಮೃತನವರೇ, ಬೇಕಾದರೆ ಯಾದವ್‌ಸಾಬ್ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿ. ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ತಂತಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿವೆ. ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ಸಲ ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವಮ್ಮಾ. ಅವರಿಗೆ ನಾವೆಂದರೆ ಗೌರವ, ಅಭಿಮಾನ. ಅಂದಿನಿಂದ ನಾವೊಂದು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ. ಯಜಮಾನರು ಈ ಮಧ್ಯೆ ಇಬ್ಬರು ಹೊಸ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟರು.

ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ನಮಗೆ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಮುದುಕರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕೆಲಸ ಕೂಡ ನೀವೇ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವತನಕ ಅವರನ್ನು ಸಹಿಸಬೇಕಲ್ಲಾ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವರಿಬ್ಬರ ಎದುರು ನಮ್ಮನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಪದೇ ಪದೇ ಬೀಡಿ ಸೇದುವುದಕ್ಕೆ, ಟೀ ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪದೇ ಪದೇ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅವರು ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನೇ ಕೇಳಮ್ಮಾ ನಿಜವೋ ಅಲ್ಲವೋ” ಎಂದ ಎರಡನೆಯವನು.

“ಹಸಿ ಸುಳ್ಳು. ಈ ಮುದುಕರು, ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾಗದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಯುವಕರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಕೋಪ ನನ್ನ ಮೇಲೆ. ಅವರೆಂದರೆ ಅಸೂಯೆ” ಎಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಇಂಜಿನಿಯರ್.

“ನೀನೇನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕಾದಿದೆಯಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ತಾವು ಬಂದಾಗಲೇ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದ ಬಂಧಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದವನು.

“ನನಗೊಂದು ಅನುಮಾನ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾವಲುಗಾರನ ಪಾತ್ರ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರವೇನಮ್ಮಾ. ರಾತ್ರಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹೊಸ ನೌಕರರು ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ತಂತಿಯನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಪ್ಲಾನ್ ಮಾಡಿದರು. ಅದನ್ನು ಈ ಮೂವರೂ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಕಾವಲುಗಾರನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಕಾವಲುಗಾರ ಹೊಂಚು ಹಾಕಿದ್ದ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಯಾಗಿ ಇರಿಸಿದಂತೆ ಇಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚೋರಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಯಲಿಗೆಳೆಯ ಬೇಕೆಂದು ಹಾಕಿದ ಪ್ಲಾನು” ಎಂದ ಯಾದವ್.

“ಪ್ಲಾನಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಪ್ಲಾನು ಎಂಬ ಮಾತು. ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಅವರೇ ! ನೀವು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಓದಿದ ಓದು ಈ ಮುದಿ ನೌಕರರ ಎದುರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಏನು ಮೇಡವ್ ! ಈ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ನನಗೇನೋ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರಾ?” ಎಂದ.

“ನಾನೇನೂ ಅನ್ನಲಿಲ್ಲ. ನೀವೇ ಹೆಗಲು ತಡವಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿದ ಆ ಇಬ್ಬರು ನೌಕರರನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ.”

“ನೀವು ಬರುತ್ತಲೇ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದುಕೇಳಿದ್ದೆ.”

ಲಬೋದಿಬೋಯೆಂದು ತಮಗೇನೂ ತಿಳಿಯದೆಂದು ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲ ಅಮ್ಮನವರ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿ, ಅವರು

ದಯೆ ತೋರಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಎಂದೆ. ಗಾರ್ಡ್ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.”

ಗಾರ್ಡ್ ಮತ್ತೆ ಬಂದು “ಅವರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬಂದು ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋದರು ಸಾಬ್” ಎಂದ.

“ಅಯ್ಯೋಗ್ಯರು. ಡಿಸ್ಮಿಸ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಓಡಿಹೋದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪೀಡೆ ತೊಲಗಿದೆ.” ಎಂದ ಇನ್ನು ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತೆಂಬಂತೆ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಎದ್ದುನಿಂತು ಕೊಂಡು.

“ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. ಯಾದವ್ ಅವರೇ ! ನೀವೂ ಇರಿ. ನೀವೆಲ್ಲಾ ಹೊರಡಿ ಇನ್ನು” ಎಂದು ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ನೀವು ಎಷ್ಟೋ ಅರ್ಹತೆವುಳ್ಳ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ನಿಮಗೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ಯೋಗ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ನೀವು ಬೇರೊಂದು ಉದ್ಯೋಗ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರಜೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ನಿಮಗೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಇದೂ ಒಂದು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಾ? ಎಲ್ಲ ನೌಕರರು ಐವತ್ತು ವರ್ಷದಾಟದವರೇ. ಚಿಕ್ಕವರನ್ನು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಇಡೋಣವೆಂದರೆ ಖಾಲಿಯಿಲ್ಲ. ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಸತ್ತರೆ ವಿನಾ” ಎಂದ ಸಿಡಿಮಿಡಿಯುತ್ತಾ.

“ನೋಡಿ, ಒಂದು ದಿನ ನೀವೂ ವೃದ್ಧರಾಗುತ್ತೀರಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನೀವು ಹೋದರೆ ತಪ್ಪು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಏನದು ಮೇಡಂ ನೀವನ್ನುತ್ತಿರುವುದು? ವಿದ್ಯೆಗಿದ್ದೆಯಿಲ್ಲದ ಕಾರ್ಮಿಕರೊಂದಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಹೋಲಿಸುತ್ತೀರಾ ನೀವು?”

“ನೋಡಯ್ಯಾ ! ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೆ. ವಿದ್ಯೆಗಿದ್ದೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅನುಭವದಿಂದ ಕೆಲಸ ಕಲಿತುಕೊಂಡು ಲಾಭದಿಂದ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಈ ವೃದ್ಧರೆಲ್ಲಾ. ಅವರೂ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲವೆ. ಅವರು ಸತ್ತರೆ ಹೊರತು ಖಾಲಿ ಜಾಗಗಳು ಲಭಿಸುವೆಂದು ಲಘುವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಗೌರವದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೊರಟುಹೋಗಿ ಎಂದರೆ ರೋಷ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿದೆ ನಿಮಗೆ.”

“ನಾನು ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡುತ್ತೇನೆಂದು ಕೊಂಡಿರನೋ? ಹಾಗೇನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಗೌರವದಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಡಿಸ್ಮಿಸ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ತಾತಂದಿರು ಇಳಿದು ಬರಬೇಕು ನನ್ನನ್ನು ಡಿಸ್ಮಿಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಡಿಸ್ಮಿಸ್ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಕೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.”

“ನಮ್ಮ ತಾತಂದಿರು ಇಳಿದು ಬರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೀನೇ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತೀಯೆ. ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲಾ? ಚೋರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದೆಯೆಂದು.”

“ನೀವ್ವೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಬಲ್ಲಿರಿ?”

“ಹೇಗಾ ! ಆ ಇಬ್ಬರು ಯುವ ನೌಕರರ ಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದ.”

“ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಯಾವಾಗಲೋ ಓಡಿಹೋದರು.”

“ಇಲ್ಲ ಗಾರ್ಡ್‌ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಟೀ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ವೃದ್ಧ ನೌಕರರು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಗಾರ್ಡ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.”

“ನನ್ನನ್ನು ಹೀಗೆ ಬೆದರಿಸಲಾರಿರಿ ನೀವು. ಅವರು ನನಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಹೇಳರು.”

“ನೀವೇ ನೋಡಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬೆಲ್ ಒತ್ತಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದುತನ್ನಿರೆಂದು ಹೇಳಿದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತರು.

“ಏನೋ ! ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳೆಂದು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದರೇ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನಗೇ ದೋಹ ಬಗೆಯುತ್ತೀರಾ? ಚೋರಿ ಮಾಡುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಕೈ ಎತ್ತಿದ ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು.

“ತಡೆ, ಅಂತಹ ಹುಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ನೀನು ಜೈಲು ಕಂಬಿಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.” ಎಂದಳು ಕೋಪವಾಗಿ ವಾಗ್ವೇವಿ.

ಗಬಗಬನೆ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿನ ಪ್ಯಾಂಡ್‌ನಿಂದ ಕಾಗದ ತೆಗೆದು ತಾನು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಆಚೆಗೆ ರಭಸವಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋದ.

“ಯಾದವ್ ಅವರೇ ! ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿದುಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ನೌಕರರನ್ನು ಎತ್ತಿಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು. ಈ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಈಗಲೇ ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಿ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

ಕೂಡಲೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕುರ್ಚಿ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು.

“ಅಮ್ಮಾ ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಓದಿದವು. ತರುವಾಯ ಓದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ನಮ್ಮವರನ್ನು ಸಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಅಲೆದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಲಭಿಸಿದೆಯಮ್ಮಾ. ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನಾವು ಮೋಸ ಹೋದವು. ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಬರುವ ಹಣದಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದರು. ಅದರಿಂದ ನಾವು ಯಾವುದಾದರೂ

ಚಿಕ್ಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದರಮ್ಮಾ”

“ಅಷ್ಟು ಹಣ ಬರುತ್ತದಾ ಮಾರಿದರೇ?”

“ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಆಗಾಗ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಪಾಲನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದರಮ್ಮಾ”

“ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲೋ ಉದ್ಯೋಗ ಲಭಿಸಬಹುದು, ಅವರ ಕಾಲೇ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಿ, ನನ್ನ ಕಾಲುಗಳುಗಳನ್ನಲ್ಲ.”

“ಅಮ್ಮಾ ! ನೀವು ತಾಯಿಯಂಥವರು. ‘ಮೇಡಮ್ ಹೆಂಗಸಾದ್ದರಿಂದ ಕಾರ್ಖಾನೆ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಆಕೆಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗುಮಾಸ್ತೆಯಾದವ್ ವೃದ್ಧರು. ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ನಾವು ನೀವು ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಗುಡ್‌ಬೈ ಹೇಳಿಬಿಡಬಹುದೆಂದು ನಮಗೆ ಆಸೆ ತೋರಿಸಿದರಮ್ಮಾ. ಅವರ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟೆವು.”

“ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯೇನು?”

“ಸತ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಇನ್ನು ಯಾರ ಮಾತು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲಮ್ಮಾ.”

“ಸರೇ ಯಾದವ್ ಅವರೇ ! ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿರಿಯೆಂದು ಹೇಳಿ.”

“ತಾಯಿ ! ಆ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಡಿಯಮ್ಮಾ.”

“ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಹೇಗೆ? ನಿಮಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಜಾಗ್ರತೆಯನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲಾ. ನೀವು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಮಗೇನು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.”

“ಅಮ್ಮಾ ! ನಮ್ಮನ್ನು ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಡಿ. ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ.”

“ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅಪರಾಧವೇನೂ ಹೊರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಅಲ್ಲ. ಹೊಸದಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲರ ವಿವರಗಳು ಯಾದವ್ ಅವರು ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದು ನಮ್ಮ ಭರವಸೆಗಾಗಿ, ಭಯವೇಕೆ?”

“ಹಾಗಾದರೆ ಸರೇನಮ್ಮಾ”

“ಯಾದವ್ ಅವರೇ ! ಇವರು ಓದಿಕೊಂಡವರಲ್ಲವೇ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ನೆರವಾಗಲು ಇವರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದ್ದು ವಾಗ್ದೇವಿ ನಿಲಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು.

ದಾರಿಯುದ್ಧಕ್ಕೂ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆ ಇಬ್ಬರು ಕೆಲಸಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಮಾತುಗಳೇ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ ತನಗೆ. ತಾನು ಹೆಣ್ಣಂತೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಕಾರ್ಖಾನೆ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ವ್ಯವಹಾರ ದಕ್ಷತೆಗೆ

ಹೆಣ್ಣುಗಂಡು ಎಂಬ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರದೆಂದು ತಿಳಿಯದ ಪುರುಷ ಅಹಂಕಾರಿ. ಪುರುಷ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಕೀಳಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದಳು. ರಾಜ್ಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದರೂ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪುರುಷರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನಾವಕಾಶಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮನೆ ಸೇರಿದಳು.

“ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತಿಂಡಿ ಸಹ ತಿನ್ನದೆ ಹೋದಿರಮ್ಮಾ, ಹೊತ್ತಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ ಊಟ ಮಾಡಿಯಮ್ಮಾ” ಎಂದು ಆಯಮ್ಮ ಅಡಿಗೆಯಾಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಊಟದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದಳು.

ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಊಟ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ರಾತ್ರಿ ಕೂಡ ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ನಿದ್ರೆ ಕವಿದುಬಂದಿದೆ.

* * *

ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರವಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಸಂಜೆ ಐದರ ಮೇಲಾಗಿದೆ. ಚಳಿಗಾಲವಾದ್ದರಿಂದ ಆಗಲೇ ಕತ್ತಲು ಕವಿದು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎದ್ದರೆ ಏನೋ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಏಕಾಂಗಿ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಲ ಹಾಗೇ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗಿ ಎದ್ದರೆ ಆ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೂ ಸಹ ತನಗೇನೋ ಭಯವೆನ್ನಿಸಿದೆ. ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದೆಡೆ ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು ವಾಗ್ದೇವಿ. ಅಡಿಗೆಯಾಳು ಬಿಸ್ಕತ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಟೀ ತಂದು ಇರಿಸಿದ.

“ಆಯಮ್ಮನನ್ನು ಬಾಯೆಂದು ಹೇಳು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ ಅಡಿಗೆಯವನಿಗೆ.

ಆಯಮ್ಮ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪತ್ರ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ತನಗೆ ಕೊಡದೆ ಆಕೆಯೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅದು ತನಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡಳು.

“ನಿನಗೆ ಪತ್ರ ಬಂದಿದೆಯಾ?” ಎಂದಳು.

“ಹೌದಮ್ಮಾ.”

“ಎಲ್ಲಿಂದ?”

“ಜೈಪುರದಿಂದ”

“ಜೈಪುರದಿಂದಲಾ?” ಎಂದು ವಾಗ್ದೇವಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡಳು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಯಮ್ಮನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರುವುದೇ ಅಪರೂಪ. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿನ ಹೈದರಾಬಾದ್, ಎಲ್ಲಿನ ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಜೈಪುರ ಎನ್ನಿಸಿ “ಯಾರ ಬಳಿಯಿಂದ ಬಂದಿದೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

ಆಯಮ್ಮ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣು ಒರೆಸಿಕೊಂಡಳು. ಪತ್ರವನ್ನು ವಾಗ್ದೇವಿ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು.

“ದೊಡ್ಡಮ್ಮಾ !

ಹೇಗಿದ್ದೀಯಾ? ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯ ತಾಕೂರ್ ಅವರು ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯುವಿನಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಪೃಥ್ವೀತಾಕೂರ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆದ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯನವರನ್ನು ಕೂಡಾ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ಬಿಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಹುಡುಗನಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕರೆ ಆತ ಕೂಡ ಮಗನಿಗಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ನನ್ನ ಆಸೆ. ನೀನು ಸಹ ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆ ಇನ್ನು ನೀನು ಸಹ ದಾಸಿ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇರಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಅಂದು ಕೊಳ್ಳುವುದೇ, ಆಗಲಿ ಅಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಬೆಲೆಯೇನಿರುತ್ತದೆ? ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಜಮೀನ್ದಾರನೋ, ಆಸಾಮಿಯೋ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳೆಂದೇ ಅಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕನಿಷ್ಠ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಂಥ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಾದರೇ ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟು ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗನಿಗೂ ಕೂಡಾ ನಮ್ಮ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶವೇನು? ಕೂಡಲೇ ತಿಳಿಸು.

ಇಂತಿ ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಮಗಳು
ಕನಕ”

“ಆಯಮ್ಮಾ... ಯಾರು ಈ ಕನಕ? ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಇದ್ದ ಆಕೆನಾ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇದಿ ಪತ್ರ ಓದುವುದನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

“ಅವುದಮ್ಮಾ. ಆಗ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರಿಗೆ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ, ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಆಳು ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮಗಳು ಕನಕಳನ್ನು ಕರೆಸಿದ್ದೆ” ಎಂದಳು.

“ಆಯಮ್ಮ ! ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯವನ್ನು ನನಗೆ ಮರೆಮಾಚದೆ ಹೇಳುತ್ತೀಯಾ?”

“ಏನು ಹೇಳಲಮ್ಮಾ?”

ನೀವು ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವರಾ?

“ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂಗಿ, ನಾನು ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಆಸಾಮಿಗೇ ಹುಟ್ಟಿದೆವು. ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ತಂಗಿಗೆ ಕನಕ ಹುಟ್ಟಿದಳು.”

“ಕನಕ ಯಾರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದಳು?”

“ಯಾರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದರೇನಮ್ಮ ಈಗ?”

“ನಿನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೇ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಬಿಡು.”

“ಅಮ್ಮಾ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ನಾನೇನೋ ಬಚ್ಚಿಡ ಬೇಕೆಂದಲ್ಲಮ್ಮಾ ! ನಿಮ್ಮಂಥವರಿಗೇ ಜಮೀನು ಈಗ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮಂಥವರನ್ನು ಕೇಳುವವರ್ಯಾರಮ್ಮಾ.”

“ಅದು ನಿಜವೇ ಹೇಳು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ನೀನು ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಮೊಮ್ಮಗನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆಯಾ?”

“ಹಾಗೆಂದು ಕನಕ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸಿಗಬೇಕಲ್ಲಮ್ಮಾ. ಆಗಿನ ಮಾತು. ಆದರೆ ಈಗಿನಿಂದಲೇ ನಿಮಗೆ ನಾನು ಹೊರಟು ಹೋಗುವ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದರೆ ನೀವು ನನ್ನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾರನ್ನಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರೆಯೆ....”

“ನಿನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬೇರಾರೂ ತುಂಬಲಾರರು. ನೀನು ತಾಯಿಯ ನಂತರ ತಾಯಿಯಂಥವಳು ನನಗೆ, ಅಣ್ಣನಿಗೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಸಾಕಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದು ನೀನೇ.”

“ನಿಜವೇನಮ್ಮಾ. ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಲೋಪವಿದೆಯೆಂದು ಒಬ್ಬರೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಗಡ್ಡೆಯಿದೆಯೆಂದು ಕೆಲವರು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರಮ್ಮಾ. ಖಾಯಿಲೆಯೇನಾದರೂ ಅಮ್ಮಾ ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಮನವರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಓಡಾಡಲಾಗದವರಾದರು.”

“ಹೌದು. ತಾಯಿ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಯಾಕೋ ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಓಡಾಡಲಾಗದಾದರೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ತನ್ನ ಆರೋಗ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಲಿ, ನೋವನ್ನು ಕುರಿತಾಗಲಿ ಎಂದೂ ನಿಮಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಪಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಕಿರುನಗೆ ಬೀರುತ್ತಾ ಹತ್ತಿರ ಕೂರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಣ್ಣ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಂದೆಯ ಬಳಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ತಾಯಿ ನಿತ್ಯವೂ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇದಿ. ಆ ದಿನಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮೆಲಕು ಹಾಕುತ್ತಾ.

“ಅಮ್ಮಾ... ನಿಮಗೆ ಕನಕ ನೆನಪಿದ್ದಾಳಾ?”

“ಇದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಯಿಯ ಹೋಲಿಕೆ ಇತ್ತು.”

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಯಮ್ಮ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಳು.

“ಏನಾಗಿದೆ ಈಗ?”

“ಏನು ಇಲ್ಲಮ್ಮಾ, ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗಳಿಗೆ ತಾಯಿ ಹೋಲಿಕೆ ಸಹಜವಲ್ಲವೇನಮ್ಮಾ.”

“ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗಳೇನದು?”

“ಹಾಗೆ ಎಂದೆನೇ ನಾನು? ಏನೋ ಬುದ್ಧಿ ಕಡಿವೆಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿರುತ್ತೇನಮ್ಮಾ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇನಮ್ಮಾ.”

“ಮಾತು ಬದಲಿಸಬೇಡ ಆಯಮ್ಮಾ. ಏನೋ ಕಥೆ ಇದೆ ಹೇಳು.”

“ಅಮ್ಮಾ ! ನಿಮಗೆ ನಾನೆಂದರೇ ಎಷ್ಟೇ ಅಭಿಮಾನವಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಆಯ ಅಲ್ಲವೇನಮ್ಮಾ. ಆಯಮ್ಮ ಎಂದು ನೀವು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕರೆದರೆ ನನಗೆ ಆನಂದವೇ. ನನ್ನ ಹದ್ದು ದಾಟಿ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗ ಪಡಿಸಬಾರದಲ್ಲಮ್ಮಾ.”

“ನೀನು ಊರಿಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲವೆ ನಾನು. ನನಗೆ ತಿಳಿಯದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೀನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ?”

“ಏನೋ ಅಮ್ಮಾ ನನಗೆ ಭಯವಾಗಿದೆ.”

“ಭಯವೇಕೆ ಹೇಳು ಆಯಮ್ಮಾ. ಈಗ ತಾಯಿ ಇಲ್ಲ. ತಂದೆಯಿಲ್ಲ.

ಅರ್ಕ್ಟಿಕ್‌ಬಾಬಾ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಅಣ್ಣ ಅಣ್ಣನ ಮಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣ ಅಗತ್ಯವಾದಾಗ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಮಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ನಾನು ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ. ನನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ಆಸ್ತಿಗಾಗಿ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.”

“ನನಗೆ ಗೊತ್ತಮ್ಮಾ ನಿನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಯೊಂದಿಗೆ ಆನಂದವಾಗಿರಬೇಕಾದ ನಿನಗೆ ಈ ವೈಧವ್ಯ ಏನಮ್ಮಾ? ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಂಡನ ಮುಖವನ್ನೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣದ ನಿನಗೆ ಈ ಗತಿಯೇನಮ್ಮಾ? ನಾನು ಹೇಳಬಾರದು. ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದೆ. ಅಣ್ಣನವರಿಗೆ, ನಿಮಗೆ ಮತ್ತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಆಸ್ತಿ ತನಗೆ, ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ. ಆದರೆ ದೊಡ್ಡ ಯಜಮಾನರಾದರೂ ಮತ್ತೆ ನಿಮ್ಮ ಮದುವೆ ವಿಷಯ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.”

“ಆಸ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತದೆಂದಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ವಂಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನುತ್ತದೆಂಬ ಭಯ ಕೂಡಾ. ಏನಾದರೂ ಈಗ ಆ ವಿಷಯ ಯಾಕೆ ಬಿಡಿ. ಐವತ್ತು ವರ್ಷವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಬದುಕಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ನನ್ನ ಸಂಗೀತ ಸಾಧನೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕೆಲಸ ಇವು ಸಾಕು, ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಲಾಭಗಳಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಆಲೋಚನೆ ಇದೆ. ನನಗೆ ಕಾಲಕ್ಷೇಪವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಹತ್ತು ಮಂದಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ತೋರಿಸಿದಂತೆಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ.”

೩೪/ಸಂಬಂಧಗಳು

“ಅಮ್ಮಾ ! ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದೇನಾ? ನೀವೂ ಸಹ ಯಾಕೆ ಬರೆಯಬಾರದಮ್ಮಾ?”

“ನಾನೂ ಕೂಡಾ ಅಂದರೇ? ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಯಾರಾದರೂ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರಾ?”

“ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದಾ ಅಮ್ಮಾ. ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರು ಏನೋ ಬರೆಯುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು ಯಾವಾಗಲೂ.”

“ಹೌದೋ ! ಒಂದು ಸಲ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕೇಳಿದೆ. ಔಷಧಿ ಯಾವಾಗ ಹಾಕಿಕೊಂಡೆನೋ, ಜ್ವರ ಇಳಿದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಡಾಕ್ಟರ್ ಬರೆದಿಡಿಯೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದಿದ್ದಳು ತಾಯಿ.”

“ಪುಸ್ತಕವೊಂದು ಇತ್ತು. ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಏನೇನೋ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಮ್ಮಾ.”

“ಎಲ್ಲಿವೆ ಅವು?”

“ಅಮ್ಮನವರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಮನವರ ತಲೆದಿಂಬಿನ ಕೆಳಗೆ ಇದ್ದ ಆ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವೆಂಕಣ್ಣ.”

“ಅವುಧಾ ! ಹಾಗಾದರೆ ತಂದೆಯವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ನೋಡೋಣ ಬಿಡು. ಆ ಮಾತೂ ಈ ಮಾತೂ ಹೇಳಿ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಚ್ಚಿಡಬೇಡ.”

“ಯಾವ ವಿಷಯವಮ್ಮಾ?”

“ಕನಕ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗಳೆಂದೆ... ಆ ವಿಷಯ. ಅದು ಹೇಳದಿದ್ದರೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಂದು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ನಾನು.”

“ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಮ್ಮಾ? ಕನಕ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗಳೇ ಎಂದು.”

“ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಾಯಿ ಸಹ ನನಗೆಂದೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇ.”

“ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರಮ್ಮಾ? ನಮ್ಮ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವು ಅಲ್ಲ”

“ಕನಕಳ ತಾಯಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರ ಸೋದರ ಮಾವನವರಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವಳು.

“ಸೋದರ ಮಾವನವರಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಇರಲಿಲ್ಲವಾ?”

“ಇದ್ದರೂ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಪತ್ನಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರಿವಾಜು.”

ಭೂ ಮಾಲೀಕರು, ಜಮೀನ್ದಾರರು ಹೀಗೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರಾರನ್ನಾದರೂ ತಮ್ಮ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

“ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು?”

ಅವರಿಗೂ ಕೂಡಾ ಏನೋ ಕೊಟ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಹ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.”

“ಈ ವಿಷಯ ಹೆಂಡತಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತಾ?”

“ಯಾಕೆ ತಿಳಿಯದು? ಆಕೆಯೇನು ಅಭ್ಯಂತರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲವೇ.”

“ಓಹೋ... ಒಳ್ಳೆಯ ಪದ್ಧತಿಯೇ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ತಾಯಿಯ ಸೋದರ ಮಾವನ ವಿಷಯದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಾ.”

“ಅಮ್ಮನವರ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಜಮೀನು ಬರಬರುತ್ತಾ ಕರಗಿಹೋಗಿದೆ. ಆಗ ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯವರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡಿದರು. ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರು ದೊಡ್ಡ ಭೂ ಮಾಲೀಕರು. ವರಂಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ತುರುಕ ದೇಶದಲ್ಲಿನವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅಜ್ಜಿಯ ಕತ್ತು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ನೆಂಟರುಗಲ್ಲಗಳು ಅದುಮಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.”

“ತುರುಕ ದೇಶವೆಂದರೇ... ಆ...ಆದಾ. ಆಗ ಅದು ನಿಜಾಂ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತ್ತಲ್ಲಾ?”

“ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಷ್ಟು ದೂರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರು ಆ ಕಡೆ ಬಂದು ಸೂಕ್ತ ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕಾಡಿದರು. ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯವರ ವಿಷಯ ಯಾರೋ ಹೇಳಿದರಂತೆ. ಆದರೆ ಏನೂ ಆಸ್ತಿ ನೀಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಲೋಪವಿಲ್ಲದ ಕುಟುಂಬ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದ ಕುಟುಂಬ. ಆದರೆ ವಿಪರೀತ ಖರ್ಚುಗಳು, ದಾನಗಳಿಂದ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿ ತಾತನವರು ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯವರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವರಂಗಲ್‌ಗೆ ಕರೆದುತಂದರು. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿವರಿಗಿಂತ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಕಿರಿಯಳು. ಜಮೀನ್ದಾರರ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳಿಗೆ ಜತೆಯಾಗಿ ಅವರವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದಾಸಿಯರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಜತೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

“ಆಗಿನಿಂದ ನೀನು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದೀಯೆಂದಾಯ್ತು.”

ಆಯಮ್ಮ ‘ಕಿಲಕಿಲ’ ನಕ್ಕಳು.

“ಯಾಕೆ ಹಾಗೆ ನಗುತ್ತಿರುವೆ?” ಎಂದಳು ಅರ್ಥವಾಗದೆ ವಾಗ್ದೇವಿ.

“ತಾಯಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಳಮ್ಮಾ ಆಗ? ಅಜ್ಜಿಯೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದು, ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಮದುಮಗಳ ಕೊಡಿಗೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ” ಎಂದಳು ಆಯಮ್ಮ.

“ಅವುದಮ್ಮಾ, ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಲಿಲ್ಲವಾ?”

“ಮದುವೆ ಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಮ್ಮಾ ನಮ್ಮಂಥವರನ್ನು. ನಾನು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು ನನ್ನನ್ನು. ಆದರೆ ಅವರು ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಮ್ಮಾ. ಇಂಥ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸರಿಬೀಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಮೇಷ್ಟರನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕೂಡಾ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಪಂಗನಾಮ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಮ್ಮನವರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಷ್ಟೂ ಹೊತ್ತು ನಾನು ಕೂಡಾ ಅಮ್ಮನವರೊಂದಿಗೆ ದೂರವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಸಂಸ್ಕೃತ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ”

“ತಮಾಷೆ ಮಾಡಬೇಡಿಯಮ್ಮಾ. ಆ ನಾಮಧಾರಿಗಳು” ರಾಮಾಯಣ, ಭಾರತಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಬರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ತೆಲುಗು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಬರುತ್ತದೆ.”

“ಆಯಮ್ಮಾ ! ಇಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾದರೂ ಇಂದಿಗೂ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮೂಗಿನ ರೀತಿ ಎಷ್ಟೋ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂದೂ ಯಾರೂ ಪ್ರೇಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವಾ?”

“ಆಯಮ್ಮ ನಾಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಳು.

“ಆಯಮ್ಮ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಕೂಡಾ ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೇ ಎಷ್ಟು ಚೆಂದವಾಗಿರುವೆ ಗೊತ್ತಾ ! ಹೇಳು ಯಾರೋ ಇದ್ದಾರೆ ನಿನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳು...”

“ನನಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಓದು ಬರಹ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಏನೇನೋ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನೂ ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯವರಂತೆ ಯಾಕೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆನ್ನಿಸಿತು.... ಆ ಮಾತು ಅಜ್ಜಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅವರು ತಾತನವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅವರುಗಳು ನನ್ನ ಹುಟ್ಟಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಹಿಂಜರಿದರು. ಆಗ ವೆಂಕಣ್ಣ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು.”

“ಮತ್ತಾಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ?”

“ಅಮ್ಮಾ ! ನನಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವವನನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ತಾತನವರ ಕಾಲಿನ ಬಳಿ ಬಿದ್ದಿರುವವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ? ನಾನು

ಅಜ್ಜಿಯವರ ಬಳಿಯೇ ಹಗಲಿರುಳೂ ಇದ್ದು ಓದು ಬರಹ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡವಳು. ತೆಲುಗೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲಾಗದವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ? ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಪಠ್ಯಾಂಶವನ್ನಿತ್ತಿತು.”

“ಯಾರಾದರೂ ಮುಂದೆ ಬಂದರಾ ಅದಕ್ಕೆ?”

“ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯವರ ತಮ್ಮ ಪೂರಾ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಭಾವನವರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವರಂಗಲ್‌ಗೆ ಬಂದರಮ್ಮಾ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ನನಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದು ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಆ ನಂತರ ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರಿಗೂ ತಿಳಿಯಿತು.

“ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿದೆಯೆಂದಾಯ್ತು. ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತೇನು?”

“ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವರು ವರಂಗಲ್‌ಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರು. ನಾನು ಹೇಳಿದೆ ನಲ್ಲಮ್ಮಾ. ಹೆಂಡತಿ ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯಂತರವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು.”

“ಅವರು ಕೂಡಾ ಅಜ್ಜಿ ಮತ್ತು ತಾತನವರೊಂದಿಗೆ ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರಾ?”

“ಅವರ ಮನೆ ಆವರಣದಲ್ಲೇ ಎರಡು ಕೊಠಡಿಗಳ ಮನೆಯಿತ್ತು ಯಾರಾದರೂ ಬಂದರೆ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ.”

“ಓಹೋ... ಔಟ್‌ಹೌಸ್ ಎಂಬ ಮಾತು.”

“ಅಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು.”

“ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದಾಯ್ತು.”

“ಯಾಕಮ್ಮಾ ನನ್ನನ್ನು ಹಾಗೆ ಆಟವಾಡಿಸುತ್ತೀರಿ?” ಎಂದಳು ಮುಖ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು.

“ಮತ್ತೆ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲವಾ?”

“ಇಲ್ಲಮ್ಮಾ. ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ... ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದೇನೋನಮ್ಮಾ. ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲಮ್ಮಾ.”

“ಅದೇಕೆ?”

“ನಾನು ಹೇಳಬಾರದು ಬಹಳ ಮಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಂದೆರಡು ಮಕ್ಕಳೇ ವಿನಹ ತರುವಾಯ ಯಾರೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನಮ್ಮಾ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಹುಡುಗಿಗೂ ಯಾವ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣೋ, ಗಂಡೋ ಮಗು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ನಂತರ ಇನ್ನು ಅಷ್ಟೇ.”

“ಏನೋ... ನನಗೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಅದನ್ನು ಬಿಡು. ನಿನ್ನ ವಿಷಯ ಹೇಳು.”

“ನನ್ನ ವಿಷಯವೇನಿದೆಯಮ್ಮ. ಇನ್ನು ಅಜ್ಜಿಯವರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯವರು ಬಿದ್ದರು. ತಾಯಿಯವರು ‘ಚಂದಮಾಮ’ನಂತಿದ್ದರು.”

“ನಿಜವೇ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಮುಖ ಎಷ್ಟು ಅಂದವಾಗಿ ಇರೋದು.”

“ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ‘ಚಂದ ಮಾಮ’ನಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಶ್ವಾಸಕೋಶದಲ್ಲಿ ಏನೋ ರಂಧ್ರವೋ, ಕಲೆಯೋ ಇದೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಡಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳು ಲಭ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಮ್ಮ. ಅಲ್ಲಿಗೂ ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ (ಚೆನ್ನೈ) ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲೇ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ತಂದೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರಿಗೂ ಅಪರೇಷನ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರಂತೆ. ಅಷ್ಟು ಹಣ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಡಾಕ್ಟರ್ ಮಾತಿನ ನಡುವೆ ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರಂತೆ. ತಾತನವರು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ತಂದೆಯವರನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಹೋಗಿ ‘ಆಪರೇಷನ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಹಣ ನಾನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಂತರ ನೀವು ಕಳುಹಿಸಬಹುದು’ ಎಂದರಂತೆ. ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ನಮ್ಮತೆ, ಅಂದ ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾದುವಂತೆ. ಅವರು ಆಪರೇಷನ್ ಆದ ಮೇಲೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರ ಆರೋಗ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಳಿ ‘ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಮದುವೆ ಮಾಡಬಹುದು, ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮ, ಉದ್ದೇಶ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ ಪರ್ವಾಗಿಲ್ಲ’ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ ಕಾರಣ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರವಿರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಾವು ಕೂಡಾ ಅವರಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಾಗ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬಹುದು’ ಎಂದರಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರಂತೆ.”

“ಅದುವೆ ಅಮ್ಮನ ಮದುವೆ ಕಥೆ ! ಎಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದೆಯಾಗಲಿ ಕನಕಳ ತಾಯಿ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗಳು ಎಂಬ ಕಥೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟುಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೇ. ಆಯಮ್ಮ ನಿಜ ಹೇಳು. ಕನಕ ಯಾರ ಮಗಳು? ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲವಲ್ಲಾ.”

“ಆ ಮಾತಿನಿಂದ ಆಯಮ್ಮ ಎದ್ದು ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಇನ್ನು ಆ ವಿಷಯ ಆದಿನ ಕಣಕಿ ಕಣಕಿ ಕೇಳಿ ಬಾಧಿಸಬಾರದೆಂದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

*

*

*

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಎರಡು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಬಾರದೆ ಸಂಜೆ ತನಕ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು.

ಯಾದವ್ ಬಂದು “ಅಮ್ಮನವರೇ ! ನೀವು ನಿತ್ಯವೂ ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಕುಳಿತ್ತಿರುತ್ತೀರಿ? ಮತ್ತಾರನ್ನಾದರೂ ನೋಡೋಣ. ತಂದೆಯವರ ಹತ್ತಿರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾತ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಗನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಿರುಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ.”

ಪೃಥ್ವಿ ತಾಕೂರ್ ಅನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡರೇ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಬಂದಿದೆ ವಾಗ್ಡೇವಿಗೆ.

“ಯಾದವ್ ಅವರೇ ! ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ ನೀವು ಮಾಡಿದಿರಿ. ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ನನ್ನ ಗಮನದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಆತುರ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಸಲದಂತೆ ಅಣ್ಣ ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಾ ಎಂದು ಯಾರಿಗಿಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಲಾರೆ. ಒಂದು ವಾರದವರೆಗೆ ನಾನೇ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ದಿನ ನೀವೇ ಹೇಗೂ ಇರುತ್ತೀರಲ್ಲಾ, ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಮಗೆ ಕೆಲಸದ ಹೊರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಪರಾಕ್ಷಿಪ್ತವಿಲ್ಲವೋ, ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವೆನ್ನಿಸದು. ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಸುಖ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯಜಮಾನರಿರುವಾಗ ಕೆಲಸ ಕಷ್ಟವಾಗಿ, ಭಾರವಾಗಿ ಇದೆಯೆನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ.”

“ತಂದೆಯವರು ಹಾಗೂ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಅವರ ಕಾಲದಿಂದ ಇದ್ದೀರಿ ನೀವು ಅವರುಗಳಿರುವಾಗ ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನನಗೆ ಅವರಿಗಿರುವಷ್ಟು ಅನುಭವ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ.”

“ಅದೇನಮ್ಮಾ? ನಿನ್ನೇ ನೀವು ಎಷ್ಟೊಂದು ಚಾಕ ಚಕ್ಯತೆಯಿಂದ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಿದಿರೋ ! ನನಗೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ. ತಂದೆಯವರಿದ್ದರೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬಲ್ಲವರಲ್ಲ” ಎಂದ ಯಾದವ್.

“ನಾನು ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಎದ್ದಳು. ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ.

“ಫೋನ್ ಮೊಳಗಿದೆ. ರಿಸೀವರ್ ತೆಗೆದಳು. ಆಚೆ ಅಣ್ಣನ ಕಂಠ.”

“ನೀನೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ, ಆ ಕೆಲಸಗಾರರ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅಂತಸ್ತು ಮರೆತು.”

೪೦/ಸಂಬಂಧಗಳು

“ಸರೇ, ವಿಷಯವೇನು ಹೇಳು. ಇಷ್ಟು ತರಾತುರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಯಾಕೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದೆ?”

“ಮನೆಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದರೆ ಆಯಮ್ಮ ನೀನು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿರುವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದೀಯಂತೆ.”

“ತೆಗೆದು ಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಆತನೇ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿ ಹೋದ.”

“ಆ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಆತನನ್ನು ನೀನೇ ತಂದಿರುತ್ತೀಯೆ.”

“ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡದಿದ್ದರೆ ಡಿಸ್ಮಿಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದು ಸರಿಯೇ. ವಿಷಯ ಹೇಳು.”

“ಆತನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊ.”

“ಅದು ಆಗದ ಕೆಲಸ.”

ನೀನೊಂದು ವಿಷಯ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಅರ್ಥಪಾಲಿದೆ.”

“ಹೌದು, ಇದೆ. ಬಂದು ನೋಡಿಕೋ.”

“ನನಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದೆ.”

“ಆತನು ಮಾಡಿದ ಘನ ಕಾರ್ಯ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದರೆ ನೀನೇ ನಾಲ್ಕು ಬಿಟ್ಟು ಆಚೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದೆ.”

“ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಡೆಸುವುದು ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ನೀನು ಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿರು. ಆತನಿಗೆ ನಾನೇ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನೋಡಿಕೋ ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ.”

“ಅವನಿಗೆ ನೀನು ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳುತ್ತೀಯಾ? ಪೊಲೀಸರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ.”

“ಆತ ಅವರಣ್ಣನಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಏನೇನೋ ಹೇಳಿದ. ನೀನು ಪೈಸೆಗೆ ತರವಲ್ಲದ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ತಲೆ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿದೆಯೆಂದು, ಯಾರನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡೆಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ, ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೆಂದು ಏನೇನೋ ಹೇಳಿದನಂತೆ. ಈಗ ಆತನ ಅಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹ ಕೆಡುವಂತಿದೆ.”

“ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಆ ಕೆಡುವ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನೇತಾಡಬೇಡ. ತಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ನೋಡಿದರೆ,

ಆತನ ಅಣ್ಣ ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಡಬಹುದು. ನೀನೊಂದು ಸಲ ಬಾ. ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಫೋನ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಹೇಳಲಾಗದು” ಎಂದು ಫೋನ್ ಇಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಆಯಮ್‌ನನ್ನು ಕರೆದು “ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಬರಲು ಹೇಳು. ನಾನೆಲ್ಲೋ ಒಂದೆಡೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಕಾಗದ ಬರಿ ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಮಗಳಿಗೆ” ಎಂದಳು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನಕ್ಕೆ ಪೃಥ್ವೀತಾಕೂರ್ ಬಂದ. ಉದ್ದನೆಯ ಮೂಗು, ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣುಗಳು, ಬಿಳಿಬಣ್ಣ. ರಾಜಕುಮಾರನಂತೆ ಇರುವ ಆತನನ್ನು ನೋಡಿ ವಾಗ್ಗೇವಿ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿಸಲಾಗದೆ ಹೋದಳು.

“ಯಾರದು ಅತ್ತೇ ಬಂದಿದ್ದು?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು. ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಳು ನೋಡುತ್ತಾ.

“ನಮಗೆ ನೆಂಟ. ಪಿಲಾನೀಯಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಆಯಮ್ ಬಂದು ಆತನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವ ತನಕ ನೋಡಿದಳು.

“ಆತನನ್ನು ಔಟ್ ಹೌಸ್‌ಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಇವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡು. ನಾನು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿಂದ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆರಾಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡೋಣ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ವಾಗ್ಗೇವಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಆತನ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತಳು. ತನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಮಗನೇ ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದನೇನೋ ಎನ್ನಿಸಿದೆ. ‘ಇಷ್ಟು ದಿನಕ್ಕೆ ಇಂಥ ಆಲೋಚನೆ ಬಂದಿದೆಯಲ್ಲಾ ನನಗೆ?’ ಎಂದು ಒಂದು ಸಲ ತಲೆಕೊಡವಿ ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಆತನನ್ನು ಕರೆದು “ನಿನಗೆ ಪ್ರಯಾಣದ ಆಯಾಸ ತೀರಿದ್ದರೆ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬಾ” ಎಂದು ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಆತನಿಗೂ ಟೇಬಲ್ ಮೇಲೆ ತಟ್ಟೆಯಿಡಲು ಹೇಳಿದಳು. ಆಯಮ್‌ನ ಸಂಕೋಚ ನೋಡಿ “ಬೇಗ ಆಗಲಿ ಆಯಮ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಮತ್ತೆ” ಎಂದಳು. ಆಗ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಆ ವಿಷಯ ಈ ವಿಷಯ ಕೇಳುತ್ತಾ ಆತನೆಂಥವನೋ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಯಾದವ್ ಅವರನ್ನು ಕರೆದು “ಈತ ಮೆಕಾನಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್. ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೋರಿಸಿ. ನಮ್ಮ ದೂರದ ಬಂಧುಗಳ ಹುಡುಗ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ತಿರುಗಿ ಬಂದ ನಂತರ “ಹೇಗಿದೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಎಲ್ಲಾ ಅನುಕೂಲಗಳು ಇವೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರು ಸಹ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತಿದ್ದಾರೆ. ಯಾದವ್ ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಬಂಧುವೆಂದು ಪರಿಚಯ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ನಿಂತು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಆಗಲೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಟೀ ಬಂದಿದೆ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಸಹ ಟೀ ಕುಡಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟರು” ಎಂದ ಪೃಥ್ವಿ.

“ನಿತ್ಯವೂ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಗೆ, ಸಂಜೆ ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಟೀ ಕೊಡುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ವತಿಯಿಂದ. ಇನ್ನು ಅವರು ಆಚೆ ಹೇಗೆಂದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಟೀಯನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಅವರೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರಾ ಮೇಡಮ್?”

“ಇಲ್ಲ ಬಾಬೂ... ನಿನ್ನನ್ನು ಬಾಬೂ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾ?” ಸಂತೋಷವಾಗಿ ತಲೆತೂಗಿದ ಪೃಥ್ವಿ.

“ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಈ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಇದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದವರು ಕನಿಷ್ಠ ಐದು ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ದೂರದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಆ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆ ಸ್ಥಳವಿದೆ. ಅದು ಕೃಷಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂತೆ ಆ ಭೂ ಮಾಲೀಕ, ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಖರೀದಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ಏನು ಮಾಡೋಣವೆಂದು? ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಸೋಣವೆಂದಾ?”

“ಅಲ್ಲ. ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸೋಣವೆಂದು. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮೇನೇಜರ್ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.”

“ಅಂದರೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಇರುತ್ತಾರಾ?”

“ಬೋನಸ್‌ನಂತೆ ಅವರು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತನಕ ಅದರಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.”

“ಆ ನಂತರ?”

“ಆ ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾವಿಡೆಂಟ್ ಫಂಡ್ ಹಣ ನೀಡುತ್ತೇವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಮನೆ ಖರೀದಿಸಿ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.”

“ನಿವೃತ್ತರಾದವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವಾ ಮೇಡಮ್?”

“ಯಾಕಿಲ್ಲ? ಬಹಳ ಮಂದಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಮಕ್ಕಳು ದೊಡ್ಡ ಓದುಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾರರು ಉಳಿದವರ ಮಕ್ಕಳು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತೇವೆ.”

“ಮೇಡಮ್ ! ನೀವಿಲ್ಲಿ ನನಗ್ಯಾವುದೋ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡುತ್ತೀರೆಂದು ಬನ್ನಿಯೆಂದು ಪತ್ರ ಬರೆಯಿಸಿದಿರಂತೆ ಆಯಮ್ಮನಿಂದ, ಅದು ನನ್ನ ಓದಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದು ಆಗದಿದ್ದರೂ ಮೊದಲು ಯಾವುದೋ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಸೇರಬೇಕು. ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು ಬಡಿದಿದ್ದರಿಂದ ಚಿತ್ರಗಳು ಬರೆಯಲಾಗದೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಎಂ. ಟೆಕ್., ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ಎಂ. ಟೆಕ್., ಮಾಡಿದರೆ ಕೂಡಲೇ ಕೆಲಸ ಸಿಗುತ್ತದಾ?”

“ಹಾಗೇನೂ ಇಲ್ಲ ಮೇಡಮ್, ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಗಳಿರುತ್ತವೆಂದು.”

“ಆಯಮ್ಮ ಯಾರೆಂದು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹೇಳಿದ್ದಾಳಾ?”

“ಹೇಳಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅಜ್ಜಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆಂದು. ನಿಮಗೆ ದೂರದ ಬಂಧುವೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.”

“ಇನ್ನೂ ಏನು ಹೇಳಿದಳು?”

“ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.”

“ನನಗೆ ಆಯಮ್ಮ ತಾಯಿಯಂಥವಳು.”

“ನೀವು ಜಮೀನ್ದಾರರೆಂದು, ಅಜ್ಜಿಯವರು ಅಷ್ಟು ಹಣವಂತರಲ್ಲವೆಂದು, ಆದರೂ ನೀವು ಬಂಧುತ್ವದ ಕಾರಣವಾಗಿ ನೆರವಾಗಿ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.”

“ಅದು ನಿಜವೇ. ನಿನಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಲಭಿಸಿದರೇ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯನ್ನು ಕರೆದು ತರುತ್ತೀಯಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ?”

“ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಜೈಪುರ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಇರಬಲ್ಲರಾ ಇಲ್ಲಿ ಎಂದು ಭಯವಾಗಿದೆ. ತಾಯಿ-ತಂದೆಗೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ವೃತ್ಯಾಸ ಇರುವಂತಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ಕೊನೆ ಉಸಿರು ಬಿಡಬೇಕೆಂದಿದೆ.”

“ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹುಟ್ಟಿದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಮಕಾರವಿರುವುದು ಸಹಜ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇದಿ.

*

*

*

ಆ ರಾತ್ರಿ ಅಣ್ಣ ಬಂದ ಗುಡುಗಲಿಲ್ಲ ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ. ವಾಗ್ಧೇವಿ, ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಹಾಗೂ ಪೃಥ್ವಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

“ಆಯಮ್ಮ ! ಎಲ್ಲಿ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಊಟದ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದ.

“ಬನ್ನಿ ಚಿಕ್ಕ ಯಜಮಾನರೇ. ನಿಮಗೂ ಊಟ ಬಡಿಸುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದಳು ಆಯಮ್ಮ.

“ನೀನು ಬರುತ್ತಿರುವೆಯೆಂದು ಫೋನ್ ಮಾಡದೆ ಹೋದೆಯಾ? ಕಾರು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ “ಭುವನಾ ! ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಬಾ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹೊರಟು ಹೋದ.

ಭುವನೇಶ್ವರಿ ನಾಲ್ಕು ತುತ್ತು ಗಬಗಬನೆ ತಿಂದು ತಂದೆ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಳು.

ಪೃಥ್ವಿ ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಔಟ್‌ಹೌಸ್‌ಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ. ವಾಗ್ಧೇವಿ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಣ್ಣನ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಸಿವೆ.

“ಯಾರವನು? ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಗೆ ಯಾರೊಂದಿಗಿಂದರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತು ತಿನ್ನು ಎನ್ನು. ನೀನು ಹಾಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತಿನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಓದಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.”

“ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಓದು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು ಅಪ್ಪಾಜಿ?”

“ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟರೇನೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವೈಜಾಗ್‌ಗೆ ಬಂದು ಬಿಡು.”

“ಅಪ್ಪಾಜೀ ! ನನಗಲ್ಲಿರಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಡವೆ, ಸೀರೆಗಳು, ಅಂತಸ್ತುಗಳು ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೊಂದು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಹೀಗೆ ಬೇಕಾಬಿಟ್ಟಿ ಯಾರೊಂದರವರೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತು ಊಟ ಮಾಡುವುದು ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಾ? ಆದರೂ ಆತನಾರು?”

“ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆಯಮ್ಮನ ಮೊಮ್ಮಗನಂತೆ, ರಾಜಸ್ಥಾನದಿಂದ ಬಂದಿರುವಂತೆ, ಇಂಜಿನಿಯರು.”

ಆಯಮ್ಮನ ಮೊಮ್ಮಗನಾ? ನಮ್ಮ ದಾಸಿಯ ಮೊಮ್ಮಗ ನಿನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಟೇಬಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾನಾ? ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಗೆ

ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೇ ಆಯಮ್ಮನಿಗಾದರೂ ಏನಾಗಿದೆ?” ಆಯಮ್ಮಾ... ಆಯಮ್ಮಾ...? ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿದ.

ಆಯಮ್ಮ ನಡುಗುತ್ತಾ ಬಂದಳು.

“ನೀನಿರು ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಒಳಕ್ಕೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೊಠಡಿಯೊಚೆಗೆ ಜೋರಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ವಾಗ್ದೇವಿ” ಏನದು ವಿಷಯ? ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಏನದು ಕೂಗಾಟ?” ಎಂದಳು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ.

“ಈ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ. ಈ ಇಳಿಜಾರಿ ಹೋದ ಕೊಂಪೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗಳು ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ಒಳ್ಳೆಯದು. ಓದು ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವತನಕ ಗರ್ಲ್ಸ್ ಹಾಸ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಡು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

“ನಿನ್ನ ಸಲಹೆ ನಾನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಓದಿ ಇಷ್ಟು ಸೊಗಸಾಗಿ ನಮ್ಮ ವಂಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮೆರೆಸುತ್ತಿರುವುದೇ ಸಾಕು. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗೋ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿಗೆ ಕುಳಿತು ಊಟ ಮಾಡು. ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನೂ ನಿನ್ನಂತೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿ ಜಾರಿಸಬೇಡ.”

“ಆತ ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆಯಮ್ಮನ ಮೊಮ್ಮಗ. ನಮಗೆ ಬಂಧು.”

“ದಾಸಿಯ ಮೊಮ್ಮಗ ನಮಗೆ ಬಂಧುವಾ?”

“ಆಯಮ್ಮ ದಾಸಿಯಲ್ಲ, ತಾಯಿಯ ಸೋದರ ಮಾವನ ಹೆಂಡತಿ.”

“ಅಂದರೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವಳಾ?”

“ಯಾವಳಾದರಾಗಲಿ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿ ಮಗಳನ್ನು ಹೆತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಂದಿಗೋ ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಬಂಧುಗಳಾ?”

“ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧುಗಳೇ.”

“ನಿನಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ದೋಷವಾಗಿದೆ. ಆಯಮ್ಮನನ್ನು ಕೂಡಾ ಮೊಮ್ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವಂತೆ ಹೇಳು. ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗಿಂತ ನಾವೇನು ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ.”

“ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದಿದೆಯಲ್ಲಾ. ಇನ್ನೇಲೆ ಆಯಮ್ಮನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿಕೋ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ ನಾನು ಸಹ. ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ನೀನು ಈ ತನಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಒಳ್ಳೆಯ ನಿರ್ಣಯ ಇದೊಂದೆ.”

“ಆಯಮ್ಮನನ್ನು ಹಣದ ಲೆಕ್ಕ ಚುಕ್ಕಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಬಿಡು ಎಂದು ಹೇಳು.”

೪೬/ಸಂಬಂಧಗಳು

“ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಔಟ್‌ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ ಮೊಮ್ಮಗನೊಂದಿಗೆ.”

“ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ಯಾಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ?” ಆಯಮ್ಮನ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿರುವೆ?”

“ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು?”

“ನನ್ನನ್ನೇ?”

“ಯಾಕೆ?”

“ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನನ್ನದಾದ್ದರಿಂದ”

“ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಪಾಲು ನನಗೂ ಇದೆ.”

“ನಿನ್ನ ನಂತರ ಅದು ನಮಗೇ ಅಲ್ಲವೆ ಬರುವುದು.”

“ನನ್ನ ನಂತರವೇ ಅಲ್ಲವೆ? ಅದನ್ನೂ ಸಹ ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳಲಾರೆ. ನನ್ನ ನಂತರ ಅದು ಯಾರಿಗೆ ಸೇರಬೇಕೋ ಆಲೋಚಿಸಿಯೆ ವಿಲ್ಲು ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ.”

“ತಂದೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ ಬಂದವರಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತೀಯಾ?”

“ನನಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿದೆಯೆಂದರೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.”

“ನೀನು ಅಷ್ಟರ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೇ. ಏನಾದರೂ ನಾನು ನಮ್ಮ ವಂಶಕ್ಕೆ ವಾರಸುದಾರ ತಂದೆಯವರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಆಳುಕಾಳುಗಳ ಪಾಲು ಮಾಡಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಒಳ್ಳೆಯದೇ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಪಾಲು ನೀನೇ ಕೊಂಡು ಬಿಡು.”

“ನಾನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾ?”

“ಏನು? ಯಾಕಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯ? ಅಕ್ಟರ್‌ಬಾಬಾ ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ತಂದೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಿದಾಗ ಆ ಪಾಲನ್ನು ನನಗೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಕಂಡಿಷನ್ ಇಟ್ಟರು. ಆ ವಿಷಯ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾ?”

“ಅವನೊಬ್ಬ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ನಿನ್ನನ್ನನ್ನುವುದೇನೇನೇಳು?” ಇದು ತಂದೆಯವರ ನಿರ್ವಾಹ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ಆ ದಿನ ತಂದೆಯವರೊಂದಿಗೆ ವಾದಿಸಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮಾತುಗಳು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಆದ ನಷ್ಟವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಎದ್ದು ಊಟ ಮಾಡಿ ಮಲಗಿಕೋ. ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ.”

“ಅವನನ್ನು ಕೂಡಾ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾ?”

“ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಒಂದು ಬೈಕ್ ಕೊಂಡುಕೊಡಬಹುದು.”

“ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ನೀನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವೆಯೆಂದಾಯ್ತು.”

“ನಾನೇನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಸಹ ಬಂದು ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಕಾರ್ಖಾನೆ ವಿಷಯ ನೋಡಿಕೋ. ನಾನು ಸಂಗೀತ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಚರರ್ ಆಗಿ ಸೇರುತ್ತೇನೆ. ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವೆ.”

“ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನಗೆ ಅನುಮಾನವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವ ಗುಡಿಸಿಲಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದು ತಾಯಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ !”

ವಾಗ್ವೇವಿಗೆ ನಗ ಬೇಕೆನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ.

“ನಿನ್ನ ಅನುಮಾನ ನಿಜವೇ ಆದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದು. ಇನ್ನು ಸಾಕುಮಾಡಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಏಳು. ಆಯಮ್ಮಾ ! ಚಿಕ್ಕ ಬಾಬು ಅವರಿಗೆ ಊಟ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ” ಎಂದು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಲು ಬಿಡದೆ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಪೃಥ್ವಿ ಕಾರಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಎಂದಿನಂತೆ ವಾಗ್ವೇವಿ, ಅಣ್ಣ ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕಛೇರಿ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ “ಅವನನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕರೆ ತರಬೇಕಾ? ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹೆಂಗಸರು, ಗಂಡಸರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಭ್ಯತೆಯಲ್ಲ. ಅವನು ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಹಿಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ” ಎಂದು ಸಿಡಿಮಿಡಿಯುತ್ತಾ ಗಬಗಬನೆ ತನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ.

ವಾಗ್ವೇವಿಗೆ ನಗುಬಂದರೂ ತಡೆದುಕೊಂಡು ಮುಂದಿನ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು.

“ತಂದೆಯವರು, ಅಮ್ಮನವರು, ಸೋದರಿಯರು, ಅಕ್ಕನವರು ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹೀಗೆ ಗೌರವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನಾ ಸಭ್ಯತೆಯೆಂದರೆ? ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದಾ? ಒಂದೆಡೆ ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದಾ ಒಬ್ಬ ತಂದೆ ತಾಯಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವರು? ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ... ಓಹೋ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರು ಎನ್ನಬೇಕಲ್ಲಾ. ಆ ಮಹಾಶಯ ಸಭ್ಯತೆ ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿ, ವಂಶ ಮರ್ಯಾದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹಾಳು ಮಾಡಿದಂತಿದ್ದಾನೆ, ಎಂದಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ

೪೮/ಸಂಬಂಧಗಳು

ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರೋಣವೆಂದುಕೊಂಡೆ ಅಯ್ಯೋ... ಇನ್ನು ಆ ನೆನಪೇ ಬರಗೂಡೆನು” ಎಂದಳು.

ಯಾದವ್ ಬಂದು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯೆಲ್ಲವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟ. ಅಣ್ಣ ಅತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಪೃಥ್ವಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿ.

“ಬಾ ಪೃಥ್ವಿ... ನೀನೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇ ಅವರೊಂದಿಗೆ”

“ಅವರಿಗಿಷ್ಟವಿದ್ದಂತಿಲ್ಲ.”

“ಪಠ್ಯಾಂಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನೀನು ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ನಿನಗಿಷ್ಟವೇನಾ? ನೀವು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನಾನು ಆಗಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ.”

“ನಾನಾ? ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿದ್ದಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾನು ಅಷ್ಟು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲೆನಾ?”

“ನಿನಗೆ ಆ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ನಾನು ಈ ಎರಡು ದಿನಗಳಿಂದ ಗಮನಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ.”

“ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ನಿಮಗೆ ಹಾಗನ್ನಿಸಿದೆಯಾ ಮೇಡಮ್?”

“ಎರಡು ನಿಮಿಷವೇ ಸಾಕು. ಅನ್ನ ಬಂದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಗಳು ನೋಡಿರಬೇಕು ಸಾಕು.”

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ, ಯಾದವ್ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಪೃಥ್ವಿ ತಟಾರನೆ ಎದ್ದು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಯಾದವ್ ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಲು ತಡಬಡಿಸಿದ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಣ್ಣ ಆತನನ್ನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಕೂಡ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

“ಯಾದವ್ ! ಅಲ್ಲೇನು ಏನೋ ತಯಾರು ಮಾಡಿದಂತಿದ್ದಾರೆ.” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

ಅಣ್ಣ ಎಂದೂ ತನ್ನ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದನ್ನು ವಾಗ್ವೇದಿ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ವಾಗ್ವೇದಿ ಯಾದವ್ ಅವರೇ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಣ್ಣ ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ‘ಏನೋ ಯಾದವ್’ ಎನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿವರೆಗೂ ಸಂತೋಷವೆಂದು ಕೊಂಡಳು ತಾನು.

“ಹೌದು ಸಾರ್. ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದಂತೆ ಇಲ್ಲೇ ಟೀ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.”

“ಅವರೇನು ನಮಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ಮತ್ತೆ ಈ ದುಬಾರಿ ಖರ್ಚು ಯಾಕೆ? ಹೋಗಲು ಆಚೆ ಕೊಡುವ ಹಣವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಯೆನ್ನಿ.”

“ಯಾದವ್ ಅವರೇ ! ಅಂತಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಕಾರ್ಖಾನೆ ನೋಡಿದ್ದು ಆಯಿತಲ್ಲಾ. ಇನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ. ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆತನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ದಾರಿ ತೆಗೆಯಲು ಅಣ್ಣನಿಗೂ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು.

ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣ ಕೋಪದಿಂದ ಬೆಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ತನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಸಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ತಾನು ಮುಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

“ವಾಗ್ಡೇವಿ ! ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಾ. ನಾವು ಕೆಲವು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು” ಎಂದ ಅಣ್ಣ ಕಾರಿನಿಂದ ಇಳಿಯುತ್ತಲೇ.

“ಊಟ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡೋಣ.”

“ಊಟ ನಂತರ ಮಾಡೋಣ. ಅವಸರವೇನೂ ಇಲ್ಲ.”

“ಸರೇ ನಡಿ” ಎಂದು ಕೊಠಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ಅಣ್ಣ ನಿಂತುಕೊಂಡೇ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಾ “ಇನ್ನು ಅವನ್ಯಾರು... ಆಯಮ್ಮನ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನೇ ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?”

“ಹೌದು.”

“ನನಗಿಷ್ಟ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ?”

“ನಿನಗೇಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೋ ಹೇಳಿದರೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತೇನೆ.”

“ನೀನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ ಆತನನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.” ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆತನ ಅಣ್ಣನಿಗೂ ನನಗೂ ಮನಸ್ತಾಪ ಬರುತ್ತದೆ.”

“ಯಾರು ಆತನ ಅಣ್ಣ?”

“ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರಿಗೆ ಆತ ಹತ್ತಿರ. ಅವರಿಗೂ ಆತನಿಗೂ ಯಾವ್ಯಾವೋ ಲೇವಾದೇವಿಗಳು ಇವೆ.”

“ಅವರಿಗಿದ್ದರೆ ನಿನಗೇನು?”

“ನಾನು ಅವರ ಮಾತಿಗಿಲ್ಲವೆನ್ನಲಾರೆ.”

“ಅದು ನಿನ್ನ ಅಸಮರ್ಥತೆ. ನಾನು ಆಗದೆನ್ನಬಲ್ಲೆ. ನಾನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಿಗೆ.”

“ಆ ಮಾತಿಗೆ ಬಂದರೆ ನಾನು ‘ನೀನೂ ಪಾಲುದಾರರಲ್ಲವೇ’ ಎಂದ.”

“ಅಂದರೆ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಷಯ ಎತ್ತಿದರೆಂದಾಯ್ತು. ಸರೇ ನೀನು ನನ್ನ ಪಾಲು ಕೊಂಡುಕೋ. ಆ ನಂತರ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ನೀನೇ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ ಬಂದವರೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.”

“ನನ್ನ ಬಳಿ ಅಷ್ಟು ಹಣವಿಲ್ಲ. ಇದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿಡಬೇಕು.”

“ಇದೂ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯೇ ಅಲ್ಲವಾ.”

“ಅಲ್ಲ ಎನ್ನಲಾರೆ, ನಿನ್ನ ಪಾಲು ನನ್ನ ಪಾಲುವೇನು? ನನ್ನ ನಂತರ ನಿನಗೆ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲವಾ. ಬೇಕೆಂದರೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಖರ್ಚಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೋ ಎಂದರು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರು. ದೊಡ್ಡವರು ನಮ್ಮ ಒಳಿತಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.”

“ಅವರು ನಿನ್ನ ಒಳಿತಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಒಳಿತಿಗಲ್ಲ. ನಾನು ಹೆಂಗಸು, ಮೇಲಾಗಿ ವಿಧವೆ. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸೆರಗು ಹೊದೆದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಊಳಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದಲ್ಲವೇ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರ ಉದ್ದೇಶ. ಎಂದಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿದ್ದಾನಾ? ಆ ದರಿದ್ರದ ಸಂಬಂಧ ತಂದು ಈ ಮನೆ, ಸ್ಥಳ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಅದರ ಸಾಲಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿದನು ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೇನೋ ಲಾಭ ಇದ್ದೇಯಿರುತ್ತದೆಂದು ಈಗೀಗ ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.”

“ಅದೇನು?”

“ಅದಷ್ಟೇ. ತಂದೆಯವರು ಹಾಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತಂದೆಯವರನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ತನ್ನ ಕೈಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ತಿರುವಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವರ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಭಾವನೆಗಳು ಒಂದೇ. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸರಿಹೋಗುತ್ತೀರಿ. ತಂದೆಯವರು ನಮ್ಮವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಮನಸ್ಸಿರುವ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಬದುಕಿದರು.”

“ಅಂದರೆ ನಾವು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲವಾ?”

“ಅಲ್ಲವೆಂದು ನಾನನ್ನುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿರುವ ಮನುಷ್ಯರೋ ಅಲ್ಲವೋ ನೀವೇ ಆಲೋಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತೂ ಹಣ, ವಂಶ... ಇದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಪಂಚ ನಿಮಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದಾ? ನೀವು ಇತರರನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕವರು ಅಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಂಡರೇ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಕೂಡಾ ಗುರ್ತಿಸುತ್ತಾರಾ?”

“ನಿನ್ನಂತೆ ಕೆಲಸಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಟೀ ಕುಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೀನು ಅವರನ್ನು ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ.

ಒಂದು ದಿನ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ತಿರುಗು ಬಿದ್ದು ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಮ್ಮದೇ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಯಾರನ್ನು ಎಲ್ಲಿಡಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಿಡಬೇಕೆಂದು.”

“ಆ ಕಾಲ ಬಂದರೆ ನೋಡೋಣ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು.”

“ಅವರನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಪ್ಪಾ ! ನಿಮ್ಮ ಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದನೆಂದು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರೂ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೀಯೆ.”

“ನನ್ನನ್ನು ನನಗಿಂತ ನೀನೇ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡತ್ತಿರುವೆ.”

“ನಿನ್ನ ಹುಚ್ಚುತನ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟವೇನಲ್ಲ. ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನೀನೇನು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಸದಾ ಭಯ.”

“ಏನಾದರೂ ನಿನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಧಾರಾದತ್ತ ಮಾಡಲಾರೆನಲ್ಲಾ.”

“ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ನಿನ್ನ ಆಸ್ತಿ ನನ್ನ ಆಸ್ತಿ ಅನ್ನುತ್ತೀಯೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳದಲ್ಲವಾ? ಅದನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕಾದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಇದೆ.”

“ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀನು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ. ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕೈಲಾದಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿನ್ನದೂ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ಮನೆ, ಜಾಗ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದಂತೆ ನಾಶ ಮಾಡಬಹುದೆಂದಾ ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶ?”

“ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಾಶ ಮಾಡಿದಂತೆ ಇಲ್ಲವೇ ! ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸುಣ್ಣ ಬಣ್ಣ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಿನ ಮರಗಳನ್ನು, ಕನಕಾಂಬರ ಹಾಗೂ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಅದರ ಮೇಲಿಂದಲೂ ಸಹ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಆ ಲೆಕ್ಕಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿನಗ್ಯಾಕೆ ಬಿಡು. ಕಾರ್ಖಾನೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತು. ಮನೆ ಮೇಲೆ, ಸ್ಥಳದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಆದಾಯ ಇರದೆಂದು ಗೊತ್ತು. ಹೇಗೆ ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದಾಗಲಿ ಹಣವೇನಾದರೂ ಅಗತ್ಯ ಇದೆಯಾ ಎಂದು ಎಂದಾದರೂ ಕೇಳಿದ್ದೀಯಾ?”

“ಅಗತ್ಯ ವಿದ್ಧರೆ ನೀನೇ ಕೇಳುವೆಯೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ನನಗಾದರೂ ಈಗೀಗ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿಂದ ಲಾಭ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದ್ದಲ್ಲವಾ, ವಿಕ್ರಮನನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಓದಿಸಬೇಕಲ್ಲವಾ.”

“ಅಂದರೆ ಅಂತಸ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಓದು ಬೇರೆ ಇರುತ್ತದಾ?”

“ಲೇವಡಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲೋ, ಸೈಕಲ್ಲಿನಲ್ಲೋ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ?”

“ವಿಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗಬಲ್ಲ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ನಗುತ್ತಾ.

“ನಿನಗೆ ಹಾಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ವಂಶಕ್ಕೆ ಇರುವ ಗೌರವ ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯವರಿಗೆ ಭಯ.”

ಅಣ್ಣ ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ‘ಅತ್ತಿಗೆಯವರು’ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ ನಗು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮಗ, ಮಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ‘ಅವರು’ ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ತನಕ ವಾಸಿ ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

“ಎಕ್ಸಮ್‌ಗೆ ಕಾರುಕೊಂಡೆ. ಭುವನೇಶ್ವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೂ ಕಾರು ಇದ್ದೇ ಇದೆಯಲ್ಲಾ!”

“ಇದೆಯೆಂದುಕೋ. ಕಾರು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಾಗ ಆಟೋದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.”

“ಬೇಡ ಬೇಡಾ. ಬೇಕೆಂದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರು ಕೊಳ್ಳು, ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಮಗಳು ಆಟೋದಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಏನೆಂದು ಕೊಳ್ಳುವರು ಯಾರಾದರೂ?”

“ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ನಮ್ಮ ವಂಶದ ಬಗ್ಗೆ?”

“ವಂಶದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋದರೂ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಬಂಗಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರು ದೊಡ್ಡ ಅಂತಸ್ತಿನವರೆಂದು ಅಂದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲರೂ?”

“ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ... ಇನ್ನು ಸಾಕು ಮಾಡು. ಅಂತಸ್ತು ವಂಶ ಎಂದು ಉಡಾಫೆ ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು, ಕೇಳಿಕೇಳಿ ಸಾಕಾಗಿದೆ.

“ನಾನು ಇನ್ನು ಒಂದು ಅರ್ಧಗಂಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಡಬೇಕು, ಯಾರು ಆಯಮ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ. ಆತನನ್ನು ಔಟ್‌ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಅಲ್ಲೇ ಊಟ-ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೇಳು. ಇಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಿಸಬೇಡ. ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹುಡುಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆಂಬ ವಿಷಯ ಮರೆಯಬೇಡ.”

“ಅದಕ್ಕೇ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗು. ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಾನು ಭುವನಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ.”

“ನಿನ್ನನ್ನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಾ ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶ?”

“ಇನ್ನು ಸಾಕು. ನೀನು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಭುವನಳಿಗೆ ಕರೆದು ಹೇಳು” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಮಗನಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸಿಕ್ಕಿದೆಯೆಂದು, ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಡೆಂದು ಕನಕಳಿಗೆ ಆಯಮ್ಮ ಪತ್ರ ಬರೆದಳು. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮಾಡಿ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ ಕನಕ.

ಆ ಪತ್ರ ತಲುಪಿದ ರಾತ್ರಿಯೇ ತಾಕೂರ್‌ಗೆ ಸಿರಿಯಸ್ಸಾಗಿದೆ ಎಂದು ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಬಂದಿದೆ. ಪೃಥ್ವಿ ಕೂಡಲೇ ಹೊರಟು ಹೋದ.

ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಆತನಿಗೆ ತಂದೆಯ ಅಂತಿಮ ದರ್ಶನ ಲಭಿಸಿದೆಯೆಂದು, ಕರ್ಮ ಕಾಂಡಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ, ತಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದ ಪೃಥ್ವಿ.

ಅರವತ್ತು ವರ್ಷ ಮೀರಿದ್ದರೂ ಕನಕಳ ಅಂದ ಕುಗ್ಗಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ತಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಂತಿದೆ. ಇಬ್ಬರವು ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರದ ಹೋಲಿಕೆಗಳು. ಆಯಮ್ಮ ಕನಕಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅತ್ತಳು.

ಕನಕ ಔಟ್‌ಹೌಸ್ ಪಕ್ಕದ ವರಂಡಾದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಕೆಲಸದವರನ್ನು ಕರೆದು ಆ ವರಂಡಾವನ್ನು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಾಗಿ ಬದಲಿಸಿದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ. ಆಯಮ್ಮನಿಗೆ ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಓಡಾಡಲಾಗದೆ ಹೋದಳು. ಆದರೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. 'ಸಂತೋಷ ಅರ್ಥಬಲ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಹಿರಿಯರು ಎಂದು ಅನ್ನಿಸಿದೆ.

"ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆಯಾ ಅಸಲು ವಿಷಯ" ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಕನಕಳ ಮಾತುಗಳು ಆಗ ತಾನೇ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿಂದ ಬಂದ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೇ "ಏನು ವಿಷಯ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

"ಏನೂ ಇಲ್ಲಮ್ಮಾ" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗಬಗಬನೆ ಎದ್ದು ಔಟ್‌ಹೌಸ್‌ಗೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು ಕನಕ. ಆಯಮ್ಮ ಕೂಡ ಏಳಲು ಹೋದಳು.

"ಆಯಮ್ಮ ! ಪದೇ ಪದೇ ಏಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಬಳಲಿದ್ದೀಯಾ" ಎಂದಳು ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರುತ್ತಾ ವಾಗ್ಡೇವಿ.

"ಅವುದಮ್ಮಾ. ಮೊದಲಿನಂತೆ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಕನಕ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಇನ್ನು ತಾನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ."

"ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ನೀನು ಮೊಮ್ಮಗನ ಹತ್ತಿರ ಇರು. ಕನಕ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ." ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ ನಗುತ್ತಾ.

"ಮೊಮ್ಮಗ ಬರುತ್ತಲೇ ಬದಲಾಗಿ ಹೋದೆಯೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರಾ ಅಮ್ಮಾ.

ನಿಮ್ಮ ನಂತರವೇ ಯಾರಾದರೂ ನನಗೆ. ನಾವು ಹಾಗೇ ಬೆಳೆದವಮ್ಮಾ. ಯಜಮಾನರ ನಂತರವೇ ಯಾರಾದರೂ. ಕಡೆಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಾದರೂ."

“ಆಯಮ್ಮ ! ನಾನೊಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ ನಿಜ ಹೇಳುತ್ತೀಯಾ?”

“ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಎಂದಾದರೂ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದೇನಾ ಅಮ್ಮಾ?”

“ಎಲ್ಲಾ ಮುಚ್ಚಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕುಟುಂಬ ರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ.”

“ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಗೇ ಇಡಬೇಕಲ್ಲಮ್ಮಾ. ನಿಮ್ಮ ಉಪ್ಪುಕಾರ ತಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು.”

“ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಗೆನ್ನಬೇಡ. ನೀನೂ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು. ಅರ್ಥವಾಗಿದೆಯಾ? ಈಗ ಹೇಳು ಕನಕ ಯಾರು?”

“ನನ್ನ ತಂಗಿ ಮಗಳು.”

“ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಅಣ್ಣನವರು ಇರುವವರಲ್ಲಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ತಾನೇ ನೀನು ಇದ್ದಿದ್ದು. ಮತ್ತೆ ಕನಕ ಯಾವ ಸೋದರ ಮಾವನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದಳು?”

“ಆಯಮ್ಮ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೊರೆಸಿಕೊಂಡಳು.

“ಕನಕ ನಿನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವಳಲ್ಲವಾ ಆಯಮ್ಮಾ.”

ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆಯೆ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅತ್ತಳು. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಎಂದೆನಷ್ಟೆ. ನನಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಈ ಅನುಮಾನ ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಅದೇ ನಿಜವೆಂದು ಇದೀಗ ಖಾತರಿಯಾಗಿದೆ ನೀನು ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಹೇಳದಿದ್ದರೂ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

ಆಯಮ್ಮ ತನ್ನ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಾ, ಆಯಮ್ಮನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

* * *

ಪೃಥ್ವಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಆಯಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಗನ ಹತ್ತಿರವೇ ಔಟ್‌ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿರುವಳು. ಕನಕ ತನ್ನ ಮನೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ವಾಗ್ದೇವಿ ಮತ್ತೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಚರರಾಗಿ ಸೇರಿದಳು. ವಾಗ್ದೇವಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಎಂ.ಎ., ಪಸ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾಸಾದವಳು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಲೆಕ್ಚರರ್‌ಗಳ ಕೊರತೆ ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಆಕೆ ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಾಲೇಜು, ಸಂಜೆ ಸಂಗೀತ ಸಾಧನೆ. ಮನೆ ಖರ್ಚಿಗೆ ಲೆಕ್ಚರರ್ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸಂಬಳ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಣ್ಣನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ಲಾಭವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ತನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ಲಾಭದಿಂದ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ಎಕರೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಳು. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮೇನೇಜರ್‌ಗೆ ಬರೆದು ಆ ಸ್ಥಳದ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಮೇಲೆ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು

ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೃಥ್ವಿಯೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆಂದು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಸಹಾಯರನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೋ ಎಂದು ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಒಂದು ದಿನ ಪೃಥ್ವಿ ಬಂದು “ಮೇಡಮ್ ! ಕಾರ್ಖಾನೆ ಬಳಿ ಎರಡು ಮನೆಗಳು ತುಂಬಾ ಹಳೆಯವಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೆಡವಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಹ ಕೆಲವು ಪ್ಲಾಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬಹುದು” ಎಂದ.

ತನಗೆ ಅಂದಿನ ವಿಷಯ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದಿತು.

“ಸಾರಿ ಮೇಡಮ್ ! ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಯಿಸಿದನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ. ಮರೆತು ಬಿಡಿ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು” ಎಂದ ಪೃಥ್ವಿ ಗಾಬರಿಯಿಂದ.

“ಇಲ್ಲ ಪೃಥ್ವಿ ! ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆಯೇ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆ. ಒಂದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಯಾದವ್ ಅವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಎರಡನೆಯದು ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಾವಲುಗಾರ ಇರುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲ.”

“ಹೌದು ಮೇಡಮ್. ಅವರೇ ಹೇಳಿದರು. ಮಳೆ ಬಂದಿದೆಯೆಂದರೆ ಗೋಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ ತೇವಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆಯಂತೆ. ಛಾವಣಿ ಕೂಡಾ ನೆರೆಬಿಟ್ಟಿದೆಯಂತೆ. ಜೋರಾಗಿ ಮಳೆ ಬಿದ್ದರೆ ಅವು ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತವೇನೋ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

“ಈ ತನಕ ನನಗೆ ಆ ವಿಷಯ ಹೊಳೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಬಿದ್ದು ಹೋದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಪ್ರಮಾದವೇ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ನನಗೆ ಆ ವಿಷಯ ಹೇಳಿ. ಆದರೆ ಪೃಥ್ವಿ ನೀನು ಇಲ್ಲಿದ್ದೀಯೇ. ನಾಳೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬೇರೊಬ್ಬರನ್ನಾದರೂ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಎರಡು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕೆಡವಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಗೆ, ಅಕೌಂಟೆಂಟ್‌ಗೆ, ಗಾರ್ಡ್‌ಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮೂರು ಪ್ಲಾಟುಗಳು ಉಳಿದವು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ಲಾಟುಗಳಾಗಿ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೇನೋ ಆ ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ಲಾನ್ ಮಾಡಲು ಹೇಳು ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಟ್‌ಗೆ.”

“ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಟ್ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ನೆರವಾಗಲು ಒಬ್ಬ ಸಿವಿಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆತ ಈ ನಡುವೆಯೇ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸದಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಯಾದವ್ ಅವರ ಬಂಧುಗಳು.”

“ಗುಡ್ ! ಯಾದವ್ ಅವರು ಹೇಗಿದ್ದಾರೆ?”

“ಮೇಡಮ್ ! ಅವರು ಎರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತರಾಗಲಿದ್ದಾರೆ.”

“ಅಯ್ಯೋ ! ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾ? ಅವರನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಇರಲು ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲ.”

“ಈಗಾಗಲೇ ಅವರಿಗೆ ಐದು ವರ್ಷದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವಿರಂತೆ. ಅವರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಕುಗ್ಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾವಿಡೋಟ್ ಪಂಡ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರ ಕಡೆ ಮಗಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

“ಅದೇ ಕಾರಣವಾದರೇ ನಾವೇ ಮುಂಗಡ ನೀಡಬಹುದಲ್ಲಾ.”

“ಆಗಬಹುದು ಆಗಲೀ....”

“ಇನ್ನೂ ಏನು ಆಭ್ಯಂತರ?”

“ಕಡೆ ಮಗಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ತಾನು ಹೆಂಡತಿ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ.”

“ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯ ನೆನಪು ಮಾಡಿದೆ. ಈ ರಜಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ನಿನ್ನೆ ಪೇಪರಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಟೂರ್‌ಗೆ ಪ್ರಕಟಣೆ ಬಂದಿದೆ.”

“ಯಾವ ಪೇಪರು? ಆ ವಿವರಗಳನ್ನು ತರಿಸು, ಕುಟುಂಬದ ಜಂಜಾಟ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಇಲಿಯಂತೆ ಈ ನಿಲಯವೇ ಬಂದಿ ಖಾನೆಯಾಗಿ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಎಷ್ಟು ಹಣವಾಗುತ್ತದೋ ಕಂಡುಕೋ ಮತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಆಗದಿದ್ದರೆ ಹೊರ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನೋಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

ಪೃಥ್ವೀ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇಷ್ಟು ದಿನ ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನು ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಏನೋ ಕಾಲವಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೋದಂತೆ ಬಾಧೆ ಪಡುತ್ತಾ ‘ಇದಲ್ಲ ಜೀವನ: ಅರ್ಥ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು’ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕಾಗದ, ಲೇಖನಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು.

“ಬಾಬಾ !

ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ತರುವಾಯ ನಿಮಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ನಿಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ. ಏನು ಮಾಡಲಿ ಬಾಬಾ? ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸ್ನೇಹ ಅಣ್ಣನಿಗೆ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಿಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇಷ್ಟವಾಗದಲ್ಲಾ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮಿಗೆ ಕೂಡಾ ಇಷ್ಟವಾಗದಲ್ಲ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಅಮ್ಮೀ ನಿನ್ನನ್ನು ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬಂದು ಬಿಡು ಎಂದಳೋ ಎಂದು. ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ನಮ್ಮ ವಿಷಯ ನೆನಪು ಮಾಡುತ್ತಾ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಾಧೆ ಪಡಿಸಬಾರದೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಜಮಾಲ್, ತಾಹಿರ್ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ? ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡವರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಮದುವೆಗಳಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಯೊಂದಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ತಂದೆಯವರು ನಿಧನರಾದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಪಡಿಸಿದರೆ ಆಗ ಮಾತ್ರ ನನ್ನನ್ನು ಸಂತ್ಯಹಿಸಿ ಪತ್ರ ಬರೆದಿರಿ ನೀವು. ಮತ್ತೆ

ಆನಂತರ ಈ ವಾಗ್ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಮರೆತು ಹೋದಿರಿ. ಈಗಲೂ ಸಹ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನೆ, ಚೋಟಿ ಪುಷಿ ಮನೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೆಡವಿ ಪ್ಲಾಟುಗಳು ಕಟ್ಟಿಸೋಣವೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀವೇನೆನ್ನುತ್ತೀರಿ? ಆಗಾಗ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರ ಮಗಳನ್ನು, ತಂದೆಯಿಲ್ಲ, ತಾಯಿಯಿಲ್ಲ, ಬಾಬಾ ಕೂಡಾ ಇಲ್ಲವಾ ನನಗೆ? ಇಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ಕಳೆದುಹೋದರೂ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಅಭಿಮಾನ ಇನ್ನೂ ಹಾಗೇ ನಿಂತಿದೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ. ಬಾಬಾ ! ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತು ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು. ಯಾವಾಗಲೋ ದಿಢೀರನೇ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆನಲ್ಲಿಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ.

ನಿಮ್ಮ ಭೇಟಾ
ವಾಗ್ವಿವೇ

ಪತ್ರ ತಲುಪುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಪೋಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿದಳು ಪತ್ರವನ್ನು.

“ದೇವೀಜೀ !

ತುಂಬಾ ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡವರಾಗಿ ಹೋದಿರಿ. ಅಮ್ಮೀ ಹೋದ ವರ್ಷ ಕಾಲವಾದಳು. ಬಾಬಾ ಹತ್ತಿರ ಬಡೀಪುಷಿ ಇದ್ದಾಳೆ. ಆಕೆ ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಪುಷಿ ಮಗಳನ್ನೇ ಜಮಾಲ್ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಟರ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಮನೆಗಳೆರಡೂ ನಿಮ್ಮವೆಂತೆ, ಇನ್ನು ಅವುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ತನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದಿದ್ದಾರೆ ಬಾಬಾ. ಬಾಬಾ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೆನೆಯದ ದಿನವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ನೆನಪಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ತಂದೆಯವರು ಹೋದ ಸಮಾಚಾರ ನೀವು ಬರೆಯುತ್ತಲೇ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಾಬಾಗೆ ಕೂಡಲೇ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆವು. ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಬಾಧೆಪಟ್ಟರು. ತನಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ಔಷಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳರು. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯಕ್ಕೆ ಔಷಧಿಯಾಕೆ ಅಂತಾರೆ. ಒಂದು ಸಲ ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬಾರದೇ?

ತಾಹಿರ್”

ಜಮಾಲ್ ಮದುವೆಗೆ ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೂಡಾ ಕಳುಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗೂ ಅಷ್ಟು ದೂರ ಹೋಗಲಾರೆವೆಂದು ಕಳುಹಿಸಲಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದುಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ವಿವೇ. ಅಮ್ಮೀ ಸತ್ತುಹೋದ ವಿಷಯ ಕೂಡಾ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು

೫೮/ಸಂಬಂಧಗಳು

ಪ್ರಾಣವಾಗಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯರು ಎಷ್ಟು ದೂರವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

*

*

*

ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೇ ಟಿಕ್ಕಿಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ ಪೃಥ್ವಿ, ಅಮೇರಿಕಾ, ಆಫ್ರಿಕಾ ವಿನಹ ಉಳಿದ ಬಹಳ ದೇಶಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ, ಅಲ್ಲಿ ತಂಗಲಿಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಟೂರಿಜಂನವರೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ ಪೃಥ್ವಿ. ಭುವನೇಶ್ವರಿ ರಜೆಗೆ ವೈಜಾಗ್ಗೆ ಹೊರಟಳು. ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೋ ಎಂದು ಕನಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ವಾಗ್ಗೇವಿ ವಿದೇಶ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು. ಆ ಹೊರಟವರಲ್ಲಿ ತನಗೆ ತಿಳಿದವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ವಾಗ್ಗೇವಿ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹೋಗಿದ್ದಾದರೂ ಮನಸ್ಸು ಹಿಡಿಸಲಾಗದೆ ಹೋಗಿದೆ. ಯಾವ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಜತೆಗಿಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಹಾಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರವಾಸ ತೃಪ್ತಿ ತರಲಿಲ್ಲ. ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಹೇಗೋ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆ ಸೇರಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದೆ. ಟರ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಇಸ್ತಾನ್ ಬುಲ್ಗೆ ಹೋದಾಗ ರಾಯಾಭಾರಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಜಮಾಲ್‌ಗಾಗಿ ಫೋನ್ ಮಾಡಲಾಗಿ ತಂದೆಗೆ ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವಾಗ ಡಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತರು ಎಲ್ಲರೂ. ಡಿಲ್ಲಿಯಿಂದ ವಾಗ್ಗೇವಿ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಟಿಕ್ಕಿಟ್ಟು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು, ಹೈದರಾಬಾದ್‌ಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಮೋತಿಬಾಗ್ ಎಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಾಬಾ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಳು. ಮುಂದೆ ವರಂಡಾದಲ್ಲಿ ಬಾಬಾ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಬೆಲ್ ಹೊಡೆದರೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಎದ್ದು ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದ ಬಾಬಾ.

“ಬಾಬಾ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಯಾರು? ಬೇಟಾ ನೀನಾ? ಸುಮ್ಮನಿರು. ಯಾಕಿಷ್ಟು ಅಳು? ಏನಾಗಿಹೋಗಿದೆ ಈಗ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬೆನ್ನು ಸವರುತ್ತಾ ತನ್ನ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಕೈಗಳು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು.

“ಬೇಟಾ ! ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ” ಎಂದ.

“ಬಾಬಾ ! ತುಂಬಾ ಬಡಕಲಾಗಿದ್ದೀರಿ. ನನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ನೀವಿಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೀರಿ. ನನಗೆ ನೀವು ವಿನಾ ನನ್ನವರೆಂದು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಕಣ್ಣು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

“ಬೇಟಾ ಇಸ್ಮತ್ ! ಇಲ್ಲಿ ಬಾ. ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದಾರೋ ನೋಡು.” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಲೇ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಸುಗು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಒಬ್ಬಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತಳು.

“ಈಕೆ ವಾಗ್ಧೇವಿ ದಿದೀ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮಗಳು. ಬೇಟಾ ! ಇಸ್ಮತ್ ಜಮಾಲ್ ಹೆಂಡತಿ. ರಾತ್ರಿಯೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಸ್ಮತ್ ತಾಯಿ ಅಂದರೆ ನನ್ನ ತಂಗಿ. ಮೈಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಇನ್ನು ದಿನಗಳು ಎಂದರು ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು. ಜಮಾಲ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.”

“ನಾನು ಇಸ್ತಾನ್‌ಬುಲ್‌ಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಜಮಾಲ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ. ತಂದೆಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹುಷಾರಿಲ್ಲವೆಂದು ರಜೆ ಮೇಲೆ ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ತಾಹಿರ್ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಡಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಬಿಟ್ಟೆ.” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ನೀನು ಟರ್ಕಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆಯಾ ಬೇಟಾ? ಯಾಕೆ?” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ಏನೋ ವಿದೇಶ ಪ್ರವಾಸವೆಂದು ಟೂರಿಜಂನವರು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಹಾಗೆ ಟರ್ಕಿಗೆ ಹೋದಾಗ ವಿದೇಶಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯವರು ಹೇಳಿದರು.”

“ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿರುವುದು ಇಸ್ಮತ್ ತಾಯಿಗೆ ನನಗಲ್ಲ. ಇಸ್ಮತ್ ತಾಯಿ ನನಗೆ ತಂಗಿಯಲ್ಲವೆ. ಮಗಳನ್ನು, ಅಳಿಯನನ್ನು, ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು, ಮೊಮ್ಮಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣವೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಅಂದರೇ ಬಡೀಪುಷೀಯೇ ಅಲ್ಲವಾ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವಾ?”

“ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಹ ಹಿಂದೆ ಹೋದರು” ಎಂದಳು ಇಸ್ಮತ್.

ಆಳು ಆಪಲ್ ಹಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ. ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು ರೀತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದೆ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ಹಲೋ ದೇವೀಜಿ ! ಯಾವಾಗ ಬಂದಿರಿ? ಕರೆ ನೀಡಿದ್ದರೆ ಏರ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಾಹಿರ್ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಬಂದ.

“ನಿಮಗೆ ಸರ್ ಪ್ರೈಜ್ ನೀಡೋಣವೆಂದು.”

“ಮನೆ ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲವಾ?”

“ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದಿನಂತೆ ಅಲ್ಲ. ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಟರಿಸ್ ಅಲ್ಲವೇ? ದೊಡ್ಡ ಕಷ್ಟವೇನೂ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಮನೆಗೆ ಬರಬಲ್ಲವಳಾದೆ.”

“ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿರಿ?”

“ತಲೆ ಮೇಲೆ ಬಟ್ಟೆಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮರಳಿ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ತಾಹಿರ್ ! ವಾಗ್ಧೇವಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೇವೆಂದು. ಇಸ್ತಾನ್‌ಬುಲ್‌ನಲ್ಲಿ ತಿಳಿದಿದೆಯಂತೆ ಜಮಾಲ್ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ಇಸ್ತಾನ್ ಬುಲ್‌ಗೆ ಯಾಕೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದಿರಿ.”

“ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ ನಗುತ್ತಾ.

“ವಿದೇಶ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಸ್ತಾನ್ ಬುಲ್‌ಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ನಾನು ಈ ನಡುವೆಯೇ ದೇವೀಜಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದೆ ಒಮ್ಮೆ ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬಾರದೆ ಎಂದು. ನಿಜಕ್ಕೂ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ ನೀವು ಹೀಗೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದು. ಬಾಬಾ ತೂಕ ಈ ವೇಳೆಗೆ ಐದು ಕಿಲೋ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ನಿಜವೇ ತಾಹಿರ್. ತಪ್ಪದೆ ಹೆಚ್ಚೇ ಇರುತ್ತದೆ” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ ಹಾರನ್ ಕೇಳಿಸಿತು.

“ಬಹುಶಃ ಅಣ್ಣನವರು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗೇಟು ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದ ತಾಹಿರ್.

ಜಮಾಲ್, ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದ.

“ವಾಗ್ಧೇವೀಜೀ ! ನೀವಾ? ತಾಹಿರ್ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇ ಗೇಟ್ ತೆಗೆದಾಗ?”

“ಬಹುಶಃ ನಿಮಗೆ ಸರ್ ಪ್ರೈಜ್ ಕೋಡೋಣವೆಂದೇನೋ”

“ಪುಷೀ ಹೇಗಿದ್ದಾಳೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ಲಾಭವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಯಾವ ದಿನವೋ ಹೇಳಲಾರೆವು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಡಾಕ್ಟರು. ಬಾಬಾ ! ಪುಷೀಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಡೋಣ. ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ” ಎಂದ ಜಮಾಲ್.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಬಂದು ಹೊಸದಾಗಿರುವ ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲೇ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟರು.

“ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಆಂಟೀ” ಎಂದು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿದ ತಾಹಿರ್.

“ಸಲಾಮ್ ಮಾಡಿ ಒಳಗೆ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತಿದ್ದ ತಾಯಿ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿಬಂದು. ಮಗನಿಗೆ ಹದಿನಾರು, ಮಗಳಿಗೆ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿರಬಹುದು ಮಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಜಮಾಲ್‌ನಂತೆ ಇದ್ದಾಳೆ. ಮಗನದು ಯಾರ ಹೋಲಿಕೆಯೋ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಯಿ ಹೋಲಿಕೆ. ಬಾಬಾ ಹೋಲಿಕೆ ಕಾಣಿಸಿದ.

ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಪುಷಿಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದಳು. ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಕಾರ ಅಂತಿಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಅಗಲಿ ಹೋಗಕೂಡದೆಂದು ತಾನಲ್ಲೇ ಜತೆಯಾಗಿ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ದೀದೀ ! ನೀನು ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆಷ್ಟೋ ಧೈರ್ಯ ಅನ್ನಿಸಿದೆ.” ಎಂದಳು ಇಸ್ಮತ್.

ರಜೆ ಹೆಚ್ಚು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ಪುಷಿ ಹೋದ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಗೇಯೇ ಜಮಾಲ್ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಇಸ್ಮತ್ ಅನ್ನು ಬಾಬಾನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರಿಸುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಬಾಬಾ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಜಮಾಲ್‌ಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂದು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಗೆ, ಮೇಲಿನ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ತಾಯಿ ಮಗಳು ಇಬ್ಬರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

“ನಾನಿನ್ನು ಹೊರಟುತ್ತೇನೆ ಬಾಬಾ. ನೀವೂ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಬರಬಾರದೇ? ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರೆಲ್ಲರನ್ನು ನೋಡಿಬರಬಹುದು. ಬೇಸರವಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬರಬಹುದು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಒಳ್ಳೆಯ ಐಡಿಯಾ. ಬಾಬಾ ! ದೇವೀಜೀಗೆ ನಿಮಗೆ ಏರ್ ಟಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಬುಕ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ ತಾಹಿರ್ ತಂದೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಿಡದೆ.

“ನಾಳೆ ಶನಿವಾರವಾದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಡಿಲ್ಲಿಯೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಟಿಕ್ಕೆಟ್ಟುಗಳು ಸೋಮವಾರ ಬೆಳಗಿನ ಫೈಟ್‌ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಬಾಬಾ ! ತಾಹಿರ್ ಹೆಂಡತಿ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.”

“ತಾಹಿರ್ ಮದುವೆಯೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ಎಷ್ಟು ಸಲ ಮದುವೆ ವಿಷಯ ಎತ್ತಿದರೂ ಈಗ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೋ ತಿಳಿಯದು.”

“ನಾನು ಕೇಳಿ ನೋಡಲಾ? ನಾಳೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಡಿಲ್ಲಿಯೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾನಂತೆ.”

“ಕೇಳು ಭೇಟಾ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೋ ನೋಡೋಣ.”

“ಜಮಾಲ್‌ಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಿರಿತನ ಬಂದಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆನ್ನೆಗಳು ನೆರೆತಿವೆ. ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಅಳೆದು ತೂಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

‘ಅಲ್ಲ’ ಅನುಗ್ರಹ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು. ಜಮಾಲ್‌ಗೆ, ನಿನಗೂ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ತಂದೆ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ನೋವುಂಡು ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಜಮಾಲ್‌ಗೆ ನನಗೂ ಮದುವೇನಾ?” ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿ ಪಟ್ಟಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ ಆ ಮಾತುಕೇಳಿ.

“ಹೌದು ಬೇಟಾ. ತಾಹಿರ್ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಜಮಾಲ್ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಹ ಬರೆದು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟನಂತೆ.”

“ಆ... ಹೌದು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪೊ ಯಮ್ಸ್. ಊ... ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಆಗ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ.”

“ನಿನಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜಗದೀಶ್ವರ್ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಉರಿದುಬಿದ್ದನಂತೆ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೂ ಸಹ ಫಿಯಾದು ಮಾಡಿದನಂತೆ. ಜಮಾಲ್ ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಕರೆದು “ಇನ್ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಗೆ ಪುಸ್ತಕ ನಿನಗೆ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು, ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ, ಮದುವೆಯಂಥವು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು, ಮತ್ತಾವಾಗಲೂ ಮನೆ ಕಡೆ ಬರಬೇಡವೆಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಾಡಿ ಛೇಮಾರಿ ಹಾಕಿದನಂತೆ.”

“ನಿಜವಾ ! ನನಗೇನೂ ತಿಳಿಯದು.”

“ನನಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ. ಮಾರನೆಯ ದಿನದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ತಾಹಿರ್ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ವಿಷಯ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ನಿಮ್ಮ ಇಬ್ಬರ ಮದುವೆ ವಿಷಯ ತಂದೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಎತ್ತಿದೆ.”

“ಅಕ್ಬರ್ ! ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾಗ್ಡೇವಿ ವಿಧವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನೀವು ಬೇರೆ ಮತದವರು. ನಮ್ಮವರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತನಕ ಮತಾಂತರ ವಿವಾಹ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ತುರುಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆನೆಂದು ನಮ್ಮವರೆಲ್ಲಾ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು. ಜಗದೀಶ್ವರ್ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಜಗಳ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹವೇ ತಪ್ಪಂತೆ. ಜಗದೀಶ್ವರ್ ನನ್ನ ತಮ್ಮನ ಉಪದೇಶಗಳಿಂದ ಮತ್ತೂ ಮೂರ್ಖನಂತೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಕ್ಬರ್... ನಾನು ಇನ್ನೂ ಯಾಕೆ ಬದುಕಿರುವೆನೋ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಕಟ್ಟು ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ವ್ಯತಿರೇಕಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬೇಡವೆಂದು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಧೈರ್ಯ ನನಗಿಲ್ಲ. ವಾಗ್ಡೇವಿ ಹುಚ್ಚಳು. ಅವಳ ಬಾಳನ್ನು ಹಾಳು

ಮಾಡಿದೆವು. ಈ ರೀತಿಯಾದರೂ ಚೆನ್ನ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ವಾಗ್ಗೇವಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಸೊಸೆ ಮಾಡಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದೆ' ಎಂದು ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟನು. ನಾನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆ. ಗಜಿಯಾಬಾದ್‌ನಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಡೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಮ್ಮೀ ಬಳಿಯಿಂದ ಪತ್ರಗಳು.”

“ಬಾಬಾ ! ಅಮ್ಮೀ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳಾ ನಮ್ಮ ಮದುವೆಗೆ?”

“ನಿನ್ನನ್ನು ಮತ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೋ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತನಗಿಷ್ಟವಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ಮದುವೆ ಮಾತ್ರ ಜರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆ ಮಾತ್ರ ಧೈರ್ಯ ನನಗಿದೆ.”

“ಬಾಬಾ ! ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಂದೆಗೂ, ನಿಮಗೂ ಸ್ನೇಹ ಹೇಗಾಯಿತು?”

“ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರು ತುಂಬಾ ಬುದ್ಧಿವಂತರು. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ಗೆ ಮೊಕ್ಕಾಂ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಈಗ ನೀವಿರುವ ಸ್ಥಳ ಒಬ್ಬ ನವಾಬ್ ಬಳಿ ಕೊಂಡರು. ಆ ನವಾಬ್‌ಗೆ ನೆಂಟ ನಾನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಓದಿಕೊಂಡಿದ್ದವನು. ಆದ ಕಾರಣವಾಗಿ ಆ ನವಾಬ್ ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರು, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಬಂದರು ಸ್ಥಳದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್‌ಗಾಗಿ. ಆಗ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೂ, ನನಗೂ ಪರಿಚಯವಾಗಿ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಯಿತು. ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರು ತನ್ನ ಬಳಿ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವಿದೆಯೆಂದೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಮನೆಕಟ್ಟಿಸಿ ಸುತ್ತಲೂ ತೋಟ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಸಲಹೆ ಕೇಳಿದರು, ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದೆ. ಆಗಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ನಾನೂ ನಿತ್ಯವೂ ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರು ಚಿಕ್ಕ ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಡಿಗೆಯವಳನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ನನ್ನನ್ನೂ ಕೂಡಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಊಟ ಮಾಡಿಯೆಂದು ಬಲವಂತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲು ಇದ್ದ ಮನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಮುಸ್ಲಿಂರವೇ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಉರ್ದುಬಾರದು. ಇನ್ನು ನಾನೇ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಂತರ ಕಲಿತುಕೊಂಡರು, ಉರ್ದು ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು.”

“ನಿಲಯ ಕೂಡಾ ನೀನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದೇನಾ ಬಾಬಾ?”

“ನಾನು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಜಮಾಯಿಷಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನಷ್ಟೆ.”

“ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮಾತೇನು? ಅದ್ದೇಗೆ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರಿ?”

“ಅದಕ್ಕೊಂದು ಕಥೆಯಿದೆ. ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನೈಜಾಂ ನವಾಬ್ ಮೊದಲು ದೇಶದ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದನಲ್ಲಾ. ಆಗ ರಜಾಕಾರರೆಂದು ಕಾಶೀಂ ರಜ್ಜೀ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿ ಗಲಭೆ, ಮತೀಯ ಕಲಹಗಳು ಆರಂಭವಾದವು. ಆ ನಂತರ ಕೆಲವು ನವಾಬರು ಅವರ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಉಳಿದ ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾರಿಕೊಂಡು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ನಿಮ್ಮ ಬಂಗಲೆಗೆ ಸ್ಥಳ ಮಾರಿದ ನವಾಬನದೇ ಆ ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಕಾರ್ಖಾನೆ. ಆಗ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೋವೊಂದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾರಿ ಬಿಡೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ನವಾಬರು ನನಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಪಾವಲಿ ಪಾಲು ಇರುವಂತೆ ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರಿಗೆ ಮಾರಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಂದಿ ನೆಂಟರಿಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕು ಇರುತ್ತದೆ. ಕೊಡುವವರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಕೊಡದವರು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೋ, ನೆಂಟಸ್ತಿಕೆಗೋ ಆ ಪಾಲು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟರು.”

“ತಾತನವರು ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಾ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು?”

“ಇಲ್ಲ ಬೇಟಾ ! ಅವರು ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪಾಲು, ನನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲು ಪ್ರಕಾರ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಆಸ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಬೇಡವೆಂದು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರೇ ಅವರ ತಂದೆಗೆ ಹೇಳಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಸಿದರೆಂದು ನಂತರ ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರೇ ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು.”

“ತಂದೆಯವರು ಕಡೆಗಾಣಿಸಲ್ಪಡುವರೆಂದು ತಾಯಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಸಿರುತ್ತಾಳೆ.”

“ಆಕೆಯ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣವಾಗಿ ಹಾಗೆ ಬೇಗ ಹೋದರಾಗಲಿ ಬಳ್ಳಿಯ ದೊಡ್ಡ ಗೃಹಿಣಿ.”

“ಬಾಬಾ ! ನೀವೇನು ಅಂದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೇ ಒಂದು ಮಾತು, ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಮನೆಯಾರದು?”

“ನಮ್ಮ ಮನೆ, ಆ ಚಿಕ್ಕ ಮನೆ ಎರಡೂ ನವಾಬರವೇ, ಆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡ ಮನೆ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಚಿಕ್ಕ ಮನೆಯನ್ನು ಚೋಟಪುಪೀಗೆ ಕೊಟ್ಟರು.”

“ಆಕೆ ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿಯಾ?”

“ವರಸೆಗೆ ಮಾತ್ರವೇ. ಇಸ್ಮತ್ ತಾಯಿ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ತಂಗಿ, ಚೋಟಪುಪೀಗೆ ನವಾಬು ಅವರು ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ್ದರು. ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಅವರು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾ ಆಕೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆದು ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮಾರಿದ ಹಣವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು

ಆಕೆಯನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿಯೆಂದು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಾಯಿ ಜಾನ್ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಚೋಟಿಪುಟಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಹಾಡಿಗಾಗಿಯೇ ಆ ನವಾಬರು ಆಕೆಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ್ದರು.”

“ಎಷ್ಟು ಚಿತ್ರ-ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಬದುಕುಗಳು”

“ತಂದೆಯವರು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಗಷ್ಟು ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ತಂದೆಯವರನ್ನು ಚೋಟಿಪುಟಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ತಂದೆಗೆ ಸಂಗೀತವೆಂದರೆ ಇಷ್ಟವಲ್ಲವಾ. ಆಕೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಂದೆ ಕೇಳಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ತಂದೆ ಆಕೆಯ ಪೋಷಣೆಗೆ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.”

“ಈ ವಿಷಯ ತಾಯಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂತಲ್ಲಾ.”

“ನಿನಗೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ಆ ವಿಷಯ?”

“ಒಂದು ದಿನ ಆಯಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳು. ತಾಯಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಂದೆಯ ಆಕೆಯೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧ ಸರಿಬೀಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರು ತೀರಿಹೋಗಿದ್ದು, ನಿನ್ನ ಮದುವೆ ಹಾಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಇಳಿದು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟ. ಮಧುಮೇಹ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಡಿತ. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೂ ಅಂಥ ಸಾಂಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಕಡೆಗೆ ನಾನು ವಿನಹ ಮತ್ತಾರೂ ತನಗೆ ಜತೆಗಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಬಾಧೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದ. ತಾನು ಹೋದ ಮೇಲೆ ನೀನೇನಾಗಿ ಹೋಗುವೆಯೋ ಎಂದು ಭಯ ಪಡುತ್ತಿದ್ದ.

“ತಾತ, ಅಜ್ಜಿ ಹಾಗೆ ರಜಾಕಾರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹತರಾಗಿ ಹೋದರಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳೇನಾದರೂ ಹೋದವೇ?”

“ನಾನು ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲಮ್ಮ. ನಿಮ್ಮ ತಾತ ಅಲ್ಲಿನವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರೆಂದು. ಒಡವೆ ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ತಾಯಿ ಬಳಿ ಇರಿಸಿದರು. ಮೊಕ್ಕಾಂಕೂಡಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬದಲಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿನ ಮನೆ, ಸ್ಥಳ ಕಾಲೇಜು ಕಟ್ಟಡಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಬರೆದುಕೊಡಲು ಹೊರಟರು. ಅವರು ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ನಿಬಂಧನೆ ಇಟ್ಟರು. ಇನ್ನು ಆ ರಾತ್ರಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಬರುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿರಲು ರಜಾಕಾರರು ಅವರನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರು ಕೃಶಿಸಿ ಹೋದರು, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತೂ ಕ್ಷೀಣಿಸಿ ಹೋಗಿದೆ.”

“ಅಷ್ಟೊಂದು ದಾರುಣ ನಡೆದಿದೆಯಾ?”

“ಬಹಳ ದಿನಗಳು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯನ್ನು ಚೋಟೀಪುಪೀ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರಿಸಿದೆವು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು. ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲೂ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶವಗಳ ಗುಡ್ಡಗಳೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು ತೀರಿಹೋದ ಬಡೀಪುಪೀ. ತನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಜಿಯಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದೆವು. ನಿಮ್ಮ ಅಮ್ಮಿಯದು ಕೂಡಾ ಈ ಪ್ರದೇಶವೇ. ಬಹಳ ಮಂದಿ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಮ್ಮಿಯನ್ನು ನವಾಬು ನೆಂಟನೆಂದು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಗರೀಬ್ ನೆಂಟನೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಅಮ್ಮೀ ಸಮಾಧಾನ ಪಡದೆ ಹೋದಳು. ಆದರೂ ಹೇಗೋ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಡೀಪುಪೀಗೆ ತುಂಬಾ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನನ್ನು ಸಂತೈಸುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನೂ, ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕೂಡಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಡಿರೆಂದು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿದಳು. ಮಕ್ಕಳ ಓದು ಒಂದು ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಕೂಡಾ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆವು ಇಲ್ಲಿಗೆ.”

“ಬಡೀ ಪುಪೀಗೆ ಆದ ಅನ್ಯಾಯವೇನು?”

“ಇಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂರ ಗಲಾಟೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಬಡೀಪುಪೀ ಗಂಡ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ತ ಹಿಂದುಗಳಿಗೂ ಇತ್ತ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೂ ವಿರೋಧಿಯಾದನು. ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಡೀಪುಪೀ ಗಂಡನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದರು, ಪುಪೀಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದರು. ಅವನು ಮುಸ್ಲಿಮನೋ, ಹಿಂದುವೋ ತಿಳಿಯದು. ಹಾಗೆ ಇಸ್ಮತ್ ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಮ್ಮೀ ಹತ್ತಿರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇ ಬಡೀಪುಪೀ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದಕಾರಣ ಅಮ್ಮೀ ಪುಪೀಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಾರದೆ ಹೋದಳು. ಪುಪೀ ಗಂಡ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ಅಣ್ಣನ ವರಸೆ ಕೂಡಾ.”

“ಜಮಾಲ್‌ಗೆ ಗೊತ್ತಾ ಈ ವಿಷಯ?”

“ನಾವ್ಯಾರೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ತಿಳಿದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ವಿಧವೆಯನ್ನು ಗಂಡ ಬಿಟ್ಟವಳನ್ನು ಹಾಗೆ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರಾದವರನ್ನು ಅವರ ಪಾಡಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡೆವು. ಅಂಥವರನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಾನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿದವರಾಗುತ್ತೇವೆಂದು ಮುಸ್ಲಿಂರ ನಂಬಿಕೆ. ಮೊದಲಲ್ಲಿ ತಾನು ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅಮ್ಮೀ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಏನು ಹೇಳಿದಳೋ ತಿಳಿಯದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮದುವೆ ನಿರಾಡಂಬರವಾಗಿ ನಡೆದಿದೆ.”

“ತಾಹಿರ್ ಮದುವೆ ಯಾಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾನೆ?”

“ಪ್ರತಿ ಸಲ ಏನೋ ಒಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನನಗೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.”

*

*

*

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಡಿಲ್ಲಿಯೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಾಡಿಸುತ್ತಾ ಕುತುಬ್ ಮೀನಾರ್ ಹತ್ತಿರ ಕಾರು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿಯೆಂದಾಗ ಮದುವೆ ವಿಷಯ ಎತ್ತಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ತಾಹಿರ್ ! ಇನ್ನು ನೀನು ಮದುವೆಗೆ ತಡ ಮಾಡಬಾರದು.”

“ಈಗಷ್ಟು ಅಗತ್ಯವೇನಿದೆ?” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರಿಲ್ಲ ಬಾಬಾ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು.”

“ನೀವು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾ?”

“ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಇದ್ದರಲ್ಲವೇ ಮನೆ.”

“ಮತ್ತೆ ನೀವೇಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ? ಮಾಡಿಕೊಂಡರೇ ಗಂಡಸೆಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲಾ?”

“ನನ್ನ ಪಾಠ ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವೆ” ಎಂದು ಒಂದು ಪೆಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಳು ಆತನ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ.

“ಆತನ್ಯಾರೋ ಅದೃಷ್ಟವಂತನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಹೋದವನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಆತನ ಬೆನ್ನನ್ನು ಚುರಕ್ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿ.”

“ಸುದ್ದಿಗಳ ರಾಶಿ. ಸರಿಯೆ ನನ್ನ ವಿಷಯ ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು, ಯಾಕೆಂದರೆ ನನಗೊಂದು ಸಲ ಮದುವೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಗಂಡ ತೀರಿಹೋದ ವಿಧವೆ ನಾನು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಯರು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಲ್ಲ. ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದರೂ ಯಾರು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು?”

“ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಲು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು.”

“ನನ್ನ ಆಸ್ತಿಗಾಗಿಯಾ?”

“ಅಲ್ಲ ನಿಮಗಾಗಿ. ನಿಮ್ಮ ಅಂದ ಚೆಂದಗಳಿಗಾಗಿ ಈಗಲೂ ನಿಮಗೆ ಮುವತ್ತು ವರ್ಷಗಳೆಂದರೆ ನಂಬುತ್ತಾರೆ ಯಾರಾದರೂ.”

“ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟಿರಿಲ್ಲ.”

“ಭಾಯ್ ಜಾನ್‌ಗೆ ನೀವೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆಂದರು. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಭಾಯ್ ಜಾನ್‌ಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ. ಮಾಮೂಲು ಮನುಷ್ಯನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ದಿನಗಳೇ ಹಿಡಿದಿವೆ. ಪುನೀಗಾಗಿ ಇಸ್ಮತ್ ಅನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಆಕೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೊಳ್ಳಿ.”

“ನನಗೆ ವಿಷಯ ನಿನ್ನೆ ತನಕ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಒಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯ್ತು. ನೀನು ಸಹ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದೀಯಾ? ಪ್ರೀತಿಸಿ ಭಗ್ನ ಪ್ರೇಮಿಯಾದೆಯಾ?”

“ಪ್ರೇಮಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ಭಗ್ನ ಪಡಲೂ ಇಲ್ಲ. ವಿಫಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮಾಡಲೂ ಇಲ್ಲ.”

“ಅಂದರೆ ಭಾಯ್ ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಐ.ಎಫ್.ಎಸ್.,ನಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗದಿದ್ದರೂ ಎರಡನೇ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದ. ನಾನು ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ, ಎರಡನೇ ಸಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವವನೇ ಅಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಭಾಯಿಜಾನ್ ನಾನೂ ಒಂದೇ ಸಲ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದೆವು. ತಾನು ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಐ.ಎಫ್.ಎಸ್., ಸೋದರರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ನಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು.”

“ಅದ್ದೇಗೆ?”

“ಎಂ.ಎಸ್.ಸಿ., ಪಾಸಾಗುತ್ತಲೇ ನಾನು ರೀಸರ್ಚ್ ಮಾಡೋಣವೆಂದು ಕೊಂಡೆ. ಜಮಾಲ್ ಐ.ಎಫ್.ಎಸ್.,ಗೆ ಹೋದ. ಆದರೆ ಪಾಸ್ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಮಹಾ ಕಷ್ಟವೇ ಐ.ಎಫ್.ಎಸ್., ಒಮ್ಮೆ ಓದಿ ನೋಡೋಣವೆಂದು ನಂತರ ನಾನೂ ಓದಿದೆ. ಹಾಗೆ ಜಮಾಲ್ ಎರಡನೇ ಸಾರಿ, ನಾನು ಮೊದಲನೇ ಸಲ ಐ.ಎಫ್.ಎಸ್.,ಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದೆವು.”

“ಅದಾ ! ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಮದುವೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ?”

“ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಊರು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಹೀಗೆ ಮದುವೆ ಮದುವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ನನ್ನನ್ನು ಛೇಡಿಸುತ್ತೀರೆಂದು ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನದೀಗ ಮದುವೆ ವಯಸ್ಸೇನಾ? ನನ್ನದು, ಭಾಯಿಜಾನ್‌ದು ಒಂದೇ ವಯಸ್ಸು. ನಿಮ್ಮದೂ ಕೂಡಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ನಮ್ಮ ವಯಸ್ಸೇ. ಮಹಾ ಎಂದರೆ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಕಡಿಮೆಯೇನೋ ! ಇನ್ನು ಈಗ ಯಾರೋ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಏನು ಸುಖನೀಡಬೇಕು?”

“ಹೋಗಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹುಡುಗಿಯನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೋ.”

“ದೊಡ್ಡ ಹುಡುಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋಗಬಹುದು.”

“ನೀನು ಕೇಳಿದೆಯಾ ಅಸಲು ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯನ್ನೋ, ದೊಡ್ಡದ್ದನ್ನೋ.”

“ವಿಫಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮಾಡೆನೆಂದು ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲಾ ನಾನು. ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ. ಇನ್ನು ಏಳಿ. ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದುಬಿಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ?”

“ಹಟಮಾರಿ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಾರು ಹತ್ತಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬಾಬಾ ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ವಿಮಾನ ಏರಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ. ತಾಹಿರ್ ಹುಷಾರಾಗಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿರದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಬ್ಬರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಯವಾಗಿದೆ ಆತನ ಮುಖ ನೋಡಿದರೆ. ತನಗೆ ಮರುಕ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಆತನ ಮೇಲೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ನಗುತ್ತಾ ಮಾತನಾಡುವ ಆತನದದ್ದದಿತ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ ಭಯವಾಗಿದೆ.

* * *

ಅಕ್ಷರ್ ಬಾಬಾನನ್ನು ನೋಡಿ ಡ್ರೈವರ್ ಯೂನಿಸ್ ಆನಂದದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ಹೋದ. ಆಗಿನವರ ಪೈಕಿ ಉಳಿದವನು ಆತನೊಬ್ಬನೇ. ಆತನೂ ಸಹ ಹಿರಿಯನಾಗಿ ಹೋದ. ಆತನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷ ತನ್ನ ಬಳಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ನಿವೃತ್ತಿ ವೇತನ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾಳೆ ವಾಗ್ಗೇವಿ. ಆಯಮ್ನು ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿಸಿದಳು. ಕನಕ ತನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೆನಪಿದ್ದೀರೆಂದಳು. ಭುವನೇಶ್ವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾರು ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ನೋಡಿದಳು.

“ಇವರೇ ಅಕ್ಷರ್‌ಬಾಬಾ. ನಾನ್ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೇನಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ. ತಾತಯ್ಯ ಮತ್ತು ಬಾಬಾ ಪ್ರಾಣಮಿತ್ರರು” ಎಂದು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಹುಡುಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಣ್ಣನ ಮಗಳಾ?” ಎಂದರು ಬಾಬಾ.

“ಹೌದು. ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತವೇನೋ ಎಂದು ಅಣ್ಣನ ಭಯ.”

“ಮತ್ತಾಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದಂತೆ?”

“ಓದಿಗಾಗಿ.”

“ಬೇಟಾ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಾಲೇಜು ಓದು, ಅದರಲ್ಲೂ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡು ಕಲಿತು ಓದುವ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಾದರೆ ಅಸಲು

ಬೇಡವೆಂದು, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯನ್ನು ಸತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದನಲ್ಲಾ. ಪಠ್ಯಾಂಗಿಲ್ಲ. ಮಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಕಾಲದೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ಏನೂ ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಮತ್ತಷ್ಟು ಇಕ್ವಾಕರ ಕಾಲದೊಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ.”

“ಹಾಗಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟನು?”

“ನಿಜಕ್ಕೂ ಮಗ ಮತ್ತು ಮಗಳನ್ನು ರಜೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ.

ಭುವನಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸ್ಕೂಲ್ ಫೈನಲ್ ಮುಗಿಸಿದ್ದ ಅವಳು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರುತ್ತೇನೆಂದಳು. ಮಗ ತನಗಿಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದ. ಭುವನ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು. ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಅದು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಭುವನ ಹಠ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಏನೂ ಮಾಡಲಾಗದೆ ಇಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಗಿಂಜುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ, ನಾನು ಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುಪಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು.”

“ಅಂದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಹೂತುಕಟ್ಟಿ ಬಿಡೆನ್ನುತ್ತಾನಾ?” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

ಭುವನ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಗುತ್ತಾ ಕೇಳಿದಳು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾವುವೋ ಕಾಗದಗಳು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಪೃಥ್ವಿ.

“ಮೇಡಮ್ ! ನೀವು ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರೋಣವೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ಯಾದವ್ ಅವರು ಮೈಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಾರದೆ ಹೋದೆ” ಎಂದು ಸಮಜಾಯಿಷಿ ನೀಡಿದ.

ಆತನ ಸಮಜಾಯಿಷಿಗೆ ನಗುತ್ತಾ “ಬಾಬಾ ! ಈತ ಪೃಥ್ವಿ ರಾಕೂರ್ ಆಯಮ್ಮನ ಮೊಮ್ಮಗ. ಕನಕಳ ಮಗ. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರು” ಎಂದು ಆತನನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.”

ಬಾಬಾ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಆತನನ್ನು ಪರಕಾಯಿಸಿ ನೋಡಿದ.

“ಪೃಥ್ವೀ, ಇವರೇ ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾ. ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೂ ಪಾಲು ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಹಳೆಯ ಎರಡೂ ಮನೆಗಳೂ ಇವರವೆ.”

“ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ. ಈಗ ಯಾವುವೂ ನನ್ನವಲ್ಲ” ಎಂದು ಬಾಬಾ ನಗುತ್ತಾ.

“ಪೃಥ್ವೀ ! ಯಾವಾಗಲೂ ಬಾಬಾ ಹಾಗೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲೇಳು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ನೀನು ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ಎದ್ದು ಬಿದ್ದು ಬಂದಿರುವೆ. ನೀನೂ ಊಟ ಮಾಡಿ ಹೊರಡು. ಕಾರ್ಖಾನೆ

ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಾಬಾ ಅವರನ್ನು ತಂದೆಯವರ ಕೊಠಡಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಎದ್ದಳು.

“ಬೇಟಾ ! ನಾನು ದಿವಾನೆ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಬಿಡು. ನನಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೊಠಡಿಯಾಕೆ?” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ಬಾಬಾ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಸ್ನೇಹಿತನ ಕೊಠಡಿ ನಿನಗಾಗಿ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದೆ ನಡೆಯಿರಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಾಬಾ ಕೈ ಹಿಡಿದಳೆಂದು ಕೊಂಡು ಹೊರಟಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಚೇಷ್ಟೆಯಂತಿರುವ ತನ್ನ ವರ್ತನೆಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಭುವನ, ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ನೋಡಿ “ನೀವು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಮಕ್ಕಳು. ನಾನು ಬಾಬಾ ಮುಂದೆ ಮಗು. ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲ ಅಣ್ಣ ನನ್ನನ್ನೇನೋ ಅಂದನು. ನಾನು ತಂದೆ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಬಾಬಾ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಮಡಲಲ್ಲಿ ತಲೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅತ್ತುಬಿಟ್ಟೆ. ನೆನಪಿದೆಯಾ ಬಾಬಾ.”

“ಯಾಕಿಲ್ಲ ಬೇಟಾ ! ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಕೂಡ ನಕ್ಕ ನೋಡಿದೆಯಾ, ವಾಗ್ಡೇವಿಗೆ ನೀನೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರೀತಿ ! ಇನ್ನು ಆಕೆಯನ್ನು ನೀನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು” ಎಂದ. ಮತ್ತೆ ನನಗೆ ಅಂಥಾ ಸ್ನೇಹಿತ ಎಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಾನೆ? ನಾನು ಗಜಿಯಾ ಬಾದ್‌ಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗದೆ ಇದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದನೇನೋ? ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಬಾ.

* * *

ವಾಗ್ಡೇವಿ, ಬಾಬಾ ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಪೃಥ್ವಿ ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಮುಂದೆ ಹೊರಟು ಹೋದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ. ಭುವನ ಪೋರ್ಟ್‌ಕೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ “ಭುವನ ! ನೀನೆಂದೂ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ಬರುತ್ತೀಯಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಭುವನ ನೆಗೆದು ಹಾರಿ ಬಂದು ಡ್ರೈವರ್ ಪಕ್ಕದ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು.

“ಬೇಟಾ ! ಮಗುವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಾಯೆನ್ನು. ನಾನು ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ಫರ್ವಾಗಿಲ್ಲ, ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಿ ಬಿಡು. ನೀನು ಅಣ್ಣನಂತೆ ಮಾತನಾಡಬೇಡ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಾಬಾ ತಂದೆ ಎಂದರೆ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಸಲಿಗೆ ನನಗೆ ಅವರ ಬಳಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಮಾಲ್, ತಾಹಿರ್ ಕೂಡಾ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ನನ್ನಷ್ಟು ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ !”

“ನಿಜವೇ ಬೇಟಾ. ಜಮಾಲ್ ತಾಯಿಗೆ ಹತ್ತಿರ. ತಾಹಿರ್ ನನಗೆ ಹತ್ತಿರ. ಜಮಾಲ್ ತನ್ನ ಒಳಗಿನ ಭಾವಗಳನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಪಡಿಸನು. ಗುಟ್ಟಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅಷ್ಟೇ. ತಾಹಿರ್ ಮಾತುಗಾರ. ಅವನು ಈ ನಡುವೆ ಬದಲಾಗಿದ್ದಾನೆ. ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಂತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಬಳಿ. ನಾನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನನಗೆ ಇನ್ನು ಯಾವ ಬಾಧೆಯಿರದು” ಎಂದ.

ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳು ಭುವನಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ತನ್ನದೇ ಆಲೋಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾನಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿ “ಭುವನಾ ! ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳು ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಬೇಸರ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇದಿ.

“ಇಲ್ಲಾ ಅತ್ತೆ. ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದರೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.”

“ಬಾಬಾ ! ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿದೆ ಮಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಅತ್ತೆಯವರು ಎಂದು ಕರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು. ನಾನೇ ಆಕೆಗೆ ಹೇಳಿದೆ ಅತ್ತೆ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಸಾಕೆಂದು. ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಸದೆ ನಾನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಅಣ್ಣನ ಭಯ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಅಣ್ಣನನ್ನು ‘ನೀವು ತಾವು’ ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದರೆ ದೂರವಾಗಿರುವಂತೆ ಅನ್ನಿಸದಾ? ಪರಕೀಯರಂತೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೇರಲಾರೆವು.”

“ಅತ್ತೆ ! ನನಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ತಾಯಿ. ತಂದೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇದ್ದರೂ ವರ್ಷದಲ್ಲೇ ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಇದ್ದಷ್ಟು ಸಲಿಗೆ ನನಗೆ ಅವರ ಬಳಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣ ಸಹ ಏನೋ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಅಣ್ಣನವರೇ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾರೆಯಾ ಎಂದ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಣ್ಣ ಎಂದೇ ಕರೆಯುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಎನ್ನುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ಆಗಿನಿಂದ ಅಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದವಳೇ ಅಲ್ಲ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೊರಟು ಹೋದನಾ?”

“ಇರಬಹುದು ! ಅತ್ತೆ ನೀನು ಕೂಡಾ ತನ್ನನ್ನು ನನಗಿಂತ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಕ್ರೋಷ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡಸ್ಥಿಕೆ ನಡೆಯದೆಂದು ಹೊರಟು ಹೋಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವಾಯಿತು ನನಗೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿದೆ.”

“ನೋಡಿರಾ ಬಾಬಾ... ಇದು ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಅದನ್ನು ಬೇಡವೆನ್ನುತ್ತೇನೆಂದರೆ ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಸರಿಬೀಳದು, ನಾಳೆ ಭುವನ ಅಂದರೂ ಕೂಡಾ ಸರಿಬೀಳದು. ನಾನು ಆಕೆಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆನೆಂದು ನನಗೆ ಶಾಪ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಕೂಡಾ.”

“ಏನಾದರೂ ಭುವನಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಡ. ಇಲ್ಲಿ ಈ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾದ ಈಕೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ಷುಕ್ರಿಯಾ ಬಾಬಾ” ಎಂದಳು ಭುವನ ಸಂತೋಷವಾಗಿ.

“ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಹ ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ ಆಗಲೇ” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ಗುಡ್... ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಬಿಡು. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಯ್ಯುವುದು ಅಭ್ಯಾಸವೇ ಆಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಾನು ಬಯ್ಯದೆ ಇದ್ದರೆ ನನಗೂ ಏನೂ ತೋಚುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ಆತನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವ ತನಕ ಕಾಡಿಸಬೇಕೆಂದಿರುತ್ತದೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಕ್ಕಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ತಲುಪಿದೆ ಕಾರು. ಕಾರ್ಮಿಕರೆಲ್ಲಾ ಹೂವಿನಹಾರಗಳು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೂ ಬಾಬಾಗೂ ಹಾರಗಳು ಹಾಕಿದರು.

“ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಅವರು ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ” ಎಂದ ಪೃಥ್ವಿ.

“ಓಹೋ... ಇದೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸವೆಂದಾಯ್ತು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

“ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆನ್ನುವ ವೇಳೆಗೆ ಅವರೇ ಹಾರಗಳು ತರಿಸಬೇಕು ಸಾರ್ ಎಂದರು” ಎಂದ ಪೃಥ್ವಿ.

ಹಾಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡುವ ವೇಳೆಗೆ ಬಾಬಾ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತು. ಬಹಳ ಮಂದಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಅವರನ್ನು ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಬಾಬಾ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಜಮಾನ, ಅವರೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರಂತೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಂತೆ ಎನ್ನಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಶ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ಇಂಥಾ ವಾತಾವರಣ ನೆಲಸಿದ್ದರೆ ಮುಷ್ಕರಗಳು ವಿಭೇದಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ವೇವಿ. ಒಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಟೀ ಕುಡಿದರು.

“ಬೇಟಾ ! ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಸಹ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಇವರೆಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕಿರುನಗೆ ಬೀರುತ್ತಾ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ತನ್ನ ಆಪ್ತಾಯತೆಯನ್ನು ಹಾಗೆ ಕಿರುನಗೆಯಿಂದಲೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮಾತಿನಿಂದ ಅಲ್ಲ ನನ್ನಂತೆ” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ಅಂದರೆ ತಂದೆಯ ಕಿರುನಗೆ, ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದಾಯ್ತು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ ನಗುತ್ತಾ.

ಬಾಬಾ ಎಷ್ಟೋ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾಲದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನು ಹೆಸರು ಹೇಳಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು.

೭೪/ಸಂಬಂಧಗಳು

ಆ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತನಗೆ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಔತಣದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು.

“ನಾಳೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬಾಬಾ ಔತಣ ನೀಡುತ್ತಾರಂತೆ. ನೀವು ಮನೆಯಿಂದ ಊಟದ ಡಬ್ಬಿಗಳನ್ನು ತರಬೇಡಿ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಬಾಬಾ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದ, ಕೂಡಲೇ ಆನಂದದಿಂದ “ಬೇಟಾ” ಎಂದು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಹೆಗಲಸುತ್ತಾ ಕೈ ಹಾಕಿ ನೇವರಿಸಿದ.

ಭುವನ, ಪೃಥ್ವೀ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಹಾಗೆ ನೋಡುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ “ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಬಾಬಾ ಎಂದರೆ ಏನೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಯಾದವ್‌ಗೆ ಸುಸ್ತಾಗಿದೆಯಂತಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಬರುತ್ತೇನೆ ಬೇಟಾ.”

“ನಾನೂ ಬರುತ್ತೇನೆ ಬಾಬಾ. ನಿನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಹೋಗಲುಬಿಡಲಾರೆ. ಆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಹಳೆ ನೆನಪುಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನನ್ನು ಮುತ್ತುತ್ತವೆ. ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಾನೂ ಹಿಂದೆ ನಡೆದಳು. ಪೃಥ್ವೀ, ಭುವನ ಸಹ ಹಿಂದೆ ನಡೆದರು.

ಯಾದವ್‌ ಹೆಂಡತಿ ಸೆರಗು ತಲೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಯಾದವ್‌ಗೆ ಮೈ ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ. ಬಾಬಾ ಕೈ ನೋಡಿ ಗಾಬರಿ ಪಟ್ಟ ಜ್ವರದ ತೀವ್ರತೆಗೆ.

“ಯಾವಾಗಿನಿಂದ ಜ್ವರ?” ಎಂದ.

“ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಸಾರ್” ಎಂದಳು ಆತನ ಹೆಂಡತಿ.

“ಔಷಧಿ ಯಾರು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?”

“ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಡಾಕ್ಟರ್. ಮೊನ್ನೆಯವರೆಗೆ ಆಫೀಸಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಜ್ವರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ” ಎಂದ ಪೃಥ್ವೀ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾದವ್‌ ಮಗ ಡಾಕ್ಟರ್ ಅನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಯಾದವನಂತಿದ್ದಾನೆ.

“ಏನಾಗಿದೆ ತಂದೆಗೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ ತಾಯಿಯನ್ನು.

“ಗಾಬರಿ ಪಡಬೇಡ ಬೇಟಾ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾದವ್ ಅವರನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದೆವು. ಡಾಕ್ಟರ್ ಸಾಬ್ ! ಯಾಕಿಷ್ಟು ಜ್ವರ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಬಾಬಾ.

“ವಿಷಮ ಶೀತ ಜ್ವರ ಬಂದಿದೆ. ಔಷಧಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದಮ್ಮಾ ! ತಣ್ಣನೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಹಿಂಡಿ ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ” ಎಂದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಯಾದವ್ ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ.

“ಡಾಕ್ಟರ್ ! ಹೋಗಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಹೇಗೆ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಮೇಡಮ್ ! ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ ನೀವೂ ಬಂದಿರಾ?” ಎಂದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಎಷ್ಟಾದರೂ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಒಡತಿಯಲ್ಲವೇ.

“ಡಾಕ್ಟರ್ ಅವರೇ ! ಇವರು ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾ. ಈ ಮನೆ ಇವರದೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆ ಸಹ ಇವರದೇ” ಎಂದಳು ಪರಿಚಯ ಮಾಡುತ್ತಾ.

“ಮಾಫ್‌ಕರ್ನಾಸಾಬ್. ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಾ ವಿಷಯ” ಎಂದ ಡಾಕ್ಟರ್.

“ಪರಾಕ್ಷಿಲ್ಲ ಬೇಟಾ. ಇದೆಲ್ಲಾ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಮೆಹರ್ಬಾನೀ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈಗ್ಯಾವುದೂ ನನ್ನದಲ್ಲ. ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ನೀವು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಔಷಧಿ ಜತೆಗೆ ನಾನು ನನಗೆ ತಿಳಿದ ವೈದ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ ತೊಂದರೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಏನು ಕೊಡುತ್ತೀರಿ?”

“ಔಷಧಿ ಸೀಬೆಹಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅಂದರೆ ಎನೀಮಾ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.”

“ಫರ್ವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ ಡಾಕ್ಟರ್.

ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾದವ್ ಮಾಮೂಲು ಮನುಷ್ಯನಾದ. ಯಾದವ್ ತನಗೆ ಹಾಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದಿದ್ದಕ್ಕೆ, ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಿಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಾಬಾನನ್ನು ನೋಡಲು.

“ನಿತ್ರಾಣವಾಗಿ ಯಾಕೆ ಬಂದೆ? ನಾನು ಹೇಗೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ?” ಎಂದು ಬಾಬಾ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿದ.

“ಬಾಬಾ ! ನೀವು ಬಂದಿರೆಂದು ತಿಳಿದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡದೆ ನಾನು ಹೇಗೆ ಇರಬಲ್ಲೆ? ನನಗೆ ವೈದ್ಯ ಸಹ ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದಿರಿ. ನಿಮಗೆ ನೆನಪಿದೆಯಾ ಸಾಬ್ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಹ ಹೀಗೆ ನನಗೊಂದು ಸಲ ಜ್ವರ ಬಂದಿದೆ” ಎಂದ ಯಾದವ್.

“ನನಗೆ ನೆನಪಾಯಿತು. ಆ ವೈದ್ಯವನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಮೂರನೆಯ ದಿನವೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿ ಬರಬಲ್ಲವನಾದೆ” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ಯಾದವ್ ರಿಟೈರ್ ಆಗಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಪಟ್ಟುಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಯಾದವ್ ! ನಿನ್ನ ಗಮನದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರಾ?” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಸಾಬ್ ನೋಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ ಯಾದವ್.

“ಬಾಬಾ ! ಯಾದವ್ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿದಿರಲ್ಲಾ ಅದೇ ! ಮೊನ್ನೆ ಡಾಕ್ಟರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವಾ ಆತ ಬಿ.ಕಾಂ., ಪಾಸಾಗಿದ್ದಾನಂತೆ. ತಂದೆ ರಿಟೈರ್ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ತಾನು ಉದ್ಯೋಗ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನಂತೆ. ಪೃಥ್ವಿ ಹೇಳಿದ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ನಿಜವೇನಾ?” ಎಂದ ಬಾಬಾ

“ನಿಜವೇ ಸಾಬ್. ಆದರೆ ಏನು ಅನುಭವವಿಲ್ಲ. ಡಿಗ್ರಿ ಒಂದೇ ಸಾಲದು ಅಲ್ಲವೇ?” ಎಂದ ಯಾದವ್.

“ಓದಿದ್ದರೇ ಕೂಡಲೇ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಂದು ತಿಂಗಳು ರಿಟೈರಾದರೂ ಬಂದು ತರಬೇತಿ ಕೊಡಿ. ಆ ನಂತರ ಪೃಥ್ವಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಎಂ.ಕಾಂ., ಓದುತ್ತೇನೆಂದು ಫೀಜು ಕೂಡಾ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದ ಯಾದವ್.

“ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತೇ ಅಲ್ಲವಾ ತೊಂದರೆ ಏನಿದೆ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಹಾಗಲ್ಲಾ ಮೇಡಮ್. ನನಗೆ ತಿಳಿದವರೊಬ್ಬರು ಎರಡು ಗಂಟೆ ಲೆಕ್ಕಗಳು ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ, ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ಬರುವ ಹಣದಿಂದ ಮಗಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಉಳಿದದ್ದು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಬಡ್ಡಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.”

“ಯಾದವ್ ! ನೀನು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಭವವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೇಕೆಂದು, ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗ ಸರಿಪಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದೀಯೆ. ರಿಟೈರಾದರೂ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾಗಲಿ ಹೆತ್ತ ಮಗನ ಭವಿಷ್ಯತ್ತು ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬೇಟಾ ! ಯಾದವ್‌ರಂಥವರು ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕಾಣುತ್ತಾರಾ?” ಎಂದ ಬಾಬಾ ತನ್ನತ್ತ ತಿರುಗಿ.

“ನಿಜವೇ ಯಾದವ್ ಅವರೇ ! ಇನ್ನು ನೀವು ಮಾತನಾಡಬೇಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗ ನಾಳೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ. ಯಾರು ಹೇಳಬಲ್ಲರು? ನಾಳೆ ತಂದೆಯನ್ನೇ ಮೀರಿ ಹೋಗಬಹುದು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಕ್ಕಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಯಾದವ್ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದ ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದ.

“ಬಾಬಾ ! ನೀವು ಹತ್ತಿರವಿದ್ದರೇ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಜಯಿಸಬಲ್ಲೆನೆಂಬ ಧೈರ್ಯ ಬಂದಿದೆ ನನಗೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ನಿಮಗೆ? ಅಮ್ಮೀ ಎಂದೋ

ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅಗಲಿ ಅಲ್ಲಾ ಬಳಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಬಡೀಪುಪಿ ಕೂಡಾ ಇಲ್ಲ ಈಗ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ತಾಹಿರ್ ಒಬ್ಬನನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ ಬೇಟಾ?”

“ನೀವು ಕೂಡಾ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಒಂಟಿತನ ಭರಿಸಲಾಗದೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ತಾಹಿರ್‌ಗೆ ‘ನೀನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ’ ಎಂದು ಇಂದೇ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

* * *

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಬಾ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಔತಣದ ಊಟವನ್ನು ಕಾರ್ಮಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಉಂಡರು. ಅವರೆಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಜತೆಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತಿಂದರು. ಭುವನ ಕೂಡಾ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬಂದಳು ಔತಣದ ಊಟ ತನಗೂ ಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾ.

“ಅತ್ತೇ ! ಆಗಾಗ ನಾನೂ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬರಬಹುದಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ಭುವನ ಮನೆಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ.

“ಮತ್ತೆ ಓದು?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ರಜೆಯಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ಬೇಟಾ ! ಒಳ್ಳೆಯದೇ. ಅಷ್ಟು ಇಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೇ ಬರಲಿ ಬಿಡು. ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಇದನ್ನು ತಾನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವಾಗ್ಡೇವಿಗೆ ಆ ವಿಷಯ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಅನುಭವವಿರುವ ಬಾಬಾಗೆ ಮತ್ತು ವಾಗ್ಡೇವಿಗೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ.

* * *

ಯಾದವ್ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಮಗಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು. ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟರು ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ.

“ಬೇಟಾ ! ಆಗಲೇ ಎರಡು ತಿಂಗಳಾಗಿವೆ. ಇನ್ನು ನಾನು ಹೊರಡಲೇ? ತಾಹಿರ್ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹೋಗಿದೆ. ಹೇಗೆ ಇದ್ದಾನೋ ಏನೋ? ಊಟ, ನಿದ್ರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ನಿಜವೇ ! ಆತನ ಮಾತೇ ಮರೆತು ಹೋದೆ, ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥವೇ ನೋಡಿಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದಾನೆ ಇಷ್ಟು ದಿನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಓದಿ ಕೇಳಿಸೋಣವೆಂದೇ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದೆ.”

“ದೇವಿಜೇ !

ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರ ತಲುಪಿದೆ. ಬಾಬಾ ಅವರನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಯೇ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ನೀವು ಒಂಟಿತನವನ್ನು ಭರಿಸಲಾರಿರಿ. ನನಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವತ್ತೂ ಏನೋ ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಕೊರತೆ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಬಾರದು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬರಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರನ್ನು ನಮ್ಮ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಅವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಾಬಾ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೆ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲವೆ ಜಮಾಲ್ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆನೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಾಬಾಗೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗಿಂತ ನೀವೆಂದರೇನೇ ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಕರೆ, ನೀವೆಂದರೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಅಕ್ಕರೆ ಇರದು? ಪಾಷಾಣಕ್ಕಾದರೂ ಪ್ರಾಣ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ.

– ತಾಹಿರ್”

ಪತ್ರದ ವಿಷಯ ಸ್ವಂತಃ ಕೇಳಿ ಬಾಬಾ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟ.

“ಬಾಬಾ ! ಯಾಕೆ ತನಗೆ ಕೊರತೆ, ಒಂಟಿತನ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ? ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಸಿ ವಿಫಲನಾಗಿದ್ದಾನಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು ಬೇಟಾ. ಒಂದು ಸಲ ಇದೇ ರೀತಿ ನಾನು ಜಮಾಲ್‌ನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಂಥದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದ. ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮ ಜಮಾಲ್‌ಗೆ ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ನಡೆದಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನು ಯಾರ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ಬೀಳಬಾರದೆಂದು ಕೊಂಡಿರುವನೇನೋ. ಜಮಾಲ್ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಮಿತ ಭಾಷಿ. ಆದರೆ ತಾಹಿರ್ ಎಷ್ಟೋ ಸರಸಿ. ಬರುಬರುತ್ತಾ ತಾನೂ ಮಿತಭಾಷಿಯಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

“ನಿಜವೇ ಬೇಟಾ ! ನೀನು ಹಾಗಲ್ಲ. ನೀನು ಎಂಥವಳು ಎಂಬುವುದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನುತ್ತಾರೆ... ಅದೇ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪರೆಂಟ್ ಎಂದೇನೋ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಿನ್ನ ಮುಖದೊಳಗಿಂದ ಇಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.”

“ಬಾಬಾ ! ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಬಾಲ್ಯದಂತೆ ನಿಮ್ಮ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ತಲೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಡಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸೋಪಾದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಬಾಬಾ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ತಲೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಲಗಿದಳು. ನಿದ್ರೆ ಬಂದಂತಿದೆ ತನಗೆ.

“ಬೇಟಾ ಏಳು” ಎಂದು ಬಾಬಾ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವಾಗ್ಧೇವಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಭುವನ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ನಿಂತುಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

“ಬೇಟಾ ! ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಹೀಗೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ನಿದ್ರೆಹೋದೆ. ಆಯಮ್ಮ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಮಡಿಲಿನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷವೇ ಅದು. ಆ ಎಳೆತನ ಆ ಅಮಾಯಕತ್ವ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಾಗೆ ಇವೆ. ಅದು ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯ” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಆಯಾಸವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಆ ರಾತ್ರಿ ಬಾಬಾ ಊಟ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಜ್ವರ ಬಂತು. ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಯುನಾನೀ ಔಷಧಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಆದರೂ ವಾಗ್ಧೇವಿ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಮೋಡಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿದಳು. “ಯಾರು ಬೇಟಾ ! ಡಾಕ್ಟರ್ ಮೋಡಿಯವರಲ್ಲವೇ. ನಾವೆಲ್ಲ ವೃದ್ಧರಾಗಿ ಹೋದರೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸಾಬ್ ಇನ್ನೂ ಯುವಕರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದ ಬಾಬಾ.

“ಆ ದೊಡ್ಡ ಡಾಕ್ಟರ್ ಅಲ್ಲ. ಇವರು ಅವರ ಮಗ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ಹೌದಾ ಬೇಟಾ ! ಆತ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟನಾ? ಅವುದ್ದೇಳು. ನಾನು ಬದುಕಿರುವೆನಷ್ಟೇ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಾಲ ಬದುಕುತ್ತೇನೆ? ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ನನ್ನ ಅಂತ್ಯ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆಯೆಂದು. ನನಗೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೋ ಒಂದು ಬಯಕೆ ಇದೆ. ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಬೇಕೆಂದು. ಬಹುಶಃ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಬಯಕೆ ತೀರಿಸುತ್ತಾನೇನೋ” ಎಂದ ಬಾಬಾ ಶುಷ್ಕವಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ.

“ಏನೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ಸಣ್ಣ ಜ್ವರವೇ. ಈ ಟಾಬ್ಲೆಟ್ ದಿನಕ್ಕೆ ಮೂರು ಸಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು. ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಓಡಾಡುತ್ತೀರಿ” ಎಂದ ಡಾಕ್ಟರ್ ಭರವಸೆ ನೀಡುತ್ತಾ.

ಆದರೆ ವಾಗ್ಧೇವಿಗೆ ಭರವಸೆ ಅನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬಾಬಾ ಹಾಗೆ ಎಂದೂ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಬಾಬಾಗೆ ಇನ್ನು ಬದುಕಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೇನೋ ಅನ್ನಿಸಿದೆ. ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹಿಂದೆ ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಎಂಬಂತೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

“ಡಾಕ್ಟರ್ ! ಬಾಬಾಗೆ ಏನೂ ಆಗದಾ?” ಎಂದಳು ಗಾಬರಿಯಿಂದ.

“ಮಾ ಮೂಲು ಜ್ವರವೇ. ವಯಸ್ಸು ದೊಡ್ಡದಲ್ಲವೇ. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಜ್ವರವೂ ಸಹ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆಯುತ್ತದೆ. ಅವರು ಹಾಗೆ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಸಾವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಬದುಕ ಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ

ಅವರಲ್ಲಿ ಬಲವಾಗಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ವಯಸ್ಸಾದವರಿಗೆ ಏನು ಬಂದರೂ ಕಷ್ಟವೇ” ಎಂದ ಡಾಕ್ಟರ್.

ಡಾಕ್ಟರ್ ಹೊರಡುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಾಹಿರ್‌ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಕೂಡಲೆ ಹೊರಟು ಬಾಯೆಂದು, ಬಾಬಾಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಸಂಜೆಯ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ತಾಹಿರ್ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟ.

ಬಾಬಾ ಸುಸ್ತಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ, ತಾಹಿರ್ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ. ಬಾಬಾಗೆ ಆ ಕಡೆ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ ವಾಗ್ದೇವಿ. ಈ ಕಡೆ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ತಾಹಿರ್ ನಿಂತು ಕೊಂಡು ಬಾಬಾನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಕಾ ಬೇಡವಾ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

“ಬೇಟಾ... ಏಳು...ಏಳು... ತಾಹಿರ್ ಬೇಟಾ... ದೇವಿಬೇಟಾ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಾಬಾ ಕನವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ವಾಗ್ದೇವಿ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಬಾಬಾ ಹಣೆ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಬಿಸಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

“ಬಾಬಾ ಏಳು... ಜ್ವರ ಇಳಿದುಹೋಗಿದೆ. ನೋಡು ತಾಹಿರ್ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಭುಜ ಹಿಡಿದು ಅಲುಗಾಡಿಸಿದಳು. ಬಾಬಾ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದ.

“ಬೇಟಾ ! ನನಗೇನಾಗಿದೆ? ನಾನೆಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ? ತಾಹಿರ್ ತಾಹಿರ್... ನೀನೇನಾ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಏಳಲು ಹೋದ. ತಾಹಿರ್ ಕೂಡಲೇ ಬಾಬಾಗೆ ಈ ಕಡೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು” ಮಲಗಿಕೋ ಬಾಬಾ” ಎಂದ.

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಬೇಟಾ. ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಶ್ರಾಣವಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಈ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ. ಜ್ವರ ಒಂದು ಸಲ ಇಳಿದು ನಿಶ್ರಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ! ನನಗೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ನೀನು ಹೇಗೆ ಬಂದೆ.”

“ಮುಂದಿನ ವಾರ ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಹೊರಟು ಬಿಡಬೇಕು. ಆದ ಕಾರಣ ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಹೋಗೋಣವೆಂದು ಬಂದೆ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಜಮಾಲ್ ಟರ್ಕಿಯಲ್ಲಿ... ನೀನು ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ, ದೇವಿ ಬೇಟಾ ಇಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ. ಭುವನೇಶ್ವರ್ ಆ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೋ. ನಾನೆಲ್ಲಿರಬೇಕೋ” ಎಂದ ಬಾಬಾ ನಿಶ್ರಾಣವಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ.

“ಬಾಬಾ ! ನನ್ನ ಬಳಿ ಇರು ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ. ತಾಹಿರ್ ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಹೋದ ಕೆಲವು ದಿನಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು. ಆ ನಂತರ ಕೆಲವು ದಿನ ಟರ್ಕಿಗೆ ಹೋಗು ಜಮಾಲ್ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ.”

“ಭುವನೇಶ್ವರ್ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಹೋಗಲಿ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಗಲುಹೋದ. ಅಷ್ಟೇ ! ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದ. ತನಗೆ, ತಾಹಿರ್‌ಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ

ಬಾಬಾಗೆ ಏನಾಗಿದೆಯೆಂದು. ಅರ್ಥವಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ದುಃಖದ ಕಟ್ಟಿಗಳು ಕಿತ್ತುಹೋಗಿವೆ. ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಹೋದಾಗ ಕೂಡಾ ವಾಗ್ದೇವಿ ಹಾಗೆ ಅಳಲಿಲ್ಲ.

ತನಗೆ ಉಳಿದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೂಡ ತನ್ನನ್ನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಅಗಲಿ ಹೊರಟು ಹೋದ. ತಾಹಿರನನ್ನು ಸಂತೈಸಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಕೂಡಾ ತನಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ತಾಹಿರ್ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಡ್ರೈವರ್ ಯೂನಿಸ್ ಬಾಬಾಗೆ ದೂರದ ಬಂಧುವಾದ್ದರಿಂದ ಆತ, ತಾಹಿರ್ ಸೇರಿ ಬಾಬಾ ಅಂತಿಮ ಯಾತ್ರೆ ಪೂರೈಸುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ. ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಕಡೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಬಾಬಾ ಬಯಕೆ ತೀರಿದೆಯೆಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ದೇವಿ. ಯಾವುದಾದರೂ ಬಲವಾದ ಬಯಕೆಯಿದ್ದರೆ ತೀರುತ್ತದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಏನೋ ! ಎಲ್ಲರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಗದಿರಬಹುದು. ಬಾಬಾರಂಥ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಿಗೇ ಹಾಗೆ ಜರುಗುತ್ತದೆಂದು ವಾಗ್ದೇವಿ ಅಂದುಕೊಂಡಳು. ತನಗೆ ಯಾವ ಬಯಕೆ ಅಷ್ಟು ಬಲವಾಗಿ ಯಾಕಿಲ್ಲ? ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತನ್ನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ತೀರಿಸಿ ಕೊಂಡಂತೆ ಆರಾಮ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದಷ್ಟೇ. ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಮರೆತು ಹೋಗುವಷ್ಟು ಆನಂದ ತನಗೆ ಯಾಕೆ ಉಂಟಾಗದು? ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸೋಪಾ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

“ದೇವಿಜೀ ! ಏಳಿ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹೀಗೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತೀರಿ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಾಹಿರ್ ತನ್ನ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿರಿಸಿ ಎಬ್ಬಿಸುವ ತನಕ ವಾಗ್ದೇವಿ ಎಲ್ಲಾ ಮರೆತುಹೋಗಿ ತನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ತಾನಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು. ತಾಹಿರ್ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವ ತನಕ ಇದ್ದು “ದೇವಿಜೀ ! ಇನ್ನು ನಾನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ಬಾಬಾನೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಬಾಂಧವ್ಯ ಮುಗಿದು ಹೋಯಿತೆಂದು ಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಹೋಗಿ ಬರುವಿಕೆಗಳು ಇರಬೇಕು” ಎಂದ.

“ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಎಂಬಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಎಲ್ಲಿಯ ಅಮೇರಿಕಾ? ಎಲ್ಲಿಯ ಹೈದರಾಬಾದ್” ಎಂದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

“ಬರಬೇಕೆಂದು ಕೊಂಡರೆ ದೂರ ಅಡ್ಡಿಯಾಗದು.”

“ಹಣದ ಮಾತು. ಲಕ್ಷಗಳ ಖರ್ಚು.”

“ಅದೂ ಅಡ್ಡಿಯಾಗದು.”

“ನೀನು ಕೊಡುತ್ತೀಯಾ?”

“ಕೊಡಬಾರದೆಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ?”

“ಅಷ್ಟು ಸಂಪಾದನೆ ಇದೆಯಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ?” “ಸಂಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಖರ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅಲ್ಲವಾ? ನನ್ನ ಒಬ್ಬನ ಮೇಲೆ ಖರ್ಚು ಎಷ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ?”

“ಆ ಮಾತ್ರ ಅಂದೆಯಾ ಸಾಕು ಬಿಡು. ನನ್ನ ಹಣಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡವರೇ ನನಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೊಂಡರೆ, ಅದೊಂದು ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ” ಎಂದಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ.

“ಟೆಕೆಟ್ ಇಂದು ಸಂಜೆಗೆ ಲಭಿಸದಿದ್ದರೇ ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ವಿಮಾನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

“ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಇರಲಾರೆಯಾ?”

“ಯಾಕೆ? ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಕೆಲಸವಿದೆಯಾ?”

“ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸವಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕು.”

“ನಾನು ಯಾಕೆ?”

“ಅಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಚೋಟಿಪುಪೀ, ಬಾಬಾ ಮನೆಗಳು ಇವೆ. ಅವು ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನೆ ಬೀರುವನ್ನು ಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಒಂದು ದಾಖಲೆ ಪತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿತು.”

“ಏನದು?”

“ಚೋಟಿ ಪುಪೀ ಮನೆ ತಂದೆ ಬಾಬಾ ಹೆಸರಿಗೆ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಬಾಬಾಗೆ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರರು. ನಂತರ ಹೇಳೋಣವೆಂದು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹೇಳದೆಯೇ ತಂದೆ ತೀರಿಹೋದರು.

“ಅದೆಲ್ಲಾ ಈಗ ನನಗ್ಯಾಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?”

“ಇನ್ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಲಿ? ಬಾಬಾ ಇಲ್ಲ. ಅದು ನಿಮ್ಮದಲ್ಲವೇ?”

“ನನ್ನದಲ್ಲ, ಜಮಾಲನದು, ಆತನಿಗೆ ಬರೆಯಿರಿ.”

“ನೀನು ಅವರ ಮಗನಲ್ಲವಾ. ಜಮಾಲ್, ನೀನೂ ಅವಳಿ ಜವಳಿಗಳಲ್ಲವಾ. ನಿನಗೆ ಅರ್ಥಭಾಗ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದಲ್ಲಾ?”

“ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಅನಗತ್ಯ.”

“ಅದು ಸರಿಯೇ. ತಂದೆ ಬರೆದಿರುವುದೇನೆಂದು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೇಳು. ಆ ನಂತರ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದಂತೆ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೋ, ಆ ಮನೆಗೆ ಅಕ್ಟರ್ ತನ್ನ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಇಷ್ಟ ಬಂದವರಿಗೆ ನೀಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೇ ಚೋಟಿಪುಪೀ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿಸಬಹುದು.

“ನಾನು ಈಗೇನೂ ಆಲೋಚಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಒಂಟಿಯಾಗಿರಲು ಬಿಡಿ” ಎಂದು ಸರಸರನೆ ಹೊರಗೆ ತೋಟದೊಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದ ತಾಹಿರ್.

ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ತಾಹಿರ್ ಅಲ್ಲಿ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾವಿನ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಸಣ್ಣಗೆ ವಾಯು ಸೇವನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು.

ಕೆಂಪಗೆ, ಎತ್ತರವಾಗಿ, ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುವ ನವಾಬು ಏನೋ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಯುಸೇವನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ದೂರದಿಂದ ಕೂಡಾ ರೀವಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದ. ಇಲ್ಲಿವರೆಗೆ ತಾನೆಂದೂ ಆತನನ್ನು ಅಷ್ಟು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾರನ್ನೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ನೋಡಳು. ಆತ ಹಾಗೆ ಯಾಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನೋ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆತ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಗೆ ವಾಯುಸೇವನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಏನೋ ಒಳಗಿನಿಂದ ಆತನನ್ನು ಸುಲಿದು ಬಿಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಇದೆಯೆಂದು ಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಲು ತಾನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಕೊಂಡಳು.

“ತಾಹಿರ್ ! ಸಾರೀ... ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಿದನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೆ.”

“ಇಲ್ಲ... ನನಗೆ ಮನಸ್ಸೆಂಬುವುದು ಇದ್ದರೆ ನೋಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕಲ್ಲಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ.”

“ತಾಹಿರ್ ! ನಡಿ ಆ ಸಿಮೆಂಟ್ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅಲ್ಲಿ ನೆರಳು ಇದೆ.”

“ಬೇಡ, ನಡೆಯಿರಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ. ಇಲ್ಲ ಸಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಎಡೆಕೊಡಬಾರದು. ನನಗೆ ಪರ್ವಾಗಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಒಳಿತಲ್ಲ.”

‘ಎಷ್ಟು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಆಲೋಚಿಸಿದ ತಾಹಿರ್? ತನಗೆ ಆ ವಿಷಯ ಹೊಳೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು. ಬಾಬಾ ಎಂದ ಹಾಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಎಳೆತನವೇ ಆಗಲಿ, ವಯಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ ಪರಿಜ್ಞಾನ ಬರಲಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮನೆಯತ್ತ ನಡೆದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ. ಬಟ್ಟರ್‌ನನ್ನು ಕರೆದು ತಂದೆಯವರ ಕೊಠಡಿಗೆ ಟೀ ಕಳುಹಿಸಲು ಹೇಳಿದಳು.

“ಬೇಡ. ಹಾಲ್‌ನೊಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸು. ದೇವೀಜೀ... ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೇ ನಿಮಗೆ ಫೋನ್ ಏನಾದರೂ ಬಂದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.”

ಅಹುದೆಂಬಂತೆ ತಲೆದೂಗಿದಳು. ಈ ಮಧ್ಯೆಯಾರು ಬಂದರೂ ಅವರಿಗೆ ತಂದೆಯವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತಂಗುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅಣ್ಣ ಮಾತ್ರ ಆ ಕೊಠಡಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇರುವ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ.

ಲಳ/ಸಂಬಂಧಗಳು

ದಿವಾನೆ ಮೇಲೆ ಕಾಲುಗಳು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಳು, ಕುಷನ್ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಳು ಊರೆಗಾಗಿ.

ತಾಹಿರ್ ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿಂಗಲ್ ಸೋಪಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಒಡಲಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಕೈಗಳ ಕಡೆ ತದೇಕ ಚಿತ್ತನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

“ತಾಹಿರ್ ! ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕೈಗಳನ್ನು ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕೂರುತ್ತೀಯೆ? ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿವೆ ನಿನ್ನ ಕೈಗಳು. ಕೈಗಳ ಬೆರಳುಗಳೂ. ಕಲಾವಿದನ ಬೆರಳುಗಳಂತೆ ಇವೆ.”

“ನಿಜವಾ?” ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮೊದಲ ಸಲ ಆತನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಿರುನಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು.

ಬಟ್ಟರ್ ಟೀ ತಂದಿರಿಸಿದ.

“ನಾನು ಬೆರೆಸುತ್ತೇನೆ ನೀನು ಹೋಗು” ಎಂದು ತಾನೇ ಟೀ ಬೆರೆಸುತ್ತಾ “ನೀನೂ ಬ್ಲಾಕ್ ಟೀಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಅವುದೆಂಬಂತೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದ. ಒಂದು ಕಷ್ಟ ಆತನ ಕೈತ್ತು ತನಗೊಂದು ಕಷ್ಟ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಆತ ಎತ್ತಲೋ ಶೂನ್ಯದೊಳಕ್ಕೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

“ತಾಹಿರ್ ! ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಿನ್ನ ಮೌನ ಮುದ್ರೆ ! ಹೇಗಿದ್ದೀಯಾ ಗೊತ್ತಾ? ತನ್ನನ್ನು ಬಂಧಿ ಮಾಡಿದ ಜಾಗದಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುವ ಪ್ರಿಯಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ತಾಜಮಹಲನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಷಹಜಾನನಂತೆ ಇದ್ದೀಯೆ.”

ತಾಹಿರ್ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕ.

“ಹಮ್ಮಯ್ಯ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಮೌನ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕರೆ ತಂದವಳಾದೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ.

“ಇಲ್ಲದ ಪ್ರೇಯಸಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು ಸಮಾಧಿ ನಾನು”.

“ತಾಹಿರ್ ! ನೀನು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮದುವೆಯೆಂದರೆ ನಿನಗೆ ಭಯವೋ, ಅಸಹ್ಯವೋ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.”

“ಎರಡೂ ಇಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುವ ವ್ಯವಧಾನವು ನನಗೆ ಇಲ್ಲ.”

“ಅಷ್ಟು ಕೆಲಸವಿರುತ್ತದಾ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ?”

“ಆಫೀಸು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಧಾನವಿದ್ದರೂ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಧಾನ ಇಲ್ಲ.”

“ಅಂದರೆ? ನಾನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯಳು. ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಹೇಳು. ಜಮಾಲ್‌ನಂತೆ ನೀನು ಕವಿ ಅಲ್ಲವಲ್ಲಾ?”

“ಜಮಾಲ್ ಬರೆಯುವ ಕವಿ, ನಾನು ಬರೆಯದ ಕವಿ.”

ವಾಗ್ಧೇವಿಗೆ ನಗಬೇಕೆನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ.

“ನಿಮಗೆ ಜಮಾಲ್ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನಾ ಆಗಾಗ” ಎಂದನಾತ ಹಠಾತ್ತನೆ.

“ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನೆನಪಾಗುತ್ತೀರಿ. ಅಮ್ಮಿಯನ್ನು ನಾನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಆಕೆ ವಿನಹ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಾಗುತ್ತೀರಿ. ಬಾಬಾ, ಚೋಟಿಪುಪಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೆನಪಾಗುತ್ತಾರೆ.”

“ಜಮಾಲ್ ಅದೃಷ್ಟವಂತ. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು. ಪ್ರೇಮವಿಫಲವಾದರೂ ಬದುಕನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನು.”

“ಅಮ್ಮೀ ಮಾತು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಬಾಬಾಗೆ, ಚೋಟಿಪುಪಿಗೆ ನೀನೆಂದರೆ ತುಂಬಾ ಅಕ್ಕರೆ. ನಿನಗೆ ನೆನಪಿದೆಯಾ? ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದೆ. ಚೋಟಿಪುಪಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಊಟ ಬಡಿಸುತ್ತಾ ನೀನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿನ್ನದೆ ಹೋದಾಗ ಅದೆಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇದು ತಿನ್ನು, ಅದು ತಿನ್ನು ಎಂದು ನೀನು ತಿನ್ನುವ ತನಕ ಸುಮ್ಮನಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಕೂಡಾ ಅದೇ ರೀತಿ ‘ಕೊಸರಿ ಕೊಸರಿ’ ಬಡಿಸಿದ್ದಾಳಲ್ಲ!”

“ಅಂದರೇ...” ಎಂದು ಆತನತ್ತ ‘ಹಾಗಾದರೇನು’ ಎಂಬಂತೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ನೋಡಿದಳು.

“ಏನೂಯಿಲ್ಲ, ಆಕೆಯ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಆಕೆ ನನಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಅಂದರೆ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾ ಅವರಿಬ್ಬರ ವಿಷಯ?”

“ಜಮಾಲ್, ನಾನು ಮತ್ತೆ ಅಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲವಲ್ಲ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ.”

“ಆಕೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಈಗ ವ್ಯಥೆಪಡುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ? ಆದರೂ ಆಕೆಯ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿದ್ದರೆಷ್ಟು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆಷ್ಟು?”

“ನನಗೆ ಮುಖ್ಯ ಆಕೆಯ ಪ್ರೀತಿ?”

“ಯಾಕೆ? ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ನನಗರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ತಂದೆ, ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಬಾಧೆ ಪಡಬೇಕೇ ವಿನಾ ಚೋಟಿಪುಪಿ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಯಾಕಷ್ಟು ನಿನಗೆ ಪರಿತಾಪ?”

“ಯಾಕೆಂದರೆ ಆಕೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಚೋಟಿಪುಪಿ, ನನಗೆ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯಾದ್ದರಿಂದ.”

“ತಾಹಿರ್... ಏನನ್ನುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?” ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿದೆ ವಾಗ್ದೇವಿಗೆ.

“ನನಗೂ ತಿಳಿಯದು ಆ ವಿಷಯ ನನ್ನ ಅಮ್ಮೀ ಬದುಕಿರುವಷ್ಟೂ ಕಾಲ. ಡಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಾನು, ಜಮಾಲ್ ಐ.ಎಫ್.ಎಸ್.ಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದೆವು. ಅಮ್ಮೀಗೆ, ಬಾಬಾಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಬಾಬಾ ಹೊರಗೆ ಬಜಾರು ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅಮ್ಮೀಗೆ ಹೇಳೋಣವೆಂದು ಒಳಕ್ಕೆ ಕೊರಡಿ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗೋ ವೇಳೆಗೆ ಅಮ್ಮೀ ಬಡೀಪುಪಿಯೊಂದಿಗೆ “ತಾಹಿರ್ ತಾಯಿ ಬದುಕಿದ್ದರೇ?... ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಸಿದವು ನಿಂತಲ್ಲೇ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟೆ.”

“ಊ... ಹೇಳು... ಹೇಳು...”

“ಏನಾಗಿದೆ? ನನಗೆ ಆಕ್ಷಣ ನಾನೆಲ್ಲಿದ್ದೇನೋ ನನಗೇನಾಗಿದೆಯೋ ನನಗರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಡೀಪುಪಿ ಕೇಳಿದಳು ಅಮ್ಮಿಯನ್ನು. ‘ಆದರೆ ತಾಹಿರ್ ತಂದೆ ಯಾರು? ಬಾಯಿ ಜಾನ್ ಸ್ನೇಹಿತನಾ?’ ಎಂದಳು. ‘ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲ. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಚಮೇಲಿ ಎಂದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಚೋಟಿಪುಪಿ ಅನ್ನುವರಲ್ಲಾ ಆಕೆ ತಿಳಿಯದು. ಒಬ್ಬ ನವಾಬು ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಆ ನವಾಬು ಮಗನೇ ಈತ” ಎಂದಳು ಅಮ್ಮಿ. ‘ಆ ನವಾಬು ಈಗ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ’ ಎಂದಳು ಪುಪಿ. ‘ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ. ನಮ್ಮ ಮನೆ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯನ್ನು ಚಮೇಲಿಗೆ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಸಹ ಆಕೆಗೆ ಕೊಡಿಯೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿ ಜಾನ್‌ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನವಾಬ್‌ಗೆ ಆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದರೆ ಯಾವುದೋ ದಾದಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ ಗರ್ಭವನ್ನು ತೆಗೆಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹೋದ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿ ಸಾಬ್ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಲ್ಲಾ. ನಾವಿಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಆ ಮಗುವನ್ನೂ ಸಾಕೋಣ” ಎಂದರು. ‘ಜಮಾಲ್ ಹುಟ್ಟಿದ ಹದಿನೈದು ದಿನಕ್ಕೆ ತಾಹಿರ್ ಹುಟ್ಟಿದ. ಹೊರ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಅವಳಿ ಜವಳಿ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾವು ಸಾಕಿದೆವು’ ಎಂದಳು ಅಮ್ಮಿ.”

“ತಾಹಿರ್‌ಗೆ, ಜಮಾಲ್‌ಗೆ ಗೊತ್ತಾ ಈ ವಿಷಯ? ಎಂದಳು ಪುಪಿ.

“ಇಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಹೇಳಬೇಡವೆಂದರು ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿ. ಆದರೂ ತಾಹಿರ್ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಆ ವಿಷಯ ನವಾಬು ನಾದಿರಾಷಾ ಅವರಿಗೆ ಬರೆದವು. ಅವರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದರೋ ಇರಾನ್‌ಗೆ ಹೊರಟು

ಹೋದರೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಸ್ಮತ್ ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ “ಅಮ್ಮೀ ! ತಾಹಿರ್ ಬಾಬಾ ಬಂದ” ಎಂದು ಕೂಗು ಹಾಕಿದಳು.

ಅಮ್ಮೀ, ಪುಪ್ಪಿ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಬಂದು “ತಾಹಿರ್ ಬೇಟಾ ಏನಾಗಿದೆ? ಜಮಾಲ್ ಎಲ್ಲಿ? ಒಬ್ಬನೇ ಬಂದೆ” ಎಂದಳು.

ನಾನು ನಗು ತಂದುಕೊಂಡು ಭಾಯಿಸಾಬ್ ಮಿಠಾಯಿ ಕೊಂಡು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಐ.ಎಫ್.ಎಸ್.ಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿ ಬಂದೆ” ಎಂದೆ.

“ನಾನು ತೀರಾ ಮಾಮೂಲಾಗಿ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಾನೂ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಂಡರು. ಇನ್ನು ಅಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ನರಕ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಯಾರಿಗೂ ನನ್ನ ಹುಟ್ಟಿನ ರಹಸ್ಯ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದು, ತಿಳಿಯದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸುತ್ತಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಎಂದಿನಂತೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಮ್ಮಿ, ಬಾಬಾ, ಬಡೀಪುಪ್ಪಿ ಹೋದರು. ಇನ್ನು ಜಮಾಲ್ ಹತ್ತಿರ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಬದುಕಬೇಕು. ನಾನು ಪಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಕಟ ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ? ಇಂದು ನನ್ನಿಂದ ಯಾಕೆ ಹೇಳಿಸಿದಿರಿ ಇದೆಲ್ಲಾ?”

“ತಾಹಿರ್ ! ನಾನಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ರಹಸ್ಯ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಅಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಲಾದರೂ ನಿನ್ನ ಅಳಲನ್ನು ಹೊರಗೆ ಇಡಬಲ್ಲವನಾದೆ” ಎಂದು ವಾಗ್ವೇವಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ಆತನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಗಳೊಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೇವರಿಸಿದಳು. ಆತನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಎರಡು ಕಣ್ಣೀರ ಹನಿ ಕೈಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದೆ ಬೆಚ್ಚಗೆ.

“ಇಲ್ಲ ತಾಹಿರ್ ! ನಿಭಾಯಿಸಿಕೋ. ಇಷ್ಟು ದಿನ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಸಂಕಟ ಪಡುತ್ತಾ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದ್ದು ಆತನ ತಲೆ ಸವರುತ್ತಾ “ಏಳು... ನಡಿ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ಉಳಿಸಿದ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದ್ದು ಪೋರ್ಟಿಕೋದೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು.

“ಯೂನಿಸ್ ನಿವೃತ್ತನಾಗಿ ಮಗನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಈ ಹೊಸ ಡ್ರೈವರ್ ವಸತಿಗೃಹದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಾನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ. ತಿಂಡಿ, ಊಟ ನಿಲಯದಲ್ಲೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ರಾತ್ರಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ವಾಗ್ವೇವಿ ಏನೋ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದಳು ತಾಹಿರ್‌ಗೆ.

ಕಾರು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿತು.

ಗಾರ್ಡ್ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಒಳಗಿನಿಂದ ಪೃಥ್ವೀ ಓಡಿ ಬಂದ.

“ಬನ್ನಿ ಮೇಡಮ್... ಸರ್” ಎನ್ನುತ್ತಾ

“ಪೃಥ್ವೀ! ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಗಾರ್ಡ್ ಇರುವ ಮನೆ ನೋಡೋಣವೆಂದು ಬಂದೆವು. ಆ ಮನೆ ತಾಹಿರ್‌ಸಾಬ್ ಅವರದು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗಾರ್ಡ್ ಅನ್ನು ಜತೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಗಾರ್ಡ್, ಹೆಂಡತಿ ಇಬ್ಬರೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಾಹಿರ್ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸುಳಿಗಳು ಸುತ್ತುತ್ತಿವೆಯೋ ಆತನ ಮುಖ ನೋಡಿದರೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮಾತು ಕೂಡಾ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಇಬ್ಬರೂ ಕಾರು ಹತ್ತಿದರು. ಅವರವರ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರು. ಡ್ರೈವರ್ ಕಾರು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುವವರೆಗೆ ನಿಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇ ತನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಕಾರು ಇಳಿದು ಅವರವರ ಕೊಠಡಿಗೆ ಅವರು ಹೊರಟು ಹೋದರು.

“ಭುವನ ಬಂದು ‘ಅತ್ತೆ! ಊಟಕ್ಕೆ ಬಾ’ ಎಂದು ಎಬ್ಬಿಸುವ ತನಕ ವಾಗ್ವೇದಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೇ ನಿದ್ದೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

“ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ತನ್ನ ಕಾಲೇಜಿನ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ತಾಹಿರ್ ಕೇಳುತ್ತಾ ಊಟ ಮಾಡಿದ. ತಾಹಿರ್ ಏನೂ ನಡೆಯದಂತೆ ಭುವನಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ನಟಿಸಿದ. ನಿಜವಾಗಿ ಕೇಳಿದನೋ ಇಲ್ಲವೋ ತನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ತಾಹಿರ್‌ನನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ವೇದಿ.

ಸಂಜೆ ಟೀ ಕುಡಿಯುತ್ತಾ “ನಾಳೆ ಬೆಳಗಿನ ಪ್ಲೇಟ್‌ಗೆ ಟಿಕೆಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವೆ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಸರಿ... ಮನೆಗೆ ಏನು ಮಾಡೋಣ? ಹೇಗೂ ನಾವು ಏನು ಮಾಡದೆಯಿದ್ದರೂ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಡವಿ ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲೇ ತಾಯಿಯರವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ.”

“ಏನು ಕಟ್ಟಬೇಕೋ ಕೂಡಾ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರೇ ಬರೆದಿರುವರಲ್ಲಾ ವಂಚಿತರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು. ವಂಚಿತರಾದ ಮಕ್ಕಳ ಮಾತೇನು?” ಎಂದ ಅಳಲಾರದೆ ನಗುತ್ತಾ.

“ಅಂಥ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಲ್ಲೆಂದು ನಿಲಯ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಬೇಕೆಂದರೆ ಆಗ ಬಂದು ಇರಬಹುದು.”

“ಥ್ಯಾಕ್ಸ್. ನಾನಿಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದು ಸರಿ... ನೀವು ಅವಕಾಶವಾದಾಗಲಾದರೂ ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಬನ್ನಿ.”

“ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್”

“ಅಲ್ಲೇ ಮೂರು ವರ್ಷವಿರುತ್ತೇನೆ.”

“ನೋಡುತ್ತೇನೆ... ಅವಕಾಶ ನೋಡಿಕೊಂಡು.”

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ “ಅತ್ತೇ... ತಂದೆಯವರಿಂದ ಪತ್ರ ಬಂದಿದೆ. ಮಾವನವರು ನಾಳೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನಿಂದ. ಕಾರು ಕಳುಹಿಸಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಂದೆ ಕೂಡಾ ಆ ಟೈಂಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದಳು ಸಡಗರದಿಂದ ಭುವನೇಶ್ವರಿ.

“ಇನ್ನೇನು... ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬಂಧುಗಳು ಕೂಡಾ ಇದ್ದಾರಲ್ಲಾ.”

“ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಂಧುಗಳೆಂದು ಯಾರು ಇಲ್ಲ.

ಅವರೆಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ವಂಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವಳು.”

“ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಮತವನ್ನು ಕೂಡಾ ಭ್ರಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರೆಂದು ಕೂಡಾ ಎನ್ನಲಿಲ್ಲವಾ ನಿಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳು?”

“ಆ ಬಂಧುಗಳ ವಿಷಯ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ....”

“ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರು ಮಾತ್ರ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನೀವೂ, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಇರುವುದು ಇಷ್ಟ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪೀಡೆ ಕಳೆಯಿತ್ತೆನ್ನಿಸಿರಬಹುದು.”

ವಾಗ್ವೇವಿಗೆ ನಗುಬರಲಿಲ್ಲ.

“ಆದರೂ ನಾವು ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಬಾಬಾ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಹೋದರು.”

“ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೀರಾ?”

“ಯಾಕೆ? ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನಿಸಿದೆ.”

“ಅವರ ಫ್ಲೈಟ್ ಯಾವಾಗಲೋ ನಾಳೆ. ಈ ರಾತ್ರಿಗೆ ಒಂದು ಫ್ಲೈಟ್ ಇದೆ ಡಿಲ್ಲಿಗೆ. ನಾನು ಪ್ರಿ ಪೋನ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಪೋನ್ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ.

“ಖಾಲಿಯಿದೆಯಂತೆ. ಟಿಕೆಟ್ಟು ಡ್ರೈವರ್ ಕೈಲಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

“ಈಗ ಹೇಗೂ ಭುವನಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಕಾಲೇಜಿಗೆ. ಆತನಿಗೆ ಕೊಡು. ಅವರ ಕಡೆಯವರು ಬಂದರೆ ನೀನೇಕೆ ತರಾತುರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕು?”

“ಅವರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ.”

“ಅಷ್ಟೇನಾ? ಅವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲವಾ?”

“ಎರಡೂ ಕೂಡಾ.”

“ತಾಹಿರ್ ! ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನನಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆನಾ? ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ನಾನು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಭಯಪಡಬೇಕಾ?”

“ಭಯಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ ಉಸಾ ಬರಿಯಾಕೆಂದು.”

“ನಿಜಕ್ಕೂ ಬಾಬಾ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ನನಗೆಷ್ಟೋ ಭರವಸೆ ಇತ್ತೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿತ್ತೋ ಗೊತ್ತಾ? ನೀನು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಬಾಬಾ ಇಲ್ಲದ ಕೊರತೆ ತಿಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಥ್ಯಾಕ್ಸ್. ನನಗೂ ಇಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗಿರುವಲ್ಲಿ ಬಾಬಾ ಇಲ್ಲದ ಕೊರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನ್ನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೋ? ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಜಮಾಲ್‌ಗಿಂತ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ನನ್ನನ್ನೇ ಮೊದಲು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಏನು ಕೊಂಡರೂ ಮೊದಲು ನನಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ಬಾಬಾ. ಸ್ವಂತ ತಂದೆ ಸಹ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ನವಾಬರು ಸ್ವಂಥ ತಂದೆಗಳಾದರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಬಾಬಾ ಹತ್ತಿರ ನೀನು ಬೆಳೆದಿದ್ದೇ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿದೆ.”

“ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರೆ ಬಹುಶಃ ನಾನೂ ನವಾಬು ತಂದೆಯವರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲೇ ಗಾನಾ ಬಜಾನಾಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನೇನೋ?” ಎಂದ ನಗುತ್ತಾ ತಾಹಿರ್.

“ಏನೋ ಹೇಳಲಾರೆವು. ಮನೆ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಯುವುದೇನೋ.”

“ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೇ ನೀವೂ ಅವರಂತೆ ಉಡಿಗೆ, ತೊಡಿಗೆ, ಘೋಷಾ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹಾಗೇ ಬದುಕು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಿರಾ?”

“ತಿಳಿಯದು, ಆ ದುರದೃಷ್ಟ ತಪ್ಪಿಹೋಗಿದೆ ನನಗೆ.”

“ನಿಮಗೆ ಈ ಬದುಕು ನೆಮ್ಮದಿ ತಂದಿದೆಯಾ?”

“ಹೇಳಲಾರೆ, ಆರಾಮವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ.”

“ಮತ್ತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲವಾ?”

“ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಒಂದು ಸಲ ಹಾಕಿರುವೆ. ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಎಂದೂ ಆಲೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮನೆ ವಾತಾವರಣ ಎಂದೆನೆ, ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ

ವಿಧವೆಯವರು ಮರು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಅಂಥ ಆಲೋಚನೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಕುಟುಂಬ ವಾತಾವರಣದ ಪ್ರಭಾವ.”

“ಈಗ ಕಾಲ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಈಗಲಾದರೂ ನಿಮಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಂಗಾತಿಬೇಕು.”

“ನಿನಗೆ ಮಾತ್ರ ಬೇಡವಾ ಸಂಗಾತಿ? ನನ್ನ ಮಾತಿಗೇನೇ ಇರಲಿ ನೀನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತೀರಾ ಅಗತ್ಯ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬಾಬಾ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.”

“ಅವರ ಆತ್ಮಶಾಂತಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ಕೊಂದುಕೋ ಎನ್ನುತ್ತೀರಾ?” ಎಂದ ನಗುತ್ತಾ ತಾಹಿರ್.

“ತಮಾಷೆಯಲ್ಲ ತಾಹಿರ್. ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಗಂಡಸರಿಗೆ ದಣಿವು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹಾಗಲ್ಲ. ತಾನು ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಬದುಕ ಬಲ್ಲಳು. ನನಗೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಜತೆಯಿದೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಳಾದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯತೋರಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಇನ್ನು ನನ್ನ ಬದುಕು ಹೇಗೆ ಇರುತ್ತದೋ ಹೇಳಿನ್ನುತ್ತೀಯಾ? ಕಾರ್ಖಾನೆ ಲಾಭದಿಂದ ಬರುವ ಹಣದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆ ಮತಿಹೀನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮಾಡುವುದು, ಪ್ರತಿ ಮೂರ್ಖ ಮೇಡಮ್ ಮೇಡಮ್ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ನಾನು ಕೊಡುವ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗುವುದು. ನಿನ್ನ ಅಂದವನ್ನು ಹೊಗಳುವುದು, ನಿನ್ನ ಸಂಗೀತ ಅದ್ಭುತವೆಂದು ಗಗನಕ್ಕೇರಿಸುವುದು... ಇದೇನಾ ಸಂಸಾರ ಸ್ತ್ರೀ ಪದ್ಧತಿ? ಇನ್ನೇಲೆ ಆಸ್ತಿ, ಹಣದ ವಿಷಯ ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ನನ್ನ ವಿಷಯ ನೋಡಿಕೊಂಡರೇ ಸಾಕು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.”

“ಅಬ್ಬೋ... ಇನ್ನು ಸಾಕು. ಇನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮತ್ತೆ ನೀವು ತಪ್ಪದೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕ ತಾಹಿರ್.

“ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣಿನ ಅಗತ್ಯವಿದೆ, ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊ.”

“ನನ್ನದೂ ನಿಮ್ಮ ಸಂಸಾರದಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಇಷ್ಟು ತಡವಾಯಿತಾ... ನಿಮ್ಮ ಗರ್ಲ್‌ಫ್ರೆಂಡ್ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿದ್ದೀರಾ... ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಗರ್ಲ್‌ಫ್ರೆಂಡ್‌ಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಖರ್ಚು ಮಾಡುವುದಾ? ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬಳು ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದೇನೆ, ಅವಳಿಗೆ ಮನೆ ನಡೆಸಲು ಸಂಬಳ ಬರುತ್ತಲೇ ಕೈಗೆ ಹಣ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದಾ? ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ

ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಾವ ಸುಖವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕ ಬೇಕಾಗಿದೆ, ಎಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಹಣೆ ಬರಹ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಫೀಸು ಮೀಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಾಸ್ ಕೈಲಿ ಟೀ ಮಾರಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ.”

“ಬೇಡ ಬಿಡು ಬಾಬೂ... ಅಂತಹ ಸಂಗಾತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ವಾಸಿ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇದಿ ನಗುತ್ತಾ.

“ದೇವೀಜಿ... ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮತಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ.”

“ಯಾವುದರಲ್ಲಿ?”

“ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ.”

“ಮತಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಿಗೆ ವಕ್ರೀಕರಿಸಿ, ಭಾಷ್ಯಗಳು ಹೇಳುವವರ ಅವಾಂತರ ಅದು.”

“ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಮದುವೆಗಳ ಪರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯ ಹೇಳೋಣ. ನೀವು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ನಾನು ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ಜೋಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

“ನೀನು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆಯೆಂಬ ಬಾಧೆ. ಅಣ್ಣ, ಬಂಧುಗಳು ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಬಾಧೆ... ನನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ಅವರು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಕೋಪ ತರಿಸುತ್ತದೆ ನನಗೆ.”

“ಈ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ರಹಸ್ಯಗಳು, ರೂಢಿಗಳು... ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ವಿರಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್ ಎದ್ದು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ.

“ತಾಹಿರ್ ! ನನಗಿಂತ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳಷ್ಟು ಹಿರಿಯನಾದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಅನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲವಾ?”

“ಇಲ್ಲ. ತಾಹಿರ್‌ಜೀ ಎಂದರೆ ನೀವು ನೂರು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.”

“ಮತ್ತೆ ನನ್ನನ್ನು ದೇವೀಜಿ ಎಂದು ಯಾಕೆ ಗೌರವಿಸಿ ಕರೆಯುತ್ತೀರಿ?”

“ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನೀವು ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯವರೆಂದು, ಮಹಿಳೆಯೆಂದು, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಾಬಾ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಈಗ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀನು ಎನ್ನಲಾರೆ. ಅಂದರೂ ನಿಮಗೆ ನನಗೂ ಸಹ ಚೆನ್ನ ಎನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ” ಎನ್ನತ್ತಾ ಮತ್ತೆ ಮಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶನೀಡದೆ ತಾಹಿರ್ ಹೊರಟುಹೋದ ಅಲ್ಲಿಂದ.

ತಾನಲ್ಲೇ ಹಾಗೇ ಕುಳಿತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು.

ಭುವನ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಬಂದು “ಅತ್ತೇ ! ಏನದು ಇಲ್ಲೇ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಿರುವೆ” ಎನ್ನುವ ತನಕ ಯಾವ್ಯಾವುವೋ ಆಲೋಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೀನಳಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ ವಾಗ್ವೇದಿ.

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ, ನಿಮ್ಮ ಮಾವ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಎಂತಹ ಸ್ವಾಗತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದಳು ನಗುತ್ತಾ ವಾಗ್ದೇವಿ.

* * *

ತಾಹಿರ್ ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಹೊರಟು ಹೋದ. ತನಗೆ ಬೇಕಾದವರು ಕೆಲವರು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ, ಉಳಿದ ಕೆಲವರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರರು. ತನ್ನ ಜೀವಿತವನ್ನು ಭಯದಿಂದ ಕುಸಿದು ಹೋಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ತಾಯಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು “ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ವಾಗ್ದೇವಿ ಎಂದು ಯಾಕೆ ಇಟ್ಟವೆಂದು ಗೊತ್ತಾ? ವಾಗ್ದೇವಿ ನಿಲಯ ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ನಿಲಯವಾಗಬೇಕೆಂದು.”

ತಾಯಿ ಎಂದೋ ತನ್ನ ಜೀವಿತಕ್ಕೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಭವು ಸಹ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ತನ್ನ ಪಾಲು ಹಣದಿಂದ ಎರಡು ಸಭಾಂಗಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ಒಂದರಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಗೋಷ್ಠಿಗಳು ನಡೆಸಬೇಕು. ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಿತಿ ಬಂದರೂ ಅವರನ್ನು ಕರೆದು ಸಮಾರಂಭ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಯಾವ ಗಾಯಕರು ಬಂದರೂ ಕರೆದು ಸಂಗೀತಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಆ ಸಮಾರಂಭಗಳಿಗೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಿಯರ, ಸಂಗೀತ ರಸಿಕರ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಆ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಮಲಗಿದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯೇ ಅಣ್ಣ ಬಂದು ಅಡಾವುಡಿಯಿಂದ ಕಾರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟ. ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆ ವೇಳೆಗೆ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಅರವತ್ತು ಪರ್ಷದ ಒಬ್ಬ ದೃಢಕಾಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಣ್ಣ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದ.

“ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯವರ ಅಣ್ಣನವರು, ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮಾಗ್ನೆಟ್ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಇದೆ. ಹಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮೆಷನರಿಗೆ ಇವರು ಮಾಗ್ನೆಟ್ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿದ ಅಣ್ಣ.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭುವನ ಬಂದಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ.

“ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ರಜೆ ತೆಗೆದುಕೋ ಎಂದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದೀಯೆ. ನಿನಗೆ ಸೋದರ ಮಾವ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ನಿಮ್ಮ ಸೊಸೆ ಭುವನೇಶ್ವರಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿದ.

“ವರಸೆಗೆ ಸೊಸೆಯಾ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸೊಸೆ ಆಗಲಿದ್ದಾಳಾ” ಎಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

ಆತನ ಕಣ್ಣಿಗಿದ್ದ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಕಪ್ಪು ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಕಣ್ಣೋಟ ಎಂಥದ್ದೋ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೈ ಚಾಚಿದ. ತನಗ್ಯಾಕೋ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಷೇಕ್ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. “ನಮಸ್ಕಾರ” ಎಂದಳು ಎರಡೂ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ವಾಗ್ದೇವಿ.

ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡ.

ವಾಗ್ದೇವಿ ಅಣ್ಣನತ್ತ ನೋಡಿದಳು. ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿ. ಅದರಲ್ಲೂ ಅಮೇರಿಕಾದಿಂದ ಬಂದಿರುವವ. ಆ ಮಾತ್ರ ಸಲಿಗೆ ತೋರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಇಲ್ಲವೆಂಬಂತಿದೆ ಅಣ್ಣನದೋರಣೆ.

ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹಣ, ಅಂತಸ್ತು ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಏನನ್ನಾದರೂ ಸರಿಯೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಯಾರನ್ನಾದರೂ ತಲೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.”

“ಕಾಫೀ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರಿಗೆ ತಂದೆಯವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡೋಣ” ಎಂದು ವಾಗ್ದೇವಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

“ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿ ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂದಗಾತಿ” ಎಂದ ಆ ಮಹಾಶಯ ತನಗೆ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ.

“ನನ್ನ ಮದುವೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ವಿಧವೆಯೆಂದು, ಶುಭಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಳು” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

“ನಾನ್ಸೆಸ್ ! ಆಕೆಯ ಉಡುಗೆ ತೊಡಿಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ನಿಜಕ್ಕೂ ನಮ್ಮವರು ಯಾವಾಗ ಬದಲಾಗುತ್ತಾರಪ್ಪಾ? ವಿಧವೆಯರು ಮಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲವಾ? ಅವರಿಗೂ ಮತ್ತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮುತ್ತೈದೆಯರಾಗುತ್ತಾರೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕೊಟ್ಟ ದೊಡ್ಡ ದನಿಯಲ್ಲಿ.

ಆತನ ಮಾತುಗಳು ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಂದವಾ? ಇಲ್ಲ ವಾಗ್ದೇವಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನೋ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಹೋದಳು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

“ಅಣ್ಣ ಬಂದು “ನೀನೂ, ಭುವನ ಕೂಡಾ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇ ಆತ ನಾವು ಮತ್ತೂ ಹಳೆಯ ಕಾಲದವರೆಂದು ಕೊಳ್ಳುವರು. ಈಗಾಗಲೇ ಎರಡು ಸಲ ಆತ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿಗೆ ತೊಂದರೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದ.

ದೇವಾಂತಕನಂತೆ ಇದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕೂ ಮಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಆತ ತನಗೆ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವರೊಂದಿಗೆ ಪರಿಚಯವಿದೆಯೋ ಹೇಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಯಭಾರಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ತಾನೆಂದರೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಗೌರವವೋ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋದ. ಕಷ್ಟ ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಟ್ಟು, ಮನುಷ್ಯ ಜಬರ್ದಸ್ತಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ. ತಂದೆ ಹೋಲಿಕೆ ಬಂದರೆ ಮಗನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಿರುತ್ತಾನೆಂದುಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

ಯಾಕೆ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಗುದ್ದಾಟ ಎಂದುಕೊಂಡು “ನಿಮಗೆ ಮಕ್ಕಳೆಷ್ಟು ಮಂದಿ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ಇಬ್ಬರು ಪುತ್ರರು. ಇಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಬಳಿಯೇ ನನ್ನ ಮಾಗ್ನೆಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ತಾಯಿ ಅವರ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ತೀರಿಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲೇ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ ಬಳಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ವೈಜಾಗ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದರು.”

“ವಯಸ್ಸುಗಳೆಷ್ಟು?”

“ನಾನು 35 ವರ್ಷವಾಗುವವರೆಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಪಾದನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಆಕೆ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಎಡ್ಜೆಸ್ಟ್ ಆಗದೇ ಹೋದಳು. ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ ಅಲ್ಲೇ”.

“ಭುವನ ಇಂಟರ್ನಿಯೆಟ್ ಎರಡನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ. ನೀವು ಓದಿಸಿ ಎಂದರೆ ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಬಿ.ಎ.,ಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತೇವೆ” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

“ತಪ್ಪದೆ ಓದಿಸಿ. ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಹಣವಿದ್ದರೂ ಓದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಬಾರವು” ಎಂದ ನಾತ.

“ನೀವಿರುವಾಗ ನಮಗೆ ಆ ಭಯವಿಲ್ಲ ಬಿಡಿ” ಎಂದ ಅಣ್ಣ ಆತನ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಬಂಧ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು.

ಆತ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಘನನಂತೆ ಇದ್ದಾನೆ.

“ಮಗಳಿಗೆನೇಳಿ ಚಿನ್ನದ ಗೊಂಬೆಯಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಯಾರಾದರೂ ನೆಗೆದುಹಾರಿ ಬಂದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ” ಎಂದ ಆತನ ಉದ್ದೇಶ ಹೊರಗೆಡವದೆ.

ಮೇಕೆ, ಹುಲಿ ತಂತ್ರವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಊಟ ಪೂರೈಸಿ ಹೊರಬಿದ್ದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ. ತನಗ್ಯಾಕೋ ಆತನ ನೋಟ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೇ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದು ಬಂದರೂ ಅಷ್ಟು ಕಣ್ಣಾಡಿಸದೆ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೇ ತನಗೆ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಆತ, ಅಣ್ಣ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸಂಜೆಯೇ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಣ್ಣ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಎಂಬಂತೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟ ಆತನನ್ನು ತೋಟವೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ.

“ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ನಮಗೆ ಆದರೂ ಬೆಳೆಸುವುದು ನೀವೇ. ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ವಾರಸುದಾರಳೇ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದ ಅಣ್ಣ. ವಾಗ್ಧೇವಿ ಹೌದು, ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಏನೂ ಅನ್ನಲಿಲ್ಲ.

ಅವರು ಹೊರಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಆ ರಾತ್ರಿ ವಾಗ್ಧೇವಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದಳು. ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣೆಚ್ಚು ನೋಡುತ್ತಾ, ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದಳು. ಅಣ್ಣ ಮಗಳಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದನೋ ಮತ್ತೆ ಒಬ್ಬನೇ ಸೋದರ ಮಾವನ ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಎರಗಿದಳು.

“ಅತ್ತೆ ! ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೀಯಾ ಎಂದಾದರೂ? ಅವರು ಬನ್ನಿ ಎಂದರಲ್ಲಾ. ಹೋಗೋಣ ಒಂದು ಸಲ” ಎಂದಳು. ಭುವನ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ.

“ಒಮ್ಮೆಗೆ ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವೆಯಂತೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ ವಿನೋದವಾಗಿ.

ಭುವನ ನಗೆ ಬೀರುತ್ತಾ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಭುವನಳ ವರ್ತನೆ ನೋಡಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ತಂದೆ ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆಂದು ಆದರೆ ಅಣ್ಣ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಆ ವಿಷಯ ಮಾತಿನೊರಸೆಗಾದರೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ತನಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇನಿದೆ? ಮಗಳನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದರೂ, ತನ್ನ ಆಸ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ಅವಿವಾಂಛವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಧೀಮಾಕಿನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಅಣ್ಣ. ಹೋದ ಎರಡು ದಿನಕ್ಕೆ ಭುವನಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡೆಂದು ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ ಅಣ್ಣ. ‘ನಿನ್ನನ್ನೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬಾ ಯೆಂದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಯವರ ಅಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ’ ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

ಆತ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಾ ಎಂದನೇ ಹೊರತು, ‘ವಾಗ್ಧೇವಿ ! ನೀನೂ ಬಾ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದಲ್ಲಾ’ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ. ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ಜೋಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ “ಏನತ್ತೇ ! ನೀನು ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀನೂ ಬರುತ್ತಿರುವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು ತಂದೆಯವರು ಫೋನಿನಲ್ಲಿ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

ತನಗ್ಯಾಕೋ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಭುವನ ಏನು ಹೇಳಿದಳೋ ಏನೋ ಅತ್ತಿಗೆಯವರು ಕೂಡಾ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಬರಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಇನ್ನು ತನಗೆ ಹೋಗದೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ.

ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿಗೆ ಬಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ. ರಾಜಮಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಊರಿಗೆ ಸೇರಲು ಒಂದು ಗಂಟೆ ಪ್ರಯಾಣ. ಅತ್ತಿಗೆಯವರ ತವರು ಮನೆಯವರ ಮನೆ ಮಾತ್ರ ದರ್ಬಾರ್ ಹಾಲಿನಂತೆ ಇದೆ. ಈ ನಡುವೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಟಾಯ್‌ಲೆಟ್‌ಗಳು ಬೆಡ್‌ರೂಂಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರು, ಅಣ್ಣ ಇಲ್ಲಿ ಜತೆಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ. ಉಳಿದ ವೇಳೆ ವೈಜಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಂಗಲೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಮನೆಯನ್ನು ಅಣ್ಣನ ಅತ್ತೆ ಮಾವನವರು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಕೂಡಾ ಇರುತ್ತಿರುವರು.

ಭುವನಳಿಗೆ, ಸದರಿ ಸೋದರ ಮಾವನವರ ಮಗನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ನಿಂತನಿಲುವಲ್ಲೇ ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ ಅಣ್ಣ. ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಹುಡುಗ ಇರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ಹುಡುಗನಿಗೆ ತಾಯಿ ಹೇಗೂ ಇಲ್ಲ. ತಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾನಲ್ಲವೆಂದು ತರಾತುರಿಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಹಾಲಿನೊಳಕ್ಕೆ ಬರದೆಯೇ ಜನದೊಂದಿಗೆ ಅಂದರೆ ಹೆಂಗಸರೊಂದಿಗೆ ಒಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು, ಅತ್ತಿಗೆಯವರ ಅಣ್ಣನವರು ಮಾತ್ರ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಹೆಂಗಸರು ಕುಳಿತಿರುವ ಕಡೆ ಬಂದ “ಅಮ್ಮಾ... ರಾಜ ರಾಜೇಶ್ವರಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾ.

ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲಾ ಆತನ ಆಕಸ್ಮಿತ ಆಗಮನಕ್ಕೆ ಗಾಬರಿಪಟ್ಟರೂ... ತಿರುವು ತಿರುಗುತ್ತಾ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಗೋಡೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರು. ವಾಗ್ಡೇವಿ ಇರುವಲ್ಲೇ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ ತಾನೊಬ್ಬಳೇ ಕುಳಿತರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು.

“ಏನು ಅಣ್ಣನವರೇ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅತ್ತಿಗೆ ಆತನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

“ನೀವೆಲ್ಲಾ ಏನಾಗಿಹೋದಿರಿ ಎಂದು ಬಂದೆ ಒಳಕ್ಕೆ” ಎಂದ ತಂಗಿಯೊಂದಿಗೆ ವಾಗ್ಡೇವಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ.

“ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸರಿ... ವೈಜಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಹೀಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ ಇನ್ನೂ?” ಎಂದನಾತ.

“ಇಲ್ಲ. ವೈಜಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೀಗಲ್ಲ ಬಿಡು. ಘೋಷಾ ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಆತ ಮತ್ತೆ ವಾಗ್ಧೇವಿಯತ್ತ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದ ನೋಡಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಮಹಿಳೆಯರೆಲ್ಲಾ “ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಅವರೇ ! ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರು ತುಂಬಾ ಜಬರ್ದಸ್ತಾಗಿದ್ದಾರಮ್ಮ. ಆ ದರ್ಪ, ಆ ರೀತಿ ಜಮೀನ್ದಾರ್ ಕಳೆ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡರು.

ಅತ್ತಿಗೆ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ನೆಕ್ಲೆಸು, ಉಟ್ಟುಕೊಂಡ ಬನಾರಸ್ ಸೀರೆ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಎಷ್ಟೋ ಹಿಗ್ಗಿ ಹೋದಳು.

* * *

ಆ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಎಷ್ಟೇ ಬೇಡವೆಂದರೂ ತನಗೆ ತುಂಬಾ ತುರ್ತು ಕೆಲಸವಿದೆಯೆನ್ನುತ್ತಾ ವಾಗ್ಧೇವಿ ತಿರುಗಿ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಳು. ನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಅಡಿಯಿಡುತ್ತಲೇ ನಿರಾಳವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ಬಂದು ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆಯ ವರಂಡಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು ಕನಕಳಿಗೆ ಟೀ ತರಲು ಹೇಳಿ.

ಕನಕ ಬರುತ್ತಲೇ “ಕುಳಿತುಕೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು. ಆಯಮ್ಮ ಹೇಗಿದ್ದಾಳೆ?”

“ಇನ್ನೂ ಬದುಕೇ ಇದ್ದೇನಮ್ಮಾ ನಿಮ್ಮ ದಯೆಯಿಂದ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಂದಳು ಆಯಮ್ಮ.

“ನನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ತಗ್ಗಿದಂತೆ ಇದ್ದಿಯೆ ನೋಡಿದರೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ ನಗುತ್ತಾ.

“ಬರುತ್ತೇನಮ್ಮಾ. ಮೊಮ್ಮಗ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿಂದ ಬರುವ ಸಮಯವಾಗಿದೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆಯಮ್ಮ ಅತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಲೇ.

“ಕನಕ ಕುಳಿತುಕೋ. ಹೇಗಿದೆ ಇಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ? ತಾಕೂರ್ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರಾ ಇನ್ನೂ? ಎಂದಳು ಪ್ರಾರಂಭಿಕವಾಗಿ.

“ಯಾಕೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬಾರದಿರುತ್ತಾರಮ್ಮಾ. ನನ್ನನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಮ್ಮಾ. ನನ್ನಂಥ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರಮ್ಮಾ ಎಂದಳು ಕನಕ.

“ಅದು ಸರಿಯೆ ಕನಕ. ತಾಕೂರ್ ಅವರು ಜೈಪುರದಲ್ಲಿದ್ದರಲ್ಲಾ. ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಚಯವಾದರು?”

“ನಿಮಗೆ ನೆನಪಿದೆಯಾ? ದೊಡ್ಡ ಯಜಮಾನರು, ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರು ತೀರಿಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಆಕೆಯ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ಬರೆಸಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಅಕ್ಷರ್ ಬಾಬಾಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ನವಾಬರ ಚಿತ್ರಪಟ ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಜೈಪೂರ್‌ನಿಂದ ತಾಕೂರ್ ಅವರನ್ನು ಕರೆಸಿದ್ದಾರೆಂದು, ಅವರೊಂದಿಗೆ

ಮಾತನಾಡಲು ಹೇಳಿದರು. ಹಾಗೆ ತಾಕೂರ್ ಅವರು ಬಂದು ಅವುಟ್‌ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೊಕ್ಕಾಂ ಇಟ್ಟರು. ದಿನವೂ ಅಮ್ಮನವರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಚಿತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಮ್ಮನವರು ಮೈಯಲ್ಲಾ ಶಾಲು ಹೊದೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಮುಖವೇ ಅವರಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕೂಡಾ ದೊಡ್ಡ ಯಜಮಾನರು ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅತಿ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು ಚಿತ್ರಪಟ ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ. ದೊಡ್ಡ ಯಜಮಾನರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಚಿತ್ರ ಪಟಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರೂಢಿಯಂತೆ.”

“ಅದು ಸರಿಯೆ, ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದರು ತಾಕೂರ್ ಅವರು?”

“ಆಗ ನಾನು ಅಮ್ಮನವರೊಂದಿಗೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದೆನಲ್ಲಮ್ಮ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದಷ್ಟೂ ಹೊತ್ತು ಅಮ್ಮನವರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ನಾನೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ. ತರುವಾಯ ಅವರಿಗೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಟೀ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟವನ್ನು ಆಯಮ್ಮ ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.”

“ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು.”

“ವೆಂಕಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.”

“ಹೌದು ! ವೆಂಕಣ್ಣ ಆಯಮ್ಮನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆಂದನಂತಲ್ಲಾ.”

“ಅಹುದಮ್ಮ, ಆದರೆ ತಾಯಿ ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆವೆಂದ ಜೀತದಾಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ? ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದಕ್ಷರ ಕೂಡಾಬಾರದು.”

“ಸರೇ, ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮಾಯಣದ ವಿಷಯ ಹೇಳು.”

“ಪೃಥ್ವೀ ಬಾಬುವನ್ನು ನೋಡಿದಿರಲ್ಲಾ. ಹಾಗೇ ಇದ್ದರು ತಾಕೂರ್ ಅವರು ನನಗಿಂತ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ ದೊಡ್ಡವರು. ಆದರೂ ದೃಢಕಾಯರು, ವಯಸ್ಸು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಆರಂಭವಾಗಿದೆಯೆಂದಾಯ್ತು.”

“ಅವರು ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಚಿತ್ರ ಪಟವನ್ನು ಕೂಡಾ ರಚಿಸಿದರು. ನನ್ನನ್ನು ನಿತ್ಯ ಅಮ್ಮನವರೊಂದಿಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲಾ.

“ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ನಾನು ಯಾರಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಇತ್ತು. ತಾಕೂರ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಅವರು ಇನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಒಂದು ದಿನ ಔಟ್‌ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿ ತಾಕೂರ್ ಅವರಿಗೆ ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ಟೀ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಮ್ಮನವರ ಚಿತ್ರಪಟದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಚಿತ್ರ ಪಟ ಇಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ “ತಾಕೂರ್ ಸಾಬ್ ! ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಕನಕಳೆಂದರೆ ಇಷ್ಟವಾ? ಅವಳೂ

ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ ! ಎಂದು ಹೇಳಿದಳಂತೆ. ನನಗೆ ಆಗ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷ. ಅವರಿಗೆ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ ತಾಯಿ. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಪರವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಂಡಳು ತಾಯಿ. ಆಗಿನಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಕೂಡಾ ನನ್ನ ಕೈ ಅವರಿಗೆ ಊಟ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.”

“ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುವವರೆಗೆ ನೀನೆಲ್ಲಿದ್ದೆ?”

“ನಾನು ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲೇ ಇದ್ದೆ. ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನೇ ನನ್ನನ್ನು ಸಾಕಿದ್ದಾಳೆ” ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಯಮ್ಮ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು.

“ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ಆಯಮ್ಮ ! ಮರೆಮಾಚದೆ ಹೇಳು ಒಂದು ವಿಷಯ.” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಇನ್ನು ನಾನು ಬಚ್ಚಿಡುವುದೇನಿದೆಯಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ. ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದ ವಿಷಯಗಳೇನಿದೆ ಇನ್ನು” ಎಂದಳು ಆಯಮ್ಮ ಕೆಳಗೆ ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತಾ.

“ಬಹಳಾನೇ ಇವೆ. ರಾಜಕೋಟಿ ರಹಸ್ಯಗಳು ಇಷ್ಟು ಅಷ್ಟು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ನಗುತ್ತಾ.

“ಜಮೀನ್ದಾರ್ ಕೂಡಾ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ರಾಜರೇ ಅಲ್ಲವೇನಮ್ಮ. ಎಷ್ಟೋ ನಿಗೂಢ ವಿಷಯಗಳಿರುತ್ತವೆ” ಎಂದಳು ಆಯಮ್ಮ.

“ಇದನ್ನೇಳು. ಕನಕಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿಯ ಹತ್ತಿರ ಯಾಕೆ ಇಟ್ಟಿ? ಅಜ್ಜಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದಿದ್ದಾಳಾ?”

“ಆ ಅಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಅನ್ನುವ ಮನುಷ್ಯಳಲ್ಲಮ್ಮ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುವುದೂ ಇಂಥವು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹಿಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಎಂಟನೆಯ ತಿಂಗಳು ಬರುತ್ತಲೇ ನಮ್ಮ ತಂಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ನಿಜ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತು. ತಾತನವರಿಗೆ ಎದುರು ಬೀಳುವವಳಲ್ಲ ನಾನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಇದ್ದೇನೆಂದಾಗಲಿ, ಭಾವ ಮೈದುನನೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧವಾಗಲಿ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು.”

ಕನಕ ಹುಟ್ಟಿದ ನಂತರ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ವರಂಗಲ್‌ಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆ. ನಾನು ಬರುವವೇಳೆಗೆ ಸಿಡಿಲಿನಂಥ ವಾರ್ತೆ ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು.”

“ಏನದು?”

“ಅವರು ಅಂದರೆ ಕನಕಳ ತಂದೆ ಲಾರಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತು ಹೋಗಿ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಇಂದು ತಿಂಗಳಾಗಿದೆಯೆಂದು.”

“ಅಂದರೆ ಕನಕಳು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುನ್ನವೇ?”

“ಅದೇ ದಿನ ಅವರು ರಾತ್ರಿ ಹೋದರಂತೆ. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಕನಕ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಹೇಗೆ ಹೋದರು?”

“ಅಮ್ಮಾ ! ಜಮೀನು ಹೋಗಿ ಭಾವನವರ ಹಂಗಿನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಅವರು ಬಾಧೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ನನಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ವಿಷ ಕೊಡು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಸಂತೈಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ತಾತನವರು ಜಮೀನು ನೋಡಿಕೊ ಎಂದರು ಮೊದಲು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಏನಾದರೂ ವ್ಯಾಪಾರವಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದರು. ಆ ಜಮೀನು ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳ ಜತೆ ಹೆಂಡ ಕುಡಿಯಲು ಶುರು ಮಾಡಿದರು. ಅದು ದಿನೇ ದಿನೇ ಅತಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ.

ಸತ್ತು ಹೋದ ದಿನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಡಿದು ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟರಂತೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಲಾರಿಯೊಂದು ಬಂದು ಮೇಲೇರಿದೆ. ಲಾರಿ ಡ್ರೈವರ್ ಓಡಿಹೋದ. ಇವರ ಶವವನ್ನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳು ನೋಡಿ ಮನೆಗೆ ಎತ್ತಿ ತಂದರಂತೆ.”

“ಪಾಪ... ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಎಳೆ ಮಗುವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆ?”

“ಬಿಟ್ಟು ಬರದೆ ಏನು ಮಾಡಲಿವಾ? ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳು ನನಗೆ ಬರುವ ಬರುವ ಜೀತವನ್ನು ತಂಗಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಕನಕ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರು.”

“ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು?”

“ಯಾರೋ ಜಮೀನ್ದಾರ ಕೆಲವು ದಿನ ತನ್ನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ. ತರುವಾಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ನೀಡಿ, ಬೇರೊಬ್ಬಳಿಗೆ ತಗುಲಿಕೊಂಡ.”

“ನೀನೂ, ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಕೂಡಾ ಒಬ್ಬ ತಂದೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೀರಾ?”

“ಇಲ್ಲವ್ವಾ. ಒಬ್ಬ ತಾಯಿಗೆ ವಿನಾ, ಇಬ್ಬರು ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವು. ಒಬ್ಬರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಮತ್ತೊಬ್ಬರನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಯೂ ನೋಡುವವಳಲ್ಲ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ. ಅವರು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟ ಕೆಲವು ದಿನಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬಾತ ತನ್ನ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಮೊದಲನೆಯಾತನಿಗೆ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಎರಡನೆಯಾತನಿಗೆ ತಂಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಕನಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಓದು ಬರಹ ಕಲಿಸೆಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ ತಂಗಿಗೆ, ಕನಕ ಎಂಟನೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಪಾಸಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರಿಗೆ ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಆಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.”

“ಹಾಗಾಗಿ ಕನಕ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳಾ?”

“ತಂಗಿಗೆ ಬರೆದರೆ ತಾನೂ ಬರುತ್ತೇನೆಂದಳು. ಕನಕಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಎಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದೆ. ಕನಕ ಋತುಮತಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಆರು ತಿಂಗಳ ಕೆಳಗೆ, ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಅಸಾಮಿ ತನ್ನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದಿದ್ದಾನೆ. ಕನಕಳನ್ನು ಆತನಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ತಾನೊಬ್ಬಳೇ ಬರುತ್ತೇನೆಂದಳು. ಆದ್ದರಿಂದ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರ ಬಳಿ ಒಂದು ವಾರ ರಜೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕನಕಳನ್ನು ಆ ಅಸಾಮಿ ಕಬಳಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ. ನಮ್ಮ ತಂಗಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಬಂದಿದೆ. “ಹೋಗು ತಾಯಿ ! ನಿಮ್ಮ ಅಮ್ಮ ನಿನ್ನನ್ಯಾರೋ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳಂತೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

“ನೀನೇನು ಬಾಧೆ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಹಣಕ್ಕೆ. ಎಂದಿನಂತೆ ನಿನಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಹಣ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಬಿಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕನಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆ. ಬಂದಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬಯಕೆ ಈಡೇರುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ತಾಕೂರರೆಂದರೇ ಒಳ್ಳೆಯ ವಂಶದವರೇ. ಆತನೊಂದಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕನಕಳನ್ನು ಜತೆಗೂಡಿಸಿದೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು, ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಬಯಕೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರ ಮಾತು ವೇದವಾಕ್ಯ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದೆ. ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರು ಎರಡು ಬಂಗಾರದ ಸರಗಳನ್ನು, ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕನಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ತಾಕೂರ್ ಅವರಿಗೆ ತನ್ನದು, ಅಮ್ಮನವರದು ಚಿತ್ರ ಪಟಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಕೊಟ್ಟು ದೊಡ್ಡಯಜಮಾನರು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.”

“ಅದುವೆ ವಿಷಯದ ಕಥೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗಳನ್ನು ತಾಕೂರ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು?”

“ಅಮ್ಮಾ ! ಕೆಲವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂಥವನೋ ತಿಳಿಯುತ್ತದಮ್ಮಾ, ಮೇಲಾಗಿ ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾ ಅವರು ಅವರನ್ನು ಚಿತ್ರಪಟಗಳು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕರೆಸಿದ್ದರಲ್ಲಾ. ಅವರ ಮೂಲಕ ಸಹ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡಯಜಮಾನರು ಹಾಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕಳುಹಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಅಮ್ಮಾ ! ತಾಕೂರ್ ಸಾಬ್ ನನ್ನನ್ನು ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಅವರು ಯಾರೋ ತಿಳಿಯದವಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನೆಂದು ಅವರ ಬಂಧುಗಳು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತಾಕೂರ್ ಅವರಿಗೆ

ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೈ ತುಂಬಾ ಕೆಲಸವಿತ್ತು. ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ರಾಜ ಕುಟುಂಬಗಳು ಚಿತ್ರ ಪಟಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ರಾಜಸ್ಥಾನವೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಾಡಿದೆ” ಎಂದಳು ಕನಕ.

“ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರಿ? ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಿದಿರಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಇಲ್ಲಮ್ಮಾ, ಪೃಥ್ವಿ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದು ತಾಯಿಗೆ ಪತ್ರಬರೆದೆವು. ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ಆತನನ್ನು ರಾಜನಂತೆ ಬೆಳೆಸಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಓದು ಓದಿಸಿಯೆಂದಳು. ಬಾಬು ಓದಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಜೀತದ ಹಣ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದಳು. ನಮಗೆ ಆಗ ಹಣದ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಬುವನ್ನು ಜೈಪುರ ಹಾಸ್ಪಲ್‌ನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಓದಿಸಿದೆವು. ಯಾವಾಗಲೂ ಪಸ್ತ್ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಬರಬರುತ್ತಾ ರಾಜಕುಟುಂಬದವರುಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗಿವೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಚಿತ್ರಪಟಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ತಾಕೂರ್ ಅವರು ಚಿತ್ರ ಪಟಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೊಂದು ರಚಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ತಾಯಿ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಣ ಬಂದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದುಂದುವೆಚ್ಚ ಮಾಡದೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಉಳಿಸಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಹಣ ತಾಯಿ ಕಳುಹಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಹಣಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಪೃಥ್ವಿ ತಾಕೂರ್ ಸ್ಕಾಲರ್‌ಷಿಪ್ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅಷ್ಟು ಜಾಣನಾಗಿ ಓದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಪಿಲಾನೀ ಇಂಜಿನೀಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಸೀಟು ಲಭಿಸಿದೆ. ಸ್ಕಾಲರ್‌ಷಿಪ್ ಕೂಡಾ ಬಂದಿದೆ. ಇಂಜಿನೀಯರಿಂಗ್ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ತಾಕೂರ್ ಅವರಿಗೆ ಪಾಶ್ಚವಾಯು ಬಡಿದಿದೆ. ಇನ್ನು ಆ ತರುವಾಯದ ವಿಷಯ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದೇ” ಎಂದು ಕಥೆಯಲ್ಲದ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದಳು ಕನಕ.

“ಅಮ್ಮಾ ! ನನ್ನ ಬಯಕೆ ನೆರವೇರಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಎಲ್ಲರಂತೆ ನನ್ನ ಮಗಳೂ ಕೂಡಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಮನೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಹಾಗೇ ಬಾಳಿದ್ದಾಳೆ. ಒಂದು ಸಲ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನನ್ನು ‘ರಕುರಾಯಿನ್’ ಎಂದು ಕರೆಯುವವಳು ಎಂದು ಬರೆದರೆ ನಾನೆಷ್ಟು ಆನಂದಪಟ್ಟು ಕೊಂಡೆನೋ ಹೇಳಲಾರೆ ನಮ್ಮಾ”

“ಆಯಮ್ಮಾ ! ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ನೇರವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಗಂಡನನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಆನಂದದಿಂದ ಬದುಕುವವರೆನ್ನುತ್ತೀಯಾ?”

“ಈಗ ನೀವು ಆಲೋಚಿಸಿದಂತೆ, ಆಗ ಅವರು ಹಾಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಮ್ಮಾ ಬಹಳ ಸಲ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಎಸ್ಟೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವಳನ್ನು ಪಕ್ಕದ ಟೌನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ‘ಪೆದಪಾಡಿ’ನಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದರೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಏಲೂರು ಟೌನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವಳನ್ನು ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಮೀನ್ದಾರರು ಏಲೂರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಓದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಟೌನಿಗೆ ಕರೆದು ತಂದು ಆಕೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಆ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಹೋಗಿವೆ. ತಾಯಿ... ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಈಗ ಹೆಂಡತಿ, ಗಂಡನನ್ನು ಅವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಎಂಬ ಪದ್ಧತಿ ಬಂದಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಆ ಜಮೀನುಗಳು ಹೋಗಿವೆ. ಆ ಪದ್ಧತಿಗಳೂ ಹೋಗಿವೆ. ಈಗ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಶ್ರೀಮಂತರು ಬೇಕಾಬಿಟ್ಟಿ ಸಂಬಂಧಗಳು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಂಥ ಹೆಂಗಸರು ಕೂಡಾ ಒಬ್ಬರನ್ನೇ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ಆಯಮ್ಮ.

“ಆಯಮ್ಮಾ ! ಮನೆದಾಟದೇ ಹೋದರೂ ನಿನಗೆ ಲೋಕಜ್ಞಾನ ಹೆಚ್ಚು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಇದೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರ ಕೃಪೆ. ಅವರು ಓದಿನೊಂದಿಗೆ ನನಗೂ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಓದು ಲಭಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಅವಕಾಶವಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗಾಗಿ ತಾತನವರು ತರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ಈಗ ತಾನೇ ನಿನಗೇನು ಅಡ್ಡಿ? ನಮಗೆ ಬರುವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಬಹುದಲ್ಲಾ?”

“ನೀವೆಲ್ಲಾ ಹೊರಗೆ ಹೋದಾಗ ನಾನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಅದೇ ಅಲ್ಲವೇನಮ್ಮಾ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಕ್ಕಳು ಆಯಮ್ಮ.

“ಅಮ್ಮಾ ಆಯಮ್ಮಾ... ಪ್ರಚಂಡಳೇ ನೀನು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

“ಒಂದು ಸಲ ವೆಂಕಣ್ಣ ಓದು ಬರಹ ಇಲ್ಲದವನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನೆಂಬ ಆಕ್ರೋಶದಿಂದ ಅಮ್ಮನವರನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುತ್ತೇನೆಂದು ದೊಡ್ಡ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಚಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದ.”

“ತಂದೆ ಏನೆಂದರು?”

“ಅಮ್ಮನವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಯಜಮಾನರು ನಗುತ್ತಾ ವೆಂಕಣ್ಣ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರು ಕೂಡಾ ನಕ್ಕು ‘ಆಗಾಗ ಕುಳಿತು ಓದಲಾಗದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಥೆಯಿದ್ದರೆ ಆಯಮ್ಮನಿಂದ ಓದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.”

“ನಿಜವಾ ಆಯಮ್ಮಾ... ಆದರೆ ಆಗಾಗ ನನಗೂ ಅಲಸ್ಯವಾದಾಗ ನಿನ್ನಿಂದ ಓದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

“ಸುಮ್ಮನಿರಮ್ಮಾ, ತಮಾಷೆ ಮಾಡಬೇಡಿ ನನ್ನನ್ನು.”

“ಅಂದ ಹಾಗೆ ಆಯಮ್ಮಾ... ಅಮ್ಮ ಏನೋ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದೆ..... ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕು ತಂದೆಯವರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ.”

“ಇರುತ್ತದಮ್ಮಾ... ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ? ಅಮ್ಮನವರ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವೆಂಕಣ್ಣ ಯಜಮಾನರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ.”

“ತಂದೆಯವರು ತೀರಿಹೋಗುತ್ತಲೇ ವೆಂಕಣ್ಣವರಂಗಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಆತನಿಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರಾ?”

“ಯಾಕಿಲ್ಲಮ್ಮಾ.... ಒಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಹೆತ್ತು ಹೆಂಡತಿ ತೀರಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ವೈದ್ಯ ಸೌಕರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಹೆರಿಗೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರಮ್ಮಾ. ಆ ಮಗುವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ತನಗೆ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಂದ.”

“ಆಯಮ್ಮಾ... ನೀನು ಆಗದಂದರೂ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದಲೇ ದೊಡ್ಡ ಯಜಮಾನರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ವರಂಗಲ್ ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ.”

“ಸುಮ್ಮನಿರಮ್ಮಾ... ತುಂಬಾ ಆಟವಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆಯಮ್ಮ ಎದ್ದಳು ಸೀರೆ ಕೊಡವಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

* * *

ಅತ್ತಿಗೆಯವರ ಅಣ್ಣನವರು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ತಂಗಿ ಬಳಿಯೇ ಬಿಡಾರಮಾಡಿ ಮಗನನ್ನು ಅಮೇರಿಕಾದಿಂದ ಕರೆಸಿ ದೊಡ್ಡಮಗನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥ ಆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿದ.

ಬೀಗರೆಲ್ಲರೂ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ನಿಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ದೊಡ್ಡಾತನ ಮಾತು, ಪ್ರವರ್ತನೆ ನನಗ್ಯಾಕೋ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಸಿಕ್ಸ್‌ಸೆನ್ಸ್ ಇರುತ್ತದೆನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಗಂಡಸರ ಹಸಿ ನೋಟಗಳನ್ನು, ಮೂರ್ಖ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೂಡಲೆ ವಾಸನೆ ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲರೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದು ನಿಜವೇ ಏನೋ ಎನ್ನಿಸಿದೆ ತನಗೆ ದೊಡ್ಡಾತನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ.

ದೊಡ್ಡಾತನ ಮಾತು ಅತ್ತಯಿಟ್ಟರೇ ದೊಡ್ಡ ಮಗ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಘನನೆನ್ನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಯಂಕಾಲ ಆದರೆ ಸೀಸೆಗಳ ಮುಚ್ಚಳಗಳು ತೆರೆದು ಚಿಕ್ಕನ್ ಪ್ರೈ, ಫಿಶ್‌ಫ್ರೈ ಎನ್ನತ್ತಾ ಹುಕುಂ ಜಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಟ್ಟರ್‌ಗೆ ಗೋಳ್ಕೊಯಿಸಿದರು. ಅರ್ಧರಾತ್ರಿ

೧೦೬/ಸಂಬಂಧಗಳು

ಊಟ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಏಳುವುದು, ಬ್ರೇಕ್ ಫಾಸ್ಟ್ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ, ಲಂಚ್ ಸಾಯಂಕಾಲ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳಿಗೆ, ಇದ್ದ ಎರಡು ದಿನವೂ ನಾನಾ ಅವಾಂತರ ಮಾಡಿದರು.

ಭುವನ ಮೈದುನ “ಆಂಟೀ... ಆಂಟೀ...” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ತೂರಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ವಾಗ್ವೇವಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ರೂಢಿಯಂತೆ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಅಣ್ಣ. ಆ ರಾತ್ರಿ ಶೋಭನ ಎಂದ.

ಆ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕನಕ, ಆಯಮ್ಮ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಇಂಥ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ತಾನು ವಿರೋಧಿ ಎಂದ ದೊಡ್ಡಾತನು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮದುವೆಗೆ ಮೊದಲೇ ಬಾಡಿ ಕೆಮಿಸ್ಟ್ರಿ ಸರಿಪಡುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೋ ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಧರ್ಮಸೂತ್ರವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ ವಿಸ್ತಿಯನ್ನು ಸವಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳೇ ವಿಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದು ವಾಗ್ವೇವಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ, ಊಟವಾಗುತ್ತಲೇ ವಾಗ್ವೇವಿ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಅವರು ಯಾವಾಗ ಊಟಕ್ಕೆ ಎದ್ದರೋ ತಾನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಭುವನಳ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಕನಕಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಳು.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಭುವನ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದಳು. ಎದ್ದು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದರೆ ವಾಗ್ವೇವಿಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಗೊಳೋ ಎಂದು ಅತ್ತಳು.

ಏನಾಗಿದೆಯೆಂದು ವಾಗ್ವೇವಿ ಸಂತೈಸಲು ಹೇಳಿದಳು. ಒಂದು ಗಂಟೆ ತನಕ ಆತನಿಗಾಗಿ ಎದುರು ನೋಡಿ ನಿರ್ದಯನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆತ ಎರಡು ಗಂಟೆ ಸುಮಾರಿಗೆ ಬಂದು ‘ಈ ಸೀರೆ, ಒಡವೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅಪ್ಪಟ ಹೆಂಗಸಿನಂತೆ ಇದ್ದೀಯೇ. ಹೀಗಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಹಿಡಿಸದು. ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಮಾಡ್ರನ್ ಉಡುಗೆ ಹಾಕಿಕೋ, ಆ ಜಡೆಯೇನು? ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೂಗಳೇನು? ಕುದರೆ ಬಾಲದಂತೆ ಇದೆ. ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಕ್ರಾಫ್ ಮಾಡಿಸಿಕೋ’ ಎಂದನಂತೆ. ಮಾತು ಮುದ್ದಾಗಿ ಇದೆಯಂತೆ. ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಬಿದ್ದು ನಿರ್ದೆ ಹೋದನಂತೆ. ಭುವನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆವರೆಗೂ ಹಾಗೆ ಪಕ್ಕದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದು ಈಗ ಬಂದು ತನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಆತ ‘ಗೇ’ (ಖೋಜ) ಅಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು, ಭುವನ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ವಾಗ್ವೇವಿ.

“ಗಾಬರಿ ಪಡಬೇಡ. ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿಯುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಇರುವಂತೆ ಇದೆ. ಸಂತೋಷದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಅತಿಯಾಗಿ ಕುಡಿದಿರಬಹುದು. ಅಮೇರಿಕಾದ ಹೆಂಗಸರಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಟ್ಟೆಗಳು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಮುಡಿ ಕೂಡಾ ಜಡೆಯಂತೆ ಅಲ್ಲದೆ ಗಿಡ್ಡವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿಕೋ ಎಂದು ಹೇಳಿರಬಹುದು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡು” ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದಳು.

ಅಣ್ಣ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದ. ಎಂದಿನಂತೆ ಕ್ಯಾತೆ ತೆಗೆದು ಕೂಗಾಡದೆ ಮೌನವಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಬ್ರೇಕ್ ಫಾಸ್ಟ್ ಹತ್ತಿರ ಭುವನ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಉಪ್ಪಿಟ್ಟನ್ನು ಚಮಚಾದಲ್ಲಿ ಕೆದಕುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ “ಅವರವು ಅಮೇರಿಕಾ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಭುವನ ನೀನೂ ಅವಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಮ್ಮ. ಎಲ್ಲಿನ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕು” ಎಂದ ಅಣ್ಣ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ.

“ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿಜವೇ. ಭುವನಳಿಗಿನ್ನೂ ಅವರ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ವೀಸಾ ಬಂದು ಹೊರಡುವ ವೇಳೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭುವನಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಡಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳು ಅತ್ತಿಗೆಗೆ.”

“ಇಲ್ಲಿ ನೀನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆಯಾ?” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

“ಭುವನ ಇಲ್ಲಿದ್ದು ಓದಿಕೊಂಡರೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆನಾಗಲಿ ಇನ್ನು ಓದುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ಉಳಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅತ್ತಿಗೆ ವೈಜಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಬಲ್ಲಳು, ಮದುವೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನೋಡಿದೆ. ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ‘ಬಾಬ್ ಕಟಿಂಗ್’ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಜೀನ್ಸ್‌ಪ್ಯಾಂಟು, ಟೀ ಶರ್ಟ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಲೂನಾ ಮೇಲೆ ತಿರುಗುವುದನ್ನು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಅನ್ನಿಸಿದೆ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿರುವ ನಾನೇ ಇನ್ನೂ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದವಳಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆಂದು.”

“ಅಣ್ಣ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ರಾತ್ರಿ ಬೀಗರು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು.

“ಡಿಯರ್ ಸಿಸ್ಟರ್ ಇನ್‌ಲಾ ಬಾ.... ನಮಗೆ ಸೆಂಡಾಫ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೈದ ಬಂದು ಭುವನಳ ಸುತ್ತಾ ಕೈಗಳು ಹಾಕಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಕಾರಿನವರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಭುವನಳ ಗಂಡನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ

ಕೂರಿಸಿದ ಮೈದುನ ಮುಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಪ್ರೈವೇಟ್ ಟಾಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ ದೊಡ್ಡತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ವಾಗ್ಡೇವಿ ಪೋರ್ಟ್‌ಕೋದಿಂದಲೇ ಕೈ ಬೀಸಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಳು ಅವರನ್ನು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಅಣ್ಣ ಭುವನ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಭುವನ ಬಲಿ ಪಶುವಿನಂತೆ ತಂದೆ ಹಿಂದೆ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಭುವನ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ತಾನು ಉಳಿದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿ ಹೋದಳು. ಲಾಭ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾಗವನ್ನು ಖರೀದಿಸಿದಳು. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲೋನ್ ಮಂಜೂರಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳಿಗೆ ಬುನಾದಿಗಳು ಎದ್ದವು. ಗುದ್ದಲಿ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾದ ಕಾರ್ಮಿಕನಿಂದಲೇ ಮಾಡಿಸಿದಳು.

ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಕರೆದು “ಆ ಎರಡು ವಸತಿ ಗೃಹಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಡ ಪ್ಲಾನು ಬದಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಹಾಗೇ ಇಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಸತಿಗೃಹಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಅಕೌಂಟೆಂಟ್‌ಗೆ, ಗಾರ್ಡ್‌ಗೆ ಕಟ್ಟಿಸು. ಪೃಥ್ವಿ ! ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಕೋ ನಂತರ ನಿರ್ಧರಿಸೋಣ. ನಾನು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಸಂಜೆ ಬಂದು ಕಟ್ಟಡದ ಕೆಲಸ ಎಲ್ಲಿ ತನಕ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ ಮೇಡಮ್. ತಾಯಿ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ನಿಮಗೆ ಅಭ್ಯಂತರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಯಮೈನೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹತ್ತಿರವೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.” ಎಂದ ಪೃಥ್ವಿ.

“ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ. ಅಣ್ಣ ಏನಾದರೂ ಅಂದನಾ?”

ಪೃಥ್ವಿ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡ. ಇದು ಅಣ್ಣನ ನಿರ್ವಾಹವೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು ತಾನು. ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಭುವನ ಇರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ಇನ್ನು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಪೃಥ್ವಿಯಿಂದ ಭಯವೇಕೆ? ಎಂದು ಕೊಂಡಳು.

ಅಣ್ಣ ನಿಜಕ್ಕೂ ಹುಚ್ಚ. ಆ ಅಮೇರಿಕಾ ಘನರು ಹುಟ್ಟಿದಗುಲ್ಪಾಜೀಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗದೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಗೌರವ ಎಂಬ ಅಣ್ಣ ಅವರ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸಿದನು? ಅಣ್ಣ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಅತ್ತಿಗೆ ತವರುಮನೆಯವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೀಲುಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆಂದುಕೊಂಡು ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಮರುಕ ಪಟ್ಟಳು.

ಸಂಗೀತ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ “ನಮ್ಮ ಕಾಂಪೌಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಭಾಂಗಣ ಕಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನೀವು ಸಂಗೀತ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ?”

ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಸಂಗೀತ ಗುರು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಹಿಗ್ಗಿ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದ.

ಅದಕ್ಕಿಂತಲೇ.... ಯಾವುದಕ್ಕೂ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳೋಣವೆಂದರೆ ಸರಿಯಾದ ಜಾಗವೇ ಲಭಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ನನಗೆ” ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ಹೋದರು.

“ಹೈದರಾಬಾದ್‌ಗೆ ಯಾವ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬಂದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ವರ್ಷ ಆಗಬಹುದು. ಈಗಿನಿಂದಲೇ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದರೆ ನೀವು ಆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿರುತ್ತಿರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಭಾಂಗಣ ನಿಮಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇನಾದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವರ ಕೆಲಸ ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದಳು.

ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತೆಲುಗು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಇನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ತ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಮನೆ, ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಎರಡು ಸಭಾಂಗಣ ಕಟ್ಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗ್ನಳಾದಳು. ಆ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವ ತನಕ ಮತ್ತೊಂದು ಆಲೋಚನೆ ವಾಗ್ದೇವಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

*

*

*

ವರ್ಷದೊಳಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಬಾಡಿಗೆ ಕೂಡಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಿದಳು. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬ, ಮದುವೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಮೂರ್ನಾಲ್ಕು ನೂರು ಮಂದಿ ಕೂರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಸಭಾಂಗಣ ಕಟ್ಟಿಸಿದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

ಎಲ್ಲವನ್ನು ಪೃಥ್ವಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದರಿಂದ ದುಬಾರಿ ಖರ್ಚು ಇಲ್ಲದೆ ಅಂದುಕೊಂಡ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಪೂರ್ಣವಾದವು. ಮನೆ ಹತ್ತಿರದ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಯುಗಾದಿಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಮೊದಲು ಸಾರಸ್ವತ ಪರಿಷತ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು

ಮಾಡಿದಳು. ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಖಾತೆಯ ಸಚಿವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಗುರುಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಕಾಲೇಜಿನ ತೆಲುಗು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಹೆಗಲು ಕೊಟ್ಟು ನಿಂತು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿದು ಹೋಯಿತೆಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸತ್ತವಲ್ಲ ವಾಗ್ಗೇವಿಯದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಂಧ್ರರಿಗೆ ಆರಂಭಶೂರರೆಂದು ಹೆಸರು. ಮೊದಲು ಎರಡು ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡೋಣವೆಂದು ಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಆ ಸಮಿತಿಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಮೂವರಿಗೂ ನಾಲ್ಕು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿರುವ ಮನಸ್ಸತ್ತ ನಮ್ಮದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಕೆಲವು ವರ್ಷ ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೊಂಡಳು. ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅದು ಯಾವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರೂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪುಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತಾದಿಗಳನ್ನು ರೂಪುಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಸ್ವತಃ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಇಲ್ಲದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಭಾಂಗಣಗಳೆರಡನ್ನು ಯಾವುದೇ ಇತರೆ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಾದರೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕನಿಷ್ಠ ದರಕ್ಕೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿರದಲ್ಲಾ ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಭಾಂಗಣಗಳಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ತನ್ನ ಸಭಾಂಗಣಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಬಂದ ಜನಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ತಾವು ಬಳಸುವ ಗೇಟು ಅಲ್ಲದೆ, ಪಕ್ಕದ ರಸ್ತೆ ಕಡೆಗೆ ಗೇಟು ಇಡಿಸಿದಳು. ಆ ಸಭಾಂಗಣಗಳೆರಡರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಬ್ಬ ಚೌಕಿದಾರನನ್ನು ನೇಮಿಸಿದಳು. ಬಾಡಿಗೆ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಹಣದಲ್ಲಿ ಆತನ ಸಂಬಳ, ಸಭಾಂಗಣಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಯಾವ ಗಾಯಕ ಬಂದರೂ, ಯಾವ ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿ ಬಂದರೂ ಅವರಿಂದ ತಾನು ತನ್ನ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವಳು. ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದುಕೊಳ್ಳುವವರು ತಮ್ಮ ವಿಳಾಸ, ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಆಹ್ವಾನ ಪತ್ರಿಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲವೆ ಫೋನು ಕರೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ ಎಂದು. ನಿಜಕ್ಕೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆನಂದಿಸುವವರಿಗೇ ಆಹ್ವಾನವೆಂಬುದು ಇತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ವಿನಹ ಯಾರೋ

ಸಚಿವರೋ, ಬೇರೆ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯಲು ಬರುವ ಮಂದಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಖಾತೆ ಸಚಿವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉರ್ದು ಗಜಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಲಿ, ಕವಾಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಲಿ ಇದ್ದರೆ ತಪ್ಪದೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಸಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಂಡಲಿ ಚೈನಾ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದೆ. 'ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ವಾಗ್ವಿವಿಯನ್ನು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷಗಳನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದರು ಅವರು. ಸಚಿವರು ಆ ಮಂಡಲಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾರ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದಳು. ಅಲ್ಲಿನವರು ಯಾವ ರಂಗದಲ್ಲಾದರೂ ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ತರಬೇತಿ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿ ಪಟ್ಟಳು. ಹಾಗೇ ಎಷ್ಟೇ ಬಡವರಾದರೂ ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಪ್‌ಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಕೂಡಾ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಳು. ಅಫೀಮು ಭಾಯಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ನಂಬಬೇಕೆಂದರೆ ನೋಡಬೇಕಾದ್ದೇ ಎಂದುಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ವಿವಿ.

ಒಂದು ವಾರ ಚೀನಾ ಪ್ರವಾಸ ಎಷ್ಟೋ ಅಹ್ಲಾದಕರವಾಗಿ ಸಾಗಿದೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮುತ್ತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಆದರೆ ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ರಾಶಿರಾಶಿಗಳಾಗಿ ಸುರಿದಿರುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿದರು. ವಾಗ್ವಿವಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಮುತ್ತಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ನಿಮ್ಮ ಇಂಡಿಯಾ ಮುತ್ತುಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿವೆಯೆಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಮರಳಿ ಇಂಡಿಯಾಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ವಿರಾಮವಾಗಿ ಒಂದು ವಾರದ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಗೆ ತಿರುವಿ ಹಾಕಿದಳು ಏನಾದರೂ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸುದ್ದಿಗಳಿವೆಯೇನೋ ಎಂದು.

ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಾಖಾ ಸಚಿವರ ಪೋಟೋ ಇದೆ. ಬಹುಶಃ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಂಡಲಿ ಚೀನಾಗೆ ಹೋಗಿದೆಯೆಂದು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೇನೋ ಎಂದು ಕೊಂಡು ಓದಿದಳು. ಕಡೆಯ ವಾಕ್ಯ ಓದುವ ವೇಳೆಗೆ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದಳು ವಾಗ್ವಿವಿ. "ಹಣ, ಅಂದ ಇದ್ದರೆ ಯಾವ ಹೆಣ್ಣಾದರೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಳು ಅಬ್ಬುಲ್ಲಾ ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ" ಎಂದಿದೆ.

ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಅಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ತಪ್ಪದೆ ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತೇ. ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಚಾರ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವರಿಗೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಸೂಯೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ತನ್ನ ತನಕ ಬಾರದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವೇ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ ತನ್ನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದ್ದ ತನಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೋವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೋವುಂಡ ಬಳಿಕ ಅದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಳು. ನಿಜಕ್ಕೂ ಕಾಲ ಎಂಥಾ ಗಾಯವನ್ನಾದರೂ ವಾಸಿ ಮಾಡಬಲ್ಲದು, ಕಾಲವನ್ನು ಮೀರಿದ ದಿವ್ಯ ಔಷಧಿ ಇಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ತನ್ನ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾದಳು.

ಅಣ್ಣನಿಗೆ ತಾನು ಹೀಗೆ ಸಭಾಂಗಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು, ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ತನ್ನನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗದೆ ಕೋಪವನ್ನು ಇಳಿ ನುಂಗಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ಭುವನಳ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಆರು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಆದರೂ ವೀಸಾ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ವೀಸಾ ತರಿಸುವಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಇದೆಯೆಂದ ಮಹಾನುಭಾವನು ಮಾತುಗೇತು ಇಲ್ಲದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದುಬಿಟ್ಟ. ಅಣ್ಣ ಭುವನಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ.

“ನಿನ್ನ ಅಕ್ಟರ್ ಮಗ ವಿದೇಶಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನಾ?” ಎಂದ ಉಪಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ.

“ನನಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ನಿನಗೂ ಬಾಬಾ ಅಲ್ಲವೇ? ಸರೇ ! ಈಗ ಅವರ ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯ ಯಾಕೆ ನೆನಪಾಯಿತು?”

“ಭುವನಳಿಗೆ ವೀಸಾ ತರಿಸಿಕೊಡುವರೇನೋ ಕಂಡುಕೋ”

“ನೀನೇ ಕಂಡುಕೋ ನಿನಗೂ ಗೊತ್ತಲ್ಲಾ ಅವರು.”

“ಅಷ್ಟು ಸಲಿಗೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ನನಗಿಲ್ಲ. ನೀನೇ ಅವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದವಳು.”

“ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?”

“ಇರುವ ಮಾತು ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೇಕೆ ನಾಚಿಕೆ? ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿಯೋ ಇಲ್ಲವೋ?”

“ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅವರು ವಿದೇಶಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ.”

“ಏನು... ದೇಶ ತೊರೆದು ಬಿಟ್ಟು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರಾ?”

“ನೀನು ಅಷ್ಟು ಕೇವಲವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನೆರವು ಪಡೆಯಲು ಹಿಂದೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಆತ್ಮಗೌರವವಿಲ್ಲವಾ?”

“ಆತ್ಮಗೌರವಕ್ಕೂ, ಅಗತ್ಯಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವೇನು? ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಮೇಲೆ ಬಂದವರು ಅವರು. ಆ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಅವರಿಗಿದೆ.”

“ತಂದೆ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಮೇಲೆ ಬಂದರಾ? ಅವರ ತಂದೆ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಡೆಸಬಲ್ಲವರಾದರಾ?”

“ಏನೋ... ಆ ವಿಷಯ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಕೂಡಾ ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕೋ, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಲಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೋ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಅವರು ಬಳಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.”

“ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಆದರೆ ಈಗ ನೀನು ಅವರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ. ಇದು ಪರಾಗ್ನಿಲ್ಲವಾ?”

“ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ನೀನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತೀಯೋ ಇಲ್ಲವೋ?”

“ನೀನೇ ಮಾತನಾಡಿಕೋ, ನಾನು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ತನಗೆ ಬೇಸರವಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೋಗುವಳು. ಕಾರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಾನು ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಮನೆಗೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಭುವನಳನ್ನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಿಟ್ಟು ಅಣ್ಣ ಹೊರಟು ಹೋದನೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು.

ಭುವನಳ ವೇಷ ಭಾಷೆಗಳು ಬದಲಾಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಕ್ರಾಪ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಮೇಕಪ್ ಕೂಡಾ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಜೀನ್ಸ್‌ಪ್ಯಾಂಟ್, ಟೀಷರ್ಟ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ವಾಗ್ಗೇವಿ ನೋಡಿಯೂ ನೋಡದಂತೆ ಹೋದಳು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ.

“ಅತ್ತೇ ! ನಾನು ಒಳಗೆ ಬರಬಹುದಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ನಿಂತು.

“ಬಾ... ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯಂತರ ಏನಿದೆ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದು “ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಭಯವಾಯಿತು” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಕೋಪವೇಕೆ?”

“ತಂದೆಯವರ ಮೇಲಿನ ಕೋಪ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾಕೆ ಅತ್ತೆ? ನಾನು ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ತಾಹಿರ್‌ಸಾಬ್ ಬಗ್ಗೆ. ಹೋದ ಸಲ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಅಮೇರಿಕಾ ರಾಯಭಾರಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆನೆಂದರಲ್ಲಾ !

“ಆ ಮಾತು ಹೇಳಿದೆಯೆಂದಾಯ್ತು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ”

ಅಹುದೆಂಬಂತೆ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಂಡಳು ಭುವನ.

“ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ, ನಿನ್ನ ಮಾವನವರಿಗೆ ಈ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಪೋಟೋಗಳು ತೆಗೆಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದನಾ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ?”

“ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.”

“ನಾನಂದು ಕೊಂಡಂತೆ ಮಾಡಿದರೆಂದಾಯ್ತು. ಬೇಷ್... ನಿನಗೂ ಕೂಡಲೇ ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿದೆಯಾ?”

ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಳು ಭುವನ.

“ನನ್ನದು ಹುಚ್ಚು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಯಾವ ಹೆಂಡತಿಗೇತಾನೆ ಗಂಡನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಕೊಂಡಳು.

“ನಿಮ್ಮ ಮಾವನವರು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ವೀಸಾ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದರಲ್ಲಾ. ಅವರಿಗೆ ಬರೆಯದೆ ಹೋದನಾ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇದಿ.

“ಪತ್ರ ಬರೆದರು, ತನಗೆ ಪರಿಚಯವಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿ ಬದಲಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು, ಆದ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು.”

“ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಗಂಡ ಏನನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾನೆ? ಬೇಗ ವೀಸಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಡು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾನಾ?”

ಅಹುದೆಂಬಂತೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದಳು.

“ನಿನ್ನ ಮೈದುನ ಏನನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾನೆ? ಆತ ನಿಮ್ಮ ಗಂಡನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಚೂಟಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.”

“ಹೌದು, ಮೈದುನ ಅವರು ಕೂಡಾ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಬಂದು ಬಿಡೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಂಗಸರ್ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.”

“ಭೇಷ್... ನೀನು ಈಗ ಮನೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ, ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಾಯ್ತು, ಅಡಿಗೆಗೆ ಮನೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಲ್ಲಾ.”

“ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದಾಳುಗಳು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ.”

“ಹಣವಂತರು ಫಿಲಿಪ್ಪೀನ್ ಮೆಯಿಡ್‌ರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಲ್ಲಾ.”

“ಆ ವಿಷಯ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಮತ್ತೆ ಮೈದುನ ಅವರು ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.”

“ನಿನ್ನ ಗಂಡ ಎಂದಾದರೂ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾನಾ?”

“ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಲ್ಲ, ಮೈದುನ ಅವರೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಆಗಾಗ. ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡ ಹೆಚ್ಚಂತೆ. ಅಷ್ಟಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.”

“ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು ಈಗಲೇ ನೀನು ಒಂದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವೆ. ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸಹ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅಷ್ಟು ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸವೇನೋ?”

“ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ನ್ಯೂಜರ್ಸಿಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸರಕು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ, ಇಂದು ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಾಳೆ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿರುತ್ತಾರಂತೆ.”

“ಹಾಗೆಂದು ನಿನ್ನ ಮೈದುನ ಹೇಳಿದನಾ?”

“ಮಾವನವರು ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.”

“ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ಅಡಿಗೆ ಗಿಡಿಗೆ, ಮನೆ ಹೇಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದ್ದಾಳಾ? ಇಲ್ಲವೆ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ನಿನಗೆ ಉಡುಗೆ ತೊಡಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಕಲಿಸಿದ್ದಾಳಾ?”

“ತಾಯಿಗೆ ಅಡಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಾರದು, ಕೆಲಸದಾಳುಗಳು ಇದ್ದಾರಲ್ಲ.”

“ಹೌದು ನಿಜವೇ. ಹೋಗಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕನಕೆಗೆ ಕಲಿಸುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಬಿಡು.”

“ಸರೇ ಅತ್ತೆ... ಮತ್ತೆ ವೀಸಾ ವಿಷಯ” ಎಂದಳು ಮಾತು ಬದಲಿಸುತ್ತಾ ಭುವನ.

ಏನೂ ಉತ್ತರ ನೀಡದೆ ಎದ್ದು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ. ತಾಹಿರ್ ವಿಳಾಸ ಮತ್ತು ಟೆಲಿಫೋನ್ ನಂಬರ್ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ.

ಈಗಿಂದೀಗಲೇ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದರೆ ರಾತ್ರಿ ಎಷ್ಟು ವೇಳೆಯಾಗಿರುವುದೋ ಎಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಏಳು ಗಂಟೆಯಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದಳು.

“ತಾಹಿರ್ ಹಿಯರ್” ಎಂದ.

“ಹಲೋ ತಾಹಿರ್... ನಾನು ವಾಗ್ಡೇವಿ.”

“ಇಂದು ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನ ! ನಿಮಗೆ ನಾನು ನೆನಪಾಗಿರುವೆ.”

“ಸುಮ್ಮನೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲಸ ಬಿದ್ದು.”

“ಅಂದರೇ?”

“ತಾಹಿರ್ ! ನಮಗೆ ಮನುಷ್ಯರು ಸುಮ್ಮನೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬಾರರು. ನಮಗೆ ಅವರ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಾಗಲೇ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ.”

“ಯಾಕೆ ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀವು ಹೀನಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ?”

“ಇಲ್ಲ ತಾಹಿರ್. ಅದು ವಾಸ್ತವ. ನಿನಗೆ ನೆನಪಿದೆಯಾ ನನಗೊಬ್ಬ ಅಣ್ಣನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗಳಿದ್ದಾಳೆ.”

“ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವೇನು ಹೇಳಿ.”

“ಆ ಮಗಳಿಗೆ ನ್ಯೂಜೆರ್ಸಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಮಾಗ್ನೇಟ್ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಆರು ತಿಂಗಳಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ವೀಸಾ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.”

“ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದವರ ಅಗಲಿಕೆ ಮಾತು.”

“ಎಷ್ಟೋ ಅನುಭವಯಿರುವಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ?” ಎಂದು ನಕ್ಕಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಅದಕ್ಕೆ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇತರರನ್ನು ನೋಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.”

“ಸರೇ ಬಾಬೂ... ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ವಾದಿಸಲಾರೆ. ವಿವರಗಳಿವು... ಭುವನೇಶ್ವರಿ...”

“ಹೆಸರೊಂದೇ ಸರಿಹೋಗದು. ಪಾಸ್ ಪೋರ್ಟ್ ನಂಬರ್. ಉಳಿದ ವಿವರಗಳು ಬೇಕು.”

“ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಭುವನಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆಯಾ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಫೋನನ್ನು ಭುವನಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. ತಾನು ಪೇಪರು ತಿರುವಿ ಹಾಕುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ.

ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಭುವನ ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು ರಿಸೀವರ್.

“ಓ.ಕೆ. ತಾಹಿರ್... ನಿನಗೆ ಎಂದಿನಂತೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಟ್ಟೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ವಿವರಗಳು ಕೂಡಾ ಬೇಕು. ಯಾಕೆಂದರೆ ವೀಸಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾದರೆ ನೀವು ಎಂದಾದರೂ ಕರುಣಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬಲ್ಲೀರಿಂದು.”

ವಾಗ್ಗೇವಿ ನಗುತ್ತಾ “ಸರೇ ! ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ಈಗಲೇ ಫೋನ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು.

* * *

ಒಂದು ಹತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ವೀಸಾಗಾಗಿ ಮದ್ರಾಸ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕಾಯ್ತು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ವೀಸಾ ಲಭಿಸಿದೆ ಐದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಗೆ.

ಭುವನ ತರುವಾಯ ಅಲ್ಲಿಂದ ಗ್ರೀನ್‌ಕಾರ್ಡ್‌ಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ವೀಸಾಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ.

ಅಣ್ಣ ತನ್ನನ್ನು ಕೂಡಾ ಭುವನಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಡಲು ಹೇಳಿದ.

“ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಭುವನ ಓದಿ ಕೊಂಡವಳು. ಬೊಂಬಾಯಿವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಜರ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಂದ ನ್ಯೂಜರ್ಸಿ ದೂರವೇನಲ್ಲಾ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಈ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂದಲ್ಲವೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಭುವನಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಗು ಎನ್ನುತ್ತಿರುವುದು” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

“ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಹಿಂದೆ, ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆ ಹೀಗೆ ಯಾರ್ಯಾರ ಹಿಂದೆಯೋ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆಂದಾಯ್ತು.”

“ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ತಪ್ಪು ಅರ್ಥ ತೆಗೆಯಬೇಡ.”

“ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೋ. ಭುವನ ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆಂದು ತಾಹಿರ್‌ಗೆ ಹೇಳಿ ವೀಸಾ ತರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದೆ ಎಂದಲ್ಲ.”

“ಅಂದರೇ... ಭುವನ, ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರೇನೇ ಹೊರಡುವೆ ಎಂದಾಯ್ತು.”

“ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಭುವನ ನೀನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ.”

“ನೀನೆಂದಿಗೂ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಅಹಂ ಅಡ್ಡಿ ಬರುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ.”

“ನೀನು ಮನಸ್ಸು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡರೇ ಹೇಳು ನಿನಗೂ ಟಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಖರೀದಿಸುತ್ತೇನೆ.”

“ಎಷ್ಟು ದಾತ್ಯತ್ವ? ನಿನ್ನ ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟರೆ ನನಗೂ ಟಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಖರೀದಿಸುವೆ ಎಂದಾಯ್ತು.”

“ಭುವನಾ... ಇನ್ನು ಸರಿ. ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗು. ನಾನು ಟಿಕ್ಕೆಟ್ ವಿಷಯ ನೋಡುತ್ತೇನೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟುಹೋದ ಅಣ್ಣ ದುಡುಕುತ್ತಾ.

ಭುವನ ಇನ್ನು ವಾಗ್ಡೇವಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಳು.

“ಅತ್ತೆ ನೀವು ನನ್ನ ಜತೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ನನಗೆಲ್ಲಾ ಹೊಸದು. ನನಗೆ ಈಗಿನಿಂದಲೇ ಭಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ತಾಹಿರ್‌ಸಾಬ್ ಕೂಡಾ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರಲ್ಲಾ ಆಗ” ಎಂದಳು.

“ಯಾರೋ ಬನ್ನಿಯೆಂದರೆಂದು ಯಾರಿಗೋ ಜತೆಯಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನನಗಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಾಗ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಾಗಲೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು.

ಭುವನ ಒಮ್ಮೆಗೆ ವಾಗ್ಧೇವಿ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟಿ ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು “ಅತ್ತೇ... ಈ ಒಂದು ಸಲ ನನಗಾಗಿ ಬನ್ನಿ” ಎಂದಳು ಅಳುತ್ತಾ. “ಏಳು ಏಳು... ಅಳಬೇಡ. ಬರುತ್ತೇನೆ ಬಿಡು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೂಡಾ ನೀನು ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ಹೀಗಾದರೆ ಹೇಗೆ?”

“ಮುಂದಿನ ಮಾತು ಸರಿಯೆ. ಇದು ಮೊದಲ ಮಾತಲ್ಲವಾ. ಇಲ್ಲಿ ತನಕ ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎರಡು ಟೆಕ್ಸ್ಟ್ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ಗೆ ಯಾವ ದಿನಕ್ಕೆ ಸಿಗುತ್ತದೋ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಾಯಿಂದಳು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ ತಿರುಗಿ ಬಂದ ಪಾಸ್ ಪೋರ್ಟ್ ಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ. ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಟೆಕ್ಸ್ಟುಗಳು ಲಭಿಸಿದವು. ಬೊಂಬಾಯಿವರೆಗೆ ಅಣ್ಣ ಬಂದ.

“ಭುವನಳ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ವಾಗ್ಧೇವಿ ಕೈಗೆ ನೀಡಿ “ಇವು ಜಾಗ್ರತೆ” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

“ನಿನಗೆ ಮತಿ ಹೋಗಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈಗ ಡಿಕ್ಲೆರ್ ಮಾಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಮಯ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾಳಲ್ಲಾ. ಆಗ ನೋಡಬಹುದು ಬಿಡು. ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಾಕರ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಬಿಡು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತನಗ್ಯಾಕೋ ಭುವನಳ ಮಾವನವರ ಪದ್ಧತಿ ನೋಡಿದರೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಅವರಿಗೆ ಮಾಗ್ನೆಟ್ ಕಾರ್ಡ್‌ನೇ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಬಂದಿದೆ.

ಅವರ ಕೈಗೆ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣಗಳು ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ ಅನ್ನಿಸಿದೆ ವಾಗ್ಧೇವಿಗೆ. ಏನೆಂದು ಕೊಂಡನೋ ಅಣ್ಣ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ.

ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಕೆನಡಿ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಇಳಿದರು. ಎಲ್ಲೂ ಮಾವನರಾಗಲಿ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಭುವನ ಆತಂಕಗೊಂಡಳು. “ಈಗ ಹೇಗತ್ತೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಬಂದು” ನೀವು ವಾಗ್ಧೇವಿಯವರಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ಹೌದು. ಯಾಕೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ತಾಹಿರ್‌ಸಾಬ್ ನಿಮಗಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದ.

“ಹಮ್ಮಯ್ಯ” ಎಂದು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಹಾಗೆ ತಳ್ಳಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಸ್ಥೆ ಪಟ್ಟಳು.

ತಾಹಿರ್ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನೆರವಾದ. ಕಾರು ತರುತ್ತೇನೆ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಡ್ರೈವರ್‌ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ.

ಐದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಎಂಬಿಸೀ ಕಾರು ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಅಣ್ಣನವರ ಬೀಗರ ವಿಳಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನ್ಯೂಜಿಸಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಕತ್ತಲಾವರಿಸಿದೆ. ತಾಹಿರ್ ಮನೆ ಬೆಲ್ ಒತ್ತಿದ. ಭುವನಳ ಮೈದುನ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದ.

“ಓ ! ಅತ್ತಿಗೆಯವರು ಬಂದಿರಾ?” ಎಂದ ಭುವನಳನ್ನು ನೋಡಿ. ತನ್ನ ಗುರುತು ಗುರ್ತಿಸದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದ.

“ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಮಾರಾದರೂ ಬರುತ್ತೀರೆಂದು ಕೊಂಡೆವು” ಎಂದಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಭುವನ.

“ನಮಗೇನು ಗೊತ್ತು ನೀವು ಬರುತ್ತೀರೆಂದು” ಎಂದ ನಾತ.

“ಅದೇನು..... ಕೇಬಲ್ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರಲ್ಲಾ ಅಣ್ಣ. ತಾಹಿರ್ ಅವರಿಗೆ ತಲುಪಿದೆ. ನಿಮಗೆ ತಲುಪದಿರುವುದೇನು?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ಏನೋ.... ನಾನೇನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ?” ಎಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಪೊಗರಿನಿಂದ.

“ದೇವೀಜೀ ! ನಾನಿನ್ನು ಬರುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ತಿರುಗಿ ಯಾವಾಗ ಹೊರಡುವುದು ತಿಳಿಸಿ. ನಾನು ಈಗ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಆಫೀಸಿನಲೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಹೊರಟು ಹೋದ ತಾಹಿರ್.

ವಾಗ್ಧೇವಿಗೆ ಆತನನ್ನು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆಯಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆತ ಹಾಗೆಯೇ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು.

“ಯಾರು ಆತ? ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಆಫೀಸೇನು?” ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ ಮೈದುನ.

“ಇಂಡಿಯಾ ರಾಯಭಾರಿ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಐ.ಎಫ್.ಎಸ್., ಅಧಿಕಾರಿ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ಮತ್ತೆ ಮೊದಲೇ ಯಾಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ? ನಮಗೆ ಎಂಬಿಸೀ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸವಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ” ಎಂದನಾತ.

“ನನಗೆ ಆತನ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಲಾಗಿ ಅಸಹ್ಯವೆನ್ನಿಸಿತು.

“ಓ ! ವಾಗ್ಧೇವಿ ಮೇಡಂ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೇಲಿನಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿಲು ಇಳಿಯುತ್ತಾ ಹಾಲ್‌ನೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ದೊಡ್ಡಾತ.

“ನಿಮ್ಮ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಂದಿರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

“ಡ್ಯಾಡೀ ! ನಮಗೆ ಕೇಬಲ್ ಕಳುಹಿಸಿದರಂತೆ. ತಲುಪಲಿಲ್ಲ ಯಾರೋ ಎಂಬಸೀ ಅಧಿಕಾರಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟುಹೋದರು” ಎಂದ ಮಗ.

“ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರವರು” ಎಂದ ದೊಡ್ಡಾತ.

“ನಮ್ಮನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಿರಾ? ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತು ಡ್ರಿಂಕ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದಿತ್ತು.”

“ನನಗೆ ಮೊದಲು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಅವರ್ಯಾರೆಂದು. ಹೊರಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಿತು.” ಎಂದ ಚಿಕ್ಕ ಮಗ.

“ನನ್ನ ನಂತರ ನೀವೇಗೆ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬಲ್ಲಿರೋ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ನನಗೆ” ಎಂದ ದೊಡ್ಡಾತ.

ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೂ ಎಂಬಸೀ ಅಧಿಕಾರಿಗೂ ಸಂಬಂಧ ಏನೋ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ.

“ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಮಗ ಇಲ್ಲವೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಆತನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣದಿರಲು.

“ಹೆಂಡತಿ ಹತ್ತಿರವಿಲ್ಲದಾಗ ಗಂಡ ಮನೆಗೆ ಬೇಗ ಬಂದು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ? ಇಂದು ಸೊಸೆ ಬರುತ್ತಾಳೆಂದು ತನಗೆ ತಿಳಿಯದಲ್ಲ. ಬರುತ್ತಾನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ” ಎನ್ನುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈಗಳು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಬಂದ ಭುವನಳ ಗಂಡ.

“ಅಗೋ... ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟು. ಆತನಿಗೆ ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಸರ್ಕಲ್ ದೊಡ್ಡದು” ಎಂದ ದೊಡ್ಡಾತ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಸೂಚಕವಾಗಿ.

“ಓ ! ನೀವಾ...” ಎಂದ ಕಣ್ಣು ಉಜ್ಜಿಕೊಂಡು ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡುತ್ತಾ ಭುವನಳ ಗಂಡ.

“ಭುವನ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ ಅತ್ತ ನೋಡಿ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಓ ! ಮೈಡಾಲಿಂಗ್...” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸ್ನೇಹಿತನೊಂದಿಗೆ ಭುವನಳ ಕಡೆ ಹೊರಟ.

“ಶುಂಬಾ ದೂರದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಡ್ರಿಂಕ್ಸ್ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡು” ಎಂದ ದೊಡ್ಡಾತ ಚಿಕ್ಕ ಮಗನೊಂದಿಗೆ.

“ನಾವು ಮೊದಲು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ನೀವು ನಡೆಸಿ. ನಮಗೆ ಡ್ರಿಂಕ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಗೆಸ್ಟ್ ರೂಮ್ ತೋರಿಸುತ್ತೀರಾ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಸಾರೀ... ಆಕೆ ತೀರಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯಾರೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದಿಂದ ಗೆಸ್ಪುಗಳು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮೂವರಿಗಾಗಿಯೇ ಎಂದು ಈ ಚಿಕ್ಕ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದ ದೊಡ್ಡಾತ.

“ಪರ್ವಾಲ್ಲ. ಆ ಪಕ್ಕದ ವರಂಡಾದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಂದಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಬಾತ್‌ರೂಮ್ ತೋರಿಸಿದರೆ ಸಾಕು” ಎಂದಳು ವರಂಡದೊಳಕ್ಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ.

ಭುವನ ಒಬ್ಬಳೇ ತಳಮಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಂದು “ಸಾರೀ ಅತ್ತೇ ! ನಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬನ್ನಿ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಆಲೋಚಿಸೋಣ ನಿಮಗೆಲ್ಲಿ ಮಲಗಲು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡುವುದೆಂದು” ಎಂದಳು.

ಭುವನ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿಜವೇ ಎಂದುಕೊಂಡು ದೊಡ್ಡಮಗನ ಕೊಠಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದಳು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಬರಲು. ಗೋಡೆಗಳ ತುಂಬಾ ಅಂದವಾದ ಯುವಕರ ಫೋಟೋಗಳು. ಆತ ತಪ್ಪದೆ ‘ಗೆ’ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿದೆ ತನಗೆ. ಸರಸರನೆ ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದಳು.

ಊಟದ ಟೇಬಲ್ ಮೇಲೆ ತಿಂಡಿ ಪೊಟ್ಟಣಗಳು ಬಿಚ್ಚಿ ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬರ್ಗರ್‌ಗಳು, ರೋಸ್ಟ್ ಚಿಕ್ಕನ್, ಹಣ್ಣುಗಳು ಇವೆ. ಗಂಡಸರು ಮೂವರೂ ಇನ್ನೂ ಡ್ರಿಂಕ್ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. “ಏನಾದರೂ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಲಿ” ಎಂದು ವಾಗ್ದೇವಿ ಭುವನಳನ್ನು ಜತೆಗೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಊಟ ಮುಗಿಸಿದಳು.

ಅವರ ಕುಡಿತಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಭುವನಳಿಗೆ ಅವರ ವಿಷಯ ನೋಡಿಕೋ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತಾನು ಪಕ್ಕದ ವರಂಡಾದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೋಪಾದಲ್ಲಿ ನಡುವಾಲಿಸಿದಳು. ನಿದ್ರೆ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಯಾರೋ ತನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈ ಹಾಕಿದಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿ ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದಳು.

ಆಚಿಯಿಂದ ಬಂದ ಲೈಟು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೋಪಾದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದ ದೊಡ್ಡಾತನನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

“ಏನು ಬೇಕು? ಟೈಂ ಎಷ್ಟಾಗಿದೆ?” ಎಂದಳು ಸಿಡುಕಿನಿಂದ.

“ನೀನು ಬೇಕು. ನಿನಗೆ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ವಿಧವೆಯೆಂದು, ವಯಸ್ಸಾದವಳೆಂದು ಗೊತ್ತು, ಆದರೂ ನನಗೆ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಒಬ್ಬ ಗಂಡ, ಮನೆ ಎಂದು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ ದರ್ಪದಿಂದ.

“ನಿಜವೇ ! ನನ್ನನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಲು ಬಿಡಿ. ಎರಡು ದಿನ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಕೊಡಿ. ಒಮ್ಮೆಗೆ ನೀವು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದರೆ ನಾನೇನು ಉತ್ತರಕೊಡಬಲ್ಲೆ” ಎಂದಳು ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ.

ಎದುರು ತಿರುಗಿದರೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವರಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತು. ಆದ ಕಾರಣ ಬರುತ್ತಿರುವ ಕೋಪವನ್ನು ಇಳಿನುಂಗಿ ಕೊಂಡು, ಅಷ್ಟು ಲೌಕಿಕವಾಗಿ ತಾನು ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲೆನೆಂದು ತನಗೆ ಆ ತನಕ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ.

“ಅಲ್ಲಿ ತನಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಿಷಿಯಾಗಿ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಮಾಡೋಣ. ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಾ” ಎಂದ.

“ಎಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕೊಠಡಿ?”

“ಮೇಲೆ ಇದೆ. ಲೈಟು ಹಾಕಿರುತ್ತೇನೆ ಗುರುತಿಗಾಗಿ” ಎಂದ.

ಆ ವೇಳೆಗೆ ಮುಂಜಾನೆ ಐದು ಗಂಟೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕತ್ತಲಿದೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭುವನ ಅಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ತನ್ನ ವಿಷಯ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು ಭುವನಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿ “ಏನಾಗಿದೆಯಮ್ಮಾ ಭುವನಾ?” ಎಂದಳು.

“ಅತ್ತೇ ! ನಾವು ಮೋಸಹೋದೆವು. ಆತನಿಗೆ ನಾನು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸಿನಂತೆ ಇದ್ದೇನಂತೆ. ಆತನಿಗೆ ಗಂಡಸರೆಂದರೇನೇ ಇಷ್ಟವಂತೆ” ಎಂದಳು.

ತನ್ನ ಅನುಮಾನವೇ ನಿಜವೆಂದಾಯ್ತು.

“ಸುಮ್ಮನಿರು... ಅಳಬೇಡ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಡಿ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳೋಣ” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು ತನಗಿದ್ದ ದೊಡ್ಡಾತನ ಕಾಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಎದ್ದಂತೆ ಇಲ್ಲ. ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾಫೀ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುಡಿದು, ಆಪ್ಲೆಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬ್ರೆಡ್‌ನೊಂದಿಗೆ ತಿಂದರು. ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತರಕಾರಿಯಿಲ್ಲ, ಗೋದಿಹಿಟ್ಟು ಅಕ್ಕಿಯಿಲ್ಲ.

‘ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನದೆಯೇ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಮತ್ತೆ ರಾತ್ರಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದು. ಸಾಯುವಷ್ಟು ಕೆಲಸವಿರುತ್ತದೆ ಅಂತಾರೆ. ಇವರೇನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹನ್ನೊಂದಾದರೂ ಏಳುತ್ತಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

ರಾತ್ರಿ ಏನೂ ನಡೆದಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ದೊಡ್ಡ ಬೀರುಮಗ್ಗು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಇಳಿದು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ದೊಡ್ಡಾತ.

ವಕ್ರವಾಗಿ ವಾಗ್ಧೇವಿಯತ್ತ ನೋಡಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ನಗೆ ಬೀರಿದ. ತಾನು ತಲೆ ತಿರುವಿಕೊಂಡಳು.

“ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಇನ್ನೂ ಎದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೇನೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಆ ಸರಕನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡುವುದೇ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ. ಕಮೀಷನ್ ಸಿಗುತ್ತದೆ” ಎಂದ ತಡವರಿಸಿದ.

“ಓಹೋ... ನಿಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಇದೆಯೆಂದೂ, ಭುವನಳಿಗೆ ಬರುವ ಆಸ್ತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಲಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆಂದು ಅಣ್ಣ ಹೇಳಿದಂತೆ ನೆನಪು.”

“ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಇನ್ನು ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರೆ ನಾವು ಒಂದು ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದು.”

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಬಹುದು. ತಿರುಗಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿ ತಪ್ಪದೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.”

“ಛ... ಅದೂ ಸರಿಯೇ. ಅಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ. ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ನೆರವಾಗಲು ನನ್ನನ್ನೂ ಬನ್ನಿ ಎಂದರೆ ಬರುತ್ತೇನೆ.”

“ಅಬ್ಬಬ್ಬೋ... ಆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹಿತೈಷಿಗಳು ಕೆಲವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ ಬಿಡಿ.”

“ಅವರು ಸಹಾಯದ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಹೊಡೆದು ಬಿಡಬಹುದು.”

“ಅವರು ಕಮೀಷನ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಲ್ಲ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ ನಗುತ್ತಾ.

“ಅಂದವಾದ ಹೆಂಗಸು, ಅದರಲ್ಲೂ ಶ್ರೀಮಂತಳಾಗಿದ್ದರೇ ಹಿತೈಷಿಗಳಿಗೇನು ಕೊರತೆಯಿರದು.”

“ನನ್ನ ಜಾಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಿರುತ್ತೇನೆ ಬಿಡಿ.”

“ಅದರಲ್ಲೂ ಒಂಟಿಯಾಗಿದ್ದೀರೆಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಲಘುವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ.”

“ಎಷ್ಟೋ ಅನುಭವದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ನೀವು.”

“ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೊತೆಯಾಗಿರುತ್ತೇನೆಂದು. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಅದಕ್ಕೆ ವಂಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ. ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಏನೋ ಅಡ್ಡಿ ಹೇಳಲು ಬಂದ. ಭೀ ಮಾರಿ ಹಾಕಿದೆ. ಹೇಗೂ ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ನೀವು ಅಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೀರಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದೆ.”

“ಇಷ್ಟು ಕಥೆ ನಡೆದಿದೆಯಾ?”

“ಹೌದು, ನಾನು ಪ್ಲಾನ್ ಮಾಡಿದನೆಂದರೆ ಪಕ್ಕಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಮಕಾರ ಬೆಳೆಯಿತು. ಇಷ್ಟು ಅಂದ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೋವಾಗಿದೆ. ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ಇಬ್ಬರು ಮದುವೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಪುತ್ರಿಯವಾಗ ಅಂತಹ ತಪ್ಪು ಮಾಡಬಾರದೆಂದುಕೊಂಡು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷದಿಂದ ಹೆಂಡತಿ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಧಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೂ ಅವೆಲ್ಲಾ ಬೇಡವೆಂದುಕೊಂಡು ಅವಸರ ಪಡಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರ ಮೂಲಕ ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ವಿವರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮಗನ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದೆವು. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟು ಆಸ್ತಿ ಇದೆಯೆಂದಾಗಲೀ, ಇಷ್ಟು ಅಂದವಾದವಳೆಂದಾಗಲೀ ಊಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲೇ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮ್ಯಾರೇಜ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದು ಕೊಂಡೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ನೀನು ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ. ಭುವನಳೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದೆ.”

“ಅಷ್ಟು ಪ್ಲಾನ್ ಮಾಡಿದಿರಂದಾಯ್ತು. ಏನೋ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ ತುಂಬಾ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ನೀವು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು. ಒಳಗೆ ಅಗ್ನಿಪರ್ವತ ಸಿಡಿಯುವಂತಿದೆ.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭುವನ ಕಾಫೀ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು ಮಾವನವರಿಗೆ.

ಆತ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕು “ಬೀರುವಿನೊಂದಿಗೆ ಕಾಫೀಯಾ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ “ನೀನು ತೆಗೆದುಕೋ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ವಾಗ್ದೇವಿ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಬೆರಳುಗಳು ತಾಗಿಸುತ್ತಾ.

“ನಾನು ಇನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಯಾಣದ ವಿಚಾರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿನ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಇವೆಯಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಾಹಿರ್‌ಗೆ ಪೋನ್ ಮಾಡಿ “ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ತುರ್ತು ಕೆಲಸವಿದೆ. ಸಂಜೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ” ಎಂದಳು.

“ಗುಡ್.... ಆತನನ್ನೇ ಬಾಯೆಂದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೂ ತಲೆಗೆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಒಳ್ಳೆಯತನದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು” ಎಂದ ಆ ದೊಡ್ಡಾತ.

“ಏಕೆ ವಚನದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಚಿಕ್ಕವನೇನು?” ಎಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಏಳುತ್ತಾ.

“ನನಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡವನೇ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

“ಓ... ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದಾನಾ ಇಲ್ಲಿ?”

“ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ”

“ಕೆಲವರು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ತಿರುಗಬಹುದೆಂದು ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾರೆ” ಎಂದ ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ.

ಆ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ತನಗೆ ಕೋಪ ಉಕ್ಕಿ ಬಂತು.

“ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಲಂಚೆಗೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕು. ಭುವನ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರಳು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ವಾಗ್ದೇವಿ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು.

ಭುವನ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಟಕಿಗೆ ಒರಗಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದಳು.

“ಏನು... ಏನಾಗಿದೆ? ಎಂದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ ಗಾಬರಿಯಿಂದ.

“ಅವರು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎದ್ದರು. ಬೀರು ಮಗ್ಗು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು.

“ಕಾಫೀ ತರಲೇ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ನಾನು ಕಾಫೀ ಕುಡಿಯುವವನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನಾ ನಿನಗೆ?” ಎಂದರು. “ಏನೇನು ತಂದಿರುವೆ ಅಲ್ಲಿಂದ?” ಎಂದರು. ಒಂದಷ್ಟು ‘ಪಚ್ಚಡಿಗಳು’ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ‘ಪಚ್ಚಡಿಗಳಾ... ಇನ್ನು ನಯ ಹಸಿಹುಲ್ಲು ತರಲಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ನಕ್ಕರು. ‘ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಒಡವೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆಂದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಲಾಕರ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಡಿಸಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದ’ ಎಂದರು.

‘ತರಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಡಿಕ್ಲರ್ ಮಾಡಲು ಅದು ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಆಗದು. ಈ ಸಾರಿ ಬಂದು ಹೋಗುವಾಗ ಕಳುಹಿಸೋಣವೇಳು’ ಎಂದಳು ಎಂದೆ. ‘ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ’ ಎಂದರು” ಎಂದಳು ಬಿಕ್ಕಳಿಸುತ್ತಾ.

ಇನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ತಾನೊಂದಿಗೆ ಭುವನಳನ್ನೂ ಸಹ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಳು.

ತಾಹಿರ್‌ಗೆ ಪೋನ್ ಮಾಡಿ “ನನ್ನದು, ಭುವನೇಶ್ವರಿಯದು ಟೂರಿಸ್ಟ್ ವೀಸಾಗಲಲ್ಲವೇ. ತಿರುಗಿ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೆ ಟಿಕೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಎರಡು ಟಿಕೆಟ್ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗ ಬ್ಲಾಕ್ ಮಾಡಿಸು” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ತಾಹಿರ್ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ “ನಾಳೆ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ ಒಂದು ಫ್ಲೈಟ್ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಇಲ್ಲ” ಎಂದ.

“ಕೂಡಲೇ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡು. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ತಿಳಿಸು ನಾವು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ.”

“ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಟೆಕ್ಸ್ಟ್‌ಗಳ ವಿವರಗಳು ಕೊಡಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಫೋನಿನಲ್ಲಿ.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭುವನಳ ಮೈದುನ ಬಂದು “ಅತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೋಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಲಂಚ್ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಡಿಗೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ” ಎಂದ.

ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಭುವನಳ ಮೈದುನ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಾತ ಸಿಗಾರ್ ಬಾಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದು “ಸೊಸೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೂರಿಸು. ನಾನು ಹಿಂದೆ ಕೂರುತ್ತೇನೆ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ” ಎಂದ.

“ಹಾಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರದು. ಮೈದುನನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂರುವುದು ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗಷ್ಟು ಇಷ್ಟವಿರದು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇದಿ.

“ಇಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಕಾಲದ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಇಷ್ಟಾಯಿಷ್ಟಗಳು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವಂತೆಯೇ ಇರಬೇಕು.”

“ಭುವನಳ ಗಂಡ ಕೂಡಾ ಬರಬೇಕಲ್ಲಾ. ಆತ ಭುವನಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನೀವು ಮುಂದೆ ಕೂರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು.”

“ಅಣ್ಣ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಾರೋ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ. ಅವರು ಬರುವಾಗ ಫಾಸ್ಟ್‌ಫುಡ್ ತರುತ್ತಾರಂತೆ” ಎಂದ ಭುವನಳ ಮೈದುನ.

ದೊಡ್ಡಾತನ ಭಾರೀ ಕಾಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಜಾಗವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಹೋಟೆಲ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಒಂದು ವೈನ್ ತನ್ನಿರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ “ನೀನು ಯಾವ ವೈನ್ ಕುಡಿಯುತ್ತೀಯಾ? ರೆಡ್ಡಾ, ವೈಟ್?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ತನಗೆ ವೈನ್ ಕುಡಿಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದು, ಭುವನ ಕೂಡಾ ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ವೈನ್ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎನ್ನುತ್ತಾ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಉಪನ್ಯಾಸ ಬಿಗಿದ.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬಾಕೆ “ಹಾಯ್... ಲವ್” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೈಬೀಸಿ ಬಂದು ದೊಡ್ಡಾತನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟಳು.

ಆಕೆ ಅತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಲೇ “ನೋಡಿದಿರಲ್ಲಾ! ಆಕೆ ನಾನೆಂದರೆ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯರಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಾಜರುಗಳೆಂದರೂ,

ಜಮೀನ್ದಾರಂದರೂ ಅತಿ ವ್ಯಾಮೋಹ. ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆಂದು ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಇವರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾದರೂ ನಮ್ಮ ಮದುವೆ ಬೇಗ ನಡೆದುಬಿಡಬೇಕು” ಎಂದ ದೊಡ್ಡಾತ ದರ್ಪದಿಂದ.

ಮನುಷ್ಯ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದರೂ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಂದಿಯನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೋ ಎಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಏನೋ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಅಸೂಯೆಯಾಗಿದೆಯಾ ಆಕೆ ಬಂದು ನನಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆಂದು” ಎಂದ ಹಾಸ್ಯವಾಗಿ ವಾಗ್ಗೇವಿಯನ್ನು ಅಳಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ.

ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವೆನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೂ ಸೈರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಗೋ ರಾತ್ರಿ ತನಕ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೊಂಡಳು.

“ಇಂದು ಸಂಜೆ ಹಾಗೇ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ. ಊರು ನೋಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವೂ ಋಷಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು” ಎಂದ ನಾತ ಮತ್ತೆ. ವಾಗ್ಗೇವಿ ಕಿಮ್ಮಕ್ಕೆನ್ನಲಿಲ್ಲ.

ಹೋಟಲ್‌ನಿಂದ ತಿರುಗಿ ಮನೆ ಸೇರುವ ವೇಳೆಗೆ ಮೂರು ಗಂಟೆಯಾಗಿದೆ. ವಾಗ್ಗೇವಿ ತಲೆ ನೋವಾಗಿದೆಯೆಂದು ವರಾಂಡಾದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೋಫಾದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಹಗಲೇ ಆದ ಕಾರಣ ದೊಡ್ಡಾತನೇನು ಅನಾಹುತ ಮಾಡನೆಂದು ನಿಶ್ಚಲವೆನ್ನಿಸಿದರೂ ಒಳಗೊಳಗೆ ಮತ್ತೆ ಭಯವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಗಲಿರುಳುಗಳಿಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಗಂಡ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಮಲಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಭುವನ ಕೂಡಾ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪಕ್ಕದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು.

“ಅತ್ತೇ ! ನಿನಗೊಂದು ವಿಷಯ ಹೇಗೆ ಹೇಳಬೇಕೋ ತಿಳಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ.”

“ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಹೇಳು.”

“ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ಬ್ರೆಸ್ಟ್ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗದು. ನೀನು ತಿರುಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆಪರೇಷನ್ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ” ಎಂದರವರು ನಾನೊಬ್ಬಳೇ ಬಂದರೆ, ಈ ಸಾರಿ ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೇನೋ” ಎಂದಳು ಕೈಗಳು, ತುಟಿಗಳು ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಿರಲು.

“ಭಯ ಪಡಬೇಡ. ನಾವು ಈ ರಾತ್ರಿಯೇ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ನಾವು ಇನ್ನೂ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನ ಇರುತ್ತೇವೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ತಾಹಿರ್ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದಾಗ ಹೇಳೋಣ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಸಾಯಂಕಾಲ ಊರು ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡಾತ ತನ್ನನ್ನು ಹೊರಡಲು ಹೇಳಿದ.

“ಭುವನ ಬಾ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕರೆದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಅವಳೇಕೆ ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯೆ? ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದವರು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿಬಿಡು” ಎಂದ.

“ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗ? ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ‘ಜಲ್ಲಾ’ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಓ.... ಅದಾ..... ಇಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲಿಂಗ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಂದ ಸ್ವಲಿಂಗ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಸಹ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಒಬ್ಬರ ವಿಷಯವನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಲೈಂಗಿಕ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಂತೆ ಅಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಎಲ್ಲರ ಎದುರು ಮುತ್ತು ಕೂಡಾ ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಏನು ಮದುವೆಗಳವು” ಎಂದ ದೊಡ್ಡಾತ.

“ಯಾರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳವರವು. ಈಗೀಗ ಇಲ್ಲಿನವರು ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ.”

“ಯಾರು? ಆ ಹರೇ ರಾಮಾ ಹರೇಕೃಷ್ಣಾ ಅವರೇನಾ? ಗಂಡಸರು ಪಿಳ್ಳೆ ಜುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೆಂಗಸರ ಸೀರೆಗಳು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮದುವೆಗಳು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಏನೋ ಹೊಸ ತನಬೇಕೆಂದು. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿಪ್ಪಿಗಳೆಂದು ತಿರುಗಾಡಿದರು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಈ ರೀತಿ.”

“ನಮ್ಮವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಂದಿ ಇಲ್ಲಿನ ವ್ಯತಿರೇಕ ಧೋರಣೆಗಳು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಅವರಲ್ಲಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಅಂದರೇ?”

“ಏನಿದೆ? ಯಾವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿನವರಿಗೆ. ಹೋಟೆಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಫ್ಲೇಟ್‌ಗಳು ತೊಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಎಂಥಾ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಾಧೆಗಳಿಲ್ಲ ಇವರಿಗೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರು ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ಹೇಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಾಚಿ ತಂದರೂ ಇನ್ನು ತನ್ನೆಯೆಂದು ಕಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ.”

“ತಪ್ಪೇನಿದೆ? ಮದುವೆಯಂತೂ ಆದ ಮೇಲೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಸಾಕಬೇಕಾದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಗಂಡನಿಗಿದರಾ? ಡಾಲರ್‌ಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಎಂಬ ಮಾತೇ ವಿನಹ ಇಲ್ಲಿನ ಖರ್ಚುಗಳೇನೆಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗದು ಅವರಿಗೆ.”

“ಇಬ್ಬರೂ ನೌಕರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಾಚಿತನ್ನಿಯೆಂದು ಕಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ.”

“ಚೆನ್ನಾಗಿಯೆ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದಂತಿದ್ದೀಯೇ? ಮನೆ ಹಾಳು ಫೆಮಿನಿಸ್ಟ್ ಅಲ್ಲವಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಏನೋ ದೊಡ್ಡ ಜೋಕ್ ಮಾಡಿದಂತೆ ನಕ್ಕ. ವಾಗ್ವೇವಿಗೆ ನಗು ಬರಲಿಲ್ಲ.

“ನೀನು ಬದುಕನ್ನು ಯಮ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಪುರಾತನ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಸ್ತಿ ಹೇಳಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಉಸಿರಾಡಬಹುದು.”

“ನನಗೆ ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿದೆ.”

“ಅದನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದೆ ಬಾಧೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಮಾಡದ ತಪ್ಪಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡ ಹೋದರೆ ಮತ್ತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಎಲ್ಲಿದೆ?”

“ಅಂಥದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಸಮಾಜದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೂಡ ಇದೆ.”

“ಆದರೂ ಅಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ಗಂಡಸರಿಗೆ ವಿಶಾಲ ದೃಕ್ಪಥ ಕಡಿಮೆ. ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಭಯ ಬಿಟ್ಟು ಬಾರರು ಬಹಳ ಸಲ.”

“ಅಂದರೆ ಕೆಲವರು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳರೆಂಬ ಸಂಕೋಚವು ಇರತ್ತದೆ.”

“ಹೋಗಲಿ ಹಾಗೇ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಿ, ಆದರೂ ನಮ್ಮವರು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕನ್ಯೆಯರೇ ಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.”

“ಅನುಭವವಿರುವವರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರರಾ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಒಂದು ವಿಕಟ ನಗೆ ನಕ್ಕು. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಹೇಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಬೇಕೋ, ಒಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದು” ಎಂದ.

“ನಿಮಗೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಅನುಭವ ಇದ್ದಂತೆ ಇದೆ.”

“ಸ್ವಲ್ಪ ಇರುವ ಮಾತು ನಿಜವೇ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ತೀರಿಹೋದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಮಂದಿ ಹೆಂಗಸರು ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದರು.

“ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದಾ?”

“ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿಯೆಂದು ಕೆಲವರು.”

“ಬಹುಶಃ ನೀವು ತುಂಬಾ ಶ್ರೀಮಂತರೆಂದು ತಿಳಿದು ಹಾಗೆಂದಿರುತ್ತಾರೆ.”

“ಏನು? ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯೇ ವಿನಹ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಣೆ ಇಲ್ಲವಾ?”

ಮಾತು ಬದಲಿಸುತ್ತಾ “ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯಾವಾಗ ಕಾಲವಾದರು?”

“ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವೇ. ಆಕೆಗೆ ಮತಿ ಸ್ಥಿರತೆ ಕಡಿಮೆ.

“ಮದುವೆಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹಾಗೇನಾ?”

“ಹಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಆಕೆಯನ್ನಾಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿನ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಹೋದಳು. ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಹ ಆಕೆಯೆಂದರೆ ಅಕ್ಕರೆಯಿರಲಿಲ್ಲ.

“ತಾಯಿಯೆಂದರೆ ಅಕ್ಕರೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವುದೆಂದರೇನು?”

“ತಾಯಿಯಾದರೂ, ಸ್ಕೂಲು ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ಕೂಡಲೇ ಮನೆಗೆ ಬನ್ನಿ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರಬೇಡಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಾನಿನ್ನೂ ಪುರಾತನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಅಡಿಗೆ ಮನೆ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನಳಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ಜಾಲಿಯಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ಸ್ನೇಹಿತರು ಬಂದರೆ ಬಂದು ಮಾತನಾಡಿಸುವುದು, ಕುಳಿತು ಮಾತನಾಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಫೀ, ಟೀಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು.”

“ಅದು ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಗೃಹಿಣಿಯರು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವಲ್ಲವೇ. ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದೆ?”

“ನನಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಮಗನಂತೆ ತುಂಬಾ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಅವರು ಬಂದರೆ ಡ್ರಿಂಕ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕೆಗೆ ಅದು ಹಿಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ಎದುರಿಗೆ ಕುಡಿಯಬೇಡ, ಅವರೂ ಕಲಿತುಬಿಡುತ್ತಾರೆ” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ಮಕ್ಕಳು ಕುಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ತಪ್ಪೇನಿದೆ? ಮತ್ತೆ ಎಳೆಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ಗರ್ಲ್‌ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಇರುತ್ತಾರೆ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ.”

“ಏನಾದರೂ ಪಾಪ ನೀವು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಆಕೆ ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಏನಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರೆಲ್ಲಾ ಅಷ್ಟು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತಾರೆಂದು ಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಇಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಂತೆ. ಹಬ್ಬಹರಿದಿನಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಸಹ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

“ಇರುತ್ತಾರೆ ಅಂಥಾ ಕೈಲಾಗದ ದಡ್ಡಮ್ಮರು.”

“ಅದು ಅವರವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ.”

“ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಾ? ಸರೇ ನಡಿ. ಹಾಗೇ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರೋಣ ಆರಾಮವಾಗಿ.”

“ಇನ್ನು ಈಗ ಬೇಡಬಿಡಿ. ನನಗೆ ಆಯಾಸವಾಗಿದೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆಕಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮಗ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಎರಡು ಗಂಡು ಸ್ನೇಹಿತರೊಡನೆ ತೂರಾಡುತ್ತಾ ಹೊರಬಿದ್ದ “ಹಾಯ್ ವರ್ಮ” ಎನ್ನುತ್ತಾ.

“ಅದೇನು ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಾಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಇಲ್ಲಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಹಾಗೆ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ” ಎಂದನಾತ.

“ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಪದ್ಧತಿಯೇ !” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದ್ದು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ. ಭುವನ ಅಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ “ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೋ” ಎಂದಳು.

“ಇಂದೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿಯಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿವೆ, ಜೋಡಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳು.” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದಳು.

ಭುವನ ಮಗನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ದೊಡ್ಡಾತ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದ.

ವಾಗ್ಗೇವಿಯ ಹೆಗಲಸುತ್ತಾ ಕೈ ಹಾಕಿ “ಡಾರ್ಲಿಂಗ್.... ರಾತ್ರಿಗೆ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಾ. ನಿನ್ನ ಅಂದ ನನ್ನನ್ನು ಹುಚ್ಚೆಬ್ಬಿಸುತ್ತಿದೆ” ಎಂದ.

“ಕೈ ತೆಗೆಯಿರಿ. ಇಂಥಾ ಕೆಲಸಗಳು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನೀವು ಹೀಗೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದರೇ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯನ್ನು ನಾನಿಲ್ಲೇ ಕೈಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಟುವಾಗಿ.

“ಓಕೇ. ಓಕೇ. ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದರೇನೇ ಬಾ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮೆಟ್ಟಲ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಡುಗುತ್ತಿರುವ ಗುಂಡಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ.

‘ಅಮ್ಮೋ.... ಇಂದು ರಾತ್ರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದರೇ ಈ ಮಹಾನುಭಾವನು ಏನೋ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕುವಂತಿದ್ದಾನೆ. ಎಂದು- ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ “ಅತ್ತೇ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಂದಳು ಭುವನ ನಡುಗುತ್ತಾ.

“ಏನಾಗಿದೆಯಮ್ಮಾ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಭುವನಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡಳು.

“ಅತ್ತೇ ! ಇದೀಗಲೇ ಹೊರಟು ಹೋಗೋಣ ಇಲ್ಲಿಂದ” ಎಂದಳು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಾ.

“ಸುಮ್ಮನಿರು ಹೊರಟು ಹೋಗೋಣ. ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತು? ಈಗಾಗಲೇ ಏಳು ಗಂಟೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಮೈದುನ ರಾತ್ರಿಗೇನಾದರೂ ತಂದು-ಕೊಡುತ್ತಾನೇನೋ. ಆತನೊಬ್ಬನೇ ಮಾಮೂಲಾಗಿರುವಂತೆ ಇದ್ದಾನೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

“ಅತ್ತೇ ! ನಾನು ಕೊಠಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಅವರು ಯಾವುದೋ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ಚುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಬಾತ್‌ರೂಂಗೆ ಹೋಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತನೊಬ್ಬ ನಿಂತಿದ್ದ. ನಾನು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಅಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲಾ. ನಾನು ಹಠಾತ್ತನೆ ಅಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಭಯವಾಗಿ ಕೇಕೆಹಾಕಿದೆ. ಆತ ಎದ್ದು ಬಂದು ಬಾತ್‌ರೂಂ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ‘ಪಕಪಕ’ನೆ ನಕ್ಕ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡೋಡಿ ಬಂದೆ ಭಯವಾಗಿ” ಎಂದಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

“ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ಸ್ನೇಹಿತ ಹೊರಟುಹೋಗುವ ತನಕ ಆ ಕೊಠಡಿಗೆ ನೀನು ಹೋಗಬೇಡ. ಈವರೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ಹೊರಟುಹೋದರಲ್ಲಾ.”

“ಹಾಗೆಂದುಕೊಂಡೇ ನಾನು ಅವರ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು.”

“ನಡಿ ವರಂಡಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣ. ನಿನ್ನ ಮೈದುನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಏನಾದರೂ ತಿನ್ನಲು ತರಿಸೋಣ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆತನಿಗೆ ಕೂಗಿಕರೆದು “ಬ್ರೆಡ್, ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ರಾತ್ರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಡಿನ್ನರ್ ಆಯಿತು ಅನ್ನಿಸೋಣ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

“ಓಕೇ.... ನನಗೆ ರಾತ್ರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತನೊಂದಿಗೆ ಡಿನ್ನರ್ ಇದೆ. ನನಗೇನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ” ಎಂದ.

“ನೀವು ನಿತ್ಯವೂ ಹೀಗೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುವುದೇನಾ?” ಎಂದಳು ತಾನು.

“ತರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದೋ, ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವುದೋ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಾಳು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲೇ ಲಂಚ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಡ್ಯಾಡಿ, ಅಣ್ಣ ಏನೋ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿನಂತೆ ಅಡಿಗೆಯವರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.”

“ನಿನಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ನೆನಪಿದ್ದಾರಾ?”

“ಚೆನ್ನಾಗಿ. ತಾಯಿ ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯವಳು. ನಮಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವು ಡ್ಯಾಡಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಅಡಿಗೆಗಳು ಎಂದು ತಿನ್ನುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಇಲ್ಲೇ ಸತ್ತುಹೋದರಾ ಆಕೆ?”

“ಊ..... ಎಂದು ಅತ್ತಾ ಇತ್ತಾ ನೋಡಿ” ಯಾಕೋ ಅಣ್ಣ ನಾನು ಮನೆಗೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಗ್ಯಾರೇಜ್‌ನಲ್ಲಿ ನೇಣುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಳು.

ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿದ್ದಾಳೆ ವಾಗ್ವೇವಿ, ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಬಾಯಿ ಮಾತು ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ.

“ತಾಯಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮಣೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಂದೆಯವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತೈಸಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮಣೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದೆ ಹಾಗೆ ನೇಣುಹಾಕಿಕೊಂಡಳೆಂದು ಹೇಳಿದರು ಡ್ಯಾಡಿ.”

“ನಿಜಕ್ಕೂ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮಣೆಯಾಗಿತ್ತಾ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ?”

“ತಿಳಿಯದು. ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ಏನೋ ಖಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಂದೆಯವರು ಔಷಧಿಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಒಂದು ದಿನ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಏಳದೆಯೇ ಮಲಗಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.”

“ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಇದ್ದರು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರು?”

“ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಾಲ. ಇನ್ನು ಆಗಿನಿಂದ ನಾವು ಹೀಗೇ ಮೇನೇಜ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದ ಆತ.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭುವನಳ ಗಂಡನ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಮೂರನೇ ಗೆಳೆಯ ಹೊರಬಿದ್ದ ‘ಹಾಯ್ ಸನ್ನೀ’ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಭುವನ ಮೈದುನನ ಹೆಗಲು ತಟ್ಟಿಹೊರಟು ಹೋದ. ಆ ಕೂಡಲೆ ಭುವನಳ ಗಂಡ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಭುವನಳ ಕೈಹಿಡಿದದು ಎಳೆದು ಸೋಪಾದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡ.

ವಾಗ್ವೇವಿ, ಆತನ ತಮ್ಮ ಇರುವುದನ್ನೂ ಕೂಡಾ ನೋಡದೆ ಭುವನಳಿಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟ. ಯಾವ ಮಾದಕ ಪಾನೀಯ ಸೇವಿಸಿದ್ದನೋ ಭುವನಳಿಗೆ ವಾಂತಿ ಬಂತು.

ಸರಸರನೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಕ್ಕಿಕೊಂಡಳು. ಮೆಟ್ಟಿಲ ಮೇಲಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಡೆ ದೊಡ್ಡಾತ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ವಾಗ್ವೇವಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

“ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟರೇನೇ ಕಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಸೊಸೆ ಗಂಡನೊದಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಹೇಗೆ ಮಾಡಿಯಾಳು?” ಎಂದ.

ಎಲ್ಲರೂ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದರು. ಆತ ಆರಾಮವಾಗಿ ಸಿಗಾರ್ ಸೇದುತ್ತಾ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದುಬಂದ.

“ಎಲ್ಲಿ... ಎಂಬಸೀ ಉದ್ಯೋಗಿ? ಆತ ಬರುತ್ತೇನೆಂದನೇನೋ ಸಾಯಂಕಾಲ. ಇನ್ನೂ ಸಾಯಂಕಾಲ ಆಗಲಿಲ್ಲವಾ?” ಎಂದ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ.

“ಈಗ ತಾನೇ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಗುತ್ತದೆಂದು. ಎಷ್ಟೇ ತಡವಾದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಬನ್ನಿ ಎಂದಿದ್ದೇನೆ.”

“ಅಷ್ಟೊಂದು ತಡವಾದರೆ ನಾಳೆ ಬರಲು ಹೇಳಿದ್ದರಾಗಿತ್ತಲ್ಲ?”

“ನೀವು ಆತನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಬೇಕೆಂದಿರಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದೆ.”

“ಡ್ಯಾಡೀ ! ಅತ್ತಿಗೆ, ಆಂಟೀ ನನಗೊಂದು ಕೆಲಸ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸರಸರನೆ ಹೊರಟು ಹೋದ ಚಿಕ್ಕ ಮಗ.

“ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ... ಭುವನ ಇನ್ನು ಈ ದೊಡ್ಡಾತ, ಆತನ ಮಗ ಪ್ರಬುದ್ಧನೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕೋ” ಎಂದು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಏನು ತಲೆ ನೋವಾಗಿದೆಯಾ? ನನ್ನ ಬಳಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಟಾಬ್ಲೆಟ್ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ನೋವು ಇಳಿದು ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಎಷ್ಟೇ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳದೆ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಟಾಬ್ಲೆಟ್ ತಂದುಕೊಟ್ಟ.

“ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್... ರಕ್ಷಿಸಿದಿರಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆ ಮಾತೆ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಸಿಂಕ್ ನಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಡಿ ನೀರು ಕುಡಿದು ಹಾಲ್‌ನೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಹೇಗಿದೆ” ಎಂದ ದೊಡ್ಡಾತ.

“ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನೋವು ಇಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ.” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ನಿಜವನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು.

ದೊಡ್ಡಾತ ಮಂದಹಾಸ ಬೀರಿದ ತನ್ನ ಮಾತಿಗೆ.

“ಆ ಗುಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೋ?” ಎಂದು ಹೊಳೆಯುತ್ತಲೇ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಜುಮ್ಮೆಂದು ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿತು ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ.

ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಯಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡಾತ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ “ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಗುಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಂತಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದು ಗುಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ನಿದ್ರಿಸಬಹುದು” ಎಂದ.

ಆತ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ತಾಹಿರ್ ಮನೆ ಬೆಲ್ ಒತ್ತುವುದಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಸಲ ಸರಿಹೋಯಿತು.

“ಆ ಉದ್ಯೋಗಿ ಅಲ್ಲವೆ ಅಲ್ಲವಲ್ಲಾ? ಆತ ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಬರುವುದೇನು? ಮ್ಯಾನರ್ ಲೆಸ್ ಬ್ರೂಟ್” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಲು ಹೋದ ಆತ.

ಸಲಾಂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿ ಬರ ಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ಬಂದಿದ್ದರಾಗಿತ್ತು. ನಾಳೆ ಬಂದರೆ ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು” ಎಂದದೊಡ್ಡಾತ ಆತನನ್ನು ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು.

“ದೇವೀಜಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದ ಹನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಕೂಡಲೇ ಹೊರಡದಿದ್ದರೆ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಲಾರೆವು.”

“ಏನು ಸೇರಲಾರಿ?”

“ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಮೂರುಗಂಟೆಯ ಪ್ಲೈಟ್”

“ಮೂರು ಗಂಟೆಯ ಪ್ಲೈಟ್?” ಎಂದ ದೊಡ್ಡಾತ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ.

“ಯಾರೋ ಎರಡು ಸೀಟು ಬೇರೊಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡರಂತೆ. ಅದು ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ಆ ಸೀಟುಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡಿ ಹೇಳಿದೆ. ಸೀಟು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದರೆ ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದ. ತಾಹಿರ್.... ನಿನಗೆ ತುಂಬಾ ಶ್ರಮಕೊಟ್ಟೆವು. ನನಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು ವರ್ಮಾ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಕರೆತರುತ್ತಿದ್ದರು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ ಅತಿ ಸಹಜವಾಗಿ ತಾನೂ ಸಹ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನಟಿಸಬಲ್ಲೆನೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

ದೊಡ್ಡಾತ ಗಜಿಬಜಿಯಾಗಿ ನೋಡಿದ ಊಹಿಸಲಾಗದ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಭುವನಳ ಗಂಡ ಮತ್ತಿನಿಂದ ಸೋಪಾದಲ್ಲಿ ಒರಗಿದ್ದಾನೆ. ಮೈದುನ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳುತ್ತಾ ಹಾಲ್‌ನೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದ.

ಭುವನ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಸೂಟ್‌ಕೇಸ್‌ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ತಾಹಿರ್, ಭುವನಳ ಮೈದುನ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದರು.

ಒಂದೇ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕಾರನ್ನೂ ಸಹ ತರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಗ್ಯಾರೇಜ್‌ನಿಂದ ಕಾರನ್ನು ಹೊರಗೆ ತಂದ ಭುವನಳ ಮೈದುನ, ದೊಡ್ಡಾತ ಕೋಪದಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ಸುವರ್ಣಗಡ್ಡೆಯಂತೆ ಗಂಟಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ನಿಂತುಕೊಂಡ.

“ಬರುತ್ತೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಮಗ ಮೈಮರೆತು ನಿನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಮಗ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮೈದುನ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ತಾಹಿರ್ ಕಾರಿನ ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ. ಭುವನ ಹೋಗಿ ವಾಗ್ಗೇವಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು.”

“ಡ್ಯಾಡೀ ! ಬೈ... ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ ಚಿಕ್ಕ ಮಗ.

“ಇರಿ ನಾನೂ ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಎರಡು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬಂದ. ಬೇಗ ಬರದಿದ್ದರೆ ಹೊರಟು ಬಿಡುತ್ತಾರೇನೋ ಎಂಬ ಆತಂಕದಲ್ಲಿ ಬಂದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ.

ಎರಡನೆಯ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಮಗನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂದು ಕೊಂಡಳು. ತಾಹಿರ್ ಕಾರಿನಲ್ಲೇ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ “ನೀನು ಇಂಡಿಯನ್‌ನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದ ದೊಡ್ಡತ.

“ಹೇಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ?” ಎಂದ ತಾಹಿರ್ ನಗುತ್ತಾ.

“ಯಾವುದೋ ಇರಾನಿನವನೇನೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ”

“ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇರಾನ್‌ನಿಂದ ಬಂದವರೆಂದು ಗೊತ್ತಾ ನಿಮಗೆ?”

“ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಮುಸ್ಲಿಮರು ನಿಮ್ಮಂತೆ ಕೆಂಪಾಗಿ, ಅಚ್ಚು ಹಾಕಿದಂತೆ ರೂಪು ರೇಖೆಗಳಿಂದ ಇರರು. ಅವರು ನಮ್ಮಂತೆ ಶ್ಯಾಮಲ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಉರ್ದುಗಿಂತ ತೆಲುಗೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ.”

ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ವಾಗ್ಗೇವಿ “ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ ಕೂಡಾ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕವಿಗಳಿದ್ದಾರೆ ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ” ಎಂದಳು.

“ಮದುವೆಯಾಗಿದೆಯಾ ನಿನಗೆ” ಎಂದ ದೊಡ್ಡತ.

“ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ವಯಸ್ಸೆಷ್ಟು?”

“ನನಗಿಂತ ಆರು ತಿಂಗಳು ದೊಡ್ಡವ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಅಂದುಕೊಳ್ಳದೆಯೇ. ದೊಡ್ಡತ ತಾನೆಂದ ಮಾತುಕೇಳಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ.

“ಯಾಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ? ಭಗ್ನ ಪ್ರೇಮಿಯಾ?” ಎಂದ ದೊಡ್ಡತ.

“ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ, ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೇ.”

“ಏನನ್ನುತ್ತೀಯಾ ಆಕೆಯನ್ನು? ದೇವಿಜೀ ಎಂದಲ್ಲವೇ? ನಿನಗೊಂದು ಸಂತೋಷಕರವಾದ ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕು. ನಾನು ದೇವೀಜೀಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದ ದೊಡ್ಡತ.

“ನಾನಂದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಇನ್ನೂ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಪವನ್ನು ತಡೆಯಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

“ಇಂದು ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಾಳೆಯಂದುಕೊಳ್ಳುವೆಯಲ್ಲಾ?” ಎಂದ,

“ನಾಳೆ ಆ ಗೋಡೆ ಮೇಲೆ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದೇ.”

“ಅಂದರೆ?” ಎಂದ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ.

“ಅದು ಅಷ್ಟೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸಮಸ್ಯೆ ಇರದು.”

“ಆಲೋಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಮಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲಾ.”

“ಅಷ್ಟು ಸಮಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನೆ ಇಂದು ಸಾಕಾಯಿತು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದಕ್ಕೆ.”

“ನೀನು ತಮಾಷೆಗಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ.”

“ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ನನಗೆ ತಮಾಷೆ ಏನಿದೆ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ. ಕೆನಡಿ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದವು ಕಾರುಗಳು. ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ ಅವರನ್ನು ಕರೆದು ಅಲ್ಲಿನ ಸೆಂಟ್ರಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ತಾಹಿರ್ ಅವರನ್ನು ಲಾಂಜ್ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ.

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋ ವೇಳೆಗೆ ಹೈದರಾಬಾದಿನಿಂದ ಬಂದ ರಾಜಕೀಯ ದುರೀಣರೊಬ್ಬರು ಕಾಣಿಸಿದರು.

“ನಮಸ್ಕಾರ ಸಾರ್, ನನ್ನ ಹೆಸರು ವಾಗ್ಗೇವಿ” ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಸಿದಳು.

“ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಅವರ ಮೊಮ್ಮಗಳಲ್ಲವೇ?”

“ಹೌದು ಸಾರ್.”

“ನೀವು ನಿಮ್ಮ ನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೀರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರು ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ನಿಜಾಂ ಆಡಳಿತದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಜಾಂಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಾವು ನಡೆಸಿದ ಚಳುವಳಿಗೆ ಅವರು ತುಂಬಾ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದೆನಮ್ಮಾ.”

“ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾ... ತಾತನವರನ್ನು, ಅಜ್ಜಿಯವರನ್ನು ರಜಾಕಾರರು ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟರು.”

“ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇರುತ್ತದಮ್ಮಾ” ನಮಗೆ ನೆರವಾಗಿದ್ದಾರೆಂದೇ ಅವರನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟರು ಅವರು. ಅವರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡು ಅವರ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಅವರು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನೆ, ಜಾಗ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟರು. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ರಜಾಕಾರರು ಬಹಳಷ್ಟು ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು.

ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳುತ್ತಾ ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ ದೊಡ್ಡಾತ.

“ಇವರು ನಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳು ಸೂರ್ಯದೇವರ ವರ್ಮಾವರು. ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರ ಬೀಗರು. ಇಲ್ಲಿ ಮಾಗ್ನೇಟ್ ಕಮಿಷನ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.”

“ನಮಸ್ಕಾರ” ಎಂದರು ಆ ರಾಜಕೀಯ ದುರೀಣ.

ಪ್ರತಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡದೆ ತಲೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾನೆ. ‘ತಾನೊಬ್ಬ ಬಿಜಿನೆಸ್’ ಮಾಗ್ನೇಟ್‌ಯೆಂದು ಮತ್ತೂ ಎಂದುಕೊಂಡಳು ತಾನು.

“ಏನೂ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿಯೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಏನಾಗಿದೆ ನಿಮಗೆ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಏನೂ ಇಲ್ಲಮ್ಮಾ. ಬೈಪಾಸ್ ಸರ್ಜರಿ ಆಗಿದೆ. ಈಗ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ” ಎಂದಳು. ಶಲ್ಯ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದರು ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲದಂತೆ.

“ನೀವು ಸೂಟ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಗುರುತು ಹಿಡಿಯಲಾರದೆ ಹೋದೆ. ಪಂಚೆ, ಶಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಅಭ್ಯಾಸವಲ್ಲವೇ ನಮಗೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಅವರು ನಕ್ಕು “ಬರುತ್ತೇನಮ್ಮಾ, ನಾನು ಲಂಡನ್ ಮೂಲಕ ಹೊರಡುವ ಫ್ಲೈಟ್ ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದು ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಮ್ಮಾ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದು” ಎಂದರು.

“ನನ್ನನ್ನು ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಕರೆಯಬೇಡಿ. ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಬಾಗಿಲವರೆಗೆ ಹೋದಳು.

ಈ ವೇಳೆಗೆ ದೊಡ್ಡಾತ ಸೋಫಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಎಂದು ವಾಗ್ಡೇವಿಗೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ.

ವಾಗ್ಡೇವಿ ನೋಡದಂತೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕಿದ್ದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು.

ತಾಹಿರ್ ಎರಡನೆಯ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಭುವನ, ಮೈದುನ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಅಪರಿಚಿತರೆಂಬಂತೆ ಮಾತುಕತೆಯಿಲ್ಲದೆ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ಯಾರೂ ಮಾತು ಬಾರದವರಂತೆಯೆ ಅವರವರ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿದ್ದಾರೆ. ತಾನೇಕೋ ದೊಡ್ಡಾತ ತನ್ನತ್ತಲೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ ಅನ್ನಿಸಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಎದ್ದು ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು “ನೋಡು ! ನಿನಗೆ ವಯಸ್ಸು ಮೀರಿ ಹೋಗಿದೆ. ಎಷ್ಟೇ ಅಂದವಾಗಿದ್ದರೂ ವಯಸ್ಸಾದವರ ಮೇಲೆ ಯಾರಿಗೂ ಮನಸ್ಸು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ವಿಧವೆ. ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಯಾರ ಸಂಪರ್ಕವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬದುಕಿದೆಯೆಂದರೆ ಯಾರೂ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ವಯಸ್ಸಿದ್ದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ನಾನು ತಪ್ಪು ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸು. ನೀನು ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿರುವವಳಾದರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊ. ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಿನಗೊಂದು ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಧೋರಣೆಯಲ್ಲಿ.

“ನೋಡಿ ಸೂರ್ಯದೇವರ ವರ್ಮ ಅವರೇ ! ನೀವು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಅಂದವಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಜಮೀನ್ದಾರರ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಇಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ನಿಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಜತೆಗಿರುತ್ತಾರೆ.” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಾ.

“ಅವರು ನನಗೆ ಜತೆಯಾಗುವವರಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಆಸರೆ ಕೊಡಬೇಕು. ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಆದರೆ ನೀನು ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಜತೆಯಾಗಿ, ನೆರವಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮಗಳ ಸಂಸಾರ ಕೂಡಾ ಚೆನ್ನಮಾಡಬಲ್ಲೆ, ಆಳವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸು. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊ.”

“ನಾನು ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಮಾತನಾಡಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೇ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನನಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ.”

“ಆಸ್ತಿ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿದೆಯೆಂದೇ ಅಲ್ಲವೇ ನಿನ್ನ ಈ ಜಂಭವೆಲ್ಲಾ” ಎಂದ ಆಕ್ರೋಶದಿಂದ.

“ನನ್ನ ಆಸ್ತಿ ವಿಚಾರ ನಿಮಗೇಕೆ?”

“ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮೊದಲೇ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳ ವಿವರಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವಲ್ಲಾ.

“ಅಂದರೇ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಆಸ್ತಿಗಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಾ ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ.”

“ಅವನಿಗಷ್ಟಾಗಿ ಶ್ರಮಪಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ ಅಂದರೆ ನನ್ನ ತಂಗಿ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಸೊಸೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿಯೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಕಡೆಗೆ ನಿನ್ನ ಆಸ್ತಿ ಕೂಡಾ ಭುವನಗಳಿಗೇ ಕೊಡುತ್ತೀಯೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.”

“ಆದರೆ ಆಸ್ತಿಗಾಗಿಯೇ ಭುವನಳನ್ನು ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಂದಾಯ್ತು. ಆದರೂ ನಾನ್ಯಾರಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಬರೆದರೂ ಅದು ನನ್ನ ನಂತರವೇ ಅಲ್ಲವಾ.”

“ನಿಜವೇ... ನಾವು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೇ ಅದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರದೂ ಆಗುತ್ತದಲ್ಲಾ.”

“ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಲ್ಲಾ ಎಂದು ನಮ್ಮ ತಾತನವರು ಕೊಟ್ಟ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ತಾತನವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಬರೆದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ಏನು... ನೀನು ಅಂಥವಳೇ ಎಂದು, ಮೊಂಡಳೆಂದು, ಯಾರ ಮಾತೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ನೀವೇ ಅವಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬಲ್ಲೆರೆಂದು ಹೇಳಿದ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ.”

“ಅದು ನಿಮ್ಮಿಂದಲೂ ಕೂಡಾ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿದೆಯಲ್ಲಾ.”

“ಈಗಲೇ ಏನಾಗಿದೆ? ಹೀಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡಾ” ಎಂದ.

“ತಾಹಿರ್ ! ನನಗೆ ತಲೆ ನೋವಾಗಿದೆ. ಈತನನ್ನು, ಭುವನ ಮೈದುನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡು. ಈಗಾಗಲೇ ತುಂಬಾ ಲೇಟಾಗಿದೆ.” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಭುವನ ಮೈದುನನ್ನು ಕರೆದು “ಬಾಬು ! ನೀನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ, ತಂದೆಯಂತೆ ತಯಾರಾಗಬೇಡ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆತನಿಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿ ತಾನು ಟಾಯ್‌ಲೆಟ್ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದಳು. ಇನ್ನು ಯಾರೂ ಏನು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡದೆ.

ತಾಹಿರ್ ತಿರುಗಿ ಬಂದು “ದೇವೀಜೀ ! ನೀವು ಯಾಕಿಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರೋ ಮೊದಲು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಭುವನೇಶ್ವರಿಯವರ ಗಂಡ ಸೋಫಾದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ರೀತಿ ನೋಡಿದರೇ ಅವರು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದ ನಿಧಾನವಾಗಿ.

ವಾಗ್ದೇವಿ ಅಷ್ಟೇ ನಿಧಾನವಾಗಿ “ಆತ ‘ಗೆ’ ಈ ಮದುವೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆಂದು ಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಭುವನಳನ್ನು ಆತ ಯಾಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಗೊತ್ತಾ? ಭುವನಳಿಗೆ ಇಟ್ಟ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲೆಂದು.”

“ಅಷ್ಟು ಒಡವೆಗಳಿವೆಯಾ?

“ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಡವೆಗಳು ತುಂಬಾನೆ, ಇರುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ ಕೂಡಾ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯಿಂದ ಬಂದವಳು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರ ಒಡವೆ ಕೂಡಾ ಭುವನಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಂತೆ.”

“ಇನ್ನು ಆ ಮುಗ್ಧಳನ್ನು ನೀವೇ ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಈ ವಿಷಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಈಗಲೇ ತಿಳಿದವು. ಆ ನಂತರ ನೀವು ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ತಿಳಿದರೆ ಭುವನ ಗತಿ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತು?” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

ತಾಹಿರ್ಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಹೇಳಿ ವಾಗ್ದೇವಿ, ಭುವನ ವಿಮಾನ ಹತ್ತಿದರು.

* * *

ಹೈದರಾಬಾದ್ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಅಣ್ಣ ಕಾರು ತಂದನು.

“ನೀನು ಯಾವಾಗ ಬಂದೆ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

“ನಾನು ಬಂದೆಯೆಂದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆಯಾ?” ಎಂದ ಕೋಪವಾಗಿ. ತಾನು ಮತ್ತೇನು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಭುವನ ನಡುಗುತ್ತಾ ಕುಳಿತಳು ಭಯದಿಂದ. ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಕೂಗಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಅಣ್ಣ.

“ಇಬ್ಬರೂ ತುಂಬಾ ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಂತರ ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವರೂಪ ತೋರಿಸಬಹುದಲ್ಲಾ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

“ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವರೂಪ ಅಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ?” ಎಂದನಾತ.

“ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ಹಾಗೆಂದು?”

“ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿರೇ ಮರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆತನೆಷ್ಟೋ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ. ಮೇಲಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಯವರ ಸ್ವತಃ ಅಣ್ಣನವರು, ಮೇಲಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬೀಗರು. ಭುವನಳ ಬಾಳು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ.”

“ಹಾಗೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವೆ.”

“ಇಲ್ಲವೆ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆಯಾ? ನೀನು ಮಾಡಿದ ಅವಾಂತರ ಸಾಕು. ಸೂರ್ಯದೇವರ ವರ್ಮಾ ಅವರು ನೀನು ಶಾಡಿಸ್ ಎಂದು, ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲದ ಸುಖ ಭುವನಳಿಗೆ ಯಾಕಿರಬೇಕೆಂದು ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡ ಕೂಡಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಲಾಗದೆ ಭುವನಳನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೂಡಲೇ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು ಪೋನಿನಲ್ಲಿ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಭುವನಳೊಂದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ. ಅಸಲಿಗೇ ಮೋಸವಾಗಿದೆ.”

೧೪೨/ಸಂಬಂಧಗಳು

“ಅಸಲಿಗೆ ಮೋಸವೆಂದರೇ?”

“ನಿನ್ನ ಬಾಳು ಹೇಗೂ ಸರಿಹೋಗದು. ಯಾರೂ ಸರಿಪಡಿಸಲಾರರು. ಭುವನ ಮದುವೆ ಕೂಡಾ ನಾಶವಾಗುವಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆಯಾ?”

“ನಾನು ಹಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟೆನಾ? ನಿನ್ನ ಅಳಿಯನೇ ಹೋಗಿ ಒಡವೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಬಾ ಎಂದನೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಾ?”

“ಏನನ್ನುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ ನೀನು?”

“ಇರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬೇಕಾದರೆ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನೇ ಕೇಳು.”

ಮಗಳತ್ತ ನೋಡಿದ ತಾನು. ‘ಅಹುದೆಂಬಂತೆ’ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದಳು ಮಗಳು.

ಆತನಿಗೇನು ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ವರ್ಮ ಅವರು ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದೊಂದು, ಇವರು ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತೊಂದು. ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ಅಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ವಾಗ್ವೇದಿಗೆ ಕನಿಕರ ಮೂಡಿದೆ.

“ನೀನು ಆತನೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಮದುವೆ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಿದೆಯಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇದಿ.

“ಆತನೇ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನಗೆ ಹೊಸಬಾಳು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ. ಅಂದವಾಗಿರುವ ಧನಿಕ ವಿಧವೆಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವವರು ಬಹಳ ಮಂದಿ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಕುಟುಂಬ ಗೌರವ ಹಾಳಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೂರವಾಗಿ ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರ್ಯಾರೂ ಏನೂ ಮಾತನಾಡರೆಂದು ಹೇಳಿದರು.”

“ನೀನೇನೆಂದೆ ಅದಕ್ಕೆ?”

“ಆಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೆ. ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಆ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ಎಂದರು.”

“ಈ ವಿಷಯ ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಗೊತ್ತಾ?”

“ತನ್ನ ಅಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದರೇನೋ ! ನಾನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.”

“ಇನ್ನು ಆ ವಿಷಯ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ! ಅವರು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಅತ್ತಿಗೆ ಮೇಲೆ, ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಭುವನಳನ್ನು ಸೊಸೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗ್ಯಾವ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಕಮೀಷನ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯನ ವಿಷಯ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ನನಗೆ ಮಾತುಗಳು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಭುವನಳತ್ತ ನೋಡಿ “ನೀನು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಮ್ಮಾ” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಣಿ ಪೋಣಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳಿದಳು.

“ತಾಹಿರ್ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಿ ನಾವೇನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವೋ ! ಅತ್ತಿಗೆ ನಾವು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನೇ ನಂಬುತ್ತಾಳೆ. ಏನಾದರೂ ಭುವನಳನ್ನು ಈಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ.”

“ಅಂದರೇ?”

“ಆತನ ಆರೋಗ್ಯ ಕೂಡಾ ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯಗಳು, ಸ್ವಲಿಂಗ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಂದ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಬದುಕನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ.”

“ತಂದೆಗೆ ಗೊತ್ತಾ ಆ ವಿಷಯ?”

“ಒಂದು ದಿನವಿದ್ದ ನಮಗೇ ತಿಳಿದಿದೆ. ನಿತ್ಯವೂ ನೋಡುವ ತಂದೆಗೇಕೆ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ? ದೊಡ್ಡ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಆಸೆ ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಇದ್ದಾನೆ. ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರುವುದು ಅವರ ಎರಡನೇ ಮಗನೇ. ಆತ ಕೂಡಾ ಹಾಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಇರಬಲ್ಲನೋ ಆ ತಂದೆ, ಅಣ್ಣನ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ.

“ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯವರು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ ನಾವು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ... ಭುವನಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಮಗಳು ಹೇಳಿದರೆ ನಂಬುತ್ತಾಳೇನೋ ನೋಡಬೇಕು ಇನ್ನು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಯಾಣವಾಗುತ್ತಾ.

“ಭುವನ ಬಳಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ನಾಳೆ ಹೋಗಬಾರದಾ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಇಲ್ಲ.... ಈಗಾಗಲೇ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯವರು ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇರುವ ನಿಜ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯದೆ” ಎಂದ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಭುವನಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟ ಅಣ್ಣ.

ಆ ಕೆಟ್ಟ ಕನಸನ್ನು ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತಾ, ಜೆಟ್‌ಲಾಗ್ ನಿಂದ ಎರಡು ದಿನ ನಿಶ್ಚಿತೆಯಿಂದ ನಿರ್ದಿಸಿದ್ದಾಳೆ ವಾಗ್ಗೇವಿ. ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅಣ್ಣ-ಅತ್ತಿಗೆ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಭುವನಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು.

೧೪೪/ಸಂಬಂಧಗಳು

ಪೀಠಿಕೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆಯೇ “ಬಂಜೆ ಹೆಂಗಸು ನಿನಗ್ಗೇಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಉದರವೇದನೆ? ನಿನಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗಳು ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವಳ ಸಂಸಾರ ಹಾಳು ಮಾಡಿ ಹಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೆಯಾ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ಒಂದು ಮಾಡಿಬರುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ಅತ್ತಿಗೆ.

“ಇದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಸಮಾಧಾನ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಸಮಾಧಾನ ಅಲ್ಲ. ನನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಸಮಜಾಯಿಷಿ. ಈಗ ನನ್ನ ಮಗಳ ಬಾಳು ಏನಾಗಬೇಕು? ನೀನು ಗಂಡ ಸತ್ತು ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವೆ, ಅವಳು ಗಂಡನಿದ್ದರೂ ಒಂಟಿಯಾಗಿರಬೇಕಾ?”

“ನಿನ್ನ ಭಾಷೆ ಮತ್ತೂ ನೀಚವಾಗಿದೆ. ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯಿಂದ ಬಂದವಳು. ಹೀಗೆ ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿದು ಮಾತನಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

“ನಿನ್ನಂಥ ಕೆಳಸ್ಥಾಯಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ನಾನೂ ಆಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”

“ನೋಡು..... ನಿನ್ನನ್ನು ಅತ್ತಿಗೆ ಎನ್ನಬೇಕೋ ಏನೆನ್ನಬೇಕೋ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣನ ಮುಖನೋಡಿ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಲಾಗದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ತೀರಿದವಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪು” ಎಂದಳಾಕೆ ಬಿಂಕವಾಗಿ.

“ನಾನೇ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಆಕೆಯನ್ನು, ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಈಗ ಹುಡುಗಿಯ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಬೇಕಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ” ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ.

“ನಿಲ್ಲಿಸಿ.... ನಾನು ಬೇಡವೆಂದೆನೇ ನನ್ನಿಂದ ಆಗದ ಕೆಲಸ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಆದರೆ ಸಂತೋಷವಲ್ಲವೇ. ಆದರೆ ಅದು ಭುವನಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವೋ ಅಲ್ಲವೋ ಮೊದಲು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.

“ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿ. ಅವಳಿಗೇನು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ? ಮುಗ್ಧಳಾದ ಅವಳು ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಂಬಿದ್ದಾಳೆ” ಎಂದಳಾಕೆ.

“ನಾನು ಯಾವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿದೆ. ನಾನೂ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ.”

“ಈಗ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರು ಕೂಡಲೇ ಮಗಳಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿರುವ ಆಸ್ತಿ ಪ್ರಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸದಿದ್ದರೆ ಮಗಳಿಗೆ ವಿಚ್ಛೇದನ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರಂತೆ.”

“ಅವರು ಮಗನನ್ನು ಭುವನಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರಾ, ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ಆತ ಕೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆತ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರಾರುವಾಕ್ಕು ಮನುಷ್ಯ. ತಂದೆಯೊಂದಿಗೇನೇ ಜಗಳವಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿ ಪಾಲು ತಾನು ಅಂದೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದ ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ.

“ಓಹೋ ! ಅಂತಹ ಘನವಂತರೆಂದಾಯ್ತು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ.

“ನಿನ್ನಷ್ಟು ಘನತೆ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಿದೆ ಬಿಡು” ಎಂದಳು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಅತ್ತಿಗೆ.

“ನೀನು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಎಂದರೂ, ಸತ್ಯವೇ ನುಡಿದೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ಹುಡುಗನ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ. ಈಗ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳ ವಿಷಯ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಂಡು ಭುವನೇಶ್ವರಿಯನ್ನು ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೋ, ವಿಚ್ಛೇದನ ಕೊಟ್ಟರೆ ದೇವರೇ, ರಾಮನೇ ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಲೆ ಬಾಯಿ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ.

“ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳ ವಿಷಯ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇನಿದೆ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ ಒಡವೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಮದುವೆ ದಿನವೇ ಭುವನಶ್ವರಿ ಮೈ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಅದು ಅವರದೇ ಎಂದಿದ್ದಳು. ಉಳಿದಿದ್ದು ಸೊಸೆಗಾಗಿ ಇರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಅದು ಕೂಡಾ ನೀನು ಈಗೇಕೆ ನಂತರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣವಾಗಿ ಅಳಿಯಂದಿರಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿದೆ.”

“ಆದರೆ ಈಗ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಡಿಕ್ಲೇರ್ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಿ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯೊಂದಿಗೆ...” ಎಂದಳು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ಎಲ್ಲ ಸೇರಿದರೆ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಆಗಬಹುದು. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯವರೆಗೆ ಆಸ್ತಿ ನೀಡುತ್ತೇವೆಯೆಂದು ಹೇಳಿರುವನು ಮದುವೆಗೆ ಮೊದಲು” ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ.

“ನೀಡಲು ಹೇಳಿ. ಬೇಡವೆಂದವರಾರು?”

“ಎಲ್ಲಿದೆ ತರುತ್ತಾನೆ. ಇರುವುದೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಗನೇನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ? ತಿರುಪೆ ಬೇಡಿ ತಿನ್ನ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಅವರ ತಂದೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಸ್ತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರಂತಲ್ಲಾ ! ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಾ ! ನೀವು ಕೂಡಾ ಜಂಟಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪಾಲು ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಿರಲ್ಲಾ.”

“ಜಂಟಿ ಆಸ್ತಿ ಎನ್ನುವುದಷ್ಟೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾಲು ತಾನೇ ಏನಿದೆ? ಅಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪವೋ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅದನ್ನು ಮಾರಿಬಿಟ್ಟು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಇಟ್ಟೆ.”

“ಅವುದಾ? ಅದು ಅತ್ತಿಗೆಯವರ ತಂದೆಯವರು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಎಂದರು.”

“ಅತ್ತಿಗೆಯವರಿಗೂ ಕೂಡಾ ಬಂದಿದ್ದು, ಒಡವೆಗಳೇ ವಿನಹ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಆಸ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿವೆ? ಏನೋ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕೊಟ್ಟರು ಅಳಿಯನಿಗೆ. ಜಮೀನುಗಳೇ, ಸರ್ಕಾರ ಕಿತ್ತು ಕೊಂಡಿದೆ. ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿಯೆಂಬುದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂದುಕೋ. ಯಾರೋ ದೊಡ್ಡ ರಾಜರಿಗೆ ವಿನಹ” ಎಂದು ಚಪ್ಪರಿಸಿಬಿಟ್ಟ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ.

ಅವರ ಗುಳೆನರಿ ಬುದ್ಧಿ ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

“ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ನೀವನ್ನುವುದೇನು?”

“ನಿನಗೂ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಮಾ. ಅಣ್ಣ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ನಿನ್ನ ಆಸ್ತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂದರೆ ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪಾಲು, ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಪಾಲು ಸೇರಿಸಿ ಹುಡುಗಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ. ಆ ಹುಡುಗಿ ಸಂಸಾರ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.” ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ.

“ನಾನ್ವೇಗೆ ಬದುಕಬೇಕು? ನನಗೆ ಆದಾಯಕೊಡುವುದೇ. ಅಣ್ಣನ ಪಾಲು ಒಂದೇ ಬರೆದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡೆಸಬಲ್ಲರು?”

“ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಮಾರಿಬಿಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಹಣಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.”

“ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಾ! ನನ್ನದೊಂದು ಸಲಹೆ. ನಾನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಣ್ಣನ ಪಾಲು ಸಹ ಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ಹಣ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಅವರಿಗೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮಾರಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ, ತಂದೆಯವರ ಕಾಲದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸಗಾರರ ಕುಟುಂಬದವರೆಲ್ಲಾ ಏನಾಗುತ್ತಾರೆ?”

“ಕೊಂಡು ಕೊಂಡವರು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.”

“ಎಂಥವರು ಬರುತ್ತಾರೋ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು? ಆದಕಾರಣ ಆ ವಿಷಯ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ. ಆದರೂ ನಾನು ಎಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ನನ್ನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಯಾರ ಹೆಸರಿಗೂ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅಣ್ಣಕೂಡಾ ಅವರಿಗೆ ಹಣ, ಅತ್ತಿಗೆ ಒಡವೆ ಕೊಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಸುರಿದ ಪನ್ನೀರೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅವರೆಲ್ಲಾ ಬೋಗಸ್ ಮನುಷ್ಯರು, ಅತ್ತಿಗೆ ನೀನು ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಮಗನ ಸ್ವಭಾವ ತಿಳಿಯದೆ ಪಾಲು ನೀಡಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ.

“ಅಣ್ಣನವರು ಹೇಳುವುದೊಂದು, ನೀನು ಹೇಳುವುದೊಂದು, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಾಮ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನು ನಂಬಬೇಕು” ಎಂದಳು ಅತ್ತಿಗೆ.

“ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯದು ನೀನು, ಅಣ್ಣ ಒಂದು ಸಲ ಆದರೆ ಆಗಲಿ ಖರ್ಚು. ಹೋಗಿ ಖುದ್ದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭುವನಳನ್ನು ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿ ಏನೆಂದು ಕೇಳಿದೆಯಾ ಅತ್ತಿಗೆ?”

“ಏನು ಕೇಳಬೇಕು? ಚಿಕ್ಕವಳಿಗೇನು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ? ಹೊಸ ಜಾಗ, ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯರು, ಸಂಬಂಧಿಕರೇ ಆದರೂ ಅವರು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಆದಕಾರಣ ಅವಳಿಗೆ ಅವರು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿ ಭಯ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳಷ್ಟೇ” ಎಂದಳು ಅತ್ತಿಗೆ.

ಆಕೆಯ ಮುಗ್ಧತೆಯೋ, ಮೂರ್ಖತನವೋ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ.

“ಹೋಗಲಿ ಈ ಮನೆ, ಸ್ಥಳ ಮಾರಿಬಿಟ್ಟರೇ” ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ.

“ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಲಹೆ ಕೇಳುವ ಅಗತ್ಯ ನನಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ನೀವು ನಿಜವಾಗಿಯೇ ಭುವನಳ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಬಯಸುವವರಾದರೆ ಅವರಿಗೇನೂ ಹಣ, ಒಡವೆ ಕೊಡಬೇಡಿ.”

“ಒಡವೆಯೆಂದರೆ ನೆನಪಾಯಿತು. ತಾಯಿಯ ಒಡವೆಗಳೇನಾಗಿದೆ.” ಎಂದ ಅಣ್ಣ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಾಯ್ತೆರೆದು.

“ಲಾಕರ್‌ನಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿವೆ. ತಂದೆಯವರು ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಒಡವೆ ಮದುವೆಯಲ್ಲೇ ಓದಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರಲ್ಲಾ !” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಹೋಗಲಿ ಅವನ್ನು ಮಾರಿದರೆ ಮುವತ್ತು ಲಕ್ಷವಾದರೂ ಬರಬಹುದು. ಆ ಹಣ, ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಒಡವೆ ಕೂಡಾ ಮಾರಿಬಿಟ್ಟು, ಒಂದು ಅರ್ಧ ಕೋಟಿಯಾದರೂ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಅವರು ಮಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು” ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ.

“ನಿನಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಣ್ಣನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮೇನೇಜ್ ಮಾಡು. ನನ್ನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಡ” ಎಂದು, ಅವರಿಗೆ ವಸತಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕನಕಳನ್ನು ಕರೆದಳು.

ನಮಗೆ ವಸತಿಗಳೇನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಮಾಡಿದ ಅವಾಂತರ ಸಾಕು. ಭುವನಾ ಬಾ... ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಇರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೋಪದಿಂದ ಅತ್ತಿಗೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು.

“ಅಮ್ಮಾ ! ನಾನಿಲ್ಲೇ ಅತ್ತೆ ಹತ್ತಿರವೇ ಇರುತ್ತೇನೆ.” ಎನ್ನುತ್ತಾ ವಾಗ್ಗೇವಿ ಹಿಂದೆ ನಿಂತಳು ಭುವನ.

೧೪೮/ಸಂಬಂಧಗಳು

“ಯಾರೇ ನಿನಗೆ ಅತ್ತೆ? ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನಡಿ.... ಹೇಗೋ ಒಂದು ರೀತಿ ಹಣ ಹೊಂದಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು” ಎಂದಳು ಅತ್ತಿಗೆ.

“ಅಮ್ಮಾ ! ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ಬಿಡಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯವರಂತೆಯೇ ನೇಣುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.” ಎಂದಳು ಅಳುತ್ತಾ ಭುವನ.

“ಅತ್ತೆಯವರು ನೇಣುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದೇನು? ನಿನಗೇನು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ ತಾನೆ !” ಎಂದಳು ತಾಯಿ.

“ಆಕೆಗೂ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿದರು. ನನಗೂ ಅದೇ ಆಗುತ್ತದೆ” ಎಂದಳು ಮಗಳು.

“ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ನಿನಗೆ ಸುಳ್ಳುಗಳು, ಯಾರು ಹಾಕಿದರು ಅಪನಿಂಧೆಗಳು?”

“ಮಾವನವರ ಎರಡನೆಯ ಮಗ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ. ಎಲ್ಲರೂ ನಿರ್ಘಾತವಾದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಕೂಡಲೇ ಹೊರಟು ಹೋಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಕೊಠಡಿಗಳು ನೀಡಿ, ಉಪಹಾರ, ಊಟಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡೆಂದು ಕನಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದಳು. ಭುವನ ಅಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು.

“ಭುವನಾ” ಎಂದ ಭುಜ ತಟ್ಟಿಯೆಬ್ಬಿಸಿ “ದುಃಖಿಸಿ ಲಾಭವಿಲ್ಲ. ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ನಿನ್ನ ಬಾಳು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಡ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಆಗಲಿ ಅತ್ತೆ ನೀನೇ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಅವರು ಏನೇ ಹೇಳಿದರೂ ಸರಿಯೇ ಕಳುಹಿಸಬೇಡ... ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಉಸಿರು ಆಡದು” ಎಂದು ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು.

“ಸರೇ.... ಅವರಿರುವ ತನಕ ನೀನು ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲೇ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಇರು. ಉಳಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದಳು ಭುವನಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ತಾಯಿ.

“ಅಮ್ಮಾ ! ನನ್ನನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನ ಇಲ್ಲಿರಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವಾ? ನಾನು ಮತ್ತೆ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರುತ್ತೇನೆ. ಓದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ನಿಮ್ಮ ಮಾವನವರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲಾ” ಎಂದಳು ಅತ್ತಿಗೆ.

“ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನಗವರು ಮಾವನವರಲ್ಲ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ಏನದು ಹುಚ್ಚು ಮಾತು?” ಹೇಗೆ ಆಗದೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಮದುವೆಯೆಂಬುದು ಆಗಿರುವಾಗ.”

“ಆದರೆ ಏನನ್ನುವೆ ನೀನು?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

“ಹಣ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಕಳುಹಿಸೋಣ. ಏನೋ ಹಣದ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಇದ್ದಾರೆ ಅಣ್ಣನವರು.

“ತನಗೆ ಹಣದ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಆತ ಸೊಸೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವನೆಂದಾಯ್ತು”.

“ಏನಾ ಸಂಬೋಧನೆ? ಗೌರವಯಿಲ್ಲದೆ?”

“ಅಮ್ಮಾ ! ನೀನೂ ಕೂಡಾ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ.”

“ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾಯಿಷ್ಟಗಳಲ್ಲ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ.”

“ಅವರ, ಅವರ ಮಗನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರ ನೋಡಿದರೆ ‘ಭೀ.... ಮತಿಗೇಡಿಗಳಾ’ ಎನ್ನುತ್ತೀಯೆ.”

“ನಿನಗೆ ಮತ್ತೂ ಸೊಕ್ಕು ಅತಿಯಾಗಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆ ತರಬೇತಿಯಯಲ್ಲಿ.”

“ಅಮ್ಮಾ ! ಅತ್ತೆಯನ್ನೇನೂ ಅನ್ನಬೇಡ. ನೀನು ತನ್ನನ್ನು ಮಾತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದರೆ ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾಳೆಂದು ಕೊಂಡಿರುವೆಯೇನೋ ! ಈ ಸಲ ಅತ್ತೆಯೇ ಹೊರಟು ಹೋಗೆಂದರೂ ನಾನು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಕಡ್ಡಿಮುರಿದಂತೆ ಹೇಳಿ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದಳು ಭುವನ.

“ಹೇಗೆ ವಾಗ್ಧೇವಿ ಇವಳೊಂದಿಗೆ? ಅತ್ತೆ ನೋಡಿದರೆ ಅಣ್ಣನವರು, ಅವರ ಮಗ... ಭುವನಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಿರುವಂತಿದೆ. ಅವರು ಕೂಡಾ ಇಷ್ಟು ಕಠಿಣವಾಗಿಯೇ ಅಣ್ಣನವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಶೋಕಿಯಾಗಿ ತಿರುಗಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುತ್ತಾರಾ?”

“ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದೇನು?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ ಅರ್ಥವಾಗದೆ. ಕುಳಿತು ಶೋಕಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ... ನೀನು ಬಂದು ಮನೆ ಬಳಿಯಿದ್ದುಕೊಂಡು ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಎಂದರು ನನ್ನ ತಂದೆಯವರು. ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ನನ್ನ ಆಸ್ತಿಪಾಲು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡು, ನಾನು ಮದ್ರಾಸ್ ಅಲ್ಲ ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಮೇಲೆಯೇ ತಿರುಗಿ ಬರುವುದು ಎಂದು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ

ಹೇಳಿ ಆಸ್ತಿಪಾಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅಣ್ಣ ಮಾಡಿದ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ತನಗೇನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆಸ್ತಿ ಭಾಗಗಳು ನಡೆದು ಹೋಗಿವೆಯೆಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು ತಂದೆಯವರು.

“ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು.”

“ಏನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ? ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಚಿತೆ ಕೂಡ ಇಡಬಾರದೆಂದು ವಿಕ್ರಮನಿಂದ ಇಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಲ್ಲ ಬರೆದರು.”

“ವಿಕ್ರಮ್ ಮೊಮ್ಮಗನೇ ಅಲ್ಲವಾ?”

“ಆದರೆ ಮಗಳ ಮಗನಲ್ಲಾ ! ಮನೆ ಹೆಸರು ಅವನದಲ್ಲವಲ್ಲಾ ! ಅವರು ಹಾಸಿಗೆಯಿಡಿಯುತ್ತಲೇ ದತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ವೈಜಾಗ್‌ನಲ್ಲಿನ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಅವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. ಅದೇ ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ, ವಿಕ್ರಮ್ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು.”

“ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಕೋಪ ಬರಲಿಲ್ಲವಾ?”

“ಅವರಿಗೆ ತಂದೆಯವರು ತೀರಿಹೋದ ನಂತರ ನಾನು ಪತ್ರ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿದೆ ಆ ವಿಷಯ.”

“ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಆಸ್ತಿಗಾಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲವಾ?”

“ಬಂದರೂ ಲಾಭವಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೂಡಾ ಕೋಪ ಬಂದಿದೆ. ತಾನು ಹತ್ತಿರ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ತಂದೆಯವರ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ದತ್ತಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಗನಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವನೆಂದು ಅಪನಿಂದನೆ ಮಾಡಿದ ಅಣ್ಣ.”

“ಅದು ಸಹಜವೇ.”

“ನಾನು ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ ಹಾಗೆ ನಿಂದನೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತದೆಂದು. ಅವರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಕೋಪ ಬಂದು ‘ಸರೇ ಬಿಡು ! ಆದರೆ ಅನಾಥಾ ಶ್ರಮದಿಂದ ಒಂದು ಮಗುವನ್ನು ತಂದು ದತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದರು. ಅವರು ನಿಜಕ್ಕೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು ನಾನು ವಿಕ್ರಮನನ್ನು ದತ್ತಿಗೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ.”

“ನನಗೆ ಅಂಥವರೆಂದರೆ ಗೌರವ.”

“ಏನು ಗೌರವವೋ ! ತಂದೆಯವರ ಕಠಿಣತ್ವದ ಸವಿನೋಡಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು.”

“ಕಠಿಣತ್ವ ಎಂದರೆ”

“ಅಣ್ಣ ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಐದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಯಾವ ಸುದ್ದಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ‘ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗೆಂದು

ನಾನನ್ನುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಪತ್ರ ಬರೆ... ನೀನು ಅಣ್ಣನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪತ್ರಗಳು ಬರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತೀಯಲ್ಲಾ' ಎಂದರು ತಂದೆಯವರು. ಹೇಗಿದ್ದಾನೋ ಅಣ್ಣ 'ಇನ್ನು ಅಲ್ಲಿನವರೊಂದಿಗೆ ಇತ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿದ ಮನೆ, ಅತ್ತೆ ಮನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಿರುಗಿ ಹೋಗದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಸೋದರಳಿಯಂದಿರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಯೆನ್ನು' ಎಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದ."

"ಆಕೆಯ ತವರಿನವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರಾ?"

"ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಒಡವೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ! ಅರಿಶಿನ, ಕುಂಕುಮದಡಿ ಹೊಸ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬರೆದರು. ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಹಣವನ್ನು ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಇನ್ನು ಅವರು ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಬರೆದ ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಿಂದ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮಣೆಯಾಗಿ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತೀರಿಹೋದಳೆಂದು ಬರೆದರು."

"ಆತ ಆಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೂರ ಮಾಡಿ, ಆಕೆ ತಂದ ಹಣವನ್ನು, ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾರಿಬಿಟ್ಟು ಖರ್ಚುಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಕೆಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮಣೆಯಾಗಿತ್ತಾ ಇಲ್ಲವೆ ಆತನೇ ಯಾವುದೋ ಮದ್ದುಗಳು ಕೊಟ್ಟು ತಪ್ಪಿಸಿದನಾ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅನುಮಾನ."

"ನಿನಗೇಕೆ ಅವರೆಂದರೇ ಅಷ್ಟು ದ್ವೇಷ?"

"ದ್ವೇಷವಲ್ಲ... ಇನ್ನೂ ಏನಾದರೂ ಕಟುವಾದ ಪದವಿದ್ದರೆ ಹೇಳು. ಆತ ತುಂಬಾ ಕ್ರೂರಿ, ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತರೆ ನೊಂದಿರನು. ಹಣ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿದೆ, ಯಾವನವೂ ಇಳಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು ಅಡ್ಡಿ ತೊಲಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮದ್ದು ಹಾಕಿ ಆಕೆಯ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ."

"ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?"

"ಅಲ್ಲ... ಭುವನಳ ಮೈದುನ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಹಾಗೆ ಊಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಊಹೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿನಗೇ ಎಂದಾದರೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ನೋಡು."

"ಅಷ್ಟು ಕ್ರೂರ ನೆನ್ನುತ್ತೀಯಾ?"

"ಅತ್ತಿಗೆ ! ನೀನು ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ತಂದೆಯಾದವನು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಮಗ ಹಾಗೆ ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತನ್ನೆದುರೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸ್ವಲಿಂಗ ಸಂಪರ್ಕಗಳನ್ನು

ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ತಡೆಯ ಬಾರದಾ? ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳ ಬಾರದಾ? ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಎಂಬ ವ್ಯಾಪೋಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತೂ ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಣ, ಜಲ್ಮಾ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರಾದರೂ ಹೆಂಗಸರು ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು. ನನ್ನನ್ನು ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೇ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಾಯೆಂದು ಕರೆದ.”

“ನಿಜವಾ ವಾಗ್ಧೇವಿ?”

“ಹೌದು. ನಾನು ಭುವನಳಿಗೂ ಕೂಡಾ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಈ ವಿಷಯ. ತಾನೊಬ್ಬ ಜಮೀನ್ದಾರನೆಂದೂ ಶ್ರೀಮಂತನೆಂದೂ ಹೇಳಿ ತಿಳಿಯದ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಂಥ ಒಬ್ಬಾಕೆ ನಮಗೆ ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗಿದ್ದಳು.”

“ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹೇಗಿದೆ?”

“ಯಾವ ಕಾರ್ಖಾನೆ? ತಾನು ಕಮೀಷನ್ ಏಜೆಂಟು. ಒಂದು ಮಾಗ್ನೆಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮಾಲೀಕರ ಬಳಿಯಿಂದ ಮಾಗ್ನೆಟ್ ಅನ್ನು ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಎಷ್ಟು ದರ್ಪವಾಗಿ ಅಂದವಾಗಿ ಇರುತ್ತಾನೋ, ಅಷ್ಟೇ ನಾಜೂಕಾಗಿಯೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಭೇಟಿಯಾದರೇ ಮಾತ್ರ ಅವರ ನಿಜ ಬಣ್ಣ ಬಯಲಾಗದು.”

“ಮತ್ತೆ ಹೇಗೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ ಜೀವನ?”

“ಏನಿದೆ? ಕಮೀಷನ್ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಹಣದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಸೌಖ್ಯ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ದೊಡ್ಡ ಮಗ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಲವು ಗಂಡಸರು ವಿಸ್ಕಿ ಬಾಟಲುಗಳು, ಚಿಕ್ಕನ್ ತಿಂಡಿಗಳು ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಅಷ್ಟೋ ಇಷ್ಟೋ ಹಣ ಕೂಡಾ ಕೈಯಲ್ಲಿಡುತ್ತಾರೇನೋ?”

“ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಕರೆತಂದು ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನಾ?”

“ಸ್ವಲಿಂಗ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಗೆ, ಹೆಂಗಸರ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಅಮ್ಮೋ ! ಇದೇನು ಅಚ್ಚರಿ?”

“ನಿಮ್ಮ ಅಳಿಯ ಮದುವೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಹೀಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಕೃಶಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಯಾವುದೋ ಭೀಕರ ಖಾಯಿಲೆ ಅಂಟಿದಂತೆ ಇದೆ.

“ಅಂದರೇ....?”

“ಲೈಂಗಿಕ ರೋಗ.... ಹೆಚ್.ಐ.ವಿ. ಸೋಂಕಿದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ಅನುಮಾನ.”

“ಹೋ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳು ತಿಳಿದವಾ ನಿನಗೆ?”

“ನಂಬದಿರುವುದು ನಿನ್ನ ಗುಣ. ಬೇಕಾದರೆ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನೇ ಕೇಳು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಅವಾಂತರ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲೇ ನಡೆದವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹ ಗ್ರಹಿಸಲಾರದೆ ಹೇಗೆ ಇರಬಲ್ಲೆ?”

“ನನಗೆಲ್ಲಾ ಅಗಮ್ಯ ಗೋಚರವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾರಾ ಅಣ್ಣ ! ಆಗ ಹೋದವನು ಭುವನಳ ಮದುವೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದೆ. ದೊಡ್ಡ ಮಗ, ಚಿಕ್ಕ ಮಗ ಕೈಗೆಟುಕಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು, ತನ್ನ ಮಾಗ್ನೇಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಭಗಳು ಮಿಲಿಯನ್‌ಗಳಲ್ಲಿದೆಯೆಂದು, ತಾನಲ್ಲಿ ಮಿಲಿಯನ್ನೀಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೆಂದು ನಂಬುವಂತೆ ಹೇಳಿದ.”

“ಅದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನಿದೆ? ಮಗಳು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆಂದು, ಮದುವೆ ಖಾಯಂ ಮಾಡಿದೆಯೆಂದಾಯ್ತು.

“ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸೋದರ ಸೋದರಿ ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧ ರೂಢಿ ಇದೆಯಲ್ಲಾ. ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೂ ಕೂಡಾ ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಪತ್ರ ಬರೆದರು. ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೂ ಕೂಡಾ ನನ್ನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ದೊಡ್ಡ ಮಗನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡೋಣವೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಹುಡುಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ನೋಡು ಎಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದರು ಅಣ್ಣನವರು. ಯಾರೋ ಯಾಕೆ ನಿನ್ನ ಸೋದರ ಸೊಸೆಯೇ ಇದ್ದಾಳೆಂದು ಭುವನಳ ಪೋಟೋ ಕಳುಹಿಸಿದೆವು. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರು ಸಹ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.”

“ಅಣ್ಣ ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾನಾ ಅತ್ತಿಗೆ?” ಎಂದು ನಕ್ಕಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು ಹೇಳಿದರೇ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬಲ್ಲರು? ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯೆಂದರೆ ಒಬ್ಬರ ಮಾತನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೇಳಿದರೇನೆ ಅದು ಸಂಸಾರ.”

“ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಸುಖವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ನನಗೇನು ಬೇಕಾಗಿದೆ?”

“ವಾಗ್ಗೇವಿ.....ನಿನ್ನ ಮಾಡೋಣ ಈಗ? ಭುವನಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸೋಣವಾ ಒಡವೆಗಳೊಂದಿಗೆ.”

“ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕಳುಹಿಸಕೂಡದು. ಆದರೂ ಮತ್ತೆ ಕೂಡಲೇ ವೀಸಾ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ವೀಸಾ ಸಿಗುತ್ತಲೇ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಬರೆಯಿರಿ.”

“ತಾನು ವೀಸಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದರೆ.”

“ಅಷ್ಟು ಅನುಕೂಲ ಇದ್ದಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ಬರೆಯಿರಿ. ಆ ನಂತರ ವಿಷಯ ನೋಡೋಣ. ಭುವನಳನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಬಿಡಿ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾಗುತ್ತದೆ ತಾನು ಕುದುರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ” ಎಂದು ಇನ್ನು ಮಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡದೆ ವಾಗ್ಗೇವಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಆ ರಾತ್ರಿ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಅಣ್ಣ-ಅತ್ತಿಗೆ ಮೂವರೂ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಭುವನ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದಳು. ಅತ್ತಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿದರೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಎಂಬ ಪ್ರಾಣಿ ದೇವಾಂತಕನೇ, ಗಗನವನ್ನೂ ನೆಲವನ್ನೂ ಏಕ ಮಾಡುವಂತೆ ಇದ್ದಾನೆಂದು ಕೊಂಡಳು.

* * *

ಭುವನ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿದಳು.

ಎರಡು ತಿಂಗಳಾಯಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅಣ್ಣ ಬಂದ ಸೂರ್ಯದೇವರ ವರ್ಮ ಬಳಿಯಿಂದ ಬಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು.

“ತಂಗೀ ನೀನು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆಯಲ್ಲಾ ಎಂದು ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಅಂಥಾ ಆಸ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಅವನು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದವನು. ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಹೆಂಡತಿ ಹತ್ತಿರ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುತ್ತಾನೆ? ಹೀಗೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಕೆಟ್ಟ ಚಟಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುವ ಪ್ರಮಾದವಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ.... ತನ್ನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ತಾನು ನಿಂತು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸಾಕಬೇಕೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಹಾಯ ಮಾಡವೆಂದುಕೋ. ತಾನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸೇರಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿರುವುದೇನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಆಗಲಿರುವ ಅನಾಹುತಗಳಿಗೆ ನೀವೇ ಜವಾಬ್ದಾರು” ಎನ್ನುವ ಪತ್ರ ಅದು.

“ವೀಸಾಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೂಡಲೇ ನೀವು ಕೋರಿದಂತೆ ಮಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ” ಎಂದು ಮೂರು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಅಣ್ಣನ ಕೈಲಿ ಸಹಿ ಮಾಡಿಸಿ ಪೋಸ್ಟಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಾ... ಕೊಂಪೆಯೇನೂ ಉರಿದುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

ಆ ರಾತ್ರಿ ತಾಹಿರ್‌ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ “ಸಾಧ್ಯವಾದರೇ ಸೂರ್ಯದೇವರ ವರ್ಮರ ಎರಡನೇ ಮಗನಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಆತನ ಅಣ್ಣನ ಆರೋಗ್ಯ ಹೇಗಿದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಗಿದ್ದಾರೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ತನಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

ಮೂರನೆಯ ದಿನ ಫೋನ್ ಬಂತು.

“ಭುವನ ಗಂಡನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀನಾಯವಾಗಿದೆಯಂತೆ. ತಂದೆ ಆತನನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ‘ಅವನನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿನ ಬದುಕುತ್ತಾನೆ? ಅವನ ಕರ್ಮ’ ಎಂದು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ತಂದೆ

ಮೇಲೆ ಕೂಡಾ ಏನೋ ಆರೋಪ ಬಂದಿದೆಯಂತೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ ದಿನಕ್ಕೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು. ಚಿಕ್ಕ ಮಗ ಯಾವುದೋ ಗ್ಯಾಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಅವನೊಬ್ಬ ಇನ್ನೂ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆ ತಿರುಗದೆ ಸಹಜವಾಗಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಆಗಾಗ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದು ವಿವರಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತಿರೆಂದು ಹೇಳಿದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ. ತಿಂಗಳ ನಂತರ ತಾಹಿರ್ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ.

“ಇದೀಗಲೇ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದೆ ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಅವರ ಮೈದುನನಿಗೆ. ಆತನ ಅಣ್ಣ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ತೀರಿ ಹೋದನೆಂದು ಹೇಳಿದ. ಈಗಾಗಲೇ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇರುತ್ತದೆ ಆ ವಿಷಯ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಅಮೇರಿಕಾದಿಂದ ಯಾವ ಸುದ್ದಿಯಾದರೂ ಬಂದಿದೆಯಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ನಿನ್ನೆಯೇ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯವರ ಅಣ್ಣನವರು ಭುವನಳ ಗಂಡನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹುಷಾರಿಲ್ಲವೆಂದು. ಇಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಔಷಧಿ ಗೀಚಿಡಿ ನೀಡಲು ಹೆಂಡತಿ ಹತ್ತಿರವಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳಿದರು.”

“ವೀಸಾ ಹೇಗಂತೆ?”

“ವೀಸಾ ನೀನು ತರಿಸಬಲ್ಲೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ. ನಿನಗೆ ತಾಹಿರ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತೆಂದು, ಆತ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲನೆಂದು ಹೇಳಿದ” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

“ಅತ್ತಿಗೆ ಹತ್ತಿರ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ನಿನಗೊಂದು ರಹಸ್ಯ ಹೇಳಬೇಕು. ನಿಜಕ್ಕೂ ಭುವನಳ ಗಂಡ ಸತ್ತು ಹೋಗಿ ಮೂರು ದಿನಗಳಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು ಹೇಗಾದರೂ ಭುವನಳ ಹಣ, ಒಡವೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಲಪಟಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಹುನ್ನಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.”

ಅಣ್ಣನ ಬಳಿಯಿಂದ ಯಾವ ಮಾತು ಇಲ್ಲ.

“ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಅವರ ಚಿಕ್ಕ ಮಗನಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಆಗಾಗ ಅವರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿಯೆಂದು ತಾಹಿರ್‌ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ.”

“ಎರಡನೆಯ ಮಗ ತಾಹಿರ್ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತಾನಾ?”

“ತನಗೇನಾದರೂ ಎಂಬಸೀಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡಿಸಿಕೊಡಿಯೆಂದು ಅವರ ತಂದೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನಂತೆ. ಆ ವಿಧವಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆಗಾಗ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.”

“ಏನು ಮಾಡುವುದೀಗ” ಎಂದ ಅಣ್ಣ ಹತಾಶನಾಗಿ.

“ಏನೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೇ ಭುವನಳಿಗೆ ಆ ಮಹಾನುಭಾವನ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾಲೇನು ಇಲ್ಲ. ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಹೇಳು. ಆ ನಂತರ ಆಕೆಯ ಇಷ್ಟ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

* * *

ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಅಣ್ಣ, ಅತ್ತಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರು. ಭುವನಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು ತಾಯಿ. ಭುವನಳಿಗೆ ತಾಯಿ ಪ್ರವರ್ತನೆ ಅರ್ಥವಾದಂತೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.

“ನಿನಗೂ ನಿನ್ನ ಅತ್ತಿಗೆಯಂತೆ ವೈಧವ್ಯ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರೇ ಆಗ ಭುವನಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾದಂತೆ ಕಂಡಿತು.

ಏನೋ ಒಂದು ಅನ್ನಬೇಕಲ್ಲಾ ಎಂದು “ಯಾವಾಗ ತಿಳಿಯಿತು ವಾರ್ತೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ನಿನ್ನೆಯೇ ಅಣ್ಣನವರಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದರು ಅಳಿಯಂದಿರಿಗೆ ಹೇಗಿದೆಯೋ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದು. ಭುವನಳ ಮೈದುನ ಫೋನ್ ತೆಗೆದು ಅಣ್ಣ ಹೋಗಿ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಮೂರು ವಾರಗಳಾಗಿದೆ. ತಂದೆಯವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್‌ಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು.”

“ಅದೇ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಮಹಾಶಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಫೋನ್ ತೆಗೆದಿದ್ದರೆ ‘ಇನ್ನೂ ಖಾಯಿಲೆ ಹಾಗೆ ಇದೆ. ಮಗಳನ್ನು ಹಣ, ಒಡವೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಕಳುಹಿಸು’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಇಂಥವನೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವಮ್ಮ ನನಗೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೂಡಾ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ನೋಡಿದ. ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ನನಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ‘ಆಸ್ತಿ ಹಂಚಿಕೆಗಳಾಯಿತಾ? ಯಾವಾಗ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೀಂದು’ ಕೇಳಿದ” ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ.

“ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರೇ ! ನಿಮಗೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಮೀಷನ್ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದರು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಕಮೀಷನ್ ಏನಮ್ಮಾ? ಏನನ್ನುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?”

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಆತ ಕಮೀಷನ್ ಏಜೆಂಟ್ ಅಲ್ಲವಾ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಮೀಷನ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೂ ಈ ಮದುವೆ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೇನಾದರೂ ತಲುಪಿದೆಯಾ?”

“ನನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುತ್ತಿರುವೆ ವಾಗ್ಧೇವಿ.”

“ಅಂಥ ಕೆಲಸ ನಾನೆನ್ನೆಗೆ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ? ಈ ಮದುವೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕೈ ಇದೆಯಂತಲ್ಲಾ?”

“ಎಂದನಾ ಆತ?”

“ಆ... ನೀವೇ ಆತನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯ ತುಂಬಿದಿರಂತೆ.”

“ಆಗಾಗ ಯಾವಗಲೋ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನನಗೆ ಪೋನ್ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿನ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮಾತಿನ ಮಧ್ಯೆ ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗಳಿದ್ದಾಳೆಂದು, ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ.”

“ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ನಿಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು? ಅಷ್ಟೋ ಇಷ್ಟೋ ಆಸ್ತಿ ಕೂಡಾ ನೀಡುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಿರಿ ನೀವು”.

“ನೀನು ಆಕಳಿಸದೆಯೇ ಕರುಳುಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಯಿಡಬಲ್ಲೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನನಗ್ಯಾಕಮ್ಮಾ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಾರ? ಏನೋ ದೊಡ್ಡ ತಲೆಯೆಂದಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ಸಲಹೆ ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ತೋಚಿದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷ ದಾಟಿದೆ ನನಗೆ. ಇನ್ನು ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆ ಹಾಕದೆ ರಾಮಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.”

“ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ದೇಶವೇ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

ಭುವನ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತಳು. ಅಳು ಬಂದಂತೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ ತನಗೆ.

“ಇಳಿ ನುಂಗಿಕೋ ಅಮ್ಮಾ.... ಏನು ಮಾಡೋಣ? ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆ ವೈಧವ್ಯವನ್ನು ಹೊರುತ್ತಾ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಬದುಕಲಿಲ್ಲವಾ” ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾರದೆ.

“ನೀವೇನು ಭಯಬೀಳಬೇಡಿ. ಭುವನ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬಾಧೆ ಪಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿದ್ದಿಲ್ಲ? ಅಣ್ಣ, ಅತ್ತಿಗೆ... ನಿಮಗಭ್ಯಂತರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಭುವನಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

“ತಾಯಿಯವರು ಬೇಡವೆಂದರೂ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಅತ್ತೆ” ಎಂದಳು ಭುವನ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು.

* * *

ಭುವನಳ ಮದುವೆ ವೃತ್ತಾಂತ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆಂದ ಭುವನಳಿಗಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡ ಕೊಠಡಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಂದೆಯ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಹೋದಳು

ವಾಗ್ಗೇವಿ. ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿವೆ ಆಯಮ್ಮ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳು. ಮೊದಲು ಆ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಂದು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಭುವನಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು.

ಮತ್ತೊಂದು ಪೋನಿಗೆ ಹಣ ಕಟ್ಟಿ ಫೋನ್ ಹಾಕಿಸಿದಳು. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಬರುವಾಗ ಆಟೋದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ.

ಮಿತಿ ಮೀರಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನೀಡದೆ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಳು ಭುವನಳನ್ನು. ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ನೋಡಿದಳು. ಒಂದು ಜ್ವರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಔಷಧಿಗಳ ಕುರಿತ ವಿವರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಡಲಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಪುಸ್ತಕ ತೆಗೆದಳು. ರೂಲಿನ ನೋಟ್ ಪುಸ್ತಕ. ಎಷ್ಟೋ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮುತ್ತುಗಳಂತೆ ಇವೆ ಅಕ್ಷರಗಳು.

“ತಂದೆಯನ್ನು, ತಾಯಿಯನ್ನು ದಾರುಣವಾಗಿ ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟರು. ರಜಾಕಾರರು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಮದುವೆಗೆ ಮೊದಲು ಕೂಡಾ ತಂದೆಯವರ ಬಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪ್ರಗತಿ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ, ಮನೆ... ಎನ್ನುತ್ತಾ ಏನೇನೋ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೂಡಾ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೇಳು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ತಾಯಿ ನಾಚಿಕೊಂಡು ಪಕ್ಕದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ‘ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು ಹಾಗೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಘೋಷಾಗೆ ಸ್ವಸ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತೀಯೇ ಎಂದೋ ಒಂದು ದಿನ’ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ತಂದೆ. ನನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅದೇ. ತಾಯಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಸಂಸ್ಕೃತ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಚಿಕ್ಕವಳು. ನನಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಓದು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ತಾಯಿಯ ಅಣ್ಣ ಅಂದರೆ ನನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವ ಬಂದರು. ಅವರು ಔಟ್ ಹೌಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಯಮ್ಮ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕು ಬೇಡಗಳನ್ನು... ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು... ಒಂದು ದಿನ ಆಯಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೋದಳು. ಆ ತರುವಾಯ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾವ ಲಾರಿ ಕೆಳಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತು ಹೋದರೆಂದು ಶವವನ್ನು ತಂದರು. ತಾಯಿ ಅತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ತಂದೆಯವರು ದಹನ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು.

ನನಗೆ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷವಾಗಿದೆ. ತಂದೆ ಮದರಾಸಿಗೆ ಹೋದರು ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿ ಬರುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಡಾಕ್ಟರ್ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ರಂಧ್ರವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ತಾಯಿ ಅತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ತಂದೆ ಮದರಾಸಿನಿಂದ ತಿರುಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಏನೋ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಾಯಿ ನನ್ನನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು 'ತಾಯಿ ! ನಿನಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿನ ಹುಡುಗ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾದರಂತೆ. ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲವಂತೆ. ಆದರೆ ಕುಟುಂಬ ತುಂಬಾ ಹೆಸರು ಹೊಂದಿದೆಯಂತೆ. ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇರುವುದು ಅವರ ಜಮೀನು. ಆ ಮಾತನ್ನೇ ನಾನು ತಂದೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಅಂದೆ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ನಕ್ಕು ನನ್ನದಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಮಗಳ ಮದುವೆ ಕೂಡಾ ಕೆಟ್ಟು ಬದುಕಿ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಮುಡಿಬಿದ್ದಿದೆಯೆಂದಾಯ್ತು ಎಂದು ನಕ್ಕರು. ಆತನ ಪೋಟೋ ನೋಡು ಎಂದು ಕೊಟ್ಟಳು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಪೋಟೋ. ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಇಷ್ಟ ಕೇಳಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರು ಅವರೊಂದಿಗೆ. ಜಗದೀಶ್ವರ್, ನೀನು ಹುಟ್ಟುವತನಕ ನಾನು ವರಂಗಲ್‌ನಲ್ಲೇ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ಬಳಿಯೇ ಇದ್ದೆ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು, ತಾತನವರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಹೋಗಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

ತರುವಾಯ ತಿಳಿಯಿತು ಜಾಗ ಖರೀದಿಸಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು. ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಖರೀದಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು. ಆ ಮನೆಗೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಇಟ್ಟರು. 'ವಾಗ್ಡೇವಿ ನಿಲಯಂ' ಎಂದು ತಾತ ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ನೀನೆಂದರೆ ತುಂಬಾ ಅಕ್ಕರೆ.

“ನೀನು ಧೈರ್ಯ ಸಾಹಸಗಳಿಂದ, ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯದಿಂದ ಬದುಕಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯಂತೆ ಅಲ್ಲ, ಘೋಷಾ ಘೋಷಾ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೊಡಿಯಲ್ಲೇ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗುವುದಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಓದು ಓದಬೇಕು. ನನ್ನ ನಂತರ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜಗದೀಶ್ವರ್ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅವರ ತಂದೆಯಂತೆ ನಿಧಾನಸ್ತ. ವಾಗ್ಡೇವಿ ಮಾಡಬಲ್ಲಳು, ಬುದ್ಧಿವಂತಳು. ಅವಳು ಹಾಕುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ನಾನೇ ತಡಬಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮೀರಿದ ಜ್ಞಾನ ಅವಳದು” ಎಂದು ತಾತನವರು ನಿನ್ನನ್ನು ತುಂಬಾ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಬೆಳೆಸಿದರು ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಶ್ರಮ ನನಗೆ ಬಾರದಂತೆ. ವಾಗ್ಡೇವಿ ನಿಜಕ್ಕೂ ವಾಗ್ಡೇವಿಯಂತೆ ಓದು, ಸಂಗೀತಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯರು. ಅದಕ್ಕೇ ನಿನಗೆ ಸಂಗೀತ ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದವು. ಓದಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದವು. ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರು ಮತ್ತಿಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರು ಸೇರಿ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ಕೂಲು ತೆರೆದರು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಗಳು

ತುಂಬಾವಿರಳ. ಅದರಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮೀಡಿಯಂ ಎಂದು ಎರಡೂ ಇದ್ದವು. ನೀನು ಸ್ಕೂಲಿನಿಂದ ಬಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಪಟಪಟನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಜ್ಜಿ ತುಂಬಾ ಹಿಗ್ಗಿ ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತೆಲುಗು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯ ಲೇಖಕಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂದು ತಾತ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ, ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳಾದ್ದರಿಂದ ತಾತ, ಅಜ್ಜಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಯಮ್ಮ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಬಂದಳು ವರಂಗಲ್‌ಗೆ. ತಾಯಿ ಆಕೆಯನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಳು, ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಜಗದೀಶ್ವರನನ್ನು, ನಿನ್ನನ್ನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಾಕಿದ್ದು ಆಯಮ್ಮನೇ.

ನಿನಗೆ ಎರಡು ಕುಟುಂಬಗಳ ರಹಸ್ಯ ಹೇಳಬೇಕು. ಈಗಲೇ ಹೇಳಿದರೆ ನಿನಗರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡವಳಾದ ಮೇಲೆ ಓದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ ಎಂದು ಬರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದೆನೆ. ನನಗೆ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಇದೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದ ವಿಷಯಗಳು ಕಡಿಮೆ. ಆದ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ರಹಸ್ಯ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪರಿಮಿತವಾಗಿದೆ ನನ್ನ ರಚನಾ ವ್ಯಾಸಂಗ. ನನಗೆ ವೇದಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಓದಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಅವನ್ನು ಆಯಾಸದಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಓದಲಾಗದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಕಲಿಯಲಾಗದೆ ಹೋದೆ.

ವಾಗ್ವೇವಿ ! ನಿನಗೆ ನೆನಪಿದೆಯಾ? ಒಂದು ಸಲ ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಎಂದು ಒಬ್ಬರು ಬಂದಿದ್ದರು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ. ಅವರು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಉಳಿದ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅವರೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬರುತ್ತಲೇ 'ತಾಯಿಯವರ ಅವಸಾನ ಕಾಲ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿದೆ. ಅಣ್ಣನವರನ್ನು, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಬೇಕು, ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾಯೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದರು. ನನಗೆ ಎಂಥಾ ಅನಾರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣವಾದರು. ಹಿಂದೆ ಆಯಮ್ಮ ಕೂಡಾ ಇದ್ದಾಳೆ. ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು, ಮೊಮ್ಮಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಾಯಿಯವರು ಅನ್ನುತ್ತಲೇ ನಿನ್ನನ್ನೂ ಜಗದೀಶ್ವರನನ್ನು ಸಹ ರೈಲು ಹತ್ತಿಸಿದೆವು. ದೊಡ್ಡ ಭವನ ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆನಲ್ಲಾ ನಾನು. ಆಗ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಈ ಸಲ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಕಲಾ ಕಾಂತಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸುಣ್ಣ ಕೂಡಾ ಬಳಿಯದೆ ಹಳೆಯದಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಅತ್ತೆಯವರಿಗೆ ಅಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ಕಣ್ಣೋಟ ಕುಗ್ಗಿದೆ.

ನಾನು ಬಂದೆನೆಂದು ಕೇಳಿ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು 'ನೀನು ಬಾರದೆಯೇ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ಕೊಂಡೆ. ಪ್ರಾಣ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ನೀನು ಬರುವ ತನಕ ಇನ್ನಾರು ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ' ಎಂದರಾಕೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ.

ಆಯಮ್ ಮಂಚದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ತಾನು ನನ್ನನ್ನು ಅಗಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. 'ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಪರ್ದಾಗಿಲ್ಲ ಹೇಳಿ' ಎಂದೆ.

ಆಕೆ ಮೆಲು ದನಿಯಲ್ಲಿ 'ತಾಯಿ ! ಈ ವಿಧವಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯವರು ಸಹ ಆಕೆಯ ಅವಸಾನದಶೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದು ಕುಟುಂಬದ ರಹಸ್ಯ ಹೇಳಿದರು. ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು ಷೋಕಿ ಮನುಷ್ಯ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಅದಾಗಲೇ ಎರಡು ಹೆರಿಗೆಗಳಾಗಿ ದೆವ್ವದ ಮಕ್ಕಳು ಅಂದರೆ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಸಲ, ಕೈಕಾಲುಗಳಿಲ್ಲದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಲ ಹುಟ್ಟಿ, ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ತೀರಿಹೋದವಂತೆ. ಆ ನಂತರ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಮಾವನವರ ತಂದೆಗೆ ಕನ್ನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟು ಕೊಂಡರೆ ಲೈಂಗಿಕ ರೋಗಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳಿದರಂತೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಬಹಳ ಮಂದಿಗೆ ಆ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಕರಣಿಕರ ಮಗ ಜತೆಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿರಬೇಕು. ತಿರುಚೂರ್ಣ ಬೊಟ್ಟು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಂದವಾಗಿದ್ದ. ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಆ ಊರಿನ ಮುನಿಸೀಫರ ಸಂಬಂಧದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹುಡುಗಿಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹವುಂಟಾಗಿದೆ. ಕರಣಿಕ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಮಗ ಎಲ್ಲಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ತನಗೊಬ್ಬಳು ಕನ್ನೆ ಗೊತ್ತೆಂದು, ನಿಮ್ಮ ಮಾವನವರ ತಂದೆಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಜತೆಗೂಡಿಸಲು ನೋಡಿದ. ಆದರೆ ಆ ಹುಡುಗಿ, ಆ ಹುಡುಗ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಆ ಹುಡುಗಿ ತಿಂಗಳು ತಪ್ಪಿದ್ದಾಳೆಂದು ಕರಣಿಕನಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಈಗ ಕರಣಿಕನ ಮಗನನ್ನು ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಹಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋದನಂತೆ. ಆ ಹುಡುಗಿ ತಾಯಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಜಾಣೆ. ಮಗಳ ವಿಷಯಗೊತ್ತು ತನಗೆ. ಮಗಳ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಆತನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಡಿಸಿ ಆತ ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವಾಗ ತಾಯಿ ಹತ್ತಿರ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ. ಕರಣಿಕನ ಮಗ, ಆ ಹುಡುಗಿ ಪಕ್ಕದ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಲ್ಮಾ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಅವನು ಆ ಹುಡುಗಿ ಕೊಠಳಿಗೆ ಅರಶಿನ ದಾರ ಕಟ್ಟಿದನಂತೆ. ಆತನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮೂರನೇ ಸಲ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಂದರೆ ಅತ್ತಿದ್ದಾಳಂತೆ ಅತ್ತೆಯವರ ಬಳಿ 'ಈ ಸಾರಿ

ಯಾವ ದೆವ್ವದ ಮಗು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೋ? ಮಂತ್ರಗಾತಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ ಯಾವುದೋ ಔಷಧಿಗೀಶದಿ ಹಾಕಿಸಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತೆಗೆಸಿಬಿಡಿ' ಎಂದು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲದವರ ಜಮೀನನ್ನು ಪ್ರಭುತ್ವಗಳ ವಶಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಮುದುಕಿಗೆ ಭಯವಾಗಿದೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಜಮೀನು ಹೋಗುತ್ತದೆಂದು. ಕರಣಿಕನ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದು "ಏನೋ ಹುಡುಗಾ... ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಆ ಕನ್ಯಾಮಣೀ ಎಂಥವಳು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದಳಂತೆ. ಮೊದಲು ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು ಎಂದನಂತೆ, ಆಕೆ ತನ್ನ ರಹಸ್ಯ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆಂದು.

'ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹೇಳು' ಎಂದಳಂತೆ. ಅದರಿಂದ ಚಿಕ್ಕವನೇನೋ ಭಯಬಿದ್ದು 'ಅಮ್ಮನವರೇ ! ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನಾನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಅವರಿಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯೆಂದರೆ ನನಗಿಷ್ಟವೆಂದು ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ನಾನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯದು. ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು, ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಗಂಟು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆ. ಆದರೆ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿ ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆಂದು, ಗರ್ಭಧರಿಸಿದ್ದಾಳೆಂದು ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಗೋಳಿಟ್ಟನಂತೆ.

"ಅಳಬೇಡ. ತೆರೆ ಸರಿಸಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಾ. ನಿನ್ನನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಲು ಒಂದು ಸಲ ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ದೂರದಿಂದ ನೋಡಿದೆ." ಎಂದು ಕರೆದು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವೆ. ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರುವೆ. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯಂತೆ ಆಗದೆ ನೀತಿವಂತನಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ರಹಸ್ಯ ಬಯಲು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೊಂದು ಸಹಾಯ ಮಾಡು. ನಿನಗೆ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಮಗುವನ್ನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ನನಗೆ ತಂದುಕೊಡು' ಎಂದಳಂತೆ.

"ಅಮ್ಮಾ... ಅದಕ್ಕಿಂತಲಾ... ನನ್ನ ಮಗು ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ನನಗಿನ್ನೇನು ಬೇಕು" ಎಂದನಂತೆ ಆತ ಆಕೆಯ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು.

'ಆದರೆ ಈ ವಿಷಯ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಬಾರದು. ತಿಳಿದಿದೆಯಾ ನಿನ್ನ ಅಂತ್ಯ ಹತ್ತಿರವಾದಂತೆಯೇ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದಳಂತೆ. ಜಮೀನ್ದಾರರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಗಳು ಪ್ರಾಣಾಂತಕಗಳು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಆತ ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸಿದನು.

ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಜಮೀನ್ದಾರ್ ಹೆಂಡತಿಗಿಂತ ಒಂದು ದಿನ ಮೊದಲು ದೃಢವಾದ ಗಂಡು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತು. ಆ ಮಗುವನ್ನು ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ತಂದು ಮುದುಕಮ್ಮನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದ. ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಜಮೀನ್ದಾರ್ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೆರಿಗೆಯಾಗಿ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಒಂದು ಮಗು ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದೆಯಂತೆ. ತಾಯಿಗೆ

ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿಬಿದ್ದು ಹೋದಳಂತೆ ಕೂಡಲೇ ಆ ದೆವ್ವದ ಮಗುವನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಟ್ಟು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಈ ಕರಣಿಕನ ಮಗನ ಮಗುವನ್ನು ಇಟ್ಟರಂತೆ. ಆಕೆಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಆ ಮಗುವೇ ಜಮೀನ್ದಾರ್ ಅವರ ಮಗನಾಗಿ ಚಲಾವಣೆಯಾದ ಅಂದರೆ ಕರಣಿಕರ ಮಗನಿಗೆ, ಮುನಸೀಫರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಹುಡುಗಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗು ಜಮೀನ್ದಾರ್ ವಂಶಕ್ಕೆ ವಾರಸುದಾರನಾದ. ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ತಂದೆಯಾದ. ಅನ್ನ ಬಾರದಿರಲೇ ತಾಯೀ, ಏಳು ತಲೆ ಮಾರಿನ ಬುದ್ಧಿಗಳು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಆ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ ಮುನಸೀಫರ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಮೈದುನನಿಗೆ ಕರಣಿಕನ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನು ಈ ಭಾರ ಇಳಿದಿದೆ ನನಗೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ.

ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೂಡಾ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಚ್ಚಿಡಲಾಗದೆ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ರಹಸ್ಯ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಅಂತ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಆಯಮ್ಮ ಕೇಳಿದ್ದಾಳೆ ಆದರೆ ಎಲ್ಲೂ ಹೊರಗೆಡವಲಿಲ್ಲ. ಜಗದೀಶ್ವರ್ ಯಾವಾಗಲೂ ವಂಶ ಕುಟುಂಬ ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಈ ವಂಶ ರಹಸ್ಯ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದೆ.

ಈ ವಿಷಯ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಜಗದೀಶ್ವರ್‌ಗೆ ತೋರಿಸಿದ ನಂತರ ಹೂತಿಟ್ಟು ಬಿಡು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಕರಣಿಕರ ಮಗ, ಮುನಸೀಫರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಹುಡುಗಿ ಅಂದರೆ ಮಾವನವರನ್ನು ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ-ತಂದೆ ಏನಾದರೂ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ, ಅತ್ತೆಯವರಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯವರೇ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಚೆನ್ನಪಟ್ಟಣಕ್ಕೋ ಕಲಕತ್ತಾಗೋ ಹೋಗಿ ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟಳಂತೆ. ಆದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹತ್ತಿದ ಕಲಕತ್ತಾ ರೈಲು ಹಳಿ ತಪ್ಪಿಬಿದ್ದು ಹೋಯಿತಂತೆ. ಆ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಸತ್ತು ಹೋದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಇವರೂ ಇದ್ದರಂತೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ್ದಾಳಾಕೆ.” ಓದುವುದು ಮುಗಿಸಿ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಯೋಚನಾ ಮಗ್ನಳಾದಳು.

ಹಾಗಾದರೆ ತನ್ನ ಮುತ್ತಾತ ಒಬ್ಬ ಕರಣಿಕರ ಮಗನಿಗೆ ಮುನಸೀಫರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವಳ ಮಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವರೆಂದಾಯ್ತು.

ವಾಗ್ವೇವಿಗ್ಯಾಕೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕರಣಿಕರ, ಮುನಸೀಫರ ಕುಟುಂಬದವರನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದೆ. ಈ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರಹಸ್ಯಗಳು ಅಡಗಿವೆಯೋ ! ಅದನ್ನು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ಅಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಕನಿಕರ ಮೂಡಿದೆ. ಹುಚ್ಚ ಕುಲಗೌರವ, ಕುಟುಂಬ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ

೧೬೪/ಸಂಬಂಧಗಳು

ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಇದು ತಿಳಿದರೆ ಏನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ ಎಂದುಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

* * *

ಆಯಮ್ತು ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲೇ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದಳು. ಆಕೆಯ ಮರಣದೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಶಕೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ. ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಮದುವೆ ಸಂಬಂಧಗಳು ನೋಡಿ ಎಂದು ಕನಕ ನಿತ್ಯವೂ ನೆನಪು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರಹಸ್ಯಗಳಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಚ್ಚಿಡುವುದು ಕಷ್ಟವೇ. ಕನಕಳ ಹುಟ್ಟು ದಿವಾಳಿಯಾದ ಜಮೀನ್ದಾರ್‌ಗೆ ಆದರೂ ಕನಕಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ರಾಕೂರ್ ರಾಜಸ್ಥಾನದವನೆಂದೂ ಚಿತ್ರಕಾರನೆಂಬುದೇ ವಿನಾ ಉಳಿದ ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿಯವು. ಮದುವೆ ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆತನಿಗೆ ಬೇರೆ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳು ಇಲ್ಲ. ತನ್ನ ಬಳಿ ನೌಕರಿ ಹೊರತು.

ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಕರೆದು “ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆತುರ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನೀನು ಜೈಪುರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದು ನಡೆದಿದೆಯಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಆತನು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು “ಅಂಥದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ ಮೇಡಮ್” ಎಂದ ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

“ಹೋಗಲಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಕಡೆಯವರೊಂದಿಗಾದರೂ ನಿಮಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧಗಳೇನಾದರೂ ಇವೆಯಾ?”

“ನನಗೆ ಆ ವಿವರಗಳು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸದಾ ಹಾಸ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಓದಿಕೊಂಡೆ. ಆಗಾಗ ರಜಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ಎಂಥ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡನ್ನುತ್ತೀಯಾ? ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿ ನೌಕರಿ ಮಾಡುವ ಹುಡುಗಿಯಾ? ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಓದಿಕೊಂಡು ಮನೆ ಕಡೆ ಇರಬಲ್ಲ ಹುಡುಗಿಯಾ? ತೆಲುಗು ಹುಡುಗಿಯಾ? ರಾಜಸ್ಥಾನ್ ಹುಡುಗಿಯಾ?”

“ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನೂ ನೋಡಬೇಡಿ ಮೇಡಮ್. ಇದೀಗ ನನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟ.

ಕನಕ ಕೇಳಿ ತಲೆ ಚಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು. “ಮೊನ್ನೆ ತನಕ ತಾಯಿ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದು ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಈಗ ಯಾರಾದರೂ ತನಗೆ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲಾ.

“ಹೋಗಲಿ ಮದುವೆಯಾಗುವ ತನಕ ನೀನೇ ಆತನ ಹತ್ತಿರ ಇರು. ಆತ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ವಿಷಯ ನೋಡು. ಬಟ್ಟರ್ ಇದ್ದೇ ಇದ್ದಾನಲ್ಲ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಇಲ್ಲಮ್ಮಾ.... ನಿಮ್ಮ ನಂತರವೇ ಯಾರಾದರೂ. ಎಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ನಿಮ್ಮನ್ನಗಲಿ ಹೋಗಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ ಅಮ್ಮ.”

‘ಆ ಕಾಲದವರಿಗಿದ್ದ ಪ್ರೀತ್ಯಾದರಗಳನ್ನು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದು ಆಗಿನ ಸಂತಿಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ. ಹಾಗೇ ನಿದ್ದೆ ಆವರಿಸಿದಂತಿದೆ. ‘ಅತ್ತೇ’ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಭುವನ ಬಂದು ಕರೆಯುವ ವೇಳೆಗೆ ದಿಡೀರನೆ ಎದ್ದಳು.

“ಅತ್ತೇ ! ಯಾರೋ ಯಾವುದೋ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಸಂದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತೀಯಂತೆ” ಎಂದಳು.

“ಹೌದು.... ಆ ಮಾತೇ ಮರೆತು ಹೋಯಿತು. ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸು. ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಎದ್ದು ತಲೆ ಸರಿತಿದ್ದಿಕೊಂಡು ಹಾಲ್‌ನೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ವಾಗ್ಗೇವಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಬ್ಬರು ಎದ್ದು ನಿಂತು “ನಮಸ್ಕಾರ ಮೇಡಮ್” ಎಂದರು.

“ಇಬ್ಬರು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ ಯಾಕೆ?” ಎಂದಳು ನಗುತ್ತಾ.

“ಈತ ಪೋಟೋ ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ, ನಮ್ಮ ಪೋಟೋ ಗ್ರಾಫರ್ ಮೇಡಮ್.”

“ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ.”

“ನೀವ್ವೇಗೆ ಇದ್ದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೀರಿ ಮೇಡಮ್” ಎಂದ ಪತ್ರಕರ್ತ.

ಪೋಟೋಗ್ರಾಫರ್ ಕ್ಯಾಮರಾ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕ್ಲಿಕ್ ಮಾಡಿದ.

“ಯಾತಕ್ಕಾಗಿಯೆಷ್ಟು ನನ್ನ ಸಂದರ್ಶನ” ಎಂದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ತಾನು ಉತ್ಸಾಹ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಾಗ್ಗೇವಿ ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಇದ್ದು ತಾನು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶ. ಆದರೂ ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೂ. ಒಂದು ಸಲ ನೀಡಿ ಹರಕೆ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡರೇ ಇನ್ನು ಆ ನಂತರ ಯಾರೂ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿಸರೆಂದು ಆ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

“ನೀವು ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಲ್ಲವಾ? ನಿಮಗೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿರುಚಿ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯಿತು?”

“ನಮ್ಮ ತಾತನವರ ಒತ್ತಾಸೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ತಂದೆ-ತಾಯಿ ನನಗೆ ವಾಗ್ಗೇವಿ ಎಂದು ಹೆಸರು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.”

“ಅದಕ್ಕೇ ಈ ಭವನಕ್ಕೆ ‘ವಾಗ್ಡೇವಿ ನಿಲಯ’ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರುತ್ತಾರೆ.”
ಎಂದ ಪತ್ರಕರ್ತ.

“ಕೇವಲ ನನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಮೇಲೆ ಇಡಬೇಕೆಂದಲ್ಲ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನ್ನ
ತಾಯಿ ಅವರಿಗೆ ಈ ವಾಗ್ಡೇವಿ ನಿಲಯ ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿಲಯವಾಗಿ
ಇರಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆ ಇತ್ತು.”

“ಅವರು ಲೇಖಕಿಯಾ?”

“ಅಲ್ಲ ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಬರೆಯ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು.”

“ಹೋಗಲಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರವೇಶವಿತ್ತಾ?”

“ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಆಕೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇದ್ದರು. ಆದ
ಕಾರಣ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಏನೂ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವಾಯಿತು.”

“ಸಾರಿ ಮೇಡಮ್... ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟೆವು.”

“ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ನಮ್ಮ ತಾತನವರು ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ತಂದೆಯವರಿಗೆ
ಕೂಡಾ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಅಭಿಮಾನ. ಕೇವಲ ಉರ್ದು ಕಲಿತ
ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯವರಿಗೆ ತಾಯಿಗೆ ಮನೆ ಬಳಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು
ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿ ತೆಲುಗು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಂಸ್ಕೃತಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.”

“ಯಾರು ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರು?”

“ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಅವರು.”

“ವರಂಗಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾಲಕಿಯರ ವಿದ್ಯಾಲಯವಿದೆ.
ಅವರೇನಾ?”

“ಪರವಾಗಿಲ್ಲವೇ. ನಿಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆಯೆಂದಾಯ್ತು.”

“ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರು ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಗಾರರಿಗೆ ನೆರವಾಗಿದ್ದರೆಂದು,
ರಜಾಕಾರರು ಅವರನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟರಂತೆ...”

“ಹೌದು ಅವರೇ.”

“ನೀವು ಶ್ರೀಮಂತರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ದೊಡ್ಡ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದರೆಂದರೇ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ಗೌರವ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.”

“ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಂತಹ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟದಿದ್ದಿದ್ದರೇ ಗೌರವ
ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮಂತಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ
ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಅವರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸ್ವಂತ ಶ್ರಮದಿಂದ ಮೇಲೆ

ಬಂದರು. ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಸರಸ್ವತಿಯೇ ವಾಗ್ಗೇವಿಯಯವರು ಎಂದು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.”

ಆತನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ನಗು ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ. “ಹಾಗೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರಾ? ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಖ್ಯಾತಿ ಬೇಗ ಬರುತ್ತದೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸಿದೆ.”

“ಅದು ನಿಜವೇ ಮೇಡಮ್, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡಿದರಲ್ಲ. ಅದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವೆನ್ನುತ್ತೀರಾ?”

“ಒಳ್ಳೆಯದೋ ಕೆಟ್ಟದೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಯಾಕೆ ರದ್ದು ಮಾಡಿದರೋ, ಕಾರಣಗಳು ತಿಳಿಯದ ಹೊರತು ನಾನೇನೂ ಹೇಳಲಾರೆ. ಅವನ್ನು ತೆಲುಗು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ.”

“ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳು ಇರಬಾರದೆಂದಿದೆಯಾ?”

“ಇಲ್ಲ.”

“ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಲೀ, ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಲೀ ಪ್ರಕಟನೆ ಯಾಕೆ ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ?”

“ಆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದೆಯೇ ನಮ್ಮ ಸಭಾಂಗಣಗಳು ತುಂಬಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೇಲೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವವರೇ ಬರುತ್ತಾರೆ.”

“ಅಂದರೆ ಇತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಹಾಗೇ ಬಾರರಾ?”

“ಇತರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಕುರಿತು ನನಗಷ್ಟಾಗಿ ತಿಳಿಯದು. ಏನೋ ಒಂದೆರಡಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ.”

“ಯಾಕೆಂದು? ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಾ?”

“ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಆ ಮಾತು. ನನಗೆ ಕಾಲಾವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ... ಎಷ್ಟೋ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಕವಿಗಳನ್ನು, ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುತ್ತಿವೆ.”

“ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಕೊಡುತ್ತಿವೆ.”

“ಹೌದು. ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು, ಕೆಲವು ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು...”

“ಅಂದರೆ ಹಣ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಟ್ಟರೆ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು. ಹಣ ಕಡಿಮೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳೆನ್ನುತ್ತೀರಾ?”

“ಹಾಗೆಂದು ನೀವೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಅಂದರು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಕೇವಲ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಪಾರಿತೋಷಿಕ ನೀಡಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇಂದು ಇರುವಷ್ಟು ಘನತೆ, ಗೌರವ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು.”

೧೬೮/ಸಂಬಂಧಗಳು

“ಅದು ನಿಜವೇ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಿ.”

“ಸನ್ಮಾನ ಬೇರೆ, ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬೇರೆ. ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ಇಷ್ಟವಾದ ಸಾಹಿತಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಲೀ ಸನ್ಮಾನಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.”

“ನೀವೇಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ?”

“ಕೊಡಬಾರದೆಂದಲ್ಲ. ಕೊಡಬೇಕಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಮಗಿನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ.”

“ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಧಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಲ್ಲಾ.”

“ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಚಿಸಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಇರುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಮೇರೆಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸೋಣವೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡದೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ.”

“ಧನ್ಯವಾಗಳು.”

“ನೀವೊಬ್ಬರೇ ಮಾಡಬಲ್ಲೀರಾ?”

“ಒಬ್ಬಳಿಂದ ಆಗದು. ಈಗಲೂ ಕೂಡಾ ನನಗೆ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಜತೆಯಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ವಯಸ್ಸು ಮೀರುತ್ತಿದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟ್ರಸ್ಟ್ ಅನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೇನೆ.”

“ಈ ತನಕ ಯಾಕೆ ತಡೆದಿರಿ?”

“ಕೇವಲ ನನಗೆ ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ, ನಮ್ಮ ತಾತ, ತಾಯಿಯವರ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಇವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.”

“ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಹೆಸರು ಮತ್ತಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೂ ಇಲ್ಲ.”

“ಧನ್ಯವಾದಗಳು.”

“ಅಂದು ಕೊಂಡ ವೇಳೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೀರೆಂದು, ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತೀರೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.”

“ಪರಾಕ್ಷಿಪ್ಪ, ಆದರೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು.”

“ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ ಮೇಡಮ್, ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಸಂಗೀತಗಾರರು ಬಂದರೂ, ಸಾಹಿತಿ ಬಂದರೂ ನೀವು ಅವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೀರಿಂತೆ. ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಅವರು ಬರುವುದು.”

“ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವರು ಬರುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ನಮಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲವೆ, ಅವರು ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ ಬರೆದರೆ ಅವರು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.”

“ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತಗಾಯಕರು, ಹಿಂದಿ, ಉರ್ದು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸಾಹಿತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿರಲಾ. ಅದಕ್ಕೆ ಬರುವ ಆಹ್ವಾನಿತರಿಗೆ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತವಾ?”

“ಕೆಲವರು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಬಂದು ಆನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಎಷ್ಟೋ ಮತಗಳಿಗೆ, ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನ. ಆದರೆ ತೆಲುಗಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಅಧಿಕವೆಂದು ಕೊಳ್ಳಿ.”

“ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜವೇ. ನೀವು ಈ ಪೀಳಿಗೆಯ ಗಾಯಕರನ್ನು, ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜ?”

“ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಜ. ಅವರಿಗಾಗಿಯೇ ಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಬಹಳ ಮಂದಿಗೆ ಅವು ಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತವಲ್ಲಾ.”

“ಚಿತ್ರ ರಚನೆಯನ್ನು ಯಾಕೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿರಿ? ಅದಕ್ಕೆ ಭಾಷಾ ಬೇಧ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ?”

“ನಿಜವೇ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರ ಚಿತ್ರಪಟ ನೋಡಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಚಿತ್ರ ಲೇಖನ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದಾ?”

ಹೌದು ಮೇಡಮ್. ಅದು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರದಾ?” ಆ ಪಕ್ಕದ್ದು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರದ್ದು. ಆ ಪಕ್ಕ ಇರುವುದು ನಮ್ಮ ತಾತ, ಅಜ್ಜಿಯವರದ್ದು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆಯವರದ್ದು ಒಬ್ಬ ರಾಜಸ್ಥಾನ್ ಚಿತ್ರಕಾರ ಚಿತ್ರಿಸಿದ. ಅವರ ಮಗ ಪೃಥ್ವೀ. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆತ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆದರೂ ತಂದೆಯ ಕಲೆ ಆತನಿಗೆ ಮೈಗೂಡಿದೆ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ತಿಳಿದಿದೆ ಆತ ಎಷ್ಟೋ ಒಳ್ಳೆಯ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಲ್ಲನೆಂದು.”

“ಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಿರಾ?”

“ಇಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ಔಟ್‌ಹೌಸ್ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ತಾನು ರಚಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು. ಆಗಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ರಚನೆಗೂ ಕೂಡಾ ಒಂದು ಸಭಾಂಗಣ ಕಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿದೆ.”

“ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಸಭಾಂಗಣವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇಲ್ಲೇ ಏರ್ಪಡಿಸಬಹುದಲ್ಲಾ, ಮೇಡಮ್?”

೧೭೦/ಸಂಬಂಧಗಳು

“ಹೌದು, ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆ. ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ನಮ್ಮ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ.”

“ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮೇಡಮ್. ನಿಮಗೆ ತುಂಬಾ ಶ್ರಮಕೊಟ್ಟೆ. ಪ್ರಕಟವಾದ ಮೇಲೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ತಿಂಡಿ-ಕಾಫಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋದರು ಇಬ್ಬರೂ.

ವಾಗ್ಡೇವಿ ಇನ್ನು ಚಿತ್ರ ರಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸೋಣವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಇದನ್ನು ಪೃಥ್ವಿಯೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಆತನನ್ನು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿಂದ ಬಂದ ಮೇಲೆ ತನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗೆಂದು ಕನಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಸಂಜೆ ಏಳು ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದ ಪೃಥ್ವಿ.

“ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಬೇಕು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಮದುವೆಯ ವಿಷಯ ಅಲ್ಲವಲ್ಲ ಮೇಡಮ್, ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದಳು ಬಹುಶಃ ಮದುವೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು.”

“ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅದೇ ಇದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಭಯ ಪಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಟೀ ಕುಡಿದು ಬಂದೆಯಾ?”

“ಹೋಗಿ ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಏನೋ ತುರ್ತುಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಕರೆದಿರುತ್ತೀರೆಂದು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಲೇ ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದೆ.”

ಬಟ್ಟರ್‌ಗೆ ಕೂಗಿ ಬೇಡವೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಟೀ ಮತ್ತು ತಿಂಡಿ ತರಲು ಹೇಳಿದಳು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಭುವನ ಕೂಡಾ ಬಂದಳು ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ.

“ಇಷ್ಟು ತಡವಾಗಿದೆ ಯಾಕಮ್ಮಾ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಇಂದು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಾಸ್ಪಧೆಗಳು ನಡೆದವು ಆದ್ದರಿಂದ ತಡವಾಯಿತು.”

“ನೀನು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೆಯಾ?”

“ಹೌದು” ಎಂದಳು ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

“ಯಾವ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ.”

“ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ಹೇಳಿದರು.”

“ನೀನೇನು ಹೇಳಿದೆ?”

“ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಆಸರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.”

“ಶಭಾಷ್..... ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಕುಳಿತುಕೋ. ನೀನೂ ಟೀ ತೆಗೆದುಕೋ. ಪೃಥ್ವಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ವಿಷಯ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ಕರೆದೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೀನು ಬಂದೆ. ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೂಡಾ ಹೇಳಬಹುದು.”

“ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದೇ? ಕಾರ್ಖಾನೆ ವಿಷಯವೇ ಮೇಡಮ್?”
ಎಂದ ಪೃಥ್ವಿ

ವಾಗ್ವೇವಿಗೆ ನಗು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ “ನಿನ್ನ ಚಿತ್ರ ರಚನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು.”

“ನನ್ನ ಚಿತ್ರ ಲೇಖನ ಏನು ಮೇಡಮ್? ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಚಿತ್ರಕಾರರು ನಾನಲ್ಲ.”

“ಎಷ್ಟು ದಿನ ಬಚ್ಚಿಡುತ್ತೀಯಾ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಕಲೆಯನ್ನು? ಮೊನ್ನೆ ಔಟ್‌ಹೌಸ್ ದುರಸ್ತಿಯೇನಾದರೂ ಇದೆಯಾ ಎಂದು ಬಂದು ನೋಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನೀನು ರಚಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅವು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ರಚಿಸಿದವುಗಳೆಂದು ಕೊಂಡೆ. ನೀನು ರಚಿಸಿದವುಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದಳು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ.”

“ನಿಜವಾ ಅತ್ತೇ?” ಎಂದಳು ಭುವನ ಆತನ ಕಡೆ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ.

“ಏನು ನಿಜವಾಗಿ ನೀನು ನಂಬುತ್ತಿಲ್ಲವಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

“ಹಾಗಲ್ಲ.... ನನಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಚಿತ್ರ ರಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೇನೇ ಅಬ್ಬೋ ಹೇಗೆ ರಚಿಸುತ್ತಾರೋ ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟ ಅಲ್ಲವಾ?”

“ನೋಡಲು ಇಷ್ಟ. ನನಗೆ ರಚಿಸಲು ಬಾರದು” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ಯಾಕೆ ಬಾರದೆನ್ನುತ್ತೀಯಾ?”

“ಒಮ್ಮೆ ಅಜ್ಜಿ, ತಾತನವರ ಚಿತ್ರ ಪಟಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

ಪೃಥ್ವಿ ಅತಿ ಕಷ್ಟವಾಗಿ ನಗು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲನಾದ. ಭುವನ ಆತನತ್ತ ಬಿರಬಿರನೆ ನೋಡಿದಳು.

“ಭುವನಾ ! ಅದನ್ನು ಪೋರ್ಟ್‌ಯಿಟ್ ಪೈಟಿಂಗ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೆಯೆಂದು ನೀನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತೇನೋ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

“ಮೇಡಮ್ ನಾನು ಹೊರಡಬಹುದೇ?” ಎಂದ.

ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ನಕ್ಕು ಭುವನಳನ್ನು ನೋಯಿಸಿದನೇನೋ ಎಂಬ ಬಾಧೆ ಆತನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದೆ.

“ಕುಳಿತುಕೋ... ನಾನು ಚಿತ್ರ ರಚನೆಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸೋಣವೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಈ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ. ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ನೀವು ರಚಿಸಿದ ಚಿತ್ರ ಪಟಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸೋಣವೆಂದು, ಆ ನಂತರ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕೆಲಸದೊಂದಿಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆಯಾ ಎಂದು ಕೇಳೋಣವೆಂದು ಕರೆದೆ.”

“ನೀವ್ವೇಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಹಾಗೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಚಿತ್ರಗಳು ಅಷ್ಟು ಪ್ರದರ್ಶನ ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳಲ್ಲ” ಎಂದ ಪೃಥ್ವಿ.

“ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು, ಭಾನುವಾರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ವೇಳೆ ಚಿತ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ನೋಡಬೇಕು.”

“ಅತ್ತೆ ! ನಾನೂ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾ?”

“ಯಾಕೆ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು? ಭಾನುವಾರ ಒಂದೇ ದಿನವಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಓದಿಗೇನೂ ಅಡ್ಡಿಯಾಗದು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

ವಾಗ್ವೇವಿ ತನಗೇನಾದರೂ ಹೊಳೆದರೆ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ತನಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದುಕೊಂಡ ಆರುವಾರಗಳಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ದೊಡ್ಡಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿ ತಂದೆ, ಪೃಥ್ವಿ ರಚಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಏರ್ಪಡಿಸಿದಳು. ಆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ ಪತ್ರಕರ್ತರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ. ಆ ಪತ್ರಕರ್ತ ಆ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ‘ಅಪೂರ್ವಪ್ರದರ್ಶನ’ ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಾನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಮಳೆ ಸುರಿಸಿದ.

“ಚಿತ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಗೆಳತಿ ಕೂಡಾ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ ಕ್ಲಾಸುಗಳು” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ಭುವನ.

“ಇಬ್ಬರು ಮೂವರು ಇದ್ದರೆ ಮೊದಲು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ನಂತರ ಹತ್ತಾರು ಮಂದಿಗೆ ತಿಳಿದು ಬೇಡವೆಂದರೂ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತು ಮಂದಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗದು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

ಆ ಮಾರನೆಯ ಭಾನುವಾರವೇ ಪೃಥ್ವಿ ಭುವನಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಕೆಯ ಗೆಳತಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ತಾನಂದುಕೊಂಡವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು.

ಆದರೆ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಮಿಟಿಗಳು ಮಾಡಿ ನಡೆಸಬಲ್ಲೆ ತಾನೊಬ್ಬಳೇ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಳು.

ತಾಹಿರ್ ನೆನಪಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಆತ ಕೆಲಸದಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾದ ಮೇಲೆ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಬಂದು ತಾಯಿ, ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮೋಸ ಹೋದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದನಲ್ಲಾ. ಆತನಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಆ ರಾತ್ರಿ ತಾಹಿರ್‌ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ “ಏನು ಅಮೇರಿಕಾ ಸಮಾಚಾರಗಳು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಲೇವಿ.

“ಭುವನ ಮೈದುನನಿಗೆ ಎಂಬಸೀಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡಿಸಿದವು. ಒಳ್ಳೆಯವನೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದ.

“ಅಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯೋಗವೇ? ಅಮೇರಿಕಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಾ ಆತನ ತಂದೆ ಮಹಾಶಯ.”

“ಓ... ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದಲ್ಲಾ. ಆತನನ್ನು ಈ ಮಧ್ಯೆ ಸ್ಕಗ್ಲಿಂಗ್ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.”

“ಸ್ಕಗ್ಲಿಂಗಾ? ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಪ್ರವೀಣನೆಂದಾಯ್ತು”

“ಪ್ರವೀಣನಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಕೂಡಲೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ.”

“ಅದೇನೋ ಕಮೀಷನ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೇನೋ ಅಲ್ಲವಾ?”

“ಅದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಎಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿ ಮಾಡಿದನಂತೆ. ಏಜೆನ್ಸಿ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಆಗಲೇ ಈ ಸ್ಕಗ್ಲಿಂಗ್‌ಗೆ ಇಳಿದ. ಸಿಕ್ಕಿ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ತನ್ನನ್ನು ಎಂಬಸೀ ಮೂಲಕ ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಗನೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ.”

“ಬಿಡಿಸಿದೆಯಾ?”

“ಇನ್ನೂ ವಾಸಿ, ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದಹಾಗೆ ಮತ್ತೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿವೃತ್ತನಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ಆ ನಂತರ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ?”

“ನನಗಿರುವ ಒಬ್ಬ ತಂದೆ ಎಂಬುವ ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಗುಡ್ ಬೈ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ.”

“ತಂದೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದಿದೆಯಾ?”

“ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ನೌಕರಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪುರಾವೆ ತೆಗೆದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಒಂದು ಸಲ ಭೇಟಿಯಾದೆ.”

“ಹೇಗಿದ್ದಾರೆ?”

“ನನ್ನಂತೇ ಇದ್ದಾರೆ.”

“ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದರಾ?”

“ಪ್ರೀತಿಯಾ? ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಗಳಿರವು. ಘನತೆಗಳೇ ವಿನಾ”

“ಮೇಲಕ್ಕೇ ತೋರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಅವರೂ ಮನುಷ್ಯರೇ ಅಲ್ಲವಾ? ಒಳಗೆ ತಪ್ಪದೆ ಪ್ರೀತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದು ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯ.”

“ಆತ ಜನ್ಮಕಾರಕ. ಜನ್ಮ ನೀಡಿದ್ದು ನಮ್ಮ ತಾಯಿ.”

“ನಿನಗೆ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಕೋಪ ಹೋಗಿಲ್ಲವಾ?”

“ಕೋಪವೇ? ಯಾಕೆ? ವೃದ್ಧರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ದೃಷ್ಟಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಂಡತಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ. ಆತ ತಾನು ಹುಟ್ಟಿದ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಯಬೇಕೆಂದು ಇರಾನ್‌ಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸದಾಳನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಸರಳ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

“ನವಾಬರಲ್ಲವೇ ಅವರು?”

“ನವಾಬು ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಗರೀಬಿ ನವಾಬಾಗಿ ಹೋದರು. ನವಾಬು ಪುತ್ತರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಗಿದ್ಯೆಗಳು ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಹಣವಿದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲ ಮಜವಾಗಿ ಬದುಕಿದರು. ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಹಣವೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿದುಹೋಗಿದೆ. ಅವರೇನೋ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈತ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಹಣದೊಂದಿಗೆ ಇರಾನ್‌ಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.”

“ಇರಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾದರು?”

“ಟೆಹರಾನ್ ಹತ್ತಿರದ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ.”

“ತಮಾಷೆಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ. ಯಾವುದೋ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದರೆ ನಂಬಲಾರವು. ಓ... ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಬಿಲ್ಲು ಎಷ್ಟು ಬರುತ್ತದೋ ನಿನಗೆ?”

“ನೀವೇ ಮಾಡಿದಿರಿ. ನಿಮಗೇ ಬರುತ್ತದೆ ಬಿಲ್ಲು. ನಿಮಗೆ ಹಣ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ.”

“ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾ?”

“ಅಲ್ಲ. ಎರಡು ಮೂರು ಸಲ ಕಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ನೀವು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೇಳುತ್ತಾ ಹೋದಿರಿ.”

“ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ವಿಷಯಗಳೆಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಆಗುವಷ್ಟು ಸರಕನ್ನು ಐದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ. ಬಿಲ್ಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ

ಪಠ್ಯಗಿಲ್ಲ. ಬೇಗ ಬಂದುಬಿಡು. ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳು ತುಂಬಾ ಇವೆ” ಎಂದು ಫೋನ್ ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಳು.

‘ಪಠ್ಯಗಿಲ್ಲ ಇನ್ನು. ತಾಹಿರ್ ಸಹಾಯ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ತನಗೆ’ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮಲಗಿದಳು.

* * *

ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕಲಿಕೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಾಸ್ಟರ್ ಲಭಿಸಿದ. ಕಲಿಯಲು ಐದಾರು ಮಂದಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಸಾರಿ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯ ಚಿತ್ರಕಾರರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಕೂಡಾ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟವು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೂಡಾ ಬೇರೆ ಸಭಾಂಗಣಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆಂದುಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಆರು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ತಾಹಿರ್ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ ಹೋಟೆಲ್ ರಿಟ್ಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವೆನೆಂದು.

“ಇಷ್ಟು ದಿನ ಎಲ್ಲಿದ್ದೆ?”

“ಜಮಾಲ್ ಕೂಡಾ ನಿವೃತ್ತನಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲಾ?”

“ಮತ್ತೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಆತನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೆಲಸ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನಲ್ಲ?”

“ನೀನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವಾ?”

“ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಬೇಕೇಬೇಕೆಂದರೆ ಕೆಲಸ ನನಗೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನನಗೀಗಲೇ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೊದಲೇ ನಿವೃತ್ತನಾಗಿ ಬಿಡೋಣವೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

“ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ? ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆಯಾ?”

“ಆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.”

“ಹೆಂಡತಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲ, ಸುಖವನ್ನು ಸಹ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ.”

“ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ದೇವಿಜೀ. ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಎಂದು ಕೊಂಡು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.”

“ಮತ್ತೆ?”

“ತಂದೆಯವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಹಣ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.”

“ಹೇಗಿದ್ದಾರೆ? ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಬರುವ ಮುನ್ನ ನೋಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದೆಯಲ್ಲಾ?”

“ನೋಡಿದೆ. ಅಂತಿಮ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಬಂದೆ. ಕಡೆಗವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವಳ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಜೀವಬಿಟ್ಟರು.”

“ಬದುಕು ತುಂಬಾ ವಿಚಿತ್ರವಾದದ್ದು ತಾಹಿರ್.”

“ದೇವಿಜೀ ! ನಾವು ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವು. ಅತ್ತ ಹಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಇತ್ತ ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಎರಡನ್ನೂ ಸವಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬಹಳ ಮಂದಿಯ ಬದುಕುಗಳು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿವೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತವೆ.”

“ನಾವಿಬ್ಬರೂ ವಿಧಿವಂಚಿತರೇನೋ.”

“ವಿಧಿಯನ್ನು ಯಾಕೆ ನಿಂದಿಸುವುದು? ಅದು ಕಾಲ ಪ್ರಭಾವ. ಸಮಾಜದ ವಿಚಿತ್ರ, ವಿಭಿನ್ನ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ?”

“ನಿಜವೇ. ಏನಾದರೂ ತಾಹಿರ್ ನೀನು ಬಂದೆಯೆಂದರೆ ನನಗೆ ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟು ಬಲ ಬರುತ್ತದೆ.”

“ನಿಮಗೆ ಒಬ್ಬರ ಸಹಾಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ನೀವೇ ಬದುಕಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ.

“ಹಾಗೇ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಡಯಾಬಿಟೀಸ್ ಇತ್ತಲ್ಲಾ. ಐವತ್ತು ವರ್ಷ ದಾಟುತ್ತಲೇ ಆಯಾಸವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರೆ ನನಗೂ ಸಹ ಬಿಟೀಸ್ ಇದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ವಯಸ್ಸು ಆಗುತ್ತಾ, ಡಯಾಬಿಟೀಸ್ ಕಾರಣವಾಗಿ ಮೊದಲು ಇದ್ದಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಉತ್ಸಾಹ ಇರುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿಲ್ ಪವರ್‌ನಿಂದ ಸಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ಈ ವಿಷಯ ನೀವೆಂದೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.”

“ಏನಿದೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ? ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯವಾದರೆ ಹೇಳಬಹುದು. ತಾಯಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಡಯಾಬಿಟೀಸ್. ಅವರು ಶ್ರದ್ಧೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರಿಂದ ಅವರತ್ತಾಗದೆಯೇ ತೀರಿಹೋದರು. ವಂಶಪಾರಂಪರವಾಗಿ ನಾನೂ ಬಹಳ ಕಾಲ ಬದುಕಲಾರೆನೇನೋ. ಏನು ಬಂದರೂ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗಿತ್ತಾ? ನಿಮ್ಮ ತಾತ ಮುತ್ತಾತಂದಿರಿಗಿತ್ತಾ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು. ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಎಲ್ಲಾ ಎಂದು ಕೊಂಡರೆ ತಪ್ಪೇ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತೂ ಈ ಮಧ್ಯೆ.”

“ನೀವು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಜಮಾಲ್‌ಗೆ ನನಗೂ ಕೂಡಾ ನೀವೇ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನಿಮ್ಮ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಚ್ಚರಿ ಪಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ.”

“ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ನೀನು ರಿಟ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಉಳಿದಿರುವೆ? ಮನೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಂಡೆಯಾ?”

“ಪರಾಗ್ನಿಲ್ಲ, ಕೆಲವು ದಿನಗಳೇ ಅಲ್ಲವೆ ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಅಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಿರಲ್ಲಾ ನೀವು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಮನೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

“ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಫೀಸು ಕೊಠಡಿ ಕಿಚನ್ ಕೂಡಾ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲೇ ಬೈರಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದರೆ ನಡೆಸಬಹುದು.”

“ಅಮ್ಮೋ, ಅಲ್ಲಿ ಹೇಗಿರಲಿ? ಎಲ್ಲರೂ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಅಲ್ಲವಾ?”

“ನಿಜವೇ. ಆ ವಿಷಯ ನನಗ್ಯಾಕೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ? ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಎಂಬ ತಾರತಮ್ಯ ನನಗೆ ಸ್ಫುರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ನನಗೆ. ಗಂಡಸರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗಾಗಲಿ, ಹೆಂಗಸರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗಾಗಲಿ ಯಾರೋ ಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಂತೇ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಎಂಬ ತಾರತಮ್ಯ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿ ನೀವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.”

“ಏನೋ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ನೀನು ಬಂದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಯಲ್ಲಾ. ಭುವನ ‘ಓದಿದ್ದು ಸಾಕು, ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಓದಲಾರೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ’ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.”

“ತನ್ನನ್ನೇ ನೋಡಿಕೋ ಎನ್ನಿ. ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಈ ವೇಳೆಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಯುವಕರ ಕೈಲಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ ಉತ್ತಮದಿಂದ. ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಿರಬಹುದು.”

“ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯೇ. ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಜತೆಗೆ ಚಿತ್ರ ರಚನೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೂಡಾ ನೋಡಿಕೋ ಎಂದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಆಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

“ಭುವನಳಿಗೂ ಕೂಡಾ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೆಲಸ ವಹಿಸಿ. ಆದರೂ ನೀವೇನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಭುವನಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮದುವೆ ಯಾಕೆ ಮಾಡಬಾರದು?”

“ನನಗೂ ಬಂದಿದೆ ಆ ಆಲೋಚನೆ. ಆದರೆ ಅಣ್ಣ ಅತ್ತಿಗೆ ಮೂರ್ಖರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ತಡಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ.”

“ಅವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನು? ಭುವನಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನೀವೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ?”

“ಅದು ಹತ್ತಿರ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತನಕವೇ, ಆಸ್ತಿ ಬರೆದು ಕೊಡುವ ತನಕವೇ. ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಲ್ಲ” ಎಂದು ನಕ್ಕಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಅವರು ಒಪ್ಪಿದರೂ ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಸಲ ಭುವನಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನೋಡಿ...”

“ಆ ಮಾತು ನಿಜವೇ, ನಾಳೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆ ಬಾ. ಭುವನ ಕೂಡಾ ಸಂತೋಷಿಸುತ್ತಾಳೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

* * *

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ತಾಹಿರ್. ಕೆನ್ನೆಗಳು ನೆರೆತಿವೆ. ಮುಂಗೂದಲು ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪ ನೆರೆತಿದೆ.

“ಬಾ...ಬಾ.....! ಆಗ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೇ. ಬಹಳ ಬದಲಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಬಹುಶಃ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಹೀಗೆ ಇದ್ದರೇನೋ? ಅಪ್ಪಟ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ನವಾಬನಂತೆ ಇದ್ದೀಯೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಳು.

ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹಾಲನ್ನೆಲ್ಲಾ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದ.

“ಏನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?” ಎಂದಳು.

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಬಾಬಾ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಬಂದಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲವಾ. ಏನೇನು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರೋ ಎಂದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ಆಗಾಗ ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೂಡಲೇ ಮತ್ತೆ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ.”

“ಮನೆ ಕೆಲಸ ಕಷ್ಟವಲ್ಲವೇ?”

“ಆಗುತ್ತದೆ ಸ್ವಲ್ಪ. ನಾನು ಭುವನಳೇ ಅಲ್ಲವಾ ಇರುವುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರಿದ್ದರೇ ಹೊಂದಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಒಟ್ಟಾರೆ ನಮಗೆ ಪೆಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿರಿ.”

“ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ‘ತಾಹಿರ್ ಅಂಕಲ್’ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಂದಳು ಭುವನ. ‘ಹಾಗೆಂದು ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ತಾಹಿರ್ ಸಾಬ್’ ಎನ್ನುತ್ತೀಯೇನೋ’ ಎಂದುಕೊಂಡೆ.”

“ಇಲ್ಲ ಅಂಕಲ್, ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಾರನ್ನು ಹೇಗೆ ಕರೆಯಬೇಕೋ ಕೂಡಾ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಈಗ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು?”

“ಅತ್ತೆ ಕಲಿಸಿದ್ದಾಳೆ ನನಗೆ. ಯಾರೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕೋ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಅಧ್ಯಯನ ಪಡಬಾರದೋ...”

“ಇನ್ನೂ ಏನೇನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯವರು? ನನ್ನಂತೆ ತಲೆ ನೆರೆತವರನ್ನು ತಾತನವರೆಂದು ಕರೆಯ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಾ. ಅಂಕಲ್ ಎಂದು ಕರೆದೆ?”

“ನೀವು ತಾತನವರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ ಅಂಕಲ್” ಎಂದಳು ಭುವನ ಆತನ ಕಡೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ.

ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಾ ಕುಳಿತಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಭುವನಾ ! ಕನಕಮ್ಮನನ್ನು ಕೇಳು ಪೃಥ್ವಿ ಬಂದನೇನೋ. ‘ಆತನನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಾಯೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದೇವೆ’ ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಭುವನ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ತಾಹಿರ್ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದ.

“ತಾಹಿರ್ ! ಗೊತ್ತಲ್ಲಾ ಪೃಥ್ವಿ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರ್” ನೆನಪು ಮಾಡಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ತಾಹಿರ್ ಪೃಥ್ವಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ವಿಷಯಗಳು, ಆತನ ಓದಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಕುಳಿತ.

“ಅಂಕಲ್ ! ಪೃಥ್ವಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಚಿತ್ರಕಾರ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ನಿಜವಾ? ನಿನಗೂ ಕೂಡಾ ಬರುತ್ತಾ?”

“ಇಲ್ಲ ಅಂಕಲ್... ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಚಿತ್ರ ರಚನೆಯೆಂದರೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟ ಎಂದುರಿಗೆ ಅಜ್ಜಿ, ತಾತನವರ ಚಿತ್ರಪಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಎಂದಾದರೂ ನನಗೆ ಆ ರೀತಿ ಅತ್ತೆಯ ಚಿತ್ರಪಟ ರಚಿಸಬೇಕೆಂದಿದೆ.”

“ಮತ್ತೆ ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರಾ?”

“ಆ... ಎರಡು ಭಾನುವಾರಗಳು ಪೃಥ್ವಿ ಕಲಿಸಿದರು ನಮಗೆ. ಆನಂತರ ಒಬ್ಬ ಅಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಕಲ್ ನೀವು.... ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದೀರೇನು? ನಾನು ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ಭುವನ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು.

“ಓಕೇ ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ಬಿಡು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಚಿತ್ರರಚನೆ ಪೃಥ್ವಿ ಪಾರುಪತ್ಯದಲ್ಲಿಯೆಂದಾಯ್ತು.”

“ಇಲ್ಲಾ ಸಾರ್, ಮೇಡಮ್ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿದ್ದೇನಷ್ಟೆ” ಎಂದ ಪೃಥ್ವಿ.

“ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಕತೆ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದುವರಿಸಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದ್ದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಬಹಳ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮ ಕಾಣಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಊಟ ಮಾಡಿದರು.

“ದೇವೀಜೀ ! ಇನ್ನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್ ಏಳುತ್ತಾ.

“ಪೃಥ್ವೀ..... ಡ್ರೈವರ್ ಅನ್ನು ಕರೆ. ನೀನು ಕೂಡಾ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ರಿಟ್ಸ್ ಕೊಠಡಿ ತೆರವು ಮಾಡಿಸಿ ಸಾಮಾನು ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಾ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಮಾತು?” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಬಡಾಯಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲಾ ಹೋಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದೇ ಮನೆ ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಓಕೇ..... ಮನೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ತನಕ ಇಲ್ಲೇ ಬಂದು ಇರುತ್ತೇನೆ. ದೇವೀಜೀ ಕೋಪ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ.”

“ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ನಾನು, ನಡೆಯಿರಿ ಕಾರು ತಂದಂತಿದ್ದಾನೆ ಡ್ರೈವರ್” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಪೋರ್ಟಿಕೋಗೆ ಬಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಹೋಟೆಲ್‌ನಿಂದ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಅಣ್ಣನ ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ತಾಹಿರ್‌ಗೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಆ ದಿನ ಆರಾಮವಾಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ತಾಹಿರ್. ಮಾರನೆಯ ದಿನ “ನಡೆ..... ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ. ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಮ ಕೂಡಾ ಅಲ್ಲೇ ಇದೆಯಲ್ಲಾ” ಎಂದಳು.

“ಅತ್ತೇ ! ನಾನೂ ಬರಬಹುದಾ? ನನಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲೇನೂ ತೋಚುತ್ತಿಲ್ಲ.” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ಬಾ, ಬಾ”... ಎಂದು ಕರೆದಳು. ಭುವನ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹ್ಯಾಂಡ್‌ಬ್ಯಾಗ್ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಓಡಿ ಬಂದಳು.

ಭುವನಳನ್ನು ಮಮತೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಭುವನಳಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ, ಆತ್ಮ ಸ್ಥೈರ್ಯ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆಯೋ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅಚ್ಚರಿ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಕಾರು ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ತಲುಪುತ್ತಲೇ ಹೊಸ ಗಾರ್ಡುಂಗೇಟು ತೆಗೆದ.

“ಬಡೇಮಿಯಾ ಹೇಗಿದ್ದಾನೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ ತಾಹಿರ್ ಕಾವಲುಗಾರನನ್ನು.

“ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಸಾಬ್, ಆದರೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ತಂದೆ ನಿವೃತ್ತನಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಅಮ್ಮನವರು ನನಗೆ ಈ ಕೆಲಸಕೊಟ್ಟರು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಆತ.

ಹಳೆ ಕೆಲಸಗಾರರು, ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾ ಮಗ ತಾಹಿರ್‌ಸಾಬ್ ಬಂದರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದು ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು.

“ಪೃಥ್ವಿ ! ಯಾದವ್ ಮಗನನ್ನು ಕರೆ” ಎಂದು ಆತ ಬರುತ್ತಲೇ ‘ತಾಹಿರ್’ ನಿನಗೆ ನೆನಪಿದ್ದಾರಾ ಯಾದವ್... ಅವರ ಮಗನೇ ಈತ. ಅವರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆವು. ಪೃಥ್ವಿ ! ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆಲ್ಲಾ ತಾಹಿರ್ ಬರುತ್ತಲೇ ಟೀಯೊಂದಿಗೆ ಸಮೋಸಾ ಹಾಗೂ ಸ್ವೀಟುಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಕೊಡಿಸು” ಎಂದಳು.

ತಾಹಿರ್ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟು ನೋಡಿದ. ವಾಗ್ವೇವಿ ಮಾತನಾಡದೆ ಕೈಯಿಂದ ಬಾರಿಸಿದಳು. ಅದರಿಂದ ಯಾರೋ ಕೈಮೇಲೆ ಪಟ್ಟನೆ ಹೊಡೆದಂತೆ ತಟ್ಟನೆ ತೆಗೆದುಬಿಟ್ಟ.

“ಹಾಗೆ ಇರಬೇಕು” ಎಂಬಂತೆ ಮುಖ ಬಿಗಿಸಿದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ. ಆ ತರುವಾಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಹಿರ್ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟನು.

“ತಾಹಿರ್ ಸಾಬ್ ! ಇದು ನಿಮ್ಮ ಆಸ್ತಿ. ನಿಮಗಿಷ್ಟ ಬಂದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದಳು ನಗುತ್ತಾ.

“ದೇವಿಜೀ ! ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೆನೋ, ನೀವು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಎಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗಿದೆಯೋ ಹೇಳಿ” ಎಂದ.

“ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ತಾನೇ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಆತ ನೀಡುತ್ತಾನೆ ಬಿಡು” ಎಂದಳು.

“ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಿರಿ. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯವಾಗಿರುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸ ಕೂಡಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದೂರವಾದರೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಬಳಲಿರುತ್ತಾರೆ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಹಮ್ಮಯ್ಯ.... ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದೆ. ಅಣ್ಣನೊಬ್ಬನೇ ಗೋಣಗಿದ್ದು. ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು, ಅವರು ನೆತ್ತಿಗೇರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡರೆಂದೂ ಭವಿಷ್ಯ ನುಡಿದ. ನಿಜಕ್ಕೂ ತಂದೆಯವರ ಮತ್ತು ಬಾಬಾ ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಕೂಡಾ ಇಷ್ಟೊಂದು ಲಾಭಗಳು ಬರಲಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ವೇವಿ.

ತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಾ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ “ಹೈದರಾಬಾದ್ ಎಷ್ಟು ಬದಲಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ನೋಡುತ್ತಾ.

“ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾ? ನಾನು ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ಮೂರು ಎಕರೆ ಖರೀದಿಸಿದಾಗ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಕೊಟ್ಟೆ. ಈಗದು ಮುವತ್ತು ಲಕ್ಷಗಳಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದಳು.

“ನಿಮ್ಮ ಮನೆ, ಜಾಗ ಕೂಡಾ ಕೆಲವು ಕೋಟಿಗಳಾಗುತ್ತದೆ ಆ ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

ಅವು ತನಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ತನ್ನ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು “ತಾಹಿರ್... ಬಾಬಾ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭಿಸೋಣ?”

“ಇಬ್ಬರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆವು. ಒಬ್ಬಕ್ಕೆ ವಾರ್ಡನ್ ಆಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಎರಡನೆ ಯಾಕೆ ಆಯಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರಕಟನೆ ಕೂಡಾ ಕೊಟ್ಟೆವು. ಈಗಾಗಲೇ ಹತ್ತು ಮಂದಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಬಂದು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸೋಣವೆಂದು, ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಗ ಬಾಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಾನು ಪೋರ್ಟಿಕೋದಲ್ಲಿ ಕಾರಿನಿಂದ ಇಳಿದಳು.

“ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ನಿರ್ಣಯ ಆಗಿಹೋಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ನೀವೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭುವನಾ ! ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯವರು ಇಷ್ಟೊಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತು ಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಬಾಬಾ ಆಶ್ರಮದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ?” ಎಂದ ಭುವನಳತ್ತ ನೋಡಿ.

“ತಪ್ಪದೆ... ಅತ್ತೆ ಏನನ್ನುತ್ತಾರೋ?”

“ನಾನೇನನ್ನುತ್ತೇನೆ? ಕೂಡಲೇ ವಹಿಸಿಕೋ ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ನಗುತ್ತಾ.

ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾ “ಅಯ್ಯೋ... ಮರೆತು ಹೋದೆ... ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಕೂಡಾ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಊಟ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ, ಹೌದು ಭುವನಾ ! ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆವು, ಆತನ ಬೈಕ್ ಸಹ ಇಲ್ಲೇ ಇದೆ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ?” ಎಂದಳು ತಾನು ನೊಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

“ಊಟ ಮಾಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಭುವನ, ನಾನು ಬಾಬಾ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತೇವೆ. ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೂ ಕೂಡಾ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಖರೀದಿಸಬೇಕಾದ ಮಂಚ ಇತರೆ ಪೀಠೋಪಕರಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಬರುತ್ತೇವೆ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಹಮ್ಮಯ್ಯ.... ನೋಡಿದಿಯಾ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಭಾರಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಎಷ್ಟು ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ತೆಗೆದೆಯುತ್ತೀರಿ.... ನಾನೆಷ್ಟೋ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು.”

“ನೀವು ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ಇತರರ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸಿ ಬಾಧೆ ಪಡುತ್ತೀರಿ. ಇದುವರೆಗೆ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಕರೆತರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನೊಂದುಕೊಂಡಿರಿ. ಏನಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ? ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲೋ ಆಟೋದಲ್ಲೋ ಸಂಜೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.”

“ಕೆಲವು ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ನನಗೆ. ವಯಸ್ಸಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿ ಚುರುಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀವು ಹೋಗುವಾಗ ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಏನಾದರೂ ತಿನ್ನಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಮೂರು ಗಂಟೆ ಸುಮಾರಿಗೆ ತಾಹಿರ್, ಭುವನ ಬಾಬಾ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಕರೆದು “ಇಗೋ ನಿಮ್ಮ ಮೇಡಮ್ ಊಟ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಂದಲಾದರೂ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟಿರುವಿರೆಂದು. ಆದರೂ ಅವರ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಕ್ಯಾರಿಯರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆವು” ಎಂದ ತಾಹಿರ್ ನಗುತ್ತಾ. ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತಲೇ ತಿರುಗಿ ಬಂದರು ಮೂವರೂ.

“ಅಂಕಲ್ ! ಯಾವಾಗಲೂ ಅತ್ತೆ ಎಲ್ಲರ ಬಗ್ಗೆ, ಎಲ್ಲರ ಒಳಿತು ಕೆಡಕುಗಳ ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾಳೆಯೇ ಹೊರತು, ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿನಂತೆ ಅತ್ತೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹ ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ಭುವನ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಹಾಲ್‌ನೊಳಕ್ಕೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ.

“ಡಯಾಬಿಟಿಸ್ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಡಾಕ್ಟರ್‌ರಿಂದ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೇನೋ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್. ಅವರ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ತೇವಗೊಂಡವು. ಮೌನವಾಗಿ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಆಶ್ರಮವೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಾಡಿ ನೋಡಿದವು. ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಮಂಚಗಳು ಹಿಡಿಯುತ್ತವೆ. ವಾರ್ಡನ್‌ಗೆ ಒಂದು ಕೊಠಡಿ ಟಾಯ್‌ಲೆಟ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸ್ನಾನದ ಮನೆ, ಉಳಿದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಎರಡು ಸ್ನಾನದ ಮನೆಗಳು ಕಟ್ಟಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಹತ್ತು ಮಂದಿಯನ್ನು ಇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವು. ಹೌದು ಪೃಥ್ವಿ ! ಅಡಿಗೆ ಮನೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಹಿಂಭಾಗದ ಕೈಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವಲ್ಲಾ. ಅದು ಸರಿಯೆ ಬರುವ ತಿಂಗಳು ಒಂದನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವ ಮಾಡಿಸೋಣ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಪ್ರಾರಂಭಿಸೋಣ. ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಏನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ತಾನು.

“ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ. ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಬೇಕೆಂದರೆ ಹಾಗೇ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ ಭುವನ. ಪೃಥ್ವಿ ಭುವನಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ನೀವು ಆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತೀಯಲ್ಲ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ. ಪೃಥ್ವಿ ಆಗಬಹುದೆಂಬಂತೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದ. ಭುವನಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಆನಂದ ಕಾಣಿಸಿದೆ. ಯಾರಿಗಾದರೂ

ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿದ ವಾಗ್ದೇವಿಗೆ. ತಾಹಿರ್ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ವಾಗ್ದೇವಿಯನ್ನು ಡಾಕ್ಟರ್ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಮಾತ್ರಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ದಿನ ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು ಡಾಕ್ಟರ್.

ಮರಳಿ ಬರುತ್ತಾ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸ್ಟೋರ್ ಬಳಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಾಹಿರ್ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಾಕೆಟ್‌ನೊಂದಿಗೆ,

“ಏನದು, ದೊಡ್ಡ ಪಾಕೆಟ್?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

“ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಕ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಗ್ಲೋಕೋಮೀಟರ್ ಮಿಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವೆ. ಹತ್ತು ದಿನ ಭುವನ ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ರಕ್ತ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವ ಇಂಜಕ್ಷನ್ ಕೊಡುವ.... ಕೆಲಸದ ಮೇಲಿರಬೇಕು.”

“ಭುವನಳಿಗೆ ಇಂಜಕ್ಷನ್ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ?”

“ಕಲಿಸುತ್ತೇವೆ, ಎರಡುದಿನ ನರ್ಸ್‌ನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದು ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಆಕೆ ಕಲಿಸುತ್ತಾಳೆ ನಿಮಗೆ, ಭುವನಳಿಗೂ ಸಹ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್ ತುಂಬಾ ಸೀರಿಯಸ್‌ನಾಗಿ, ಇನ್ನು ಆತನನ್ನು ಈಗ ಕದಲಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ. ಯಾವಾಗಲೂ ಇತರರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೇಳಿಸುವ ತಾನು ಇಂದು ಸತ್ತಂತೆ ಈ ಡಯಾಬಿಟಿಸ್ ಪುಣ್ಯವೇ ಎಂದು ತಾಹಿರ್ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಹೊಸದಾಗಿ ಅನ್ನಿಸಿದ ಬೇರೊಬ್ಬರು ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ.

ತನ್ನ ಔಷಧೋಪಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ತಾಹಿರ್ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಹತ್ತುದಿನ ಅಲ್ಲೆ ಇದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆಂದು ಕೇಕೆಹಾಕನೆಂದುಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗಿ ಭುವನಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಹೇಳಿದಳು. ಈ ವರೆಗೆ ಬಳಸದೆ ಹಾಗೇ ಇದ್ದ ತಾಯಿಕೊಠಡಿಗೇ ತಾನು ಬದಲಾದಳು. ಅಣ್ಣ ಸೂಚನೆ ನೀಡದೆಯೇ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಭುವನಕೂಡಾ ಅಲ್ಲೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ, ಬೇಡವೆನ್ನಲಾರೆನಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

ವಾಗ್ದೇವಿ ಅಂದುಕೊಂಡಂತೆಯೇ ಅಣ್ಣ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೊಂದಿಗೆ ಬಂದ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನನ್ನು ತಂದೆ ಕೊಠಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ.

“ಯಾರೋ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರದು?” ಎಂದ ಅಣ್ಣ,

“ತಾಹಿರ್ ರಿಟ್ಟೆರ್ ಆಗಿ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಮನೆಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೋ ಇಲ್ಲವೇ ಖರೀದಿಗೋ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲಾ.”

“ಆತನಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ನಾನೇ ಕೆಲವು ದಿನ ಇಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿದೆ.”

“ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವೇನಿದೆ?”

“ಬಾಬಾ ಆಶ್ರಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕುಳಿತು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ವಾಗ್ಡೇವಿ ನಿಲಯವನ್ನು ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭವನ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನುತ್ತಾ ಜನಹದ್ದುಪದ್ದು ಇಲ್ಲದೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಬಾಬಾ ಆಶ್ರಮ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮತ್ತೊಂದು ಕೂಡಾ ಮುಂದಿನಗೇಟಿನ ಬಳಿ ಕಟ್ಟಲಿದ್ದೀಯಾ? ಆದರೂ ಈ ಬಾಬಾ ಹುಚ್ಚು ಎಂದಿನಿಂದ ಹಿಡಿದಿದೆ ನಿನಗೆ?”

“ಇದು ಅಕ್ಬರ್ ಬಾಬಾ ಆಶ್ರಮ.”

“ನಮಗೇನು ಸಂಬಂಧ? ತಾಹಿರ್‌ನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೋ ಎಂದು ಹೇಳು.”

“ಕಟ್ಟಡ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ, ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹತ್ತಿರ,”

“ಇನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ಸಂಪ್ರತಿಸುವ ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲವೆಂದಾಯ್ತು. ನಿನಗೆ ನೀನೇ ಎಲ್ಲ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ. ಇದು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಕೆಲಸ ನಾನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಪಾಲು ನನಗೂ ಇದೆ. ನನ್ನದರೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನಪಾಲನ್ನು ನಾನೇ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡೆಯಾ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ? ಅದರಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಲಾಭ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿನಗೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಕರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.”

“ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಏನೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಭುವನಕೂಡಾ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕೆಲಸ, ಭುವನಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹುಡುಗಿ ವನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನೀನು ಪರಪುರುಷರನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ. ಯಾರೇನಾದರೂ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ಪರಿಚ್ಛಾನ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲ.”

“ಯಾರು ಪರವ್ಯಕ್ತಿಗಳು?”

“ಅವನಾರು... ಪೃಥ್ವೀ. ಈಗತಾಹಿರ್.”

“ಪೃಥ್ವೀ, ತಾಹಿರ್ ಇಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದವರೆ. ತಂದೆಯವರು ಬದುಕಿದ್ದರೇ ತಾಹಿರನನ್ನು ಎದೆಗಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ರಜಾಕಾರರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರ ಜೀವ ಕಾಪಾಡಿದ್ದು ತಾಹಿರ್ ತಂದೆಯೇ,”

“ಹಾಗೆಂದು ಈಗ ತಲೆಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಯಾ?”

“ಹೌದು... ತಾಹಿರ್ ನಿವೃತ್ತನಾಗುವ ಮೊದಲು ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಆತನ ನೆರವಿನಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ವೀಸಾ ತರಿಸಿಕೊಡೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆಯಲ್ಲ. ಈಗ ನಿವೃತ್ತನಾದ ಮೇಲೆ, ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳೋ ವೇಳೆಗೆ ಇನ್ನು ಆತನೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ.”

“ಈಗ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನನ್ನು ಯಾವ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಯೆಂದು ಹೇಳಲಿ,”

“ನಿನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲುಹೇಳು, ಬೇರೊಂದು ಮಂಚ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

“ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿರದು, ನಾನು ತಾಹಿರ್‌ಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ನಿನಗೆ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಅನ್ನಿಸಿದರೆ.”

“ಅದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರದು. ಮೇಲಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಇಲ್ಲಿ ಮಕಾಂ ಹೂಡಿ ನನ್ನಮೇಲೆ ಅಜಮಾಯಿಷಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.”

“ನನ್ನ ಮಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ಇಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.”

“ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು.”

“ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟವೇನಾ? ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಲ ಯಾವುದೊಂದೂ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದೇ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.”

“ಏನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದು?”

“ಭುವನ ಅವರ ತಾಯಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ. ನಿನಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹುಷಾರಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ತಾತನವರಂತೆ ಡಯಾಬಿಟಿಸ್ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು.”

“ಅಂದರೆ ನಾನು ಬೇಗ ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ನನ್ನ ಆಸ್ತಿ ಬರೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಂದೆಯಾ? ನೀನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೇನಾ? ನನಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹುಷಾರಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದೂಕೂಡಾ ಬರುತ್ತಲೇ ‘ಹೇಗಿದ್ದೀಯಾ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆಯಾ? ತಾಹಿರ್ ಡಾಕ್ಟರ್‌ರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ

ಔಷದೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿದ. ಆ ಮಾತ್ರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನೀನೆಂದಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ? ನಿನಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಸ್ವಾರ್ಥ ಹೆಚ್ಚು. ತಾನು ಹೋದ ಮೇಲೆ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ತೊಂದರೆಗೀಡು ಮಾಡುತ್ತೀಯೆಂದೇ ನನಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಆಸ್ತಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು.”

“ಅದೇ ಅವರು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇ ಇಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಾಂ ಎತ್ತಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿನ ಮನೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಬಂದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಾರಿಬಿಟ್ಟು ವೈಜಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರುಪಡೆದ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ಮತ್ತೆ ನಾನೆಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತು?”

“ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲಾ ಹೇಗಿರುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ.”

“ಗಂಡನಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ, ಅತ್ತಿಗೆಯವರ ಛೇತಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿರ ಬೇಕಾಗಿತ್ತಲ್ಲಾ?”

ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಸಿ ಭುವನ, ತಾಹಿರ್ ಹಾಲ್‌ನೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿ ಇಲ್ಲದ ನಗೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು “ಅಯ್ಯೋ! ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತಾ? ಅಣ್ಣ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಈಗ ತಾನೇ ಬಂದರು” ಎನ್ನುತ್ತಿರಲು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಹಾಲ್‌ನೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ.

“ತಾಹಿರ್! ಇವರು ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರುವ ಹಿರಿಯರು ಇವರೇ, ನಮ್ಮ ವಂಶಗೌರವದ ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಇವರೇ. ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದೇನೋ... ನಮ್ಮದು ಜಮೀನ್ದಾರ್ ವಂಶ. ಸೂರ್ಯವಂಶವಂತೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಏನೆಂದುಕೊಂಡನೋ ಅಣ್ಣ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದ.

ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಅಲ್ಲೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು “ವಾಗ್ಡೇವಿ... ಯಾರು ಈತ?” ಎಂದ.

“ತಾಹಿರ್ ಎಂದು, ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹಿತ ಅಕ್ಷರ್‌ಬಾಬಾ ಅವರ ಮಗ.”

“ಆಹಾ... ಅಂದರೆ ಈತನೇನಾ... ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಸೂರ್ಯದೇವರ ವರ್ಮಾ ಆತನ ಮೂಲಕ ವೀಸಾ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ ಎಂದಿದ್ದು?”

“ಈ ವಿಷಯ ನಿನಗೂ ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂದಾಯ್ತು.”

“ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನಗೇ ಅಲ್ಲವೆ ಮೊದಲು ಆ ಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದು.”

“ನಿಮಗೆ ತುಂಬಾ ಹತ್ತಿರಾನಾ ಅವರು?”

“ಒಳ್ಳೆಯವಳೇ, ಆತನ ಮಾಗ್ನಿವ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪೈಸೆಗಳ ಪಾಲು ಇದೆಯಲ್ಲಾ. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಎರಡು ಪೈಸೆಗಳ ಪಾಲು ಇದೆ.”

“ಒಳ್ಳೆಯದೇ, ಕಾರ್ಖಾನೆ ವಿಷಯ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು, ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ಸರ್ಕಾರದ ಅತಿಥಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.”

“ಏನನ್ನುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?... ಸೂರ್ಯದೇವರ ವರ್ಮಾಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾರೂ ತೆಗೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಆತನ ಅಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯನೇ. ಅಮೇರಿಕಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಆತನನ್ನು ಸಲಹೆದಾರನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರಾ.”

“ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಾ... ನಿನ್ನದು ಅತಿಬುದ್ಧಿಯೋ, ಮುಗ್ಧತೆಯೋ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಆತನಿಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಆತ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.”

“ಏನದು ನೀನನ್ನುತ್ತಿರುವುದು?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು ಎದ್ದುನಿಂತ ಆತ.

“ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾ ಈ ವಿಷಯ?”

“ಏನೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅವರ ಚಿಕ್ಕ ಮಗ ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಬರೆದೇ ಇರುತ್ತಾನೆ.”

“ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ, ಅಣ್ಣ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದಾಯ್ತು.”

“ತಿಳಿದರೇ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಹೃದಯಾಘಾತವಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿರಲಾರರು. ಆದರೂ ನಿಮ್ಮ ಪಾಲು ಎಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಹೇಳಿ? ಹೋದರೆ ಹೋಯಿತು ಚಿಂತೆಮಾಡಿ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ.”

“ನಾನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ, ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಇಟ್ಟಿವು, ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೈಗಳನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿದುಕುಳಿತ.

“ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಾ... ಬನ್ನಿ ಬಟ್ಟರ್‌ಕಾಫಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಂದ ಅಣ್ಣ.

“ಕಾಫೀ ಅಲ್ಲ, ನನಗೆ ಪಿಂಡ ಇಡುನೀನು. ನೀನೂ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸೇರಿ ನನಗೆ ತಿರುಪತಿಕ್ಕೊರ ಮಾಡಿದಿರಲ್ಲಯ್ಯಾ.”

“ನಿನಗೀಗಲೇ ತಿಳಿಯಿತಾ ಆ ವಿಷಯ? ವಾಗ್ವೇವಿ ನಿನಗೆ ಬುದ್ಧಿಯಿದೆಯಾ? ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ವಿಷಯವೇನಾ ಇದು? ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ಆ ವಿಷಯ.”

“ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು ಆ ವಿಷಯ? ಮಾತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ವಿಷಯಬಂತು, ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.”

“ಏನಾದರೂ ಇನ್ನು ಅವರು ಇಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊ” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

“ನೋಡು... ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮೊಳಕೆಯಲ್ಲೇ ಮುರಿದು ಹಾಕುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಭುವನಳನ್ನು ಕೂಡಾ ನಾನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರೇ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಬಂದಿದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಅವರೊಂದಿಗೆ ನನಗೆ ನೋವಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹುಷಾರಿಲ್ಲ. ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಡಾಕ್ಟರ್.”

“ಅಂದರೆ ಏನನ್ನುತ್ತೀಯಾ?” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

“ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಇಲ್ಲಿ ಇರಲಾರರು, ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು, ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನ್ಯಾಯವಲ್ಲ. ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೋ” ಎಂದು ಇನ್ನು ಯಾವ ಮಾತಿಗೂ ಅವಕಾಶ ನೀಡದೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು.

ಆ ರಾತ್ರಿಗೇ ಇಬ್ಬರೂ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಸಹ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

*

*

*

ಮಗಳನ್ನು ತಂದೆ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬಂದುಬಿಡೆಂದನೆಂದು, ತಾನು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನೆಂದಳು, ಅವರು ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ಭುವನ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷದಾಟಿದ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಾನು ಮೋಸಮಾಡುವುದೇ ಆಗಲಿ ಇತರರು ತನಗೆ ಮೋಸಮಾಡಲಾರರು ಎಂಬ ಧೀಮಾಕಿನೊಂದಿಗಿರುವ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಆ ಸೂರ್ಯ ದೇವರ ವರ್ಮ ಮಾಡಿದ ಮೋಸವನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಹೋದ. ಅದರಿಂದ ಹೃದಯಾಘಾತವಾಗಿ ಜೀವಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ಅವರ ನಿಧನವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಅಣ್ಣ ಘೋನಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ದಿವಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಭುವನಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು ಊರಿಗೆ. ತನಗೆ ಯಾಕೋ ತಂದೆಯ ಕುಟುಂಬದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದೆ. ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಕೂಡಾ ಆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಳು.

ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮಗ “ನನಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ, ಆತ ನನ್ನನ್ನು ಎಂದೂ ಮಗನನ್ನಾಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ, ಕೋಟಿಗೆ ಎಳೆದ. ಕೊಳ್ಳಿ ಇಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅಂತಿಮ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದನಂತೆ. ಆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಮಗನ ವರಸೆಯವನಾದ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನೇ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಜರುಗಿಸಿದ.

ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ ನಿಧನವಾಗಿ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷವಾಗಿದೆಯಂತೆ. ಆಕೆಗೂ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಿಗೂ ಎಂದೂ ಸತ್ಸಂಬಂಧ ಇರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಹಣತರುವಂತೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಒಂದು ಸಲ ಎರಡು ವರ್ಷದ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಹಣ ತರಲು ತವರಿಗೆ ಹೋದ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಹೆಂಡತಿಯ ತಂದೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ. “ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಬಿಡಿ ಕಾಸು ಬರದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನಂತೆ. “ಕೇಳಿದ ಹಣ ಕೊಟ್ಟರೇನೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಕೊಡದಿದ್ದರೇ ಮಗಳನ್ನು ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ” ಎಂದನಂತೆ. ಅತ್ತೆಯವರು ತೀರಿಹೋದಾಗ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ದಹನವಾಗುವ ತನಕ ಇದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದನಂತೆ. ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು, ಮಗನನ್ನು, ಸಂಸಾರ ಸುಖವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮೂರ್ಖ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. ಯಾವಾಗಲೂ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಲಹೆಗಳು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆನ್ನುತ್ತಾ ಅವರಿವರಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ತಂದಿಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ, ಆತ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದರೆ ಸಾಕು ‘ಅಯ್ಯೋ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಮನೆಮುರುಕ’ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಆತನನ್ನು ಅಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ತಾಯಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಆಸ್ತಿ ಹಂಚಿಕೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿದನಂತೆ. ಮಾವನವರು ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ಅವರು ಮಾಡುವ ದಾನಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಅಡವಿಟ್ಟಿರಂತೆ. ಅತ್ತೆಯವರು ಬದುಕಿರುವವರೆಗೆ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಒಂದೊಂದು ಒಡವೆ ಮಾರಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸಿದಳಂತೆ. ಆಕೆ ಕಾಲವಾಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಕೆಯ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಂಗಾರದ ಮಣಿಗಳ ಸರಮಾತ್ರ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತ್ತಂತೆ. ಆ ಇದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನು, ಕಡೆಸಲದ ಭೇಟಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಬಂದಿದ್ದಳಾದ್ದರಿಂದ ಆಕೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರಂತೆ. ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ ಆಕೆ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿದ ಮೇಲೆ ಬಂದಳಂತೆ. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮಾವನವರು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಮನುಷ್ಯನಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಹಠವಾರಿ ಮನುಷ್ಯಕೂಡಾ, ಮೊಮ್ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ದಾವೆ ಹಾಕಿಸಿದನಂತೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತವೇ ಅಲ್ಲವೆ. ಮನೆಸಾಲಗಾರರು ಹರಾಜು ಹಾಕಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿ, ಉಳಿದ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ವಿಕ್ರಮ್ ದೇವ್‌ಗೆ ಹತ್ತುಲಕ್ಷದಂತೆ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಿಗೆ ಅವರ ಮಗನಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷದಂತೆ ಆಸ್ತಿ ತಲುಪಿವೆನ್ನುತ್ತಿರುವ ವಿವರಗಳು ಕೇಳಿ-

“ಅದೇನು ಅಣ್ಣನಿಗೆ, ವಿಕ್ರಮ್‌ಗೆ ಕಡಿಮೆ ಹೇಗೆ ಬಂತು?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಅತ್ತಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ.

“ಆ ವಿವರಗಳೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಮಾವನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಉಳಿಯಲು ಹೋದರೆಂದು, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಲು

ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಏನೋ ತಿರುಚು ಇಟ್ಟಂತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ. ಬಂದಿದ್ದೇ ಸಾಕೆಂದುಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾರೆ.”

ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದಾರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಆ ಬಂದ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತ್ತಲ್ಲಾ ಅವರ ಅಲ್ಯೂಮಿನಮ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ಶತ ಪಾಲು ನೀಡೆಂದು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಯಾರು ಹೇಳಿದರು ನಿನಗೆ... ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದರಾ?”

“ಅಣ್ಣನಿಗೆ ವಂಶಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಕುಟುಂಬಗೌರವ ಎನ್ನುತ್ತಾ ದೊಡ್ಡಸ್ಥಿಕೆಯಲ್ಲಾ, ಮೇಲಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೀನೈಸುತ್ತಾರಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ ನಗುತ್ತಾ.

“ವಾಗ್ಡೇವೀ ! ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ತಾನು ಹೀಗೆ ನಾಶವಾಗಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಕೂಡ ನಾಶಮಾಡಿಕೊಂಡನಲ್ಲಾ. ತಂದೆಯವರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ‘ಇವನು ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಅದಕ್ಕೇ ನಿನ್ನ ಅಳು ನೀನು ಅತ್ತುಕೋ’ ಎಂದು ಹಿಸ್ಸೆ ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗಿದರು. ಅವರು ವಿಕ್ರಮ್‌ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ವೈಜಾಗ್‌ನಲ್ಲಿನ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ.”

“ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ನಂತರ ತಕರಾರು ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ವಿಕ್ರಮ್‌ನನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ತನಗೇ ಬರಬೇಕೆಂದು ದಾವೆಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನಂತೆ. ಕೊನೆಗೆ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಸಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೈಬಿಟ್ಟನಂತೆ.”

“ಆದರೂ ಇಷ್ಟು ತಿಳಿದ ನೀನು ಭುವನಳನ್ನು ಆತನ ಮಗನಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕೊಟ್ಟೆ?”

“ವಾಗ್ಡೇವೀ! ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧ, ತವರಿನ ಪ್ರೇಮ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಹೋಗದು. ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಭುವನ ಅಲ್ಲಿ ಸುಖಪಡುತ್ತಾಳೆಂದುಕೊಂಡೆ” ಎಂದಳು ಕಣ್ಣಿರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ.

“ಭುವನಳ ಮೈದುನ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಪೋನ್ ಮಾಡುತ್ತಿರತ್ತಾನಾ?”

“ಒಂದು ಸಲಮಾಡಿದ್ದ, ಅಣ್ಣನವರನ್ನು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು, ತಾಹಿರ್‌ಸಾಬ್ ಸಹಾಯದಿಂದ ಏನೋ ರಾಯಭಾರಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಕೆಲಸ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ. ಇನ್ನು ಆ ನಂತರ ಯಾವ ಪೋನ್ ಇಲ್ಲ. ಯಾರು ಆ ತಾಹಿರ್‌ಸಾಬ್? ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಆತನೆಂದರೇ”

“ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಿದೆ. ಕೆಲಸವಿದ್ದಾಗಲೇ ಇಷ್ಟ. ತನ್ನ ಕೆಲಸವಾದ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟವಿರದು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ನಗುತ್ತಾ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ “ಅತ್ತಿಗೆ! ಒಂದು ಸಲ ತಂದೆಯವರ ಕಡೆಯ ಯಾರಾದರೂ ನೆಂಟರಿದ್ದರೆ ನೋಡೋಣವಾ?” ಎಂದಳು.

“ಏನೋ ನಮ್ಮ... ಯಾರ್ಯಾರೂ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೋ? ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳಿದ ವಂಶವಂತೆ. ನಿಮ್ಮ ಮುತ್ತಾತನವರ ಕಾಲದಿಂದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಬದಲಾದವಂತೆ. ಧಾನ ಧರ್ಮಗಳು, ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳು ಕ್ಷೀಣಿಸಿ ಹೋದುವಂತೆ. ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುನಸೀಪ, ಕರಣಿಕ ಸೇರಿಕೊಂಡು ತುಂಬಾ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಲಪಟಾಯಿಸಿದರಂತೆ, ಅವರು ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಮನುಷ್ಯರಂತೆ, ಅಂದವಾಗಿದ್ದರಂತೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ, ಹಾಗೆ ಅವರಿಂದ ಯಾಕೋ ತಿಳಿಪಡಿಸದೆಯೇ ಸಹಿಮಾಡಿಸಿ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಅಡವಿರಿಸಿಕೊಂಡನಂತೆ ಮುನಸೀಪ. ಸಾಕ್ಷಿಸಹಿ ಕರಣಿಕನದಂತೆ” ಎಂದಳು ಅತ್ತಿಗೆ.

“ಮುತ್ತಾತನವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುನಸೀಪರ ಮಗ, ಕರಣಿಕರ ಮಗ ವಾರಸುದಾರರಾಗಿ ತಾತನವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುನಸೀಪರಾಗಿಯೂ, ಕರಣಿಕರಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರಾ?” ಎಂದಳು.

“ಅಷ್ಟೇ ಮತ್ತೆ?” ಎಂದಳು ಅತ್ತಿಗೆ.

“ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದರು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ತಾತನವರಿಗೆ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು ಮುನಸೀಪ, ಕರಣಿಕ. ಎಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರಗಳು ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿವೆಯೋ” ಎಂದುಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ವಿಕ್ರಮ್ ವೈಜಾಗ್‌ನಿಂದ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ದಿವಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ. ತನಗೆ ಭವನಳೆಂದರೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರೀತಿಯೋ ಆತನೆಂದರೂ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರೀತಿ, ವೈಜಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿ ಸಿವೆಂಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು, ಆತನನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ ಎಂದಳು. ಅವರು ಹೋಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಆ ಪುರಾತನ ಭವನವನ್ನು ಕೆಡವುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

“ಒಂದು ಸಲ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಬರಬಹುದೇನೋ ಕೇಳಿಬಾ” ಎಂದಳು ವಿಕ್ರಮ್‌ನೊಂದಿಗೆ.

ಕೇಳಿಬಂದು “ನಡೆ ಅತ್ತೆ ನೋಡಿ ಎಂದರು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಒಂದು ಸಲ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ತಿರುಗಾಡಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

“ವಿಕ್ರಮ್... ಇದು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರಿದ್ದ ಭವನ. ಒಮ್ಮೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿನ ಕುಟುಂಬ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಂದು ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು.

“ಈಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ಅತ್ತೆ?” ಎಂದ ವಿಕ್ರಮ್.

“ನಿನಗಿಷ್ಟಂತ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದಿದೆ” ಎಂದಳು.

“ನನಗೆ ಅಭ್ಯಂತರ ಯಾಕೆ ಅತ್ತೆ? ಅವರ ಮಗ, ನಾನೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಆತನಿಗೆ ವೈಜಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರ್ಬಾನೆ ಇದೆ.”

“ಹೌದಾ... ಒಳ್ಳೆಯದೇ. ಈ ತಲೆಮಾರಿನ ದೊಡ್ಡವರ ಕಾಲುಷ್ಯಗಳು, ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳು ನಿಮ್ಮ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ಬರಕೂಡದು. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿಬಾಳಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಇರಬೇಕು.”

“ನನಗೆ ಚಿಕ್ಕ ತಾತ ಎಂದರೆ ಅದಕೇ ಕೋಪ. ನಾನು ಯಾವಾಗಲಾದರು ಬಂದರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಮಾತನಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮಗೂ ಅವರಿಗೂ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹುಚ್ಚುಹುಚ್ಚಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ.” ಎಂದ ವಿಕ್ರಮ್.

“ಪಠ್ಯಾಂಗಿಲ್ಲ... ಈ ತಲೆಮಾರಿನವರು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಬದುಕಿ ಬಾಳ ಬಲ್ಲರು, ಮೇಲೆ ಬರಬಲ್ಲರು” ಎಂದು ಕೊಂಡಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ. ತನ್ನನ್ನು ಕಾರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿಯೆಂದು ವಿಕ್ರಮ್ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ತನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದ.

“ಬನ್ನಿ ಅಕ್ಕನವರೇ... ನೀವು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ನನಗೆಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಪುಣ್ಯವೇ ಎಂದು ಸಂಬಂಧಗಳು ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೋದವು.” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಒಳಕ್ಕೆ ಆದರದಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ವಾಗ್ಧೇವಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಮಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾ. ರಾತ್ರಿ ತನಕ ಆ ಮಾತೂ ಈ ಮಾತೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕೂರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟ.

“ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಕಾರ್ಬಾನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹತ್ತು ಮಂದಿಗೆ ಆಧಾರ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ತಾತನವರ ಮುಗ್ಧತೆಯ ಕಾರಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಅವರು ನಂಬಿದವರೇ ಕಸಿದುಕೊಂಡರು. ನಮ್ಮ ತಾತನವರು ಪಾರ್ಟಿಷನ್ ದಾವೆ ಹಾಕಿದರು ನನ್ನಿಂದ. ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಳಿದ ಆಸ್ತಿದಕ್ಕಿದೆ.”

“ಅದೇನಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಾ?” ಎಂದ ವಿಕ್ರಮ್.

“ನಿಜವೇ ಹೇಳು.... ನೀವೀಗ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವುದರ ಮುಂದೆ ಅದಷ್ಟು ಹೇಳು? ನಮ್ಮ ಹುಡುಗ, ವಿಕ್ರಮ್ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರು.”

“ಅದೂ ವೈಜಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ” ಎಂದಳು ಆತನ ಹೆಂಡತಿ.

“ಅದು ನಿಜವೇ ಹೇಳಿ. ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಆಗಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರದೆಲ್ಲಾ ಅದೊಂದು ರೀತಿ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತೂ ಯಾರಿಗೆ ತಂದಿಡೋಣ ಎಂದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.”

“ಕರಣಿಕ ಸಂಬಂಧದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಗಳು ಬದಲಿಸಿ ಅವರದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಗೆದು ಇವರದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಗೆದು ಒಟ್ಟಾರೆ ಇಬ್ಬರ ಹತ್ತಿರ ಎಷ್ಟೋ ಒಂದಷ್ಟು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರಿಗೆ ರೂಢಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರಂತಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮವರು ಕರಣಿಕ ವೇಷಗಳು ಹಾಕಬೇಡಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಕಿತಾಪತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ.”

“ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಇರುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೆ ಕರಣಿಕರು, ಮುನಸೀಫರು.”

“ಪಟೀಲ್, ಪಟ್ಟಾರಿಗಳು ಎಂದು ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳೆಂದು ಕೊಳ್ಳಿ, ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ ಅದೇ.

“ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಕರೆಯಕೂಡದು ಅಕ್ಕನವರೇ.... ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನು ನಿಮಗಿಂತ ಒಂದು ವರ್ಷ.”

“ನನ್ನನ್ನೂ ನೀನು ಅಕ್ಕನವರು ಎನ್ನಬೇಡ. ಅಕ್ಕ ಎನ್ನು.”

“ಇಲ್ಲೇನೋ ಒಂದೇ ಮನ್ನಣೆಗಳು ನನಗಿಷ್ಟವಿರದು ನಿಜಕ್ಕೂ.”

“ನನಗೂ ಅಷ್ಟೇ. ಒಟ್ಟಾರೆ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಕೂಡುತ್ತಿವೆ. ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹಿಡಿಸದು. ನಾನು ಗೌರವ ನೀಡೆನೆಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪವೇ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಬನ್ನಿ.”

“ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರ ಭವನವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದೆನೆಂದು ಹೇಳಿದ ವಿಕ್ರಮ್, ಆಗಿನ ಮುನಸೀಫರ ಹತ್ತಿರ ಮನೆಯನ್ನು ಅಡವು ಇಟ್ಟಿರಂತೆ ತಾತನವರು. ಅದು ಮೋಸವೆಂದು ಕೆಲವರು ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಆ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಮುನಸೀಪಗಿರಿ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ವಾರಸುದಾರ ಮುನಸೀಪರೂ ಹೋದರು.”

“ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ವಾರಸುದಾರ ಆಸ್ತಿಗಳಂತೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೇನೋ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ” ಎಂದು ಎದ್ದಳು.

“ಸ್ವಲ್ಪ ಇರಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಮ್ಮನ ಹೆಂಡತಿ ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪಸ ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು.

“ಇದೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೆ? ಅರಸಿನ ಕುಂಕುಮ, ಸೀರೆ ಕುಪ್ಪಸ ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರಲ್ಲ” ಎಂದಳು. ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ತಿಳಿಯದೆ.

“ಗಂಡ ತೀರಿಹೋದರೆ ಅದು ಹೆಂಡತಿಯ ತಪ್ಪಾ? ಏನಕ್ಕಾ ನೀವು ಹಾಗನ್ನುತ್ತಿದ್ದೀರಿ.” ಎಂದ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮಗ.

“ನನಗೆ ಅದೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.”

“ಅಕ್ಕಾ... ಭುವನೇಶ್ವರಿ ವಿಷಯ ಕೇಳಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡಿ ಮತ್ತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಡಿ.”

“ಅಮ್ಮೋ... ತಾಯಿ ತಂದೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಾ?” ಎಂದ ವಿಕ್ರಮ್.

“ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಹೋದನಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ನೀತಿಬೋಧೆ ಮಾಡುವವರಾರೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತೆ” ಎಂದ ತಾನು.

“ನನಗೂ ಇಷ್ಟವೇ. ನೋಡೋಣ, ವಿಕ್ರಮ್ ತಂಗಿಯನ್ನು ಅಣ್ಣನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ತಾಯಿ ತಂದೆಯವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದರೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯವನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾಡಿಬಿಡಬಹುದು. ಇಂತಹ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ನೀನು ಇಷ್ಟು ವಿಶಾಲ ಹೃದಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವೆಯೆಂದು ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೇಲೆ ನಾವು ಆಗಾಗ ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅಣ್ಣ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರಂತೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಆತನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೊರಕ್ಕೆ ನಡೆದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ತಾಯಿ ಕಡೆಯವರೇ ಅಲ್ಲ, ತಂದೆ ಕಡೆಯವರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಚೈತನ್ಯವಂತರಿದ್ದಾರೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ಆನಂದ ಪಟ್ಟಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ. ಭುವನಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಳು.

* * *

ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರ ಮಗನನ್ನು, ಅಣ್ಣನ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಮೇಲೆ. ಆದರೆ, ಶರೀರಾರೋಗ್ಯ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸುಧಾರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಂಜೆಕ್ಷನ್‌ಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಔಷಧಿಗಳನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣ ಮತ್ತೂ ಸಿಹಿಯಾಗಿ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ತಾಹಿರ್ “ಇನ್ನು ಇಂದಿನಿಂದಲಾದರೂ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರಿ. ಭುವನ ! ಇನ್ನು ನೀನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾನು ಬಾಬಾ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿಯೇ ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮನೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಯಾರು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋದನೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಇಲ್ಲೇ ಕಾವಲು ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟೆ” ಎಂದ ನಗುತ್ತಾ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ತಾಹಿರ್ ಹೊರಟು ಹೋದ. ತಾನು ಕೂಡ ಹೋಗಿ ಮನೆ ನೋಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಭುವನ ತಾಹಿರ್ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟಳು.

ಸಾಯಂಕಾಲ ತಿರುಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ “ಎರಡು ಕೊಠಡಿಗಳಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಮನೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಹೂ ಗಿಡಗಳು, ಒಂದು ಮಾವಿನ ಮರ ಇದೆ. ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ತಾಹಿರ್ ಅಂಕಲ್. ನಾವು ಹೋಗೋ ವೇಳೆಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಶುಭ್ರ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಟೀ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು” ಎಂದು ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು ಭುವನ.

ಪೃಥ್ವಿ ಸಂಜೆಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ಚೆಕ್ ನೀಡಿದ.

“ಏನದು ಚೆಕ್?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತೆರೆದು ನೋಡಿದಳು. ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ತಾಹಿರ್ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಚೆಕ್.

“ಯಾವುದರದು?” ಎಂದಳು.

“ಬಾಬಾ ಆಶ್ರಮ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟಾಗಿದೆಯೋ ಎಂದು ಖರ್ಚಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಚೆಕ್ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟರು. ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಹಾಕೆನ್ನುತ್ತೀರಾ ಮೇಡಮ್” ಎಂದ ಪೃಥ್ವಿ. ಹಾಕು ಎನ್ನುವಂತೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದಳು. ಎರಡು ದಿನ ನರ್ಸ್ ಬಂದು ವಾಗ್ವೇವಿಗೆ ಇಂಜಕ್ಷನ್ ಹೇಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕಲಿಸಿದಳು. ಯಾರ ನೆರವಿನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ತನಗೆ ಇಂಜಕ್ಷನ್‌ಗಾಗಿ ಭುವನಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸುವುದು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೋ ದಿವ್ಯ ಶಕ್ತಿ ತನಗೆ ಜತೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಮನೆಯ ಹಿಂದುಗಡೆಯಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರ ರಚನೆಗೆ ಒಂದು ಹಾಲು ಕಟ್ಟಿಸೆಂದು ಹೇಳಿದಳು ತಾಹಿರ್ ಕೊಟ್ಟ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸ್ವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಏನೋ ನೀರಸ ದಿನೇ ದಿನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಡಯಾಬಿಟೀಸ್ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಬೇರೊಂದು ಖಾಯಿಲೆ ಕೂಡಾ ಜತೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನಿಸಿದೆ ತನಗೆ. ಆದರೂ ಹೊರಕ್ಕೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಳು.

* * *

ಒಂದು ದಿನ ಅಣ್ಣ ಬಂದ. ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದನಾಗಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೇನೂ ಅನ್ನದಿದ್ದರೂ ಒಳಗೆ ಏನೋ ನೋವು ಪಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದೆ. ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಭುವನ “ಅತ್ತೆ ! ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದಳು.

“ಹೊರಡು” ಎಂದು ಅಣ್ಣನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಂದ ನಿನಗೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಭುವನಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ” ಎಂದಳು.

“ನಮ್ಮಂಥ ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಮರುಮದುವೆಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕಡೆ ನಮ್ಮದು ದೊಡ್ಡ ವಂಶವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.”

“ಯಾರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ?”

“ನಮ್ಮವರೇ.”

“ನಮ್ಮವರಾರು? ನಮ್ಮ ವಂಶ ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ವಂಶವಲ್ಲವೇ. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರ ಮಗನೇ ಹೇಳಿದ ಭುವಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮದುವೆ ಯಾಕೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು. ವಿಕ್ರಮ್‌ನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ತನಗೆ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ.”

“ವಿಕ್ರಮ್‌ವರ್ಮಾ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನಾ?”

“ಹೌದು. ಆದರೆ ನಿನಗೂ ಅತ್ತಿಗೆಗೂ ಅಭ್ಯಂತರ ಇರಬಹುದೆಂದ.”

“ಇಷ್ಟೂ ದಿನ ಒಂದು ಕಷ್ಟ ಕಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕಿದೆವು.”

“ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಇರದೆ ತವರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದದ್ದು ಎಂಥಾ ಸಂಪ್ರದಾಯ?”

“ಅದು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರ ತಪ್ಪು. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದಾಗಿತ್ತು.”

“ಒಳ್ಳೆಯವನೇ. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನವರ ತಪ್ಪೆಂದರೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತವರು ಮನೆಯಿಂದ ಹಣ ತನ್ನಿಯೆಂದು ಪೀಡಿಸುವುದು ತಪ್ಪೆನ್ನುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದು ಕೊಂಡೆ. ನೀನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬದಲಾದೆಯಾ? ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಾ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ ವಿನಹ ನೀನು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಮೂರ್ಖತನವನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲವಾ?”

“ಅದು ಮೂರ್ಖತ್ವವಲ್ಲ, ವಂಶ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.”

“ಯಾರ ವಂಶ ಗೌರವ?”

“ನಮ್ಮದೇ.”

“ನಮ್ಮ ವಂಶ ಅಂದರೆ ಕರಣಿಕ ವಂಶವಾ, ಮುನಸೀಪ ವಂಶವಾ?”

“ಅದೇನೀಗೇ... ಹುಚ್ಚಳಂತೆ, ಮಾತನಾಡುತ್ತೀಯೆ? ಅವರ ವಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮಗೇನು ಸಂಬಂಧ?”

“ಸಂಬಂಧ ಏನೋ ಇದನ್ನು ಓದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ “ಎನ್ನುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಾಯಿ ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟು “ಕೊಠಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಓದು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಆ ರಾತ್ರಿ ಅಣ್ಣ ಊಟಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಭುವನಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಳು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ.

“ತಂದೆಯವರು ಮಲಗಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಸಿವಿಲ್ಲವೆಂದರು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಊಟ ಮಾಡಿ ಎಂದರು” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ಅಣ್ಣಾ.....ಏಳು... ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ನಿನ್ನ ಊಹಾಸೌಧ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಿದೆಯೆಂದು. ಆದರೂ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೇಡಿಯಂತೆ ಹೀಗೆ ಭಯ ಪಡಕೂಡದು. ಈಗೇನಾಗಿದೆ? ನಾವು ನಾವಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದೇವಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಬಂದ ಕೊರತೆಯೇನು?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅಣ್ಣನ ಬೆನ್ನು ನೇವರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದಳು ಸಂತೈಸುತ್ತಾ ವಾಗ್ದೇವಿ.

“ವಾಗ್ದೇವಿ... ಆಕಾಶ ಮುರಿದು ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಂತಿದೆ ನನಗೆ” ಎಂದ ಹತ್ತಿಗುಂಜುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಕೈಗಳೊಳಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು.

“ಆಕಾಶ ಏನೋ ಇದೆಯೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮುರಿಯುವುದು ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದು ಎನ್ನುವುದೇನಿದೆ? ಅದು ನಮ್ಮ ಭ್ರಮೆ ಮಾತ್ರವೇ. ಅದು ತೊಲಗಿ ಹೋಗಿದೆ ನಿನಗೆ ಇಂದು. ಇಲ್ಲಿವರೆಗೆ ಆ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ಲೇಷ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ನೋಣದಂತೆ ಬಾಧೆ ಬಿದ್ದೆ. ಈಗ ಆ ಕೆಸರಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಿದ್ದೆ ಒಮ್ಮೆಗೆ.”

“ಇದನ್ನು ಮತ್ತಾರಾದರೂ ಓದಿದ್ದಾರಾ?”

“ಇಲ್ಲ. ನಿನಗೂ ಕೂಡಾ ತೋರಿಸಬಾರದೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಆ ವಂಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವುದಕ್ಕೆ ತಾಯಿ ನಿನಗೂ ಕೂಡಾ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೇ ತೋರಿಸಿದೆ.”

“ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣ ವಂಶ, ವಂಶ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬದುಕಿದೆ. ಈ ವೇಳೆ ಆ ವಂಶ ಸಂಕರ ಎಂದೋ ಜರುಗಿ ಹೋಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತನ್ನಲ್ಲಿನ ಜೀವವೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದೆಯೆನ್ನಿಸಿದೆ.”

“ನಿನಗೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ನಿಜ ತಿಳಿಯುವ ವೇಳೆಗೆ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ಏಳು... ಭುವನ ನಮಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅಡಿಗೆ ತಣ್ಣಗಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕೈಯಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಹಾಗೆ ನೋಡಿ ಭುವನ ಗಾಬರಿ ಪಟ್ಟಳು.

“ಅತ್ತೇ ! ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಏನಾಗಿದೆ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

“ಏನೂ ಆಗಿಲ್ಲವಮ್ಮ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಭುವನಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡ. ಊಹಿಸಲಾಗದ ಆ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಭುವನ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡಳು ತಂದೆ ತನ್ನನ್ನು ಎಂದೂ ಹಾಗೇ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡ ಅನುಭವವಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು

ಸ್ವಲ್ಪ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡಂತೆ ಎನ್ನಿಸಿದರೂ ಸಂತೋಷಗೊಂಡಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದೆ. ಮೂವರೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಅವರವರ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಊಟ ಮುಗಿಸಿದರು. ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ವೇಳೆಗೆ “ವಾಗ್ಡೇವೀ, ಭುವನ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕಡೆಯ ಕೈ ಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳೋಣವಾ?” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

ತಂದೆಯ ಪ್ರವರ್ತನೆ, ಆತನ ಮಾತುಗಳು ಅರ್ಥವಾಗದೆ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು.

“ನಡೆಯಿರಿ... ಅಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ತಾನು ಮೊದಲು ಹೊರಟಳು. ಭುವನಳ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಅಣ್ಣ.

ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ “ಭುವನಾ ! ನಿನಗಿಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯಾ? ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೀಯಾ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಅಣ್ಣ.

“ಅಪ್ಪಾಜೀ ! ನನಗಿಲ್ಲೇ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ? ಚಿಕ್ಕ ತಾತನವರು ತೀರಿ ಹೋದಾಗ ಬಂದರೆ ಅಮ್ಮ ನನ್ನನ್ನು ಅತ್ತೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಾ ಎಲ್ಲೂ ಹೋಗಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಬಂಧನದಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ ನನಗೆ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ನಿನಗೇ ಅಲ್ಲ, ನನಗೆ ಕೂಡಾ ಇದು ಒಂದು ಬಂಧನವೇ. ಹಾಗೆಂದು ಈವರೆಗೆ ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಹೋದೆ.”

ಭುವನಳಿಗೆ ತಂದೆ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾಗದೆ ತನ್ನತ್ತ ನೋಡಿದಳು ‘ಏನಾಗಿದೆ ತಂದೆಯವರಿಗೆ’ ಎಂಬಂತೆ.

“ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾಳೆ ನಿನಗೆ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗಿರಬಲ್ಲೆ?” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

ಆತನ ಮಾತಿಗೆ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯೇ ಅಲ್ಲ, ವಾಗ್ಡೇವಿ ಕೂಡಾ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡಳು.

“ಏನು ಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆ ಅರ್ಥವಾಗದಂತೆ? ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡೋಣವೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆ.”

“ನಿನಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲವಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ನನಗೂ ಇದೆ. ವಿಕ್ರಮ್‌ಗೂ ಇಷ್ಟವೇ ಎಂದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಆಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ದೊಡ್ಡ ಕಷ್ಟವೇನಲ್ಲ” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

ಭುವನಳಿಗೆ ಆ ಮಾತುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾದಂತೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ.

“ಭುವನಾ ! ನೀನಿನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವಳು. ಅಮ್ಮ, ತಂದೆ, ನಾನು ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ಇರುತ್ತೇವೋ ತಿಳಿಯದು. ನಿನಗಂತೂ ಒಬ್ಬ ಸಂಗಾತಿಯಿರಬೇಕಲ್ಲಾ ಎಂದು ತಂದೆ ನಾನೂ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಭುವನ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಏನೂ ಉತ್ತರ ನೀಡದೆ.

“ಮೌನ ಅರ್ಥಾಂಗೀಕಾರ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳೋಣ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟ ಅತ್ತೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

“ವಾಗ್ಗೇವಿ ! ನಿನ್ನ ಗಮನದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರಾ?”

“ನೀನು ಮೊದಲು ಹೇಳು. ನಿನಗೆ ತಿಳಿದವರಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರಾ?”

“ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾನೆಂದೂ ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ !”

“ಅಲ್ಲಿನವರಾದರೇ ವಿಧವೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದೇ ಒಂದು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಂತೆ ಬೀಗುತ್ತಾರೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹವರೊಂದಿಗೆ ತಾನೇನು ಸುಖ ಪಡಬಲ್ಲಳು?”

“ನೀನಂದಿದ್ದು ನಿಜವೇ. ಅವಸರ ಪಟ್ಟು, ಸೂರ್ಯ ದೇವರನನ್ನು ನಂಬಿ ಭುವನಳ ಕತ್ತು ಕೊಯ್ದಿವು.”

“ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು ಈಗಲಾದರೂ ಕೈ ಮೀರಿಹೋಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲ. ಇಂದೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ! ಯಾರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಡ. ಈ ಒಳಗೆ ನೀನು ಅತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸು.”

“ನಿಜವೇ ನೀನಂದಿದ್ದು. ಆದರೆ ವಾಗ್ಗೇವಿ, ನಮ್ಮ ವಂಶ ರಹಸ್ಯ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಕೂಡದು.”

“ಅದು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಅಂತವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನೀನೂ ಕೂಡಾ ಓದಿ ಬಿಟ್ಟೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಹರಿದು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

“ನಾನೇ ಅದನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

ಅಣ್ಣ ನಿಜ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಏನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೋ ಎಂದು ಭಯ ಪಟ್ಟಳು ತಾನು. ಆದರೆ ಅಣ್ಣ ತಡೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ತನಗೆಷ್ಟೋ ನಿರಾಳವೆನ್ನಿಸಿತು. ಭುವನಳ ಮದುವೆಗೆ ಕೂಡಾ ಅಣ್ಣ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ತಾಹಿರ್‌ಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ನಿಜಕ್ಕೂ ಆತನೇ ಅಲ್ಲವೆ ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಭುವನಳಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತಾಹಿರ್‌ಗೆ ಆ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದಳು. ತಾಹಿರ್ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟ.

* * *

ಅಣ್ಣ ಎಂದಿನಂತೆ ಓಡಿ ಹೋಗದೆ ಎರಡು ದಿನಗಳಿದ್ದು ಹೊರಟ. ಭುವನಳೊಂದಿಗೆ, ವಾಗ್ಡೇವಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿದ. ಮೂವರೂ ತೋಟದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿದರು. ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಕಳೆದಿವೆ ಆ ಎರಡೂ ದಿನಗಳು. ಅದೆಲ್ಲಾ ವಾಗ್ಡೇವಿಗೆ ಸುಂದರ ಕನಸಿನಂತೆ ಕಂಡಿದೆ. ಭುವನಳ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆಯಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ಆರು ತಿಂಗಳು ಉರುಳಿಹೋಗಿದೆ. ಭುವನಳಿಗೆ ಆ ಮೂರು ನಿಲಯಗಳ ಕೆಲಸ ಒಪ್ಪಿಸಿದಳು. “ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಗೌರವ ಸಂಭಾವನೆ ತೆಗೆದುಕೊ” ಎಂದು ಬೇಡವೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಸಾವಿರದ ಪ್ರಕಾರ ನೀಡಿದಳು.

ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಒಂದೆರಡು ಹಾಡುಗಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗ ಹಾಡಲಾಗದೆ ಹೋದಳು. ತೂಕ ಇಳಿಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಡಯಾಬಿಟೀಸ್ ಇರುವವರಿಗೆ ತೂಕ ಇಳಿಯುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಡಾಕ್ಟರ್. ತಾನೇಕೋ ಬಹಳ ಕಾಲ ಬದುಕಲಾರೆನೆನ್ನಿಸಿದೆ. ಒಂದು ದಿನ ತಾಹಿರ್‌ನನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಬಾಯೆಂದು ಫೋನ್ ಮಾಡಿದಳು.

ಒಂದು ಗಂಟೆಯೊಳಗೇ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ “ಏನು ವಿಷಯ” ಎನ್ನುತ್ತಾ.

“ಕುಳಿತುಕೋ ಮೊದಲು. ನಿನೊಂದಿಗೆ ಬಹಳ ವಿಷಯಗಳು ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಮೊದಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಟೀ, ಟಿಫನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ... ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶಕ್ತಿಯಿರದು.”

“ದೇವೀಜೀ ! ನೀವು ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಂತಿದ್ದೀರಿ?”

“ಯಾರಿಗೆ?” ಎಂದಳು ತಾನು ನಗುತ್ತಾ.

“ನೀವು ಯಾರಿಗೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ನೀವು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೀರೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.”

“ಅದು ನಿಜವೇ ತಾಹಿರ್... ನೀರಸವಾಗಿದೆ. ಸಂಜೆಯಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ತುಂಬಾ ಸುಸ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತದೆ.”

“ಬೇರೊಬ್ಬ ಸ್ಪೆಷಲಿಸ್ಟ್‌ಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

“ತಲೆ ನೋವು ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಹೋದರೆ ಇ.ಸಿ.ಜಿ. ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಗಾಲ್ ಬ್ಲೇಡರ್ ಹೇಗಿದೆಯೋ ನೋಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಮಾಡಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲಸ ಸ್ವಲ್ಪ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಿಲ್ಲು ಕೈಯಲ್ಲಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಲೆನೋವು ಅದರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ ನಗುತ್ತಾ.

೨೦೨/ಸಂಬಂಧಗಳು

ತಾಹಿರ್ ನಗಲಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟರ್ ಟೀ, ಬ್ರೆಡ್ ಟೋಸ್ಟ್ ತಂದಿರಿಸಿದ.

ತಾಹಿರ್ ಟೀ ಬೆರೆಸಿ ತನಗೊಂದು ಕಪ್ಪುಕೊಟ್ಟು, ತಾನೊಂದು ಕಪ್ಪು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ.

“ಒಂದು ಟೋಸ್ಟ್ ಕೂಡಾ ತಿನ್ನಿರಿ. ಎರಡು ಗಂಟೆಗೊಮ್ಮೆ ಏನೋ ಒಂದು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿಶ್ಯಕ್ತಿ ಅನ್ನಿಸದು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಟೋಸ್ಟ್ ತಿನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡಿದ.

“ನಾನು ಅಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ, ತಾಯಿ ಬಯಕೆ ಪ್ರಕಾರ. ವಾಗ್ಡೇವಿ ನಿಲಯವನ್ನು ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ನಿಲಯವಾಗಿ ಬದಲಿಸಿದೆ.”

“ಚಿತ್ರ ರಚನೆ ಕೂಡಾ ಇದೆಯಲ್ಲಾ... ಲಲಿತಕಲಾ ನಿಲಯವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿದಿರಿ.”

“ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ?”

“ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದಾ? ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿ ಏನೂ ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆರೋಗ್ಯದ ನಂತರವೇ ಏನಾದರೂ. ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ.”

“ನಿತ್ಯವೂ ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಇಂಜಕ್ಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಿಹಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಎರಡು ಗಂಟೆಗೊಮ್ಮೆ ಏನಾದರೊಂದು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೂ ವಾಸಿ ಪ್ರತಿ ನಿಮಿಷಕ್ಕೇನಾದರೊಂದು ತಿನ್ನು ಎನ್ನಲಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ನಗುತ್ತಾ. ತಾಹಿರ್ ನಗಲಿಲ್ಲ.

“ಏನು ನಾನು ಇಂದೇ ಸತ್ತುಹೋದಂತೆ ಏನದು ಅಳುಮುಖಿ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ನೀನು ಸತ್ತುಹೋದರೆ ಅಳುತ್ತೇನೆಂದು ಯಾಕೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ಅಳುವುದಿಲ್ಲ... ಅಮ್ಮೀ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿದಾಗಿನಿಂದ ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಏನೂ ಅಲ್ಲ. ತಾಯಿಯಾರೋ ತಿಳಿಯುವ ವೇಳೆಗೆ ಆಕೆ ಹೋದಳು. ತಂದೆ ಯಾರೋ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನೋಡುವ ವೇಳೆಗೆ ಅವರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅಂತಿಮ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ, ನಾನ್ಯಾರೋ ನನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ್ಯಾರೋ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಏನು ನನಗೆ ಉಳಿದಿದೆ? ನಾನ್ಯಾರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು? ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದುಬಿಡುತ್ತದೇನೋ ಎಂದು ಭಯವಾಗುವುದು. ಹೇಗೋ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕಿದ ಅಕ್ಬರ್‌ಬಾಬಾಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಋಣ

ವಿಮುಕ್ತಿಗೆ ಈ ವಿಧವಾಗಿಯಾದರೂ ಅವರ ಹೆಸರಿನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಸೇವಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸ್ವಂದಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಕೋಳಿಮೊಟ್ಟೆಯ ಒಳಗಿನದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟರೇ ಉಳಿಯುವುದು ಮೇಲಿನ ಟೊಳ್ಳು ಮಾತ್ರವೇ. ಅಂಥ ಟೊಳ್ಳು ನಾನು. ಅಂತಹ ನಾನು ನೀವು ಸತ್ತರೆ ಯಾಕೆ ಅಳುತ್ತೇನೆ... ಅಳುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದ ತೇವಗೊಂಡ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ.

ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು “ತಾಹಿರ್ ! ನೀನು ಅಳದಿದ್ದರೇ ನಾನು ಸತ್ತು ಲಾಭವೇನಿದೆ?” ಎಂದಳು ನಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾ.

ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರ ಬಿಟ್ಟು ಏನೇನೋ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡವು ಇಷ್ಟೂ ಹೊತ್ತು. ಯಾಕಷ್ಟು ತುರ್ತಾಗಿ ಕರೆದಿರಿ ನನ್ನನ್ನು?

“ಆ ! ಕರೆದೆ ನಲ್ಲಾ ! ಭುವನಳ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡೋಣವೆಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಗ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಅವಳನ್ನು ನರಕದೊಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ.”

“ನಿಜವೇ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗದು.”

“ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗದೆಂದು.”

“ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಲೂ ಬಹುದು. ಭುವನಳ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗದಿರಬಹುದು.”

“ಭುವನಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದಾ?”

“ಇಷ್ಟವಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.”

“ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳು. ಬಳಸಿಬಳಸಿ ಮಾತಾಡಬೇಡ. ಯಾರಾತ?”

“ಪೃಥ್ವೀ ರಾಕೂರ್.”

“ನೀನಂದಿದ್ದು ನಿಜವೇ. ನನಗೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ಅಣ್ಣ, ಅತ್ತಿಗೆ ಮಾತು ಹೇಳಲಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗಬಹುದು. ಭುವನಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವೋ ಇಲ್ಲವೋ ಕಂಡುಕೊಂಡೆಯಾ?”

“ಯಾವ ನಿರ್ಣಯವೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಆಕೆ ತೋರಿಸಬಾರದು.”

“ಅದು ನಿಜವೇ.... ಭುವನ ಕೂಡಾ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಳು.”

“ನಮಸ್ತೆ ಅಂಕಲ್” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಂದು ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ತಾಹಿರ್ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು.

“ಭುವನ ಬೇಟಾ ! ಪೃಥ್ವೀ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನಾ ಚಿತ್ರರಚನಾ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು.”

೨೦೪/ಸಂಬಂಧಗಳು

“ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಅಂಕಲ್. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಾನೆಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಲ್ಲನೋ ಗೊತ್ತಾ? ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಾಗ ಹೊರ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

“ನಿಜವಾಗಿಯೇ ! ನಿನಗೆ ಅಷ್ಟು ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾದನೆಂದರೇ ನಿಜಕ್ಕೂ ಆತ ದೊಡ್ಡ ಚಿತ್ರ ಕಲಾವಿದನೇ. ಅದು ಸರಿಯೆ... ನೀನೇನೋ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಡ್ಡಿಯಂತೆ.”

“ಯಾರು ಹೇಳಿದರು? ಅತ್ತೆ ಹೇಳಿದಳಾ?”

“ಹೌದು.”

“ನಿಜವೇ... ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗಲಿಡ್ಡೇನೆ.”

“ಯಾರನ್ನು?” ಎಂದರು ವಾಗ್ಗೇವಿ, ತಾಹಿರ್ ಒಮ್ಮೆಗೇ.

“ಚಿತ್ರ ರಚನೆಯನ್ನು” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ಚಿತ್ರಕಾರನಾದರೇ ನಿನಗಭ್ಯಂತರ ವಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಅಂದರೇ?”

“ಅಂದರೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಪೃಥ್ವಿಯಂಥ ಚಿತ್ರಕಾರನು ಮುಂದೆ ಬಂದರೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ?”

“ಕಷ್ಟ ಅಂಕಲ್.... ಅಂತಹ ಚಿತ್ರಕಾರ ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದೆ ಬರುವುದು ಕಷ್ಟ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ಅದನ್ನು ನಮಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೋ. ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡಬೇಕು.”

“ಇಂದಲ್ಲ. ನೀವು ತುಂಬಾ ಬಳಲಿದ್ದೀರಿ. ನೀವು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ನಾನು ನಾಳೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಭುವನಾ ! ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೋ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹೊರಟು ಹೋದ ತಾಹಿರ್.

ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ತಾಹಿರ್ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬಂದ.

“ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ ದೇವೀಜೀ ಇಂದು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಸೋಪಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ.

“ಇಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಪೃಥ್ವಿಯೊಂದಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದೆಯಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಆ ! ಆತ ಮೊದಲು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ತರುವಾಯ ನನ್ನ ಇಷ್ಟಾಯಿಷ್ಟಗಳಿರಲಿ, ಅವರು ದೊಡ್ಡವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲಾ. ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ ಆಸೆಗಳು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಡಿ ನನಗೆ” ಎಂದ.

“ಆತನ ಭಯ ಆತನದು. ನಿಜ ಅಲ್ಲವೇ ! ಹಾಗೆ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದು ಅಣ್ಣನೇ ಅಲ್ಲವೇ ! ಎಂದೂ ಆತನನ್ನೂ ಸಹ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಂಥ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಯಾವಾಗ ಬಂದರೂ.”

“ಈಗ ಬದಲಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದಿರಿ ನೀವು. ಭುವನಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದಿರಿ ನೀವು.”

“ಅಲ್ಲಿವರೆಗೆ ನಿಜವೇ. ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಗಿರುವುದೋ ತಿಳಿಯದು. ನಾವು ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ, ಖಚಿತವಾಗಿ ಭುವನಳಿಗೆ ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಇಷ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಎತ್ತೋಣ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಭುವನ ಬೇಟಾ” ಎಂದು ಕೂಗಿದ ತಾಹಿರ್.

“ಏನು ಅಂಕಲ್... ನೀವು ಯಾವಾಗ ಬಂದಿರಿ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ.

“ನೋಡಮ್ಮಾ ! ಅಂಕಲ್ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಏನೋ ಮಾತನಾಡಬೇಕಂತೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಬೇಟಾ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಮರೆಮಾಚದೆ ಹೇಳು. ನಿನಗೆ ಪೃಥ್ವಿ ಅಂದರೆ ಇಷ್ಟವೇನಾ?” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಇಷ್ಟವೇ... ಆದರೆ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಇಷ್ಟವಾ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇಷ್ಟವಾದರೇ ನನಗೂ ಇಷ್ಟವೇ” ಎಂದು ನಾಚಿಕೆಗೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

“ದೊಡ್ಡವರಿಗಿಷ್ಟವಾದರೇ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರಿಗೂ ಇಷ್ಟವೇ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯವಿದೆಯೆಂದಿರಿ. ಏನದು?”

“ವಿಲ್ಲ ಬರೆಯುವುದು.”

“ಏತಕ್ಕಷ್ಟು ಅವಸರ?”

“ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಬರೆದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ.”

“ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುವುದೇನಿದೆ?”

“ನಿನ್ನನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಇರುಕಿಸಬೇಡವೆಂದರೆ ಆಗಬಹುದು... ಹೋಗಲಿ ಈ ನಿಲಯಗಳಿಗೆ ಟ್ರಸ್ಟೊಂದನ್ನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡೋಣವೆಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸು ಎನ್ನುತ್ತೀಯಾ?”

“ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ?”

“ನನ್ನ ನಂತರ ಮೇನೇಜಿಂಗ್ ಟ್ರಸ್ಟಿಯಾಗಿ.”

“ನಿಮಗೇನೂ ಆಗದು.”

“ಆಗದೆಂದೇ ಅಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಹೋದರೆ ನೀನು ಕೈಯಿಡಿಯುತ್ತೀಯಾ ಅದನ್ನು?”

“ಆಗಿನ ವಿಚಾರ ನೋಡೋಣ ಬಿಡಿ.”

“ಹೋದ ಮೇಲೆ ನೋಡುವುದೇನಿದೆ? ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕಲ್ಲಾ !”

“ಸರೇ.”

“ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಟ್ರಸ್ಟಿಯಾಗಿ ಇರಬೇಕು. ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಭುವನಗಳನ್ನು ಕೂಡಾ ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳಾಗಿ ಇರಿಸೋಣವೆಂದಿದೆ.”

“ಅದು ಒಳ್ಳೆಯ ಆಲೋಚನೆ.”

“ಒಪ್ಪಿದಂತೇನಾ.”

“ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತೀರಾ ನೀವು?”

“ಆ ಮಾತ್ರ ಭಯ ಇರಬೇಕು ಬಿಡಿ.”

“ಭಯವೇ ಅಲ್ಲ, ಭಕ್ತಿ ಕೂಡಾ ಇರಬೇಕು.”

“ಅದಿನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯದು, ತಾಹಿರ್... ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಬಾಬಾ ಆಶ್ರಮ.”

“ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನೀವಾಗಿದ್ದರೆ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಿ.”

“ನಿನ್ನನ್ನು..... ಒಂದು ಕೊಟ್ಟು ಹದ್ದಿನಲ್ಲಿಡುವವರು ಇಲ್ಲವೆ?”

“ನೀವಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ. ಒಬ್ಬರು ಸಾಕು ಬದುಕು ನರಕವಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ, ಸ್ವರ್ಗವಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಲಿ.”

“ನಿಜವೇ ತಾಹಿರ್.... ಯಾಕೋ ಈ ಮಧ್ಯೆ ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಯಾವ ರಹಸ್ಯಗಳು ತಿಳಿಯದ ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳು, ಅಮಾಯಕವಾಗಿ ಕಳೆದು ಹೋದ ಆ ದಿನಗಳು ಮರಳಿಬಾರವು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಭಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.”

“ನೀವು ಗತವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರೆಂದರೇ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.... ನೀವು ಇಂಜಕ್ಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇನೋ ! ಇನ್ನು ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ.”

“ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನಾನಿನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ.”

“ಮತ್ತೆ ನಾಳೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಬರುತ್ತೇನೆ ಸೀರಿಯಲ್ ನಾಟಕದಂತೆ...” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹೊರಟುಹೋದ ತಾಹಿರ್.

“ಎಂಥಾ ಮನುಷ್ಯ ಆತ ! ಆತ ತನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ಮೆಲಕು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರೇ ಆತನನ್ನು ಸಂತೈಸಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದೆ ತನಗೆ. ಪಾಪ ಎಷ್ಟು ಬಾಧೆ ಪಟ್ಟ. ಜಮಾಲ್‌ಗೆ

ಆಗಲಿ, ಬಾಬಾಗೆ ಆಗಲಿ, ಮತ್ತಾರಿಗೂ ಕೂಡಾ ತನ್ನ ಜೀವಿತ ಯಥಾರ್ಥ ತಿಳಿದು ಹೋದರೂ, ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಆತ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳು ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದನೆಂದರೇ ಬರೀ ಮಾತಲ್ಲ. ಒಳಗೊಳಗೆ ಎಷ್ಟು ನೊಂದು-ಕೊಂಡಿರುವನೋ ಪಾಪ. ಇಂದಿಗೂ ಜಮಾಲ್‌ಗೆ ಆತನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೇಗಿದ್ದರೂ, ಮದುವೆ, ಈ ಬಂಧಗಳ ಮೇಲೆ ವಿರಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ” ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮಲಗಿದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಅಣ್ಣನಿಗೆ, ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಬನ್ನಿಯೆಂದು ಫೋನ್ ಮಾಡಿದಳು, ಏನೂ ತಿಳಿಯದೆ ಬಂದರು. ಭುವನಳ ಮದುವೆ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಳು.

ತನಗೆ, ಭುವನಳಿಗೆ ಕೂಡಾ ಪೃಥ್ವಿ ಆದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಅನ್ನಿಸಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಅಣ್ಣ ಕೇಳಿ ಯೋಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಅತ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರ “ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಓದಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದವಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಮಾಡಲಾರೆವಲ್ಲಾ ! ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವಲ್ಲ” ಎಂದಳು ಅತ್ತಿಗೆ.

“ತಾಯಿ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯವಳಲ್ಲವಾ ! ರಾಜಸ್ಥಾನ್ ಠಾಕೂರರು ಅಗ್ರ ಕುಲದವರೇ. ಕ್ಷತ್ರಿಯರು. ಆತ ಕಡಿಮೆ ಕುಲದವನಾದರೂ ಸರಿಯೇ ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆತನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಗುಣ ನಡತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕು.”

“ಏನೇ ಹೇಳು. ನನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮವರ್ಯಾದರೂ ಇದ್ದಾರೇನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡೋಣ” ಎಂದಳು ಅತ್ತಿಗೆ.

“ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಇಷ್ಟ” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ತಂದೆ ಕಾಲದಿಂದ ಗೊತ್ತಿರುವ ತಲೆನರೆತ ಲಾಯರನ್ನು, ತಾಹಿರ್‌ನನ್ನು ಬನ್ನಿಯೆಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದಳು, ಅಣ್ಣ ಅತ್ತಿಗೆ ಕೂಡಾ ಬಂದು ಕುಳಿತರು.

“ಲಾಯರ್ ಅವರೇ ! ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತು ನಮ್ಮ ಆಸ್ತಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳು. ತಾಯಿಯವರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರು ನಮ್ಮ ತಾತನವರು ಅಂದರೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆಯವರ ಕೋರಿಕೆ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆಯಿಸಿದರು. ಇನ್ನು ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ತಾಯಿಯವರು ತಂದೆಯವರ ಹೆಸರಿಗೇ ಬರೆಯಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಅಕ್ಟರ್ ಬಾಬಾ ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು, ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಮಾರಿಬಿಟ್ಟು ಗಜಿಯಾ ಬಾದ್‌ಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಅಣ್ಣನ ಪಾಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದಾಗ ತಂದೆಯವರು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಅರ್ಧ, ನನಗೆ ಅರ್ಧ

ಪಾಲು ಬರೆದರು. ಈಗ ನಾನು ವಿಲ್ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಅಂದರೇ ಈ ಮನೆ, ಈ ಜಾಗ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತಾತನವರ ಸ್ವಯಾರ್ಜಿತ. ಅವರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿಮಾನ, ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನನಗೆ ವಾಗ್ಧೇವಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಿಲಯಕ್ಕೂ ಕೂಡಾ ಆ ಹೆಸರೇ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಈ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮೂರು ಹಾಲುಗಳು, ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಒಂದು ಟ್ರಸ್ಟು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಜೀವಿತ ಕಾಲ ನಾನು ಮೇನೇಜಿಂಗ್ ಟ್ರಸ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಆ ತರುವಾಯ ತಾಹಿರ್ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಆ ತರುವಾಯ ಭುವನ, ಪೃಥ್ವಿಯರು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಯಾರಿರಬೇಕೆಂದು. ಜಾಗದ ಬೆಲೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಔಟ್‌ಹೌಸ್ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಎಕರೆ ಜಾಗವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿಡಬೇಕೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಹಣದ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಬಡ್ಡಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕುಂಠಿತವಾಗದಂತೆ ನಡೆಸಬೇಕು.

ಇದಲ್ಲದೆ, ಈ ಮನೆ ನನ್ನ ನಂತರ ಭುವನಗಳಿಗೆ, ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ನನ್ನ ಹಿಸ್ಸೆಯನ್ನು ಪೃಥ್ವಿಗೆ, ಭುವನಳಿಗೆ ಸಮವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಅಣ್ಣನ ಹಿಸ್ಸೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಗ ವಿಕ್ರಮ್ ವರ್ಮನಿಗೆ ಬರೆದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ. ಅಣ್ಣ ತಂಗಿಯರ ಸಂಬಂಧ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗದೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈಗ ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ವಿಕ್ರಮ್ ಹಿಸ್ಸೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಭುವನನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಔಟ್ ಹೌಸ್ ಅನ್ನು ತಾಹಿರ್ ಜೀವಮಾನವಿಡೀ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬಾಬಾ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕೊಡಿಗೆಯಾಗಿ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಒಡವೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾಯಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟ ಬಂಗಾರದ ಮಣಿಗಳ ಕಂಠಾಭರಣವನ್ನು ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಆಕೆಯ ಅತ್ತೆಯವರು ಕೊಟ್ಟಿರಂತೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆಕೆ ಆನಂತರ ಅದನ್ನು ಅವರ ಸೊಸೆಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ತಾಯಿ ಒಡವೆ ತುಂಬಾ ಇದೆಯೆಂದು ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಎಲ್ಲಾ ಮಾರಿದರೆ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಆಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಖರೀದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಣ ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ತಾಯಿ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ 'ಲಾಕರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದು ಒಡವೆಗಳೇನು ಮಾಡುತ್ತವೆ' ಎಂದು ಮಾರಿಬಿಟ್ಟಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ. ಆ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಭುವನಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಆದರೆ ನಾನು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿದ್ದೇನೆ. ಪೃಥ್ವಿ ಭುವನಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಭುವನಳಿಗಾಗಲಿ, ಪೃಥ್ವಿಗಾಗಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಆಸ್ತಿ ಸರಿಸಮವಾಗಿ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಒಂದು 'ಮುಸಾಯಿದಾ' ವಿಲ್ಲು ಬರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ" ಎಂದಳು.

ಯಾರೂ ಒಂದು ಮಾತೂ ಸಹ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಫೀ-ತಿಂಡಿ ತರುವಂತೆ ಬಟ್ಟರ್‌ಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಮೌನವಾಗಿಯೇ ಅದನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರು. ಅವರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಗರಬಡಿದಂತೆ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ವಾಗ್ಧೇವಿಗೆ ನಗು ಬಂತು.

ಅಣ್ಣ, ಅತ್ತಿಗೆ ಎದ್ದು ತಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ತಾಹಿರ್ ಸಲಾಂ ಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋದ.

ಲಾಯರು ಕೂಡಾ 'ಬರುತ್ತೇನಮ್ಮ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದ. ವಾಗ್ಧೇವಿ ತೋಟದೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅತ್ತಾಯಿತ್ತಾ ತಿರುಗಾಡಿ ಮಾವಿನ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ದಿಮ್ಮಿ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಎದ್ದು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದಳು ಇಂಜಕ್ಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ.

ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಕೂಡಾ ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಹೋಗಿ ಮಲಗುತ್ತಲೇ ನಿದ್ರೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಬಟ್ಟರ್ ಕಾಫೀ ತಂದುಕೊಟ್ಟ, ಅಣ್ಣ ಬಂದ. ಎರಡನೆಯ ಕಪ್ಪು ತರಿಸಿ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು.

“ನಿನ್ನ ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ವಿಲ್ಲು ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡೆಯಾ?” ಎಂದ.

“ಹೌದು”.

“ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೂಡಾ ನಿನ್ನ ಅಂತಿಮ ನಿರ್ಣಯವೇನಾ?”

“ಹೌದು... ಯಾಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು? ನಮಗೇನು ಸಂಬಂಧಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೂ ಆತನನ್ನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ಆತ ತಾಯಿಯ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ತಂದೆ ಕೂಡಾ ಎಷ್ಟೋ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.”

“ಅದೆಲ್ಲಾ ನಿಜವೇನಾ? ಈಗಾಗಲೇ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

“ನಿಜಕ್ಕೂ ಕನಕ ಎಂದರೆ ಪೃಥ್ವಿ ತಾಯಿ ಎಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯಂತೆ ಇದ್ದಾಳೆ ನೋಡಲು. ಸೋದರ ಮಾವ, ಸೋದರತ್ತೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲವೇ?”

“ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೇ ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.”

“ಅದು ನಿನ್ನ ಹುಚ್ಚುತನ... ಯದಾರ್ಥವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.”

“ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶವೇನು?”

“ಅತ್ತಿಗೆ ಆತ ಯಾರಿಗೆ ಮಗನೋ ಏನೋ ಹೇಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ

ಎಂದಳಲ್ಲಾ! ನಾಳೆ ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಹಾಗೆ ಕೇಳಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮಗನಾಗಿ ಅರ್ಹತೆಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

“ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ವಾದಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ.”

“ಅದಕ್ಕೆ ವಾದಿಸುವುದೇಕೆ... ನಿಮ್ಮನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇ... ನಿಮ್ಮ ಹುಡುಗಿ ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟ. ಇಷ್ಟ ಬಂದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡಿ, ಇಲ್ಲವೇ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಇನ್ನು ನಾನು ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಮತ್ತೆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸೇರಿಸಿ ಆಸ್ತಿ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆ?”

“ಹೌದು, ಅವರಿಬ್ಬರು ಸಮಪಾಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಓದಿಕೊಂಡವರು. ಅವರ ಒಳಿತುಕೆಡಕುಗಳನ್ನು ಅವರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು. ಈ ಕಾಲದ ಮಕ್ಕಳು ನಮಗಿಂತ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಬದುಕುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು” ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದಳು ಇಂಜಕ್ಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು.

ಆ ಸಂಜೆಯೇ ಅಣ್ಣ ಅತ್ತಿಗೆ ಮರಳಿ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಭುವನಳನ್ನು ಕರೆದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ತಮ್ಮ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಏನೇನು ಮಾತನಾಡಿದರೋ ತಿಳಿಯದು ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ. ಎಂದಿಗೂ ಈ ಆಸ್ತಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳೆಂದರೆ ತನಗೆ ಬೇಸರವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಈ ಆಸ್ತಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳೆಂದರೆ ಕೋಪವೇ.

ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಭುವನ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದಳು. ಹೋಗುವಾಗ ಮಾತ್ರ ಭುವನ ಬಂದು ಹೇಳಿದಳು. ತಂದೆ ತಾಯಿ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಲು ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆಂದು. ತಾನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು.

ಅವರನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಭುವನ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು.

“ಅತ್ತೆ ಅಮ್ಮಾ ‘ನಿನಗೆ ಪೃಥ್ವಿ ಎಂದರೆ ಇಷ್ಟವಾ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ‘ಇಷ್ಟವೇ, ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ‘ನಾವು ನಿನ್ನ ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ‘ನಿಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತಾರನ್ನೂ ಸಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಅತ್ತೆಯಂತೆ ಇದ್ದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ತಾಯಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅತ್ತಳು. ‘ನಾನಷ್ಟು ಬೇಗ ಬದಲಾಗಲಾರೆ. ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ತನಕ ನೀನು ಕಾಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮ್ಯಾರೇಜ್ ಮಾಡಿಸೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಗೆ ಹೇಳು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಕರೆದು ಆರತಕ್ಷತೆ ಏರ್ಪಡಿಸೆಂದು ಹೇಳು. ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತೆಯೊಂದಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಮುಖವಿಲ್ಲ’ ಎಂದಳು.

ತಂದೆಯವರು 'ಭುವನಾ, ನಿನ್ನ ಮದುವೆ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟವಮ್ಮಾ' ಎಂದರು ರೈಲು ಹತ್ತುತ್ತಾ" ಎಂದು ಅವರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಾಗ್ಧೇವಿಗೆ ಚಾಚು ತಪ್ಪದೆ ಹೇಳಿದಳು ಭುವನ.

"ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಮ್ಮಾ" ಎಂದು ಭುವನಳ ಬೆನ್ನು ನೇವರಿಸಿದಳು. "ಮುಂದಾಗಿ ತಾಹಿರ್ ಅಂಕಲ್‌ಗೆ ಹೇಳು. ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ನಾನು ತುರ್ತಾಗಿ ಬರಲು ಹೇಳಿದೆಂದು ತಿಳಿಸು." ಭುವನ ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

"ಅತ್ತೆ! ಪೃಥ್ವಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ." ಎಂದಳು ಭುವನ. ವಾಗ್ಧೇವಿ ಹಾಲ್‌ಗೆ ಬಂದಳು.

"ಪೃಥ್ವೀ... ಬಾಬೂ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಭುವನಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನನಗೆ ಎರಡುಕಣ್ಣುಗಳು" ಎಂದು ವಾಗ್ಧೇವಿ ಆತನ ಹೆಗಲ ಸುತ್ತಾ ಕೈಹಾಕಿ ಹೇಳಿದಳು.

ಎಂದೂ ಆತನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಬಾರದ ವಾಗ್ಧೇವಿ ಪ್ರವರ್ತನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೊದಲು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ತರುವಾಯ ತಲೆಬಾಗಿ ಆಕೆಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ ಪೃಥ್ವಿ.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಭುವನ ಕೂಡಾ ಬಂದು ಥಟ್ಟನೆ ವಾಗ್ಧೇವಿ ವಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು.

ಬಟ್ಟರ್‌ಗೆ ಹೇಳಿ ಕನಕಳನ್ನು ಕರೆಸಿದಳು.

"ಕನಕ ! ಒಳಗೆ ಪ್ರಿಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಿಹಿತಿಂಡಿಯಿದೆಯೋ ನೋಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಕನಕ ಬರ್ಪಿ ತರುತ್ತಲೇ ಭುವನಳನ್ನು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಕುರ್ಚಿ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರ್ಪಿಯನ್ನು ಅವರ ಬಾಯಿಗಳಿಗೆ ಇಟ್ಟಳು.

ಅವರನ್ನು ಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಕನಕ ಆನಂದದಿಂದ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ಸರನೆ ಬಂದು ವಾಗ್ಧೇವಿ ಪಾದಗಳ ಬಳಿ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದಳು. ಬಟ್ಟರ್ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ. "ಭುವನ, ಪೃಥ್ವಿ ಬಾಬು ಅವರ ಮದುವೆಗೆ ನಿನಗೆ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ ಬಿಡು" ಎಂದಳು ವಾಗ್ಧೇವಿ.

ಬಟ್ಟರ್ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ಹೋದರೂ ಸೈರಿಸಿಕೊಂಡು "ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯ ವಾರ್ತೆ ಹೇಳಿದಿರಿ ಮೇಡಮ್" ಎಂದು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಾಗಿ ವಾಗ್ಧೇವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ.

"ತಾಹಿರ್ ಅಂಕಲ್ ಕೂಡಾ ಇದ್ದಿದ್ದರೇ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರೋದು. ನಿಮ್ಮ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ಮೊದಲು

೨೧೨/ಸಂಬಂಧಗಳು

ಆತನಿಗೇ ಬಂದಿದ್ದು. ಈಗಲೇ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಉಪಹಾರಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಯ್ನು. ನಾಳೆ ಬಂದಾಗ ಆತನಿಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ. ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ಆತನಿಗೆ. ಇನ್ನು ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿ. ನಾಳೆ ಆಲೋಚಿಸೋಣ ಹೇಗೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೋ” ಎಂದು ಎದ್ದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು.

* * *

ಮಾರನೆಯ ದಿನ ತಾಹಿರ್ ಬರುತ್ತಲೇ ಭುವನ, ಪೃಥ್ವಿ ಜತೆಯಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಪಾದಾಭಿವಂದನೆ ಮಾಡಿದರು.

ತಾಹಿರ್ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಕುರ್ಚಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಗಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಕೈಗಳು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅವರನ್ನು ಹಾಗೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ವಾಗ್ಗೇವಿಗೆ ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ನೋಟಿಸು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು, ಒಂದು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ತಾನು, ತಾಹಿರ್ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಮದುವೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು. ಆದರೆ ನಂತರದ ಔತಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ, ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬಂದು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹತ್ತಿರ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಔತಣದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು.

“ಅತ್ತೆ...ನನ್ನ ಕಾಲೇಜಿನ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ, ಅವರು ಕೆಲವರೇ ಇರುತ್ತಾರಾದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಚಿತ್ರ ರಚನಾ ಶಾಲೆಯ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಸೋಣವಾ?” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ನನಗೆ ಅಂತಹ ಜಿಗರಿ ದೋಸ್ತಿಗಳ್ಯಾರು ಇಲ್ಲ ನೀನೊಬ್ಬನ ವಿನಹ. ನೀನೇ ಮದುವೆ ಹಿರಿಯನಾದೆ. ನನ್ನನ್ನು ನೀನೇ ಔತಣಕ್ಕೆ ಕರೆಯಬೇಕು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ ನಗುತ್ತಾ.

ತಪ್ಪುಬಪ್ಪುಗಳ ಚರ್ಚೆಯ ನಂತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಔತಣಕ್ಕೆ ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದರು.

“ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಈ ಜಂಟಿಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಂಗತಿ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು, ಅವರಿಗೆ ಎಂದಿನಂತೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಅದೇನು ಮೇಡಮ್” ಎಂದ ಪೃಥ್ವಿ.

“ಎಂದಿಗಾದರೂ ನೀವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದ್ದೆಯಲ್ಲಾ. ನನ್ನ ನಂತರ ಮುಚ್ಚಬಾರದು. ಅಷ್ಟೇ ವಿನಾ ನಾನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ” ಎಂದು ಅನುನಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ತಾಹಿರ್ ಯಾಕೋ ವಾಗ್ಗೇವಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೇ ಕಹಿಮಾತ್ರಗಳು ನುಂಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಮುಖ ಮಾಡಿದ.

ಪೃಥ್ವಿ ಭುವನ ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ “ನೀವು ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಿಕೆಗಳಿಡುತ್ತಾ ಮಾತನಾಡುವುದು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ” ಎಂದ.

“ತಾಹಿರ್ ! ನೀನಾದರೂ, ನಾನಾದರೂ ಬದುಕಿದಷ್ಟು ಕಾಲ ಬದುಕಲಾರೆವಲ್ಲಾ ! ಹಳೆ ನೀರು ಹರಿದುಹೋಗಬೇಕು. ಹೊಸ ನೀರು ಬರಬೇಕು. ಅದು ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಇನ್ನು ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ತರ್ಕಿಸಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ವಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮಾಡಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ ನನಗೆ. ನಿಮಗಭ್ಯಂತರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಸೂಚನೆಗಳು ಕೆಲವು ಇವೆ. ಕೇಳಿ ನಮಗಿಷ್ಟ ಆದರೇನೇ ಅನುಮೋದಿಸಿರಿ. ಮೊದಲನೆಯದು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಔಟ್‌ಹೌಸ್ ವಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಡಿ. ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ದರಕ್ಕೆ ಮಾರಿಬಿಡಿ. ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹಣ ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ. ಆ ಹಣವನ್ನು ಟ್ರಸ್ಟ್ ಫಂಡ್‌ಗೆ ಹಾಕಬಹುದು.”

“ಎಷ್ಟು ಕೋಟಿಗಳಿಗೆ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಯೇ?” ಎಂದಳು ನಗುತ್ತಾ ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲ ಲಕ್ಷಗಳೇ, ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಗಳು ಸೇರಿದರೇನಲ್ಲವೇ ಫಂಡು ತುಂಬುವುದು.

“ಉಳಿದ ಲಕ್ಷಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತವೆನ್ನುತ್ತಿಯಾ?”

“ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಲಿದ್ದೇನೆ, ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ನೀವಿನ್ನು ಯಾರ ಮಾತು, ಸೂಚನೆ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತು.”

“ಅಬ್ಬಾ, ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ನನ್ನ ಶ್ರೇಯಾಭಿಲಾಷಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.”

“ಕನಿಷ್ಟ ಕೇಳಲಾದರೂ ಕೇಳುತ್ತೀರಿ ಸಂತೋಷ.”

“ಇಷ್ಟವಾದರೆ ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಹೇಳುವುದೇನೋ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳು. ನೀನೂ ತಿರುವು ಮುರುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಯಾಕೆ?”

“ಭಯದಿಂದ” ಎಂದ ಭಯ ನಟಿಸುತ್ತಾ.

“ನಿನ್ನ ಮೊದಲ ಸೂಚನೆ ನನಗರ್ಥವಾಗಿದೆ... ನೀನು ಹಣಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದರೂ ನನಗೆ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಎರಡನೆಯ ಸೂಚನೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳು ನಾಚದೆ.”

“ಖಾಲಿ ಜಾಗವನ್ನು ಮಾರಬೇಡಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಅದಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆ ಇದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಬರುತ್ತಾರೆ ದೊಡ್ಡ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ.”

“ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಬಲ್ಲೆವಾ? ಈಗಾಗಲೇ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ತೊಂಬತ್ತು ಭಾಗ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಸಾಲಗಳೆಲ್ಲಾ ತೀರಿಹೋಗುತ್ತವೆಂದುಕೋ.”

“ಇನ್ನೇನು?”

“ಜೀವಮಾನವೆಲ್ಲಾ ಸಾಲಗಳಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿ ಎನ್ನುತ್ತೀಯಾ?”

“ನನ್ನ ಪ್ಲಾನು ಅದಲ್ಲ. ಬಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರೇ ಸಾಲ ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ತೀರಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

“ಅಲ್ಲಿ ತನಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದ್ದೇಗೆ?”

“ಮೂರು ಪಾಲು ಬಾಡಿಗೆ ಅವರು ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಅದು ಕೂಡಾ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಫಂಡ್‌ಗೆ ಬೀಳುತ್ತದ್ದಲ್ಲ.”

“ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ಲಾನೇ. ಹಾಗೆಯೇ ಬದಲಾಯಿಸೋಣ. “ವಿಲ್ಲು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದು ನೀವು. ಬದಲಾಯಿಸೋಣ ಅಂತೀರೇನು?”

“ನಿಜವೇ, ಆ ದಿನ ನಾನಷ್ಟು ತರಾತುರಿಯಾಗಿ ಲಾಯರನ್ನು ಕರೆದು ಹಾಗೆ ಹೇಳದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅತ್ತಿಗೆ ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳೆನ್ನುತ್ತೀಯಾ?”

“ದೇವಿಜೀ ! ನೀವು ಹೀಗೆ ಯಾಕೆ ತರಾತುರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಲ್ಲು ವಿಚಾರ ಎತ್ತಿದಿರೋ ಆಗಲೇ ನನಗರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಫಲಿತ ಕೂಡಾ ಕೂಡಲೇ ಕಾಣಿಸಿದೆಯಲ್ಲ. ಈ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ ಮದುವೆಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಕೆಲವರನ್ನು ಹಣ ಎಷ್ಟಾಗಿ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತದೋ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ.”

“ಎಲ್ಲರೂ ಹಾಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ತಾಹಿರ್. ನೀನು ನಾಣ್ಯದ ಒಂದು ಕಡೆಯೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವೆ. ಎರಡನೇ ಕಡೆ ಸಲ ನೋಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.”

“ನಿಜವಾಗಿ ನನಗೆ ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ, ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿದೆ. ಬಾಬಾ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ತಾಯಿಗಳಂತೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯೇ ತಾಯಿಯಲ್ಲ. ತಂದೆಯೇ ತಂದೆಯಲ್ಲ. ಅಕ್ಷರ್ ಬಾಬಾ ಯಾವ ತಂದೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ? ಎಷ್ಟು ಅಕ್ಷರೆಯಿಂದ ಸಾಕಿದರು ನನ್ನನ್ನು. ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ಹೆತ್ತ ತಂದೆಗಾಗಿ ಬಹಳ ವರ್ಷ ಶೋಧ ಮಾಡಿದೆ. ಕಡೆಗೆ ಅವರ ಬಾಧ್ಯತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಅಂತಿಮ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ನನಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿದ ತಂದೆಗೆ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡೆನೆಂಬ ತೃಪ್ತಿ ವಿನಹ ನನಗೆ ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಎಂದೂ ಯಾವ ಪ್ರೀತಿ ಅನುರಾಗಗಳು ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧೀಕರಿಂದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು ಲಭಿಸಬಹುದು. ಆತ್ಮೀಯ ಬಂಧುಗಳ ಹತ್ತಿರದಿಂದಲೇ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿ ಪೋಷಣೆ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

“ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜವೇ. ಹೀಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟೆಯೆಂದಾಯ್ತು.”

“ಯಾಕೋ ಆ ಕಡೆ ನನಗೆ ಗಮನಹೋಗಲೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಯಾರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ನನಗೆ ಆ ಕಡೆಗಮನವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಆಕರ್ಷಣೆ ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ?”

“ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಕರ್ಷಣೆ ಉಂಟಾದರೆ?”

“ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೊಣೆಯಲ್ಲ.”

“ನಿಜ ಹೇಳು. ಅಂಥವರು ನಿನಗೆ ಎದುರಾಗಲಿಲ್ಲವೇ?”

“ಯಾಕೆ ಈಗ ಆ ವಿಚಾರ?”

“ಸುಮ್ಮನೆ... ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೇ ಹೇಳಬೇಡ.”

“ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬಚ್ಚಿಡಬೇಕಾದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಲ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು. ನಾನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಆತ್ಮ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದಳು.”

“ಮಾಡಿಕೊಂಡಳಾ? ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಳಾ?”

“ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಯಾರೋ ಶ್ರೀಮಂತನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.”

“ಆ ಹುಡುಗಿ ನಿನ್ನ ಹುದ್ದೆ, ಹಣನೋಡಿ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಬಂದಿರಬಹುದು.”

“ಹಾಗೆ ಏನೋ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವರು ನನಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗದೆ ಹೋದರು.”

“ನೀನೂ ಕೂಡಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಇಷ್ಟ ತೋರಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಮಾತ್ರ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಪಾಪ !”

“ಒಬ್ಬಾಕೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರೆನು ಎಂದು ವದಂತಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದಳು.”

“ಅಯ್ಯೋ.”

“ಮತ್ತೂ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದುಕೊಂಡೆ. ಆ ನಂತರ ಕೂಡಾ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದಳು. ಲಾಭವಿಲ್ಲ, ಮತ್ತಾರನ್ನಾದರೂ ಪ್ರೇಮಿಸಿಕೋ ಎಂದೆ. ಹೆಚ್‌ಐವಿ ಏನಾದರೂ ಇದೆಯಾ ನಿನಗೆ ಎಂದಳು. ಏನೋ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯದೆಂದೆ” ಎಂದ ನಗುತ್ತಾ.

“ನಿನ್ನಷ್ಟು....”

“ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ನಿರನ್ನೆನ್ನುತ್ತೀರಾ ನೀವು?”

“ಇಲ್ಲ. ವಿಚಿತ್ರ ಜೀವಿ ಇರಲಾರೆನ್ನುತ್ತೇನೆ.”

“ನಿಮಗೆ ನಾನೆಷ್ಟೋ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

“ಋಣವಾ?”

“ನನಗೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಮನೆಯಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಬಾಬಾ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮ, ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯಂಥಾ ಅಭಾಗ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಸಿದಿರಿ. ನನಗೆ ನಿಜವಾದ ನೆಮ್ಮದಿ ಇಲ್ಲಿಲಭಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಜೇಡರ ಬಲೆಗಳು ಚಿಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿವೆ.”

“ತಾಹಿರ್... ನನಗೆಷ್ಟೋ ಆನಂದವಾಗಿದೆ ಇಂದು ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೇ.”

“ನನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಇಷ್ಟೂ ಹೊತ್ತು ಕೇಳಿದಿರಿ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

“ನನ್ನದೇನಿದೆ? ತೆರೆದ ಪುಸ್ತಕ ನನ್ನಬದುಕು. ನನ್ನ ಪ್ರಮೇಯ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಹೊರಟುಹೋಗಿದೆ. ಆತನ ಮುಖವನ್ನಾದರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡುವ ಮುನ್ನವೇ ಮದುವೆ ವಿಚ್ಛೇದನಗಳಾಗಿವೆ. ವರ್ಷದಲ್ಲೇ ನನಗೆ ವೈಧವ್ಯ ಬಂದಿದೆ ಎಂದರು. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ತು ತಂದೆಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಓದಿಸಿದರು. ಅಕ್ಟೋಬಾಬಾ ತಂದೆಯವರು ನನ್ನನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೆಂದೂ ನನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಓದು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಲಭಿಸಿತು. ಕಾಲೇಜು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಆನಂದ ತೃಪ್ತಿ ಲಭಿಸಿವೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಭುವನಗಳನ್ನು ಓದಿಸುವುದು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು.... ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಮಯ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪೃಥ್ವಿ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.”

“ಏನಾದರೂ ನೀವು ಕಾಲೇಜು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.”

“ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠಗಳೇನೋ ಸರಿ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡಾ ಅದೆಷ್ಟು ರಾಜಕೀಯಗಳು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರುಗಳು ಕೂಡಾ ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಚಾಡಿ ಹೇಳುವುದು. ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬರು ತೆಗಳುವುದು. ನನಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಆ ವಾತಾವರಣ ಇಷ್ಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಗತ್ಯ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ.”

“ನೀವು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ.”

“ನನಗೆ ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಆಲಸ್ಯ ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವ ತನಕ ನಿನ್ನೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಣ್ಣ ಶುದ್ಧ ವ್ಯತಿರೇಕ. ಮೂರ್ಖತ್ವ, ಮುಗ್ಧತೆ, ಕಲಬೆರಕೆ ಅಣ್ಣ. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಬೆದರಿಸದೆ ಹೋದ. ಏನು ಮಾಡಲಾಗದೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟ ಇನ್ನು ಲಾಭವಿಲ್ಲವೆಂದು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದೆ. ಈಗೀಗಲೇ ಮನುಷ್ಯನಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅಣ್ಣ ನನ್ನ ಮೇಲಾಗಲೀ, ಮಗಳ ಮೇಲಾಗಲೀ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

“ಅದೃಷ್ಟವಂತ, ಈಗಲಾದರೂ ತನ್ನ ಒಳಗೆ ಇರುವ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

“ತಾಹಿರ್ ! ನಿಜಕ್ಕೂ ನನಗೆ ತಂದೆ ಅಕ್ಬರ್‌ಬಾಬಾ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಬದುಕಿರುವ ತನಕ ತಾತಯ್ಯ, ಅಜ್ಜಿ, ತಾಯಿಗಳ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಈ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ, ಅಪ್ಯಾಯತೆಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ. ಇನ್ನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನನ್ನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಲ್ಲ, ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹಂಚುವುದು ಎನ್ನಿಸಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಎಂದೂ ಅಶಾಂತಿ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅನುಕ್ಷಣವೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತೇನೂ ಆಲೋಚಿಸಲು ವೇಳೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಲೌಕಿಕ ಆನಂದ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.”

“ನಿಜವೇ ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದು. ಈಗೀಗ ಆ ವಿಷಯ ನನಗರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ ಬಂದು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದ್ದ ತಾಹಿರ್.

ತಾಹಿರ್‌ನನ್ನು ಕರೆದು ಬದಲಾವಣೆ, ಸೇರ್ಪಡೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಲ್ಲು ಬರೆದು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿಸೆಂದು ಹೇಳಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

ಎದುರು ಗೇಟಿನ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಪಕ್ಕದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿನ ಗೇಟಿಗೆ ಎರಡೂ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಎರಡು ಷಾಪಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗಳ ಕಟ್ಟಡ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ತಾನು ಡಾಕ್ಟರ್ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಗಂಟೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ನಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ಔಷಧಿ, ಇಂಜಕ್ಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಪೃಥ್ವಿ ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಔಟ್‌ಹೌಸ್‌ನಿಂದ ಬಂಗಲೆಗೆ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಬದಲಾಯಿಸಿದ. ತಾಹಿರ್ ಔಟ್ ಹೌಸ್ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಬದಲಾಯಿಸಿದ.

ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳು ಉರುಳಿಹೋದವು.

ಒಂದು ದಿನ “ಅತ್ತೆ.. ಆಗಿನ ಮೈದುನ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕಂತೆ” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ರಿಸೀವರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು “ಹಲೋ” ಎಂದಳು.

“ಮೇಡಮ್ ನಾನು ನೆನಪಿದ್ದೇನಾ? ತಾಹಿರ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಅವರ ನಂಬರ್ ಗೊತ್ತಾ ನಿಮಗೆ? ಅವರು ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿದ್ದಾರಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಹೇಗಿದ್ದೀಯಾ? ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಇನ್ನೂ ಜೈಲಿನಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರಾ? ಬಿಡುಗಡೆಯಾದರಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಅವರನ್ನು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟ್ ಆವರಣದಲ್ಲೇ ಸೈಗ್ಲರುಗಳು ಶೂಟ್ ಮಾಡಿ ಕೊಂದುಹಾಕಿದರು. ತಮ್ಮ ಸುಳಿವು ನೀಡುತ್ತಾನೆಂದು ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸುದ್ದಿ ಇಲ್ಲಿನ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಅವರ ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅನುಮಾನಾಸ್ಪದವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ತಾಹಿರ್‌ಸಾಬ್ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.” ಎಂದ ಭುವನ ಮೈದುನ.

ತಾಹಿರ್ ನಂಬರ್ ಕೊಟ್ಟು ಫೋನ್ ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಳು.

ಆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ತಾಹಿರ್ ಬಂದು ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ.

“ಅದನ್ನು ನನಗೂ ಹೇಳಿದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಈಗ ತಾನು ಇಂಡಿಯಾಗೆ ಬಂದು ಬಿಡೋಣವೆಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನಂತೆ, ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸಿದರೆ.”

“ಆತ ಅಮೇರಿಕನ್ ಪ್ರಜೆಯಲ್ಲವೇ ! ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸ ಸಿಗದಿರಬಹುದು. ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಏನು ಓದಿದ್ದಾನೆ?”

“ಮೆಕಾನಿಕಲ್ ಡಿಪ್ಲೊಮ ಇದ್ದಂತಿದೆ. ಆತನನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಅಂಥ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೆವು.”

“ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತಾನಂತೆ? ಹಣವಿದೆಯಾ?”

“ಮನೆಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಉಳಿದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ವರ್ಕ್‌ಷಾಪ್ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನಂತೆ.”

“ಬಾಯೆನ್ನು ಹಾಗಾದರೆ. ಇಷ್ಟವಾದರೆ ಇಲ್ಲೇ ಇರಲಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅತ್ತಿಗೆ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಆಕೆಯ ಅಣ್ಣನ ಮಗನಲ್ಲವೇ ಆತ. ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿ ವೈಚಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾಳೇನೋ.”

“ಸರೇ ! ಬಾಯೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬಂದ ಮೇಲೆ ಆತನೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಲ್ಲಿರಬೇಕೋ, ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ” ಎಂದು ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ವಾಗ್ದೇವಿ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಹೇಳಿದ.

* * *

ಒಂದು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ಇಳಿಬಿದ್ದ ಭುವನಳ ಮೈದುನ ಇಂಡಿಯಾಗೆ ನೋಡಲು ಆಳು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆಂದು ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೇ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

ಬುದ್ಧಿ ಕೂಡಾ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಇಂದಿಗೂ ಹಾಗೇ ಇದ್ದಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಒಂದು ವಾರವಿದ್ದು ಸೋದರತ್ತೆ ಬಳಿಗೆ ಹೊರಟ. ಒಂದು ತಿಂಗಳಾಗುತ್ತಲೇ ಮದುವೆಯೆಂದು ಲಗ್ನ ಪತ್ರಿಕೆ ಬಂತು.

ಅಚ್ಚರಿಪಟ್ಟಳು ವಾಗ್ದೇವಿ. ಅಣ್ಣ ಕೂಡಾ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ ಮದುವೆಗೆ ಬನ್ನಿಯೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ.

“ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಮದುವೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೋ? ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರಿಕಾಣಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆಯಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

“ಹುಡುಗ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾನಲ್ಲ. ಅವರ ತಂದೆ ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಯಾಗಿಯೇ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ತೀರಿಹೋದನೆಂದು ನಮ್ಮವರು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.”

“ಈಗೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ದೇವಿ.

“ಅದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬದ ಹುಡುಗ ನೋಡಲು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದು ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಿದ್ದು ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದರು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ ಆತನ ತಾಯಿ ಕಡೆಯ ಬಂಧುಗಳ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಬಂಧ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದಳು. ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ” ಎಂದ ಅಣ್ಣ.

“ನಾನು ಮದುವೆಗೆ ಬರಲಾರೆ. ಭುವನ, ಪೃಥ್ವಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಭುವನಳಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು” ಎಂದು ಫೋನ್ ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಳು.

ಮದುವೆ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದಳು ತಾಹಿರ್‌ಗೆ.

ಅಚ್ಚರಿ ಪಟ್ಟ ಆತ.

“ಅಷ್ಟು ತುರ್ತಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆಯಾ? ಕೆಲಸವೇನಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿದೆಯಾ?” ಎಂದ.

“ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಿದ್ದು ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದರಂತೆ. ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದವನು. ಮೇಲಾಗಿ ಅಮೇರಿಕಾದಿಂದ ಬಂದವನು. ನಮ್ಮ ಹುಚ್ಚು ಜನಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮತ್ತೇನು ಬೇಕು?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ ನಗುತ್ತಾ.

“ಇನ್ನು ಕೆಲಸದ ಅಗತ್ಯವೇನಿದೆ? ತಾನೇ ಹತ್ತು ಜನಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬಲ್ಲ.”

“ಅಹಾ... ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲ” ಆತನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ದೊಡ್ಡ ವರ್ಕ್‌ಷಾಪ್ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಕಡೆ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ಎಂಥಾ ಹುಚ್ಚರಾದರೂ ಸರಿ ಅಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೇಗೆ ಹೆಣ್ಣುಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು?”

“ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿದೆ? ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಅಮೇರಿಕಾದಿಂದ ಬಂದನೆಂದರೆ ಕಾಲು ತೊಳೆದು ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವಳು ನಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ ಸಾರಥ್ಯ ವಹಿಸಿದಳೆಂದರೇ ಇನ್ನು ಕೊರತೆಯೇನಿದೆ?”

“ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧವಲ್ಲವಾ?”

“ಏನಾದರೂ ಇನ್ನು ಆತನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮಗ್ಯಾರಿಗೂ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇರದು” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

*

*

*

ಭುವನ, ಪೃಥ್ವಿ ಮದುವೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದರು. ಮದುವೆ ಬಹಳ ಅದ್ಭೂತಿಯಾಗಿ ನಡೆದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

“ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ತಂದೆಯವರು ನಿನ್ನ ದತ್ತು ಪುತ್ರನೆಂದು, ತಾತನವರ ದೂರದ ಬಂಧುವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ. ಆದರೆ ಅತ್ತೆ... ಒಬ್ಬಾಕೆ ಕೇಳಿದಳು ಎಷ್ಟು ಆಸ್ತಿ ನೀನು ನಮಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವೆಯೆಂದು” ಎಂದಳು ಭುವನ.

“ನೀನೆಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆ?”

“ಅತ್ತೆಯನ್ನೇ ಕೇಳಿ. ಆದರೂ ಅವರು ಇಂಜಿನಿಯರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲ, ನಮಗೆ ಹಣಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದೆ.”

“ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಪೂರ್ವಿಕರ ಆಸ್ತಿ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ತಾವು ನಿಂತು ಬದುಕುವುದನ್ನು ನಮ್ಮವರಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಬೇಕು. ಪಠ್ಯಾಂಗಿಲ್ಲ ಭುವನ.... ನೀನೂ ಬೆಳೆದಿರುವೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧದಲ್ಲಿ. ನೋಡು ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಈಗಲೇ ಓದಿದೆ ನೀನೂ ಓದು” ಎಂದು ಕೊಟ್ಟಳು ಆ ಪೇಪರನ್ನು ಭುವನಳಿಗೆ.

ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ “ಅತ್ತೇ ! ಆ ಲೇಖನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲೂ ಕೂಡಾ ಬಂದಿದೆ. ಪೃಥ್ವಿಕೊಟ್ಟರು ನನಗೆ ಓದಲು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಜವಿದೆಯೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಗೆಳತಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ ಐದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಕುಟುಂಬ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹಾಕಿಕೊಂಡಗಳಂತೆ ಈಗ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಕೆಂದರೇ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲವಂತೆ. ಈ ವಾರ ಬೊಂಬಾಯಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನಿಪುಣನಿದ್ದಾನಂತೆ. ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ.”

“ಅಂಥಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೀನು ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಾನು ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಹಾಕಬಾರದೆಂದು.”

“ತಾಹಿರ್ ಸಾಬ್ ಬಂದರು” ಬಟ್ಟರ್ ಹೇಳಿದ.

“ಬರಲು ಹೇಳು. ತಾನೂ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ” ಎಂದಳು.

“ತಾಹಿರ್‌ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ” ಕುಳಿತುಕೋ... ಊಟ ಮಾಡು” ಎಂದಳು.

“ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನೇ ಹೊರತು ತಿನ್ನಲಾರೆ ಎರಡನೆಯ ಸಲ. ಈಗ ಯಾಕೆ ಬಂದೆನೆಂದರೇ ನಮ್ಮ ರಸ್ತೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲೇ ಅವರ ಮನೆ.”

“ಯಾರ ಮನೆ? ಯಾರವರು?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಕ್ಕಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ.

“ನಿಮಗೆ ನಿಜಸಂಗತಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ. ನಿಮಗೆ ನೆನಪಿದೆಯಾ ಆ ದಿನ ಕೆನಡಿ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದಿರಿ.”

“ಹೌದು. ನಮ್ಮ ತಾತನವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು ಅವರೇ ಅಲ್ಲವೇ?”

“ಅವರು ಈಗ ಈ ರಸ್ತೆ ಕೊನೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ವಾಕಿಂಗ್‌ಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವರೂ ವಾಕಿಂಗ್‌ಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಗುರುತು ಹಿಡಿದು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು. ಈ ಬೀದಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ. ನೀವು ಅವರನ್ನು ಇಂದು ಸಂಜೆ ನಡೆಯುವ ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ.”

“ಹೇಗೆ... ಅವರ ಫೋನ್ ನಂಬರ್ ಇದೆಯಾ ನಿನ್ನ ಬಳಿ?”

“ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಫೋನ್ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ.

“ನಮಸ್ಕಾರ ಸಾರ್, ನನ್ನ ಹೆಸರು ವಾಗ್ಗೇವಿ. ಒಮ್ಮೆ ನಾವು ಕೆನಡಿ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದೆವು ನೆನಪಿದೆಯಾ? ಅಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ ನೀವು ನಮ್ಮ ತಾತನವರು ಗೊತ್ತೆಂದು. ಇಂದು ಸಂಜೆ ಉಸ್ಮಾನ್ ಅಲಿಖಾನ್ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಸಿಠಾರ್ ವಾದಕರು ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಕರೆದಿದ್ದೇವೆ. ನೀವು ಬರುವುದಾದರೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತಾಹಿರ್ ಬಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಫೋನ್ ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಳು.

ಸಾಯಂಕಾಲ ತಾಹಿರ್ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ.

“ಆ ವಾಗ್ಗೇವಿ ನಿಲಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲ ಬಂದಿದ್ದೆ ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದೆ. ಈಗ ಇಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆಗಾಗ ಬರುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ನನಗೂ ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೆಂದರೆ ಇಷ್ಟ. ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವರು ಅತ್ತ ಇತ್ತ ನೋಡಿ “ಇವು ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರ, ಅಜ್ಜಿಯವರ ಚಿತ್ರಪಟಗಳು. ಇವು ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯವರವಾ?” ಎಂದು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರು. “ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುವಷ್ಟು ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ. ಯಾರು ರಚಿಸಿದರಮ್ಮಾ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮತ್ತೂ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ “ಓ ! ಠಾಕೂರ್ ಹಾಕಿದನಾ? ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಚಿತ್ರಕಾರ. ಆತನ ಚಿತ್ರಪಟಗಳಿಲ್ಲದ ಯಾವ ನವಾಬು ಮನೆ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

ಪೃಥ್ವಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವೇಳೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬಂದ.

“ಈತ ಪೃಥ್ವಿ ಠಾಕೂರ್ ಅವರ ಮಗ. ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವರಿಗೆ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿದಳು.

“ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತರ ಕುಲೇತರ ವಿವಾಹಗಳು ನಡೆಯದ ಹೊರತು ಈ ಕುಲಗಳ ತೊಂದರೆ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದರವರು.

“ನಿಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯಗಳಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲವೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಬಲವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಚುನಾವಣೆಗಳು ಬಂದವೆಂದರೇ ಯಾವ ಜಾತಿ, ಯಾವ ಮತ ಎಂದು ನೋಡಿ ಮತ್ತು ಟಿಕೆಟ್ ನೀಡುತ್ತಾರಲ್ಲಾ.”

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದರೆ ಓಟುಗಳು ಬೇಕಲ್ಲಮ್ಮ ಆದ ಕಾರಣ ಯಾವ ಜಾತಿಗೆ, ಮತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಜಾತಿಗೆ, ಮತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಆಶಯಗಳು, ಆದರ್ಶಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಗೆಲ್ಲುವುದೊಂದೇ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ.”

“ನಿಜವೇ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ನಡೆದಿದೆ. ಇನ್ನು ಮತ್ತೆ ಎಂದಿಗೂ ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತದೋ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದರು ಅವರು.

ಎಲ್ಲರೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಅವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನೋಡಿ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು.

“ಇನ್ನು ತಾಹಿರ್ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ದಾರಿ, ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳ ನಡಿಗೆಯೇ” ಎಂದರವರು.

“ಮನೆ ಬಳಿ ಯಾರ್ಯಾರೂ ಇದ್ದಾರೋ ತಿಳಿಯದು. ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಹ್ವಾನಿಸಲಿಲ್ಲ.”

“ಕೆಲಸದವನು ಒಬ್ಬನೇ”

“ಆದರೆ ಊಟದ ಸಮಯವಾಗಿದೆ. ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ತಾತ, ಅಜ್ಜಿಯರ ಘಟನೆಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಅವರ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳಿದವರಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂಗಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಾ ತಾಹಿರ್ ಅವರ ಹಿಂದೆಯೇ ಇದ್ದಾನೆ.

“ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಸ್ತ್ರೀ ಪುರಷರ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಅವರು ಸಹಿಸುವವರಲ್ಲ. ಕೂಲಿಕಾರರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕೂಲಿ ನೀಡಬೇಕೆಂದು, ಕನಿಷ್ಠ ಅವರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸರಿಹೋಗುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.”

“ಅವರ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅವರ ಮೊಮ್ಮಗಳು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತನ್ನ ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಂ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಂದ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬೋನಸ್ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆಯಮ್ಮಾ ತಾತನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮೊಮ್ಮಗಳು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಸಂತೋಷ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಏನಪ್ಪಾ... ನೀನು ನಿವೃತ್ತನಾದೆಯಾ?”

“ಹೌದು ಸಾರ್, ನನ್ನ ಬಳಿ ತಲೆ ನೋಡಿದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಲೇ ಇದೆಯಲ್ಲಾ.”

“ನಿನಗೆ ಬಳಿ ಕೂದಲು ಅಂದವಾಗಿದೆ. ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ಹೌದು! ನೀನು ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬಂದೆ? ನೀನು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದವನಂತೆ ಇದ್ದೀಯೆ?”

“ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಹೈದರಾಬಾದಿನವರೇ.”

“ಯಾರು ಅವರು? ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕೇ.”

“ಅಕ್ಷರ್ ಬಾಬಾ.”

“ಏನದು? ನೀನು ಅಕ್ಷರ್ ಬಾಬಾ ಮಗನೇ ಅವರೆ ನಮಗೆ ರಜಾಕಾರರ ಸುಳಿವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು. ಅವರು ಒಬ್ಬ ನವಾಬರ ಬಳಿ ಇದ್ದರು. ಅವರು ಮನೆ, ಬಾಗಿಲು ಮಾರಿಕೊಂಡು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಡಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಬಂದು ತಾನು ಗಜಿಯಾ ಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರು.”

“ನಿಜವೇ ಆ ನವಾಬರ ತಾತನವರು ಯಾವಾಗಲೋ ಇರಾನ್ ದೇಶದಿಂದ ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಬಂದವರು. ಆದ ಕಾರಣ ಕಡೆಗೆ ಅವರು ಇರಾನ್‌ಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರಂತೆ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಅದು ಸಹಜವೇ. ನಾನು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಡಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಈಗ ಇಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದೇನಲ್ಲಾ, ಎಷ್ಟು ವಿಶ್ವಮಾನವ ಭ್ರಾತೃತ್ವವಿದ್ದರೂ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಜನ್ಮ ನೀಡಿದ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಮರೆಯಲಾರೆವು.

ತಾಹಿರ್ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ವಿಷಾದ ಛಾಯೆಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದರೂ ಕೂಡಲೇ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಂಡಿದೆ.

ಊಟದ ಬಳಿ ಕೂಡಾ ಆಗಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ “ಈಗ ಕೂಡಾ ಆಗಾಗ ತೆಲಂಗಾಣ ವಿಷಯ ಏಳುತ್ತಲೇ ಇದೆಯಮ್ಮಾ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕಾದರೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವರ ಮನೆಗಳು ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿರು. ನಿಮ್ಮ ತಾತನವರು ಇಲ್ಲಿನವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ವಾಗ್ದೇವಿ ನಿಲಯ ಹಾಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾನಿರುವ ಮನೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಬಂಗಲೆಯನ್ನೂ ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಅವರು ಜಿಗುಪ್ಸೆಪಟ್ಟು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದರು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಏನೇನೋ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಊಟ ಪೂರೈಸಿದರು.

“ಇನ್ನು ಹೊರಟುತ್ತೇನಮ್ಮ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು” ಎಂದರವರು.

“ನಿಮಗೂ ಡಯಾಬಿಟೀಸ್ ಇದೆಯಾ?” ಎಂದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಇದೆ ಎಂದಲ್ಲ, ನಿಮಗೆ ಇಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಎನ್ನಬೇಕು. ಸಕ್ಕರೆ ಖರ್ಚಿರದು ನಮಗೆ. ನಿಮಗೂ ಎನ್ನುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನಗೂ ಇದೆಯೇನಮ್ಮಾ?”

“ಇದೆಯೇ... ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಇತ್ತು. ಅದು ವಾರಸತ್ವವಾಗಿ ನನಗೂ ಬಂದಿದೆ.”

“ಆಸ್ತಿಗೆ ವಾರಸುದಾರರಾದಾಗ ರೋಗಕ್ಕೂ ವಾರಸುದಾರರಾಗ ಬೇಕಲ್ಲಾ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಧುಮೇಹ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಬರುತ್ತದಂತೆ. ಮತ್ತೆ ನೀವೇನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಅದಕ್ಕೆ.”

“ಈಗ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

“ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ?”

“ನೂರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇರಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಡಾಕ್ಟರ್. ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತಿಲ್ಲ.”

“ನಮ್ಮ ಡಾಕ್ಟರ್ 140ವರೆಗೂ ಇದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಭಯಪಡಬೇಡಿ. ನಡಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

“ಯೋಗ, ವ್ಯಾಯಾಮ ಒಳ್ಳೆಯದೆನ್ನುತ್ತಾರೆ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

“ಏನೋನಪ್ಪಾ... ಒಂದು ವಯಸ್ಸು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೆ ಕೈಗಳ, ಭುಜಗಳ ನೋವು. ಒಬ್ಬರಾಜ ಯೋಗ ಟೀಚರನ್ನು ಕರೆತಂದರು ಅರವತ್ತು ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ, ಐದು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ನಾಗಲಿ ಯೋಗಾಸನ ಮಾಡಲಾರೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಒಂದುವಾರ ಮೈಕ್ಕೆ ನೋವಿನಿಂದ ತುಂಬಾ ಹಿಂಸೆ ಪಟ್ಟೆ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ನಡಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಸಿಹಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟರು ಅವರು.

ನಂತರ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಕೋರಿಕೆ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸಲ ಗಜಲ್, ಒಂದು ಭಕ್ತಿಗೀತೆ ಹಾಡಿದಳು ವಾಗ್ಗೇವಿ.

“ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತೀಯಮ್ಮಾ. ನೀನು ಹಾಡಬಲ್ಲೆಯೆಂದು, ಇಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತೀಯೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆಗಾಗ ಬಂದು ಹಾಡೆಂದು ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದರವರು.

ಒಂದು ದಿನ ಭುವನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹುಷಾರಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಲಗಿದಳು, ಕನಕ ಬಂದು “ಅಮ್ಮಾ! ಇಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಹಿ ತಿನ್ನಿರಮ್ಮಾ, ಭುವನಮ್ಮ ನೀರು ಹಾಕಿಕೊಂಡಳು.” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬರ್ಪಿ ಚೂರು ನೀಡಿದಳು.

ವಾಗ್ಡೇವಿ ನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ‘ಕಿರೋಕಿರೋ’ ಎಂದು ಅಳುಗಳು, ಕಿಲಕಿಲ ನಗೆಗಳ ಕೇಳಿಸುತ್ತವೆಂದಾಯ್ತು ಎಂದು ಕೂಡಲೇ ಅಣ್ಣ, ಅತ್ತಿಗೆಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಆ ಸಿಹಿ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅಣ್ಣ ಅತ್ತಿಗೆ ಬಂದು ಹತ್ತು ದಿನಗಳಿದ್ದು ಹೋದರು. ತಾನು ಎಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಔಷಧಿ, ಇಂಜಕ್ಷನ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಅಂಶ ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

“ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯದು... ಪಾಂಕ್ರಿಯಾಸ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬಯಾಪ್ಪಿ ಮಾಡಿಸೋಣ” ಎಂದ ತಾಹಿರ್.

ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಉತ್ಸವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮುಗಿದುಹೋದ ಮೇಲೆ ಬಯಾಪ್ಪಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದಳು ವಾಗ್ಡೇವಿ. ಡಾಕ್ಟರ್ ಏನು ಹೇಳಿದರೋ ತಾಹಿರ್ ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ವಾಗ್ಡೇವಿ ಹಿಂದೆಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಗತದ ನೆನಪುಗಳು ಕನಸಿನಂತೆ ಕರಗಿಹೋಗಿವೆ.

ತುಂಬಾ ಆಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಮೈಮರೆತು ನಿದ್ರೆಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ ತನಗೆ. ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಸಂಬಂಧಗಳು... ಯಾವುವೂ ತನ್ನನ್ನು ಬಂಧಿಸಲಾಗದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಮನಸ್ಸು ಹಗುರವಾಗಿ, ಹಿತವಾಗಿದೆ. ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಮಂಪರು... ಕಣ್ಣುತೆರೆಯಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ ತನಗೆ.

ವಾಗ್ಡೇವಿ ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ.